

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ

TMMOB
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Tarımsal Yüksek Öğretimde
Yeni Arayışlar
Sempozyumu
11-12 Ocak 2016

Tarım Haftası 2016

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Konferans Salonu
11-12 Ocak 2016 Başlama Saati:09:00

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ

TMMOB
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

TARIM HAFTASI 2016

TARIMSAL YÜKSEK ÖĞRENİMDE YENİ ARAYIŞLAR SEMPOZYUMU

11-12 Ocak 2016

ANKARA

ISBN- 978-605-01-0958-0

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Karanfil Sk. 28/12 Kızılay / ANKARA
TEL: (0312) 444 1 966 FAKS: (0312) 418 51 98
www.zmo.org.tr zmo@zmo.org.tr

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Nahide GÜNLER (ZMO)-Figen KURAL (ZMO)

BASIM

Özdoğan Matbaa Yayın Hed. Eşya San. Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sitesi 558. Sokak No:29 İvedik OSB
Yenimahalle ANKARA
TEL: (0312) 395 85 00

250 Adet Basılmıştır. Ocak 2017

İÇİNDEKİLER

Açılış Konuşmaları.....	5
<i>Prof.Dr. Gökhan Söylemezoğlu</i> <i>Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı</i>	7
<i>Özden Güngör</i> <i>Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı</i>	10
<i>Dr.Nihat Pakdil</i> <i>Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar V.</i>	12
<i>Erkan İbiş</i> <i>Ankara Üniversitesi Rektörü</i>	15
<i>Okan Gaytancıoğlu</i> <i>TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Üyesi /CHP Edirne Milletvekili</i>	19
Özel Sunular	21
<i>Tarım Tarihinden Tarım Öğretimine.....</i> <i>Hasan Soydan/Ziraat Mühendisi</i>	23
<i>Cumhuriyetin İlk Yüksek Öğretim Kampüsü: Yüksek Ziraat Enstitüsü</i> <i>Doç.Dr. Leyla Alpagut/Abanat İzzet Baysal Ü. MMF Mimarlık Fak.</i>	32
I.Oturum Çerçeve Sunu: Dünya’da Tarımsal Yüksek Öğrenim: Değişimler-Yeni Eğilimler	55
<i>Prof.Dr. Uygun Aksoy/Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi</i>	
I.Oturum Tartışma	72
II. Oturum Çerçeve Sunu: Yök Tarafından Getirilen “Başarı Sırası Baraj Uygulaması’nın” Ziraat Fakülteleri Açısından Değerlendirilmesi	79
<i>Hamdi Arpa/ZMO YK Sayman Üyesi</i>	
II. Oturum Tartışma	103
III. Oturum Çerçeve Sunu: Türkiye’de Su Ürünleri Mühendisliği Yüksek Öğrenimi: Arayışlar-Eğilimler-Etkiler.	133
<i>Prof.Dr. Doğan Atay/Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Böl.</i>	
III. Oturum Tartışma	149
Değerlendirme Oturumu Tarım Paydaşlarının Yaklaşımı	171
<i>Prof.Dr. Ali ERYILMAZ/GTHB Eski TÜGEM Genel Müdürü</i> <i>Prof.Dr. İbrahim ORTAŞ/Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi</i> <i>Doç.Dr. Gökhan GÜNAYDIN/ZMO Önceki Dönemler Başkanı</i> <i>Dr. Hüseyin VELİOĞLU/Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Sekreteri</i>	

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU
Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı

Sayın Milletvekilim, Sayın Müsteşar Vekilim, Sayın Rektörüm, Sayın Dekanlarım, Sayın ZMO Genel Başkanım, çok değerli hocalarım, çok değerli konuklar, bugün tarım öğreniminin 170.yıl dönümünü kutlamak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu yıl ilk kez bu kutlamayı 55.000 meslektaşımızın temsilcisi Ziraat Mühendisleri Odası ile birlikte yapmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bundan sonrada bu güç birliğimizi devam ettirmeyi içtenlikle arzu ettiğimi belirtmek isterim.

Özellikle günümüz gelişmiş ekonomilere sahip ülkelere bakıldığında, tarım alanında da son derece ileri olduklarını görüyoruz. Ve son 20 yılda Dünya'da, Avrupa'da ve Amerika'da tarımsal yüksek öğrenimin 21.yüzyıl koşullarına uygun olarak yeniden yapılandırıldığına şahit olmaktayız. Ülkemiz tarımsal yüksek öğrenimine bakıldığında, bugüne kadar yaklaşık, yanlış hatırlamıyorsam, 8 defa eğitim ve öğretimde değişim yaşadık. Bunun son 3 tanesi, son 20 yılda 1998, 2003 ve 2008 yıllarında gerçekleşti. Buna rağmen geldiğimiz noktanın hiç birimizi maalesef tatmin etmediğini görüyoruz. Tarımsal yüksek öğrenimimizi 21.yüzyıl koşullarına uygun, istihdam sağlayan özel sektör ve kamu sektörünün taleplerini karşılayabilecek, analitik düşünebilen, teorik ve pratik donanımı yeterli, yabancı dili olan dünya çapında ziraat mühendisleri yetiştirmek üzere yeniden yapılandırılması kaçınılmaz duruma gelmiştir.

Bu amaçla, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi olarak, bugüne kadar yapılanmalarda çok dikkate alınmayan ve bize istihdam sağlayan özel sektör ve kamu sektörüne hangi alanda, nasıl mühendis talep ettiklerine yönelik, çok ciddi iki anket hazırlığını başlatmış durumdayız. Bu anketleri Ankara da son yapılan Dekanlar Konseyinde tüm dekanlarımızla paylaştım. Kendilerine ilettim.

Yine aynı şekilde Ziraat Mühendisleri Odamız ile de anketi paylaştık. Ankete son hali verildikten sonra bütün ilgili kamu ve özel sektör paydaşlarımıza gönderip, onlardan gelen bilgiler doğrultusunda, eğitim ve öğretimimizi yeniden 21. yüzyıl koşullarına uygun bir şekilde yapılandıracağımızı belirtmek isterim. Eminim bu yapılanmaya ülkemizdeki tüm ziraat fakülteleri destek verecektir ve katkıda bulunacaktır.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi olarak, sadece eğitim öğretim yapılanmamızı değil, ar-ge yapılanmamızı da ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, ihracat potansiyelini artıracak, ithalat bağımlılığını ortadan kaldıracak, 2023-2053 hedeflerine uygun şekilde yeniden ele aldığımızı belirtmek isterim. Araştırma ve uygulama çiftliklerimizi, öğrenci ve araştırmacılarımız için uygulama, çiftçilerimiz ve üreticilerimiz için öğrenme mekanları haline getireceğiz. Tarımsal öğrenimimizin yeniden yapılandırılması süreci içerisinde, tabi ki Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızdan da taleplerimiz olacak. Bunlardan en önemlisi, Türkiye’de en önemli istihdam sağlayan kamu sektörü temsilcimiz, bakanlığımız, özellikle üniversite sınavlarında ilk 50 bin’den 30 bin’den, 10 bin’den fakültemize gelen öğrencilerimize iş ve burs imkanı sağlanmasını talep edeceğiz. Çünkü şu andaki durum itibarıyla, biliyorsunuz, YÖK bütün mühendislik dallarında 240 bin sınırı getirdi. Fakat burada tarım, orman ve su ürünleri dahil edilmedi. Bununda en önemli sebebi, görebildiğimiz kadarıyla ki her ne kadar YÖK Başkanımızdan Dekanlar Konseyi olarak ve ODA’mız ile birlikte de randevu talep ettik, Ziraat Fakültelerinden gelen öğrenci diliminin, birkaç Fakülte hariç, 240 bin’in üzerinde oluşu sanırım böyle bir ayrıma gidilmesine sebep oldu. Tarım eğitim ve öğretimi ile ilgili bir çok şey söylenebilir, ama bunu sanıyorum sempozyum süresince, panellerde de tartışacağız. Bunun için çok kısa olarak, burada bakanlığımızın en üst düzey temsilcisine, benim şahsım ve Dekanlar Konseyimizin de ortak kararı olarak, bunu özellikle arz etmek istedim.

Ayrıca belirtmek isterim ki bakanlığımızın sağlayacağı başarılı öğrenciye burs ve istihdam garantisi dışında, temas kurduğumuz özel sektör kuruluşlarının bir çoğu bu konuyla ilgili hazır olduklarını, kendi alanları ile ilgili başarılı öğrencilerin fakültelere gelmesi durumunda, mutlaka destek vereceklerini belirttiklerini de sizlerle büyük bir sevinçle paylaşmak isterim.

“Türkiye’de Tarım Öğreniminin 170.Yıl dönümü” etkinliğine katılan ve destek veren tüm katılımcılara ve sizlere şahsım ve fakültem adına en içten şükranlarımı sunuyorum.

Özden GÜNGÖR

Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı

Çok Değerli Sayın Milletvekillerim, Sayın Rektörüm, bundan önceki dönemlerde rektörlük yapan çok Değerli Hocalarım, Rektör Yardımcılarım, Sayın Dekanım ve Dekan Yardımcılarım, sevgili hocalarım, basının çok değerli temsilcileri ve sevgili öğrenciler, Ziraat Mühendisleri Odası adına herkese saygılar ve sevgiler sunuyorum.

Değerli Konuklar, 1846 yılında Yeşilköy Ayamama Çiftliği'nde başlayan Tarımsal Öğretimin bugün 170. yılını kutluyoruz. Tarımsal öğretim 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü ile çağdaş bir zemine oturmuş ve ziraat fakülteleri o günden bugüne 119 bin ziraat mühendisi yetiştirerek bu ulusa armağan etmişlerdir. Geçmişten bugüne üretime katkı sağlayarak, nüfusumuzun doymasını sağlayan tüm meslektaşlarımıza verdikleri emekler için şükranlarımızı sunuyoruz.

Sevgili meslektaşlarım, bir ülkenin tarımsal kalkınmasında ve nüfusunun güvenli ve güvenilirlik içinde beslenmesinde tarımsal eğitim-öğretimin özel bir yeri vardır. Ülkemiz tarımını çağdaş düzeye çıkarmak, nüfusu dışa bağımlı hale getirmeden beslemek, tarımsal sanayiye hammadde sağlamak iddiasında bulunan Ziraat Mühendisleri, Su Ürünleri Mühendisleri, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisleri ve

Tütün Teknolojisi Mühendisleri, geleceği yakalamak ve ülkemize daha fazla katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bunun ilk adımı da yükseköğretimden geçmektedir.

Hepinizin bildiği gibi, bu mesleklerin anayasal ve kamusal örgütü Ziraat Mühendisleri Odasıdır. ODA'mız söz konusu hedefin sürekli yeni fakülteler açarak veya fakültelere popüler isimler vererek değil; planlı, geleceği görebilen, siyasal kurumların müdahalesi dışındaki seçeneklerle başarılabilmesine inanmaktadır.

Gereksinimin ve ülke talebinin dışında gerçekleşen tarımsal eğitim-öğretim planlaması gereğinden fazla fakülte, bölüm açılmasına neden olmakta ve sonuçta kontenjanı dolmayan, altyapısı yetersiz ve öğrencisi-hocası mutsuz bir üniversite yapısını ortaya koymaktadır. Bugün ülkemizde ziraat alanında 5'i henüz eğitim ve öğretime başlamamış 39 tane fakülte bulunmaktadır. Fakülte sayısının artışına koşut olarak tarımsal yükseköğretimde kalite ve mezuniyet sonrası istihdama ilişkin sorunlar da her geçen gün artmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, mesleki öncelikleri dikkate alan, arz-talebi gözeten, meslek odalarını eğitim-öğretimin öncelikli paydaşları olarak gören bir yaklaşım, yükseköğretimde ülkemiz koşullarına daha uygun bir "sistem"i ortaya çıkarabilecektir. Bu süreçte kendisini çözümün bir parçası olarak gören Ziraat Mühendisleri Odamız üzerine düşen sorumluluk gereği birçok çalışma yapmaktadır. ZMO, bir süredir hazırladığı raporlarla sorunun gerçek boyutlarını ortaya koymakta ve gerek üniversiteler, gerek kamu, gerekse de sivil toplum kuruluşları ile görüşerek konuyu gündemde tutmaktadır. Bugün Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte düzenlediğimiz Tarım Haftası 2016 etkinliğimiz de bu konuya ayrılmıştır. Ben bu vesileyle Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne işbirliği ve katkıları nedeniyle teşekkürlerimi sunuyorum.

Sevgili Meslektaşlarım burada iki gün boyunca uzmanlarla birlikte "Tarımsal Yüksek Öğretimde Yeni Arayışlar" konusunu tartışacağız. Bu sempozyumda ortaya konulacak saptamaların, tarımsal yükseköğretimde yeni bir yol haritası çizilmesine büyük katkılar sağlayacağı inancıyla, beni dinlediğiniz için hepinize saygılarımı sunuyorum. Yalnız sizden çok özür dileyerek, ben konuşmamın başında, sayın müsteşar vekilim, çok değerli ZMO şube başkanlarımızı söylemeyi unuttum, kendileri de hoşgeldiler, saygılarımı sunuyorum ve herkese yönetim kurulumuz adına saygılar, sevgiler sunuyorum.

Dr.Nihat PAKDİL

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar V.

Sayın Vekilim, Sayın Rektörlerim, Sayın Dekan, Ziraat Mühendisleri Odası'nın Sayın Başkanı, kıymetli hocalarım, değerli öğrenciler, bende sözlerimin başında sizleri saygıyla selamlıyor, ayrıca bakanımın da selamlarını iletiyorum.

Sayın Oda Başkanımızın da ifade ettiği gibi, biz kutsal bir işi yapıyoruz. İnsanlık tarihi boyunca insanların hayatlarını devam ettirebilmeleri için beslenmeleri gerekiyor. Bunun içinde malum, günde en az 3 kere sofraya oturmamız lazım. Burada ki hizmeti gören, üretimi yapan meslek ilgilileri de bizleriz. Buradaki yaptığımız hizmet elbette sadece kendi insanlarımızla sınırlı değil. Bu hizmet, ülkemizde herhangi bir sebeple bulunan misafirler, ayrıca ihracatta bulunduğumuz, ihracat yaptığımız ülkelerin insanlarına da bir hizmet olarak karşımıza çıkıyor. Bu hizmetin yapılabilir olması ve sürdürülebilir olması önemli. Biz neyle uğraşıyoruz, doğal kaynakları kullanarak tarımsal üretim yapıyoruz. Burada dikkat etmemiz gereken hususlardan bir tanesi nedir? Bu kaynakların sürekliliğinin sağlanması noktasında göstermemiz gereken dikkat. Bu sadece bizim üzerimize olan bir görev mi? elbette değil. Yani bunu sadece ziraat mühendislerine, sektörün diğer ilgililerine ve tarım bakanlığına yüklemek doğru bir yaklaşım olmaz. Bununla ilgili herkesin sorumluluk sahibi olması lazım ve herkesin üzerine düşeni yapması lazım. Doğal kaynakların

korunması hep birlikte yapılması gereken bir görev. Çünkü bu kaynaklar olmadan hiçbir şey olmuyor. Gıda ihtiyacı karşılanmadan yapılacak her türlü faaliyet insanlığın devamını sağlayamaz. Demek ki birinci derece de dikkat etmemiz gereken bir husus bu. Burada hep beraber eğitimin tartışılacağı bir toplantının başındayız. Gençlerimize, öğrencilerimize bunu öncelikli olarak öğretmemiz gereken bir husus olarak değerlendirmemiz gerekiyor.

İnsanoğlunun en temel ihtiyacı gıdanın temin edilmesi için uğraşıyoruz. Bu alan her aşamasında canlı bir süreçtir. Günümüzde üretim ve tüketim noktalarının uzak olması, geniş tüketim alanlarına gıda maddelerinin sağlıklı bir şekilde ulaştırılması ve muhafaza edilmesi son derece önem arz etmektedir. Bilim ve teknolojinin yoğun kullanılması gereken bir alan. Gıdanın gerek üretimi gerekse işlenmesinde önemli mesafeler aldık. Geldiğimiz nokta itibari ile emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Elbette sağladığımız gelişmeleri yeterli göremeyiz. Daha ileri noktalara ulaşmak için eğitilmiş, kalifiye insan kaynağına ihtiyaç var. Sayın Dekan eğitimin yeri ve önemini izah ettiler. Hafta boyunca bu konular burada konuşulacak, tartışılacak. Bizde Bakanlık olarak bu konuların takipçisi ve paydaşız. Bizim için de yol gösterici tartışma ve tespitler olacaktır.

Değerli Katılımcılar, kıymetli tarım arazilerine sahip ülkemiz, milletlerin sorumlulukları sadece kendi ülke ve insanlarına yönelik değildir. Tarım arazilerinin kıt ya da olmadığı ülkelerin insanların gıda ihtiyacının da karşılanması Dünya huzuru için önemlidir. Biz bu sebeple de görevimizin olduğunu düşünmekteyiz. Kendimizi en verimli üretimi yapmakla sorumlu hissediyoruz. Daha çok üretim bu açıdan önemlidir. Ancak bir başka hususa daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu da üretimin mutlaka ama mutlaka sağlıklı olma şartı. Sağlıksız bir üretimin ne yurtiçi tüketimde ne de dış satımda kullanılabilmesi söz konusu değildir. Bu bizim üzerinde fazlaca mesai harcadığımız bir konudur. Bütün paydaşlarda bu hassasiyetin sürekli olarak bilinmesine gayret gösteriyoruz.

Son yıllarda üniversitelerimizle birlikte yürüttüğümüz araştırma faaliyetlerinde önemli artışlar var. Biz bunun daha da artırılmasını arzu etmekteyiz. Bu amaçla kullandığımız kaynaklarımız var. Bunun gerek ayrı gerekse ortak projelerin gerçekleştirilmesi için artırılmasını planlıyoruz.

Özellikle tohumculuk faaliyetlerinde bakanlık, üniversite ve özel sektör olarak güzel, başarılı çalışmalarımız oldu. Bu alanda çok önemseydiğimiz bir alan. Bu konuda gerek kaynakların gerekse işbirliği faaliyetlerinin artırılmasını planladığımız bir konu. Burada amaç sertifikalı ve yeterli tohumlara sahip olmaktır.

Bugün ve yarın yapılacak olan tartışmaların gerek öğrenim yılımıza gerekse ülkemiz üretimine, tüketicilerimize, tüm toplum kesimlerine hayırlara vesile olmasını diliyorum. 170.yılın hepimiz için kutlu olmasını diliyorum. Tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum. Şunu da burada ifade etmek istiyorum. Bir başka toplantı, büyükelçiler burada, onlarla yapılacak olan toplantıya katılmak içinde aranızdan erken ayrılmak durumunda olduğumu ve özürümü beyan ediyorum ve tekrar saygılarımı sunuyorum.

Erkan İBİŞ

Ankara Üniversitesi Rektörü

Değerli Vekillerim, Sayın Rektörüm, Sayın Dekanlarım, Değerli Meslektaşlarım, Değerli Öğrenciler, Değerli Basın Mensupları 67 dedik, 68 dedik 69 dedik 70'e geldik böylece. Tarım ile ilgili başlangıcın 170.yılında tekrar buluştuk.

Değerli meslektaşlarım sizler benden çok daha iyi bilirsiniz ki, Anadolu aslında medeniyetlerin beşiği. Kültürlerin beşiği. Bu beşikte insanlık tarihi var oldukça tarım da var olmuş. Bir şekilde topraktan insanlar faydalanmışlar. Bunun öyküsüne baktığınız zaman günümüzden 15 bin belki de 20 bin yıla kadar gidebiliyor. Ama daha bilinçli tarım, eğitimin daha da önem kazandığı alan aslında çok da uzak değil. 19.yüzyıldan itibaren başlıyor. Tarım politikaları, tarım eğitimi dünyada ancak bu yakın yüzyıllarda gerçekleşiyor.

20.yüzyıl'da Tarımda makineleşme, tarım ekonomisi gibi kavramlar. 21.yüzyıl'da ise tarıma bambaşka bir boyut geliyor. Kalite, verim, çevre ki bunlar çok önemli. Tarım yaparken bu kavramlarında gündeme girdiği bir yüzyıl oluyor. Tarım eğitiminde büyük devrimlerin yaşandığı bir yüzyıl 21. yüzyıl. Konumuz eğitim. Elbette şunu biliyoruz ki, eğitim her işin başı. Kurucumuz büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün söylediği gibi "bir ülkeyi, bir toplumu, bir milleti güçlü şanlı ve özgür kılan tek unsur

vardır, O da eğitimidir". Eğer eğitime önem vermiyorsak, o toplumun yaşama şansı, o toplumun kendini geliştirme, kendini sürdürme ve geleceğe taşıma şansı olmadığını hepimiz biliyoruz. Onun içinde burada başlık çok önemli.

Tarım ile ilgili konuşuyoruz. Konuşmacılardan da teyit ettim. Aslında bu topraklarda ki tarım eğitimi öyküsü çok da yakın değil. Dünya ile de paralel aşağı yukarı. 1846'da Ayamama Çiftliğinden başlayan bir öykü. Arkasından mektepleşmeye dönen 1891 Halkalı Ziraat Mektebi. Ve 1930 yılında Ankara Ziraat Yüksek Okulu. Ama çok daha önemli bir değişim, Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü. İç duvarlarının tamamı fayans olan ve rektörü de ülkemize konuk gelen ve ülkemizi sahiplenen, bilime eğitime çok önemli katkılar sunan nazi faşizminden kaçan meslektaşlarımız. Onunda ilk rektörü Friedrich Falke, arkasından 1948'de Ankara Ziraat Fakültemiz Ankara Üniversitesine bağlanarak, bu misyonunu taçlandırmış, daha yükseklerle taşımıştır.

Değerli meslektaşlarım, şunu biliyoruz ki dün de bugünde yarın da önemli başlıklar vardır insan yaşamında, toplum yaşamında, ülkelerin yaşamında. Sağlık konusu çok önemlidir. Eğitim, zaten bunu konuşuyoruz. Ama enerji, su ve gıda çok çok önemli başlıklardır. Geleceği de bu beş - altı başlık belirleyecek. Bu alanlarda politikaları olan ve bu alanlarda güçlü olan ülkelerin hayatta olacağı ve daha da güçleneceği bir gerçek. Hepimiz bunu biliyoruz. İşte tarımın, ziraatın da asıl amacı; o temel başlıklardan gıdaya dönük, kendi kendine yeten, daha da ötesine geçmek gerekiyor, Dünya'ya da destek olan bir güce ulaşmasıdır. İşte bu etkinliğin temel amacı, eğitimin temel unsuru tümüyle budur. Yine kurucumuz ulu önder Atatürk'ün söylediği gibi "Ziraat Milli Ekonominin Temelidir" Bugün bu yöndeki gelişmeler, sayın müsteşarımda konuşmalarında, sayın çok değerli ve hitap ederken bende unuttum çok değerli Oda Başkanımız kusura bakmasınlar lütfen, Oda Başkanımızda vurguladılar. Bu alanda ki politikalar, bu alanda ki modernleşme politikaları, bu alanda ki yeniden yapılanmalar, bizim gelecekte ki gücümüzü belirleyecektir. En önemli unsur, bu alanda kendi kendine yeterli olmaktan öte, daha verimli daha kaliteli ürünlerle dünya pazarlarına açılmak. Hammadde üretimi sağlayabilmek, ürünü ihraç edebilmek, katma değer yaratabilmek, istihdam sağlayabilmek, gelir elde edebilmek, ama hepsinden önemlisi de bu toplumun, bu ülkenin, bu toprakların, gıda ihtiyacı konusunda sorunsuz, sıkıntısız, uzun bir gelecek planlayabilmektir.

Gerçekten şanslı bir bölgedeyiz. Topraklarımız gerek iklim koşulları, gerek yapısı ve gerek çalışan insanları ile aslında pek çok çeşidin ziraatına elverişlidir. Çok çeşitli

ürün portföyü olan topraklarımız var. Önemli olan bunları eğitim yapılanması ile daha ön plana taşıyabilmektir. Benden önceki konuşmacılarda söyledi. Gerçekten eğitim ile ilgili yapılanmada çok önemli mesafelerin kat edilmesi gerekiyor. Önümüz de ki yıllarda en önemli sorunlardan biri bu. Daha kaliteli eğitim, daha etkin, daha başarılı bir eğitime ulaşabilmek için, tüm meslek odaları, tüm fakültelerin, tüm meslektaşların, ilgili kurumların, üniversitelerin, YÖK'ün, ziraat fakültelerin önünü tıkayan bu sıkıntılı süreç, geleceğe çok daha umutlu güçlü bakacak hale gelmelidir. Bu çok önemli. Değerli meslektaşlarım elbette bugün gelinen nokta küçümsenecek bir nokta değil. Bugün ben gururla söylüyorum ki misyonunu milletle, halkla özdeşleştirmiş Ankara Üniversitesi ve onun çok çok önemli köklü Ziraat Fakültesi, gerçekten ülke içinde ki rolünü bugüne kadar çok iyi oynamış ve bu konuda pek çok başarıya imza atmış bir fakültedir. Binlerce mezun yetiştirmekle kalmamış, onlarca fakülteyi doğurmuş ana bir fakültedir, Ziraat Fakültemiz.

İşte bu nedendir ki, bu eğitim yapılanmasında yine öncü rol bizim ziraat fakültemize düşmektedir. Sizlerin desteği ile de bunu başarmamız ve geleceğe çok daha fazla umut ile bakmamız gerekiyor. Bu güne kadar pek çok insanın emekleri oldu. Burada emeği geçen profesörlerimizi andım. Şahabbettin hocamı görüyorum. Ali Balaban hocamızı rahmetle anıyorum. İsimleri siz benden çok daha iyi bilirsiniz. Emeği geçen Sema Nur Öztürk hocamızı burada rahmetle anıyorum. Ama siz onlarcasını ilave edebilirsiniz. Gerçekte onların, sizlerin ve burda olmayan pek çok meslektaşımızın emekleri ile özverileri ile alın terleri ile inançları ile ziraat fakültemiz bugünkü konumuna gelmiş, bu güne kadar ki başarılı rolünü oynamıştır. Bundan sonra da oynamaya devam edecektir. Bunu görmek içinde buranın çok değerli müzesini ziyaret etmek yeterli. Cemalettin hocam da burada onunda çok emekleri var. Başka meslektaşlarımızın da emekleri var, ama sanıyorum ki orayı en iyi, orada geçireceğiniz bir iki saat ile bu fakülteyi, tarımı, ziraat eğitimini bu alanda verilen emekleri, çabaları çok daha iyi anlayabilirsiniz.

Elbette düne sahip çıkacağız. Dünü anacağız ama geleceğe dair eğitim yapılanması gerekir dedik. Bir ilave daha yapayım. Burada sözlerime son vereceğim. Mutlaka güncel, teknolojik ya da sektörel ya da piyasa koşullarına uygun gelişmeleri de yakından takip edip, onlarla entegre olmamız gerekiyor. Beni gururlandıran bir sonuç olduğu için söylemek istiyorum. 2 yıllık bir uğraşı var burada, yoğun emek verildi 2 yıldır, bizim GıdaTekno parkımızın bir şubesi olarak, GıdaTekno parkı önceki hafta bakanlar kurulu kararı ile onaylandı. Bu kadar güçlü ziraat fakültemizin ve veteriner fakültemizin ve de gıda mühendisliği bölümümüzün, enstitümüzün

olduğu bir üniversite de gıda teknoparkı sanıyorum bambaşka bir boyut getirecek bu alana. Ben 10 yıl, 15 yıl sonraki durumunu ve üniversiteye kattığı gelişmeleri hayal ediyorum. Gerçekte çok büyük bir hayal gerçekleşecektir. Önemli bir açılım olarak bunu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli meslektaşlarım, değerli konuklar ben bu fakültenin tarım eğitimini 170 değil, 270., 570., 1070. kez kutlayacağına inanıyorum. Ama biz 170.yılda burada bulunmanın gururunu yaşıyoruz. Sizlerle beraber bu gururu yaşıyoruz. Ben tekrar, bu güne kadar emeği geçen herkese, ister akademik olsun, ister idari olsun, ister öğrenci olsun emeği geçen, alın teri geçen herkese huzurunuzda teşekkür ederim. Hayatta olmayanları rahmetle anıyorum, minnetle anıyorum. Bugünleri bize armağan edenleri her zaman şükranla anıyorum. Bundan sonra da başarılı ve gururlu bir şekilde önümüzde ki yılları da kutlayacağımıza inanıyor, hepinizi sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

Okan GAYTANCIOĞLU
TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Üyesi
CHP Edirne Milletvekili

Değerli Milletvekilim, Sayın Rektörüm, daha önceki rektörlerim, ZMO'nun Genel Başkanı, Değerli Öğretim Üyeleri, Değerli Meslektaşlarım, ben bir öğretim üyesiyim aynı zamanda. Tarım Ekonomisi Bölümünde Tarım Politikası alanında doçentim. Hocam'da burada. Yarın öğleden sonra onunda bir konuşması var. Evet, sorunlu bir alan, Tarımsal yüksek öğretimde yeni arayışlar. Ziraat fakültesine girdiğim 1984 yılında Türk tarımının ciddi sorunları var diyorduk. Sorunların temelinde de yapısal sorunlar var diyorduk. Hala bu yapısal sorunlar devam ediyor.

Dün bir başka sempozyumda konuşmacıydım. Hava kirliliği ile ilgili. Şimdi ne ilgisi var diyeceksiniz. O kadar çok ilgisi var ki. Benim seçildiğim ilde, Keşan ilçemiz, Türkiye'nin havası en kirli ili. Tabi bir ziraat mühendisi olarak, konuyu mutlaka tarıma getirmemiz gerektiği için, şöyle başladık. Bilmiyorum katılır mısınız? 5 milyon hektar alanı boş bırakırsanız Türkiye'de tarım yapılamaz hale getirirseniz, dışardan saman ithal edecek pozisyona getirirseniz kırsalı boşaltırsanız, İstanbul'un, Ankara'nın, İzmir'in nüfusunu çoğaltırsanız, varoşlara insanları yerleştirirseniz ve plansız kentleşme yaratırsanız, tabi ki hava kirliliği olur. Bu Keşan içinde olur, Ankara içinde olur.

Türkiye bir tezatlar ülkesi. Yani her şeyimiz var, ama ithalat yapıyoruz. Az önce Anadolu'nun ne kadar önemli bir yer olduğunu söyledik. Anadolu bir gen bankasıdır. Biz ciddi bir tarımsal potansiyeli olan, üretim potansiyeli olan bir ülke iken, neden ithalat yapıyoruz ? Ciddi anlamda ihracat potansiyelimiz de var. Bununla da öğünüyoruz. Türkiye bitkisel yağ ihracatında önlerde, tekstil ihracatında önlerde, hammaddesi tarım. Ama baktığımız da bunların hammaddelerini ithal ediyoruz. Demek ki politika oluşturamıyoruz. Aynı politikayı maalesef eğitimde de oluşturamadık.

Ben öğretim üyesi iken, çok sayıda toplantıya katıldım. Ziraat fakültelerinde eğitimi bitkisel üretim, hayvansal üretim ve tarım teknolojileri gibi alt programlara çektik. Sonra ziraat fakültesi olarak, tarım mühendisliği eğitimi olarak, öğrencileri öyle aldık, sorunu böyle çözelim dedik. Yani çok sayıda program değiştirdik. Niteliği arttırılabildik mi? Üzülerek söylüyorum, sabah Dekanımız ile görüştüm. 240.000'lerden sonra öğrenci alalım mı tartışması yapılıyor. Benim hocalarım da, sizlerde, bende ziraat fakültesini tek tercih olarak yaptık. Birinci tercih olarak yapmıştık. Bir çekim merkezi idi ziraat fakültesi. Neden bu hale geldik? Neden isim değiştirerek kurtarabileceğimizi düşünüyoruz? ama sorun aslında yönetimde başlıyor. 2006 yılında yasa çıkartıyorsunuz, Tarım Kanunu çıkartıyorsunuz, diyorsunuz ki Gayri Safi Milli Hasıla'nın %1'ini tarıma vereceğim. Destek olarak vereceğim diyorsunuz. Bunu vermiyorsunuz. Sonra da Türk tarımını kalkındırmaya çalışıyorsunuz. Mühendislerinize iş bulmaya çalışıyorsunuz, ithalatı önlemeye çalışıyorsunuz, önleyemezsiniz. Bir ülke üretmez ve hakça bölüşmez ise sorunlar çoğalır.

Türkiye'nin en ciddi sorunlarından bir tanesi de göçtür. Terör de bunun ana hedeflerinden birisidir. Hayvancılığı bitirirseniz, doğuyu, güney doğuyu boşaltırsanız, terör de gelir göç de gelir. Bu ciddi sorunlar, tüm Türkiye'nin önemli konularıdır. Ben burada, 2 gün sürecek sempozyumun sonunda tarım öğretimimizin gerçekten daha iyi dizayn edilmesi gerektiğini, sektör için ve ülkemiz adına da bekliyorum. Gerçekten en uygun modelini bulalım. Ama fakülte açarak ya da bölümlerin isimlerini değiştirerek cazibe merkezi yaratmayalım. Çünkü kamuda da olsa özel sektörde de olsa, herkes ziraat mühendisi arıyor. Yani isimleri değiştirerek, bölümlerin adını değiştirerek bu olmaz diye düşünüyorum. Tabi değerli hocalarım bunları tartışacaklar, bizde tarım komisyonu olarak, mecliste görev yapacağız. Her siyasi partiden yetkili arkadaşımız var. Burada siyasette yapmak istemiyorum. Ama bazen de bir şeylerin değişmesi gerektiğini düşünüyorum. Çokta fazla sözü uzatmak istemiyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

ÖZEL SUNULAR

TARIM TARİHİNDEN TARIM ÖĞRETİMİNE

Hasan SOYDAN
Ziraat Mühendisi

Kıymetli Hocalarım, Hanımlar ve Beyler, bu kadim meslek hakkında konuşmanın zorluğunun farkındayım. Kısıtlanmış bir süre içinde, sizinle, çalışmalarımın edindiklerimi paylaşmaya çalışacağım.

İlk insan ile başlıyor mesleğimiz. Kutsal kitaplar ilk insanın aynı zamanda çiftçi ve ilk ziraat öğretmeni olduğunu söylüyor. Bunu Endülüs'lü düşünür İbn-ül Arabi'nin kitabından öğreniyoruz. Yine benim için orijinal bir konu, Şemsettin Sami'nin Kamus-ul Alam adlı Osmanlıca ansiklopedisinde, ilk insana indirilen kitapta ziraat bilgilerinin olduğunu söyler. Bunları önemsiyorum. Ziraat ve eğitim ilk insandan beri hep olmuş ve olacaktır.

Yine İbn-ül Arabi, ikinci ziraatçının da insanlığın ikinci atası kabul edilen Nuh peygamber olduğunu söyler. Unutulan bilgileri onun insanlara aktardığını ve tohum dağıttığını, bitkisel materyal dağıttığını, üretimi öğrettiğini anlatır. Eğitime önem veren topluluklar, gelişmiş kütüphaneler kuranlar, üniversiteler

kuranlar medeniyetler kurmuşlardır. İskenderiye, Bağdat, Kurtuba, Süleymaniye Kütüphanelerini kurabilenler medeniyetler kurmuşlardır. Eğitim ile kalkınıyor, eğitimle medeniyetteki yerimizi alıyor, eğitimsizlikle vuruluyor ve tarih sahnesinden çekiliyoruz. Osmanlı'nın eğitim konusunda, klasik dönemlerindeki başarısını yitirdiğini görmekteyiz. Batı karşısında gerileşen eğitim Osmanlıyı yaya bırakıyor, geride kalıyor. Ancak, son yüzyılda, başta eğitim olmak üzere, bir çok konuda çok ciddi bir şahlanışa geçtiğini de görüyoruz.

Eğer biz eğitimin tarihini, tarihçesini konuşacaksak, İlber Ortaylı hocanın en uzun yüzyıl diye ifade ettiği 19.yüzyıldan başlamamız gerekiyor. Tarımın, ülkenin kalkınması ile ilgili, sanayileşmesi ile ilgili, iktisadi konuları ile ilgili, hep birlikte bir arada olduğunu görüyoruz. Özellikle 2.Mahmut ile başlayan, yenileşme hareketleri, sosyal değişiklikler, bizde eğitimin de gerekliliğini ortaya koymuştur. II.Mahmut tarafından yapılan kıyafet inkılabı diyebileceğimiz, askeriyede ve sivil bürokraside yapılan kıyafet değişikliği, bizim dokuma tezgahlarının yetersizliğini ortaya koymuş; kurduğumuz fabrikalarla da ürettiğimiz pamuğun kalitesinin düşük olduğunu anlamış oluk. İlk teşhislerimiz ve tespitlerimiz bununla başlamış, bunu çözmek üzere yola çıkılmıştır.

Sarayın bitkisel, et ve hayvansal ihtiyaçlarını karşılamak üzere saraya bağlı çiftlikler vardır. Bunlardan birisi de Ayamama Çiftliğidir. Ayamam Çiftliğinin özelliği, Abdülmecit tahta geçtikten sonra, modern tarım tekniklerini Osmanlıya getirmek üzere, bu çiftliği ihya ediyor. Elbette bu çiftlikte zaten uygulanmakta olan klasik bir üretim modeli var. Çiftliğin bir çiftlik müdürü, çiftlik ağası, çobanı, imrahoru gibi 41 tane çalışanı var. Aynı zamanda 41 kadar kişinin üretim yaptığı ve barındığı lojmanları var. İş gücünde kullanılan çeki hayvanları ve barınakları, böyle bir altyapısı var. Burayı modernize etmek düşüncesinde yönetimin dikkatini o günün dünyasında Amerika çekiyor.

İngiltere'nin sömürgesinden çıkmış ve birçok alanda olduğu gibi ziraat alanında da ciddi ilerlemeler yapmış bir ülkedir Amerika. Referans olarak bu alınıyor. Amerika'dan bir ekip davet ediliyor. Dr. Davis ve beraberinde, kaynaklardan ismini bildiğimiz, 10 kişiden oluşan bir ekip gelerek çalışmalar yapıyorlar. Ayamama Çiftliğini üst ediniyorlar. Burada yapılan teşhislerde, pamuk çeşidinin yenilenmesi, lif uzunluklarının artırılması, kalitenin yükseltilmesi, artı bir de bununla ilgili, teknik insan yetiştirilmesi ile ilgili sorunları ortaya koyup, tespit edilen sorunlarla ilgili çözümler sunuyorlar.

Bu amaçla, Ayamama da ilk pamuk deneme istasyonunun kurulduğunu biliyoruz. Tabi hemen düşünürsünüz, Ayamama da pamuk deneme istasyonu olur mu diye. Tabi ki başarısız. Ancak bir çiftlik olarak tesislerin kurulmasında, var olan altyapının ıslah edilmesinde kayda değer çalışmalar yapılıyor. Bu dönemde, Osmanlı bürokrasisine önemli katkıları olan, Osmanlının evladı sabıka diye tanımladığı, Ermeni kökenli Osmanlı tebaasından bir liderimiz var. Barutçubaşı Hoca Evanis'i bu sahnede görüyoruz. Bu kişinin çok ciddi anlamda katkıları var. Doktor Davis'in de uzmanlığından yararlanarak, bir çalışma yapılıyor. 1946 yılında bir layiha, bir rapor hazırlanıyor, Sadrazama takdim ediliyor.

Bu raporda bitkisel ve hayvansal üretimle ilgili yapılması gerekenler, eğitim, ziraat okulunun açılması ile ilgili beklentiler var. Olumlu netice veriyor bu girişim. Ve ilk ziraat mektebi Hicri takvime göre, 24 Muharrem 1263 tarihinde, çevirdiğimiz zaman 12 Ocak 1847 tarihinde açılıyor. Yarın 169.yılıni dolduracak.1846 rakamına rastlıyoruz farklı kaynaklarda. Bunun gerekçesi, Hicri Takvimi Miladi Takvime çevirirken yapılan hatalardan kaynaklanıyor. Söz konusu belge Osmanlı arşivlerinde mevcut olup, okulun açılış tarihini göstermektedir. Karar çıkıyor ve hemen öğrenci alınıyor bu okula. Çünkü orada bir çiftlik var, yapılmış olan ve hatta modernize edilmiş bir çiftlik var. Alt yapı var. Ancak belirli tadilatların yapılması gerekiyor. Okul haline gelebilmesi için. Öğrenci olarak da tıp fakültesine alınmış olan 51 tane öğrenci alınarak buraya getiriliyor. Burada eğitime başlanıyor. 1949 yılındaki defterde bunların 28'i gayri Müslim, 23'ü Müslüman olarak kayıtlıdır. Tabi bu rakamlar bize bir gerçeği de açıklıyor; eğitime gayri Müslimlerin daha fazla önem verdiği gibi bir sonuç çıkartıyor. Bunu da gözden çıkarmamız gerekiyor. Evet öğrenci alınıyor, eğitime başlanıyor ve tadilatlar yapılıyor.

Osmanlı'da henüz ziraat mektebi yok iken, batıda dikkat çeken bir mektep vardır: Paris'te Grinyon Yüksek Ziraat Enstitüsü. Bu okul referans kabul ediliyor. Abdülhamit tahta çıktığı zaman, ilk yaptığı iş önce yurt dışına öğrenci göndermektir.

Daha evvelden Abdülmecit zamanında, şahsi olarak gitmiş, gönderilmiş öğrencilerimiz var. Bunlardan birisi, çok önemli isim Kirkor Agaton'dur. Yine Ermeni kökenli evladı sabıkadan, bir değerli insanımız. Zeki bir çocuktur. Bu üniversiteye gider. Öğrenci olur ve birincilikle bitirir okulu. Birincilikle bitirdiği için, Fransa İmparatoru tarafından kendisine nişan ve onun şerefine bir yemek verilecektir. Burada Osmanlı Sefiri, Büyükelçisi, Mustafa Reşit Paşa, o da bu merasime davet edilir. Reşit Paşa ilk defa Kirkor'u burada görür, bu zeki öğrenciden çok etkilenir,

beğenir. Yakın bir zamanda da ülkeye döner Sadrazam olur. Sadrazam olunca hemen çağırır Kirkor'u. "Gel evladım, bizim bu okullara ihtiyacımız var, bu okuldan bize kur" der ve bu görev verilir Kirkor'a. İşte demin ki anlattığım tarih içerisinde, Kirkor Agaton okulu kurarlar. Ve okulun tek hocasıdır. Sonra okul kadrosuna birkaç hoca daha ilave edilir. Hacı Sait Ağa'da okul müdür olarak atanır, fakat işin ilginç tarafı Hacı Sait Ağa onun üçte biri kadar maaş almaktadır. Bu güzel okulumuz, eğitime devam eder. Ancak 2.5 yıl kadar sonra, 1949 yılında, okul kapatılma kararı alınır. Belgelerden bunu görüyoruz. Okulun kapatılma gerekçesi olarak, sıtma hastalığı ve kış şartlarının zor olması, alt yapının yetersiz olması gibi gerekçeler var. Bunlar gerekçe gösterilerek, daha sonra yeniden açılmak üzere okul kapatılıyor. Bu kapatılma konusunda, farklı yorumlar da var. O detaylı yorumlara girmeyeceğim. Ancak 1949 yılında 2.5 yıllık bir eğitimden sonra okulun kapandığını biliyoruz.

İkinci bir okul denememiz var. 1877 yılında, Edirne Ziraat Mektebi. Abdülhamit tahta çıkınca, yarım kalan bu projeyi hayata geçirmek ister. Ancak tam okul kurulacağı sırada, Osmanlı-Rus savaşı çıkar ve Edirne elden çıkar. Bu girişim yarım kalır. Edirne geri alınır alınmaz 1884 yılında okul kurulur. Fakat bu okul da 3 yıl sonra kapatılır, benzer gerekçelerle.

Osmanlı ziraat mektebini henüz hayata geçirememiştir. Fakat bu dönemde bir özel teşebbüs dikkati çekiyor. Evet, gelecekte ülke kurmayı hedefleyen İsrail oğulları, tarımda da lider olmayı düşünen İsrail oğulları devletin başaramadığını, başarıyor. 1870 yılında Yafa şehrinde Yahudi Ziraat Mektebini kuruyorlar. Yahudi cemaatinin Osmanlıların toprakları üzerinde kurmuş olduğu bir ziraat mektebi. Burada tarım öğretmeni yetiştiriyorlar. Sonra yetiştirdikleri bu uzmanları, Osmanlının diğer bölgelerinde açılacak olan Yahudi ziraat mekteplerine eğitici olarak gönderiyorlar. Ve kurdukları çiftliklerde Kibbutzların bir örneğini Osmanlıda ilk defa uyguluyorlar. Tabi işin bir boyutu daha var. Siyonizm düşüncesinin de o gün, revaçta olduğu ya da gündeme alındığı dönemde, İsrail oğullarının bir ülke hedefi var. Filistin, Osmanlının önemli bir toprağı. Abdülhamit'in bu talepler karşısında çok ciddi bir duruşu var, bu girişimi engelliyor. Haç için gidenleri takip ederek, pasaportlu gitmelerini ve haç dönüşü orayı terk etmelerini temin ederek, Kudüs'e göçün önünü kesiyor. Bu defa İsrail oğulları hem insan yetiştirip eğitirken hem de, gelecekte ki ülkeleri için bir potansiyel hazırlıyorlar. Tabi bir de işin şu kısmı var. Fransa'da kurulan o gün ki örgütün bir amacı da sürgün yaşayan ve çok ciddi olarak, yoksul kalan İsrail oğullarını yine Osmanlıda doyurmak ve orada korumak. Çünkü İsrail oğullarına sadece Osmanlı sahip çıkmıştır. Tıpkı Endülüs Yahudilerinde olduğu

gibi. O zaman sefaretlere barındırmıştı. Hala günümüzde bizim insanımız olarak yaşayan torunları vardır. Eşkinazi diye tanımlanan Doğu Avrupa ve Rusya'dan ölüm korkusu ve can güvenliği nedeniyle hicret eden İsrail oğulları Osmanlı'ya sığınmışlardır. Ve bu okullardan yetiştirdikleri öğretmenlerle Silifke'de, Çatalca'da Eskişehir'de, Bandırma'da muhtelif yerlerde çiftlikler alınmış, Kibbutz örneği kurularak, üretim yapılmış, o insanlar üretime katılmış, hem karınlarını doyurmuşlar hem de bu mesleği, ziraatçılığı öğrenmişlerdir.

Osmanlı coğrafyasında iki ziraat okulu daha açmışlardır. 1890 yılında Bornova da Ziraat Mektebi kurar İsrail oğulları. 1898 yılında da Akhisar'da bugünkü Kayaoğlu Çiftliği denilen kasabada, diğer Ziraat Mektebini kurarlar. Son dönemde Müslüman öğrencilerde almaya başlarlar. Ancak I.Dünya Savaşı peşinden milli mücadele verdiğimiz yıllarda bu insanlar eşkıyalardan çok zulüm görmüşlerdir. Bir kısmı ülkeyi terketmek, çiftlikleri bırakmak durumunda kalmıştır. Kalanların bir kısmı da sonradan İsrail'e göç etmişlerdir.

Osmanlının okul projesi, ancak 1884 yılında yeniden gündeme gelir. Yine bir evladı sabıka, Agop Amasyan. Eğitimini Paris'te Grinyon Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde tamamlamış olan bu memleket evladı, zeki ve yetenekli bir meslek insanıdır. Osmanlının önemli bir bürokratıdır. Buna görev verilir. Hemen çalışmalara başlar, nizamnamesini hazırlar. Okul yeri olarak Halkalı Çiftliği belirlenir, bu çiftlik satın alınır, okul haline getirilir. Yabancı hocalar getirilir. Ve kendi evlatlarını gönderir. Abdülhamit'in bu konuda çok ciddi çalışmaları vardır. Dışarda eğitim görürler. Doktoralarını tamamlar, gelirler ve bizlere eğitimci olarak çok güzel işler yaparlar bu insanlar. Halkalı Ziraat Mektebi-i Alisi, Ziraat Fakültesi olarak kurulmuştur. Referans olarak Paris'teki Grinyon Ziraat Mektebi alınmıştır.

Aynı dönemde aynı kararnameye bağlı olarak iki okul daha açılır. Selanik'te ve Bursa'da birer Ziraat Mektebi. Bunlar da lise düzeyinde eğitim veren iki okuldur. Ancak 1911 yılında Selanik Ziraat Mektebi, Mekteb-i Aliye'ye, yani Ziraat Fakültesi'ne çevrilir. Mezun vermeksizin elden çıktığı için, oradaki öğrenciler Halkalı'ya getirilir, talebelerimiz ve hocalarımız Halkalı 'da eğitimlerine devam ederler. 1891 yılında inşaatı tamamlanırken, yine bir kardeş okulumuz doğmuştur. 1889 yılında Mülkiye Baytar Mektebi yani sivil baytar mektebi. Askeri Baytar Mektebi zaten 1842 de 1848 yılında vardır. Ancak ülkenin sivil baytara ihtiyacı vardır. Onun için Mülkiye Baytar Mektebi adı altında sivil baytar mektebi, sivil tıp fakültesi ile birlikte, onun bir şubesi olarak açılır. 1. ve 2. sınıf eğitimi tamamladıktan sonra, 3. ve 4. sınıfların eğitimine

devam etmek üzere Halkalı Ziraat Mektebi Alisine taşınırlar. Hepimizin çok iyi bildiği, Mehmet Akif Ersoy ve sınıf arkadaşları Halkalı 'ya gelir. İlk sene mezun verirler, ikinci sene mezun verirler. 1895 de kendi binalarına taşınırlar. Sadece 2 sene misafir kalmıştır Baytar Mektebi. Evet, bu arada Orman ve Maden Mektebi vardır, Abdülhamit'in kurduğu okullardan. Bunlar kapanmak durumunda kalmıştır. Bu mektepler kapanınca da, talebeleri Halkalı Ziraat Mektebi Alisine getirilir. 1894 de okulun tedrisine ormancılıkla ilgili derslerde konarak, hem ziraat hem orman mektebi olmuş olur. Mezun olanlardan ziraat teşkilatında görev alanlara ziraatçı, orman teşkilatında görev alanlara ormancı denmiştir. Bu 1910 yılına kadar, yani müstakil olarak Orman Mektebi Alisi kurulana kadar böyle devam eder. Ayrıldıktan sonra Halkalı Ziraat Mektebi zirai eğitime tek başına devam eder.

Bunun yanında, birkaç farklı okulda açılmıştır. Ziraat mektebi olarak açılmış olan çiftlik mektepleri diye adlandırdığımız, Abdülhamit'in kurduduğu numune tarlaları, deneme tarlası diyebiliriz, bunların içerisinde uygulamalı ziraat mektepleri vardır. Eğitimi 2 ya da 3 yıl olur. Devlet tarafından tüm ihtiyaçları karşılanır. Uygulamalı olarak bu eğitim verilir. Ancak bizim ortaokula denk değildir. Ortaokula denk okul, daha sonra Cumhuriyet döneminde açılacaktır. Su başı ve çiftçi başı yetiştirmek üzere, teknik çiftçi lideri yetiştirmek üzere açılmış bir okuldur. Yine o dönem açılan bir okulumuz, Amele Mektebi vardır. Amele burada "uygulamacı" anlamındadır.

Bu mekteplerde bugün ki çiftçi eğitimi dediğimiz eğitime denk düşen bir eğitim sözkonusudur. Çiftçilerden alınan belirli yaşlardaki insanların, orada uygulamalı olarak tarım tekniklerinin öğretildiği bir okul. Dikkatimizi çeken birkaç okulu daha size iletmek istiyorum. Sütçülük mektebi ve sütçülük ihtisas mektepleri vardır. Detaylarına çok girmeyelim. Zaman kısıtlı. Yine Ermeni kökenli bir meslektaşımız tarafından kurulmuş ve çok başarılı olmuş olan Darü'l Harir Mektebi vardır. Diğer bölgelerde de bu okullar kurulmuştur. Yine Amerikan asma fidanlıkları kurularak, Filokseraya karşı aşı ve bağcılık okulları açılmıştır.

Burada dikkat çeken bir okul, Abdülhamit'in kurmuş olduğu bir başka okul Seydiköy'de açılmıştır. İzmir'in şimdi Gaziemir semti diye anılan bölgesinde. Seydiköy de açılan, adı Amerikan Asma Fidanını Aşılama Mektebi, bir süre de Maiyat-ı Mütehemre Ameliyat Mektebi olarak anılan okuldur. Kısaca adına sirke-şarapçılık okulu diyebiliriz. Gayri Müslimler için şarap serbesttir. Müslimlerden de tercih eden kullanıyordur zaten. Ancak bunun tekniğine göre, uygun olarak yapılması gerekir. Bu, okul gerektiren bir konudur. Bunun için de okulu yapılmıştır.

Bir başka önemli okulumuz, tabii ki Çoban Mektebimiz. Ankara Çoban Mektebi. Buradaki maksat Tiftik Keçisinin ıslah ve tefsirini, ıslah çalışmalarını yapmak ve çoğaltma tekniklerini bilecek teknik insan yetiştirmektir. Bu da Abdülhamit projelerinden biridir. Ancak yeterli talebe bulunamadığı, rağbet görmediği için okul iki sene sonra Çoban Mektebinden, Ziraat Mektebine çevrilir. Sonrasında da milli mücadele yıllarında kullanılan ve 8 ay milli mücadelenin yönetildiği yerdir. Gazinin orada bulunduğu, istirahat ettiği, karargâh olarak kullandığı yerdir. Talebeler askere alınmış, burası karargâh olarak kullanılmıştır. Önemli bir yerdir. Daha sonrada bize Yüksek Ziraat Mektebine, biraz sonra anlatacağım, misafirlik yapacak yerdir. İçinde bulunduğumuz kampus, Abdülhamit'in açtığı numune tarlasıdır. Daha sonra bu tarla içinde Meteoroloji İstasyonu kurulmuştur.

Halkalı'da üniversite düzeyinde; Bursa'da ve Selanik'te lise düzeyinde eğitime devam ettik. Ancak I.Dünya Savaşı yıllarına geldiğimizde, bütün alanlarda olduğu gibi sarsıntılar yaşandı. Çanakkale'ye gönderdik Halkalı'dan 18 yaşın üzerinde ki bütün talebelerimizi, öğretmenleriyle beraber. 2 yıl hiç mezun vermedi. Diğer 2 yılda hayatta kalanlardan bir sene 4 bir sene 5 öğrenci mezun verdi. Bunları bir yerde konuşmadık biz. Çünkü biz ziraatçiyız. Çünkü biz toprak insanıyız. Çünkü bu toprakla uğraşan mütevazî olmak zorundadır. Bunlara edep dedik konuşmadık. Ancak bu mesleğin böyle gurur tabloları vardır. Evet, Bursa Ziraat Mektebi de kapandı milli mücadele yıllarında. Talebeler cepheye de gitti, mektep işgale uğradı.

Bu dönemde ismini anmayı görev bildiğim, bir şahsiyeti Şevket Arı'yı anmak isterim. Halkalının mezunlarından Şevket Arı, gencecik bir mühendis, Karacabey Harasına müdür muavini olarak atanmıştır. Tam işgal yıllarıdır. Ancak bunlar hizmete devam ederler. Sonra müdür olur. Lakabı Kara Müdür'dür. Gündüzleri müdür geceleri ise Müslümanları organize edip, Yunan askerlerine kök söktüren bir çetecidir. Attığını vuran bir insan olduğu için, "kara" lakabı verilmiştir. Ancak biz bunu kendisinden duymayız. Kendisi anlatmaz. Yazar olarak biliriz biz zaten onu. Bu kadar yazdığı halde, birçok hatıratı olduğu halde, hiçbir yerde bahsetmez bundan. Çünkü bu edeptir. Onun için ardır, namustur. O görevini yapmıştır. Böyle güzel insanlarımız var.

Milli mücadele yıllarında Halkalı eğitimine devam eder. Milli mücadeleye katılmak isteyen talebe ve öğretmenler, eğitimi yarıda keserek Anadolu'ya geçerler. Kalanlar devam ederler eğitime, eğitim kesintiye uğramaz.

Yine paylaşmayı önemseydiğim bir konu, milli mücadele yılları, sene 1922 Eylül ayında. Artık geri püskürtmeye başladık Yunan güçlerini. Edirne, Çanakkale, İzmir'e kadar olan bölge işgal altında kalmıştır. Eskişehir'e kadar da ilerlemişlerdir. Geri püskürtüyoruz. Yunan çekiliyor. 3 yerde hemen Ziraat Mektebi kurduk. İzmir, Kepsut ve Edirne'de. Şehir yanmış, şehir yapılmadı bu çok önemli. Şehirlere çivi çakılmadan, hemen garnizonlar düzenlendi ve Ziraat Mektepleri kuruldu. Tabii ki birçok eğitimli insanımız şehit olmuştu. Çanakkale'den beri bir çok eğitimli insanımız zayı oldu. Eğer biz tarımda geliyecek isek, Gazi bunun farkındaydı, ziraatı ve eğitimi geliştireceğiz. O savaşın içinde 3 ziraat mektebi kuruldu.

Aradan bir yıl geçmeden, 1923 yılında TBMM'den çıkartılan bir kanun ile bir görevlendirme yapıldı. Ziraat sergisi yapacaksınız okullarda. Halkalı Ziraat Mektebi Alisinde, Ankara Ziraat Mektebinde, Edirne Ziraat Mektebinde ve İzmir Ziraat Mektebinde birer sergi düzenlendi. Eğitim materyallerinin, yeni tarım tekniklerinin gösterildiği bir sergiydi bu. Ankara'nın ve Halkalının geçmişi vardır ancak, burada dikkat çeken Edirne ve İzmir Ziraat Mektepleri henüz bir yaşındadır. Fevkalade bir sergi yapılır. Çok önemli mesajlar verilir burada. Ankara'da yapılan sergiye Gazi kendisi Latife Hanım ile birlikte katılırlar. Çok beğenirler sergiyi ve hatıra defterine ikisi de çok güzel ifadeler yazarlar. Gazi Mustafa Kemal şöyle yazar. "Çiftçilik milletimizin hayatı, serveti, kuvvetidir. "Latife hanım da şöyle yazar "Ziraat silahına sarılan milletler öldürülemezler". Aradan bir yıl geçer. 1925 yılında Gazi'nin emri ile bir kongre düzenlenir. Ziraat eğitimini düzenlememiz gerekmektedir. Eğitimcilerimiz bir araya gelir, kendi çabaları ile bir düzenleme yaparlar.

Yine bu dönemde, sene 1925 de, çok ileri görüşlü Gazi'nin başlattığı bir uygulama vardır, Gazi Çiftlikleri. Abdülhamit Numune Tarlaları kurmuştu, Gazi'de Gazi Çiftlikleri kurmaya başladı. Biz sadece Ankara'yı biliyoruz ama 7 tane Gazi Çiftliği vardır, tarım tekniklerinin uygulamalı olarak yapılması ve gösterilmesi için. Sonradan bizim şuan TİGEM arazilerinin nüvesini oluşturacak, çiftliklerin bir kısmıdır bunlar. Bizzat başında durarak, çalışarak, traktöre binerek, bizzat takip ederek bir çok şeyi, fotoğraflarında görüyoruz. Bu fotoğraflar poz vermek üzere değildir. Ankara Orman Çiftliği, Yalova'daki Baltacı ve Millet Çiftlikleri, Silifke'deki Şövalye Çiftliği bunlara çok emek ve önem vermiştir.

Ayrıca, çok önemli, eğitimi düzenlemek ve eğitime kaliteyi kazandırmak üzere yabancı hocaları davet ederek, onlara yüksek ücretler vererek çalıştırmış ve burada çok ciddi bir katkı sağlamıştır. Bunlardan Prof. Dr. Odet Peren hem teşhislerini yapmıştır, hem de Anadolu da tetkiklerini ve önerilerini yapmış, tohum

ıslah müessesini kurdu muştur. Dr. Şimit de aynı şekilde gelmiş, teşhislerini yapmış. Birçok isim sayabiliriz bu şekilde. Tabii sadece ziraatı konuşuyoruz biz, farklı alanlarda da var. Çok ciddi bir beyin göçü vardır Türkiye Cumhuriyetinin ilk yıllarında. Bunlarla yeniden bir yapılanma yapılır.

Sene 1927 yılına gelince, daha köklü bir şey yapmak üzere yine Almanya'dan davet edilen bir gurup bilim insanını, başkanlığını Prof.Dr. Oldenburg'un oluşturduğu bir grup bilim insanı, gelip burada incelemeler yaparlar. Bu incelemeler sonunda okulların yeniden düzenlenmesi, Ankara'da bir yüksek okul kurulması, eski ziraat okullarının kapatılarak tadil edilmesi, eğitimin yeniden düzenlenmesi ile ilgili kararlar alınır ve bunlar hayata geçirilir. 1928 yılında Halkalı Ziraat Mektebi Alisi kapatılır, 1930 da Yüksek Ziraat Mektebi adıyla Ankara'ya Çoban Mektebi olarak açılıp, Ziraat Mektebine dönüştürülen yere taşınır. İlk hocaları Halkalının hocalarıdır. Almanyalı ve Avusturyalı hocalardan oluşan 5 kişi de ilk açılışta görev alırlar. 3 yıl kadar görev yaptıktan sonra, 1933 yılında içinde bulunduğumuz Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulur. Burayı kurmak üzere, 20 kadar bilim insanı, yine Gazi'nin önderliğinde yapılan bu çalışmada beyin göçü olarak, çok yüksek ücretler ve anlaşmalarla davet edilir. Burası kurulur ve 1940 yılına kadar devam ederler, 7-8 sene çalışırlar. Burada kendi Türk bilim insanlarını yetiştirirler. Kendilerinden bayrağı devralacak insanlar yetişmiştir artık. Görevleri bitince memleketlerine geri dönerler. 1940 yılında, artık bu sözleşmeli gelen beyin göçü dönmüştür. Bir şansımız daha doğar. 1940'lardan sonra, Nazi zulmünden kaçan, muhacir olmuş bilim insanları gelir bu defa. Bunlar zorunluluktan gelmiş, mülteci olarak ülkemize sığınmışlardır. Yine bize çok şey kattılar. Ankara Üniversitesinin kurulmasına katkıları oldu. Ancak bundan öncekiler, davet ile gelmiştir. Çağrılarak, anlaşma yapılarak, yüksek ücretler ödenerek burada görevlendirilmiştir. Çok ciddi bir beyin göçü yaşanmıştır.

Sanırım ki zamanımı aşıyorum. Bu konuları çok uzun uzun konuşmak gerektiğinin farkındayım. Ancak önemli gördüklerimi sizlerle paylaşmak arzusundayım. Sizi ilk hocalarımızdan biri olan Hoca Ali Rıza'nın bir sözü ile selamlamak isterim. Halkalının ilk hocalarından olan Hoca Ali Rıza diyor ki; "Hayat cemadatta uyur, nebatatta büyür, hayvanatta yürür, insanatta teakkül ve tekamül eder."

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

CUMHURİYETİN İLK YÜKSEK ÖĞRETİM KAMPÜSÜ: YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ

Doç.Dr. Leyla ALPAGUT
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Mühendislik Mimarlık Fakültesi-Mimarlık Bölümü

Merhabalar, öncelikle beni davet eden sayın dekanımıza teşekkür ediyorum. Burada Mimar Ernst Arnold Egli'nin bir tasarımı olan kampüste, bir konferansta konuşma yapmaktan dolayı da çok memnunum. Bunu da belirtmek istedim. Yüksek Ziraat Enstitüsü ile ilgili ben daha çok mimari boyutundan, eğitime mekâna nasıl yansdığından özetle bahsedeceğim. Belki biraz alan dışından ama bir o kadar da hepimizi ilgilendiren bir boyut “mekan ve mimarlık”. Çok özetleyerek size bundan bahsetmek istiyorum. Cumhuriyetin ilk yıllarında hepimizin bildiği gibi, Anadolu'nun % 80'ni köylerde yaşamaktadır. Bu ulusal kalkınmadaki başarıyı köylünün eğitiminde ve tarımın iyileştirilmesi önceliğinde arayan anlayışın sınanacağı numune çiftlikler, köyler inşa edilir bu dönemde. Ben öncelikle, bu dönemin birkaç fotoğrafını göstermek isterim. (Foto 1-2-3-4)

Fotoğraf 1

Fotoğraf 2

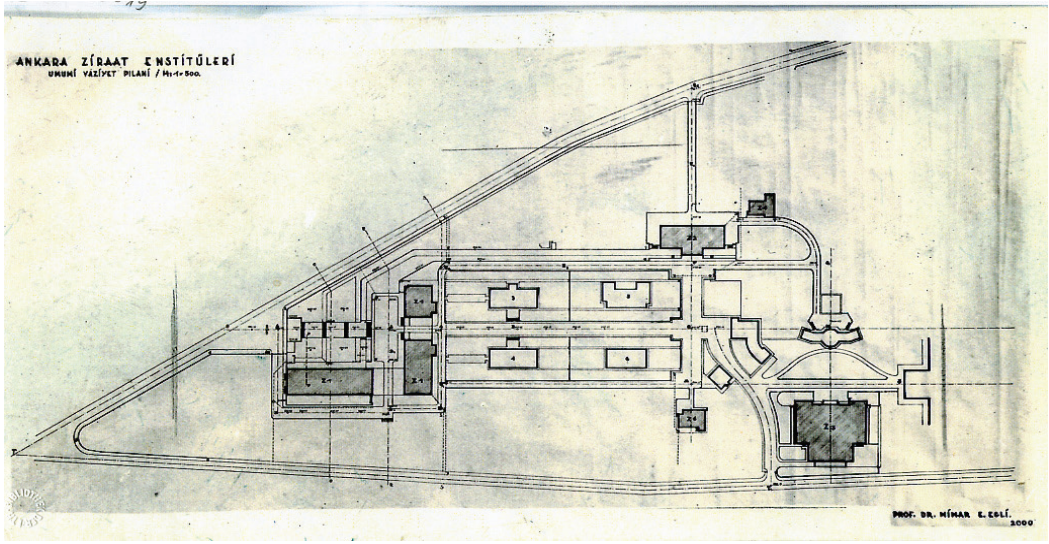

Fotoğraf 3

Fotoğraf 4

Atatürk'ün "Türk Öğün Çalış" vecizesi uyarınca yönlendirmeyi amaçladığı bir deneme ortamıdır. Numune köyler ve çiftlikler. Ve bunlar tarımla kalkınmaya öncelik veren, köylere kadar yayılan topyekün kalkınma modelinin örnek alanlarını oluştururlar. Özellikle, demin hocamızın da bahsettiği Atatürk Orman Çiftliği, bu anlayışın sınanacağı modern bir model olarak karşımıza çıkar.

Fotoğraf 5

Şimdi gördüğünüz slayt, (foto 5) Yüksek Ziraat Enstitüsü kampüsüne ait bir çizim. İsviçreli bir mimarın tasarımı olduğunu söylemiştim. Onun hazırladığı ve şimdi İsviçre'deki bir teknik okulda yer alan bir arşivden aldığım çizim. Ne yazık ki ülkemizde ulaşamadığım bir çizim. Bu sözünü ettiğim köylü çiftçi tarım da kalkınma modelinin ya da bu eğilimin tamamlayıcı parçası olarak, 1928 yılında, Türkiye tarımını incelemek ve önerilerde bulunmak üzere, 11 kişilik bir heyet, Alman uzman, ülkemize davet edilir. Ve bu Alman uzmanlarında böyle bir yüksek öğretim kurumu yapılması yönünde önerileri olur. Yapımına 1928 yılında başlayacak bir kampüs bu.

1930 yılında da Yüksek Ziraat Mektebi eğitime başlar. 1933 tarihinde kabul edilen bir yasa var. Yüksek Ziraat Enstitüsü Yasası. Bünyesinde ziraat, veteriner ve orman bölümlerini barındıran, Yüksek Ziraat Enstitüsü 1933 yılında "Açılış Bayramı" adı altında bir programla, görkemli bir program ile açılır. Bu gördüğümüz fotoğraf. 1934 yılına ait. Atatürk'ün "Fotoğraflarla Türkiye" adı altında hazırladığı bir albümde yer almaktadır. Türk modernleşmesini hem mimaride hem de bütün alanlarda modernleşmeyi anlatan bir albüm bu. Yüksek Ziraat Enstitüsü, bu fotoğrafların aralarında bulunan başlıca yapılarıdır. Başlangıçta, bu gördüğümüz dört yapı, içinde bulunduğumuz kampüsteki fotoğraflarda yer alan aksın karşılıklı dört yapısı inşa edilir. Almanya'dan davet edilen Bavrat Nat isimli bir Alman Mimar bu. Başlangıçta dört yapıyı tasarlamış ve bunu da tamamı olmasa bile büyük ölçüde tamamladıktan sonra, ülkesine dönmüştür.(foto 6)

Fotoğraf 6

Fakat bu dönüşün gerekçeleri arasında, zannediyorum tam okunmuyor ama Bakanlar Kurulu Kararı, devlet arşivlerinden çıkardım (Ek 1). 4 yapıyı tamamlayıp ülkeden ayrılıyor. Gerekçesi de bir ücret anlaşmazlığı. Bundan sonra ki hikaye, demin söz ettiğim, İsviçreli Mimar Ernst Arnold Egli ile devam ediyor. Ernst Egli ile bu kampüsteki inşaat süreci, yapım süreci başlar.1927 yılında Atatürk'ün daveti ile özellikle Almanca konuşulan ülkelerden davet edilen, çok sayıda ki mimar mühendis, farklı alanlardan bilim uzmanlarının davet edildiği yıllarda İsviçre'den Egli davet edilir. Geliş sebeplerinden bir tanesi, maarif vekaleti inşaat bürosunda baş mimar olarak görev almak, diğer taraftan da sınai nefise mektebi, güzel sanatlar akademisi günümüzdeki adı ile Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisinde dersler vermek, yöneticilik yapmaktır.

Bu yıllar aynı zamanda Ankara'nın başkent kimliği kazanması için imar faaliyetlerinin yoğunlaştığı yıllardır. 1920'lerin sonunda, özellikle yabancı mimarların tercih edilmesi, her alanda muasır medeniyetler seviyesine ulaşma isteğinin bir parçası olarak görülür. Ve başlangıçta, özellikle ulus inşa edilirken, mimarlık, bu ulus inşasının insanları, bireyleri toparlayıcı özelliği ile başvurulan ana konulardan biridir. Mimarlık ve mimarlar. Ernst Egli 1927 yılında davet edilir. (foto 7)

Ernst Arnold Egli, 1883-1974

Egli, daha 1928 yılında, hemen ayağının tozu ile Anadolu'ya gezilere gönderilir. Anadolu da gördüğü manzara karşısında da biraz şaşkındır. Anadolu'da yokluğu, köylerinin ve kasabalarının gerçekten perişan durumlarını farkeder.

Egli'yi Anadolu'ya gönderme sebeplerinden bir tanesi Anadolu'ya uygun okul projeleri yapmasıdır. Ve hemen bu gezilerden kendisine ait bir kara kalem çizimi (foto 10) görüyorsunuz. Bu Egli'nin çok ilgi duyduğu köy evleri ve manzarası (foto 12). Ve bu perişan durumda, özellikle nasıl köy okulu tasarlayacağı, ana sorusu olur Egli'nin. Gerçekten de Cumhuriyetin ilk yıllarında kalkınma modeli olarak kültür politikaları arasında eğitim öncelikli yer almaktadır. Başlangıçta çok sayıda, başta ilkokul olmak üzere, her kademede ve her türde okul hızla açılır. (foto 8-9-10).

Anadolu Köyleri İçin İlkokul Projesi, 1928-29 Fotoğraf 8

İLK ÖĞRETİM

Muallimler! Yeni nesli; Cumhuriyetin fedakâr muallim ve mürebbileri, sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır.
OTOTÜRK

MAARİF VEKİLLİĞİ
tarafından neşredilir
on beş günlük öğretmen
ve eğitimci gazetesi

Cilt: 6

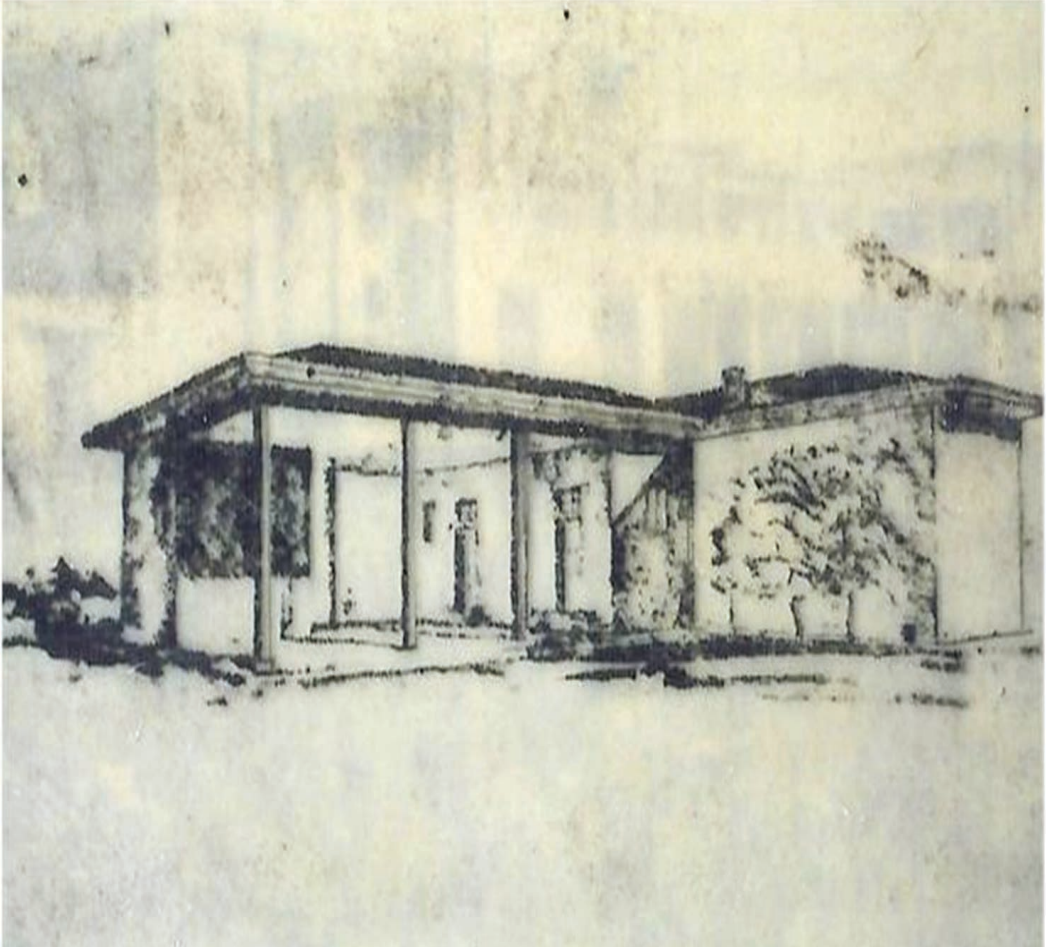
15. EYLÜL 1942

Sayı: 115

Köv Çocukları

Anadolu Köyleri İçin İlkokul Projesi, 1928-29 Fotoğraf 9

Anadolu Köyleri İçin İlkokul Projesi, 1928-29 Fotoğraf 10

Egli'nin Yüksek Ziraat Enstitüsü binalarına, özellikle bu işe girişmeden evvel, birkaç yaptığı işten örnek göstermek istedim. Çünkü onlarla da bağlantılıdır. 1928-29 da bu tür köy okulu projeleri var Egli'nin. Ve hemen ardından sınaî nefise mektebi, güzel sanatlar akademisinde ki hocalık görevini üstlenecektir. Burada çok sayıda öğrenci yetiştirecek Egli. Ankara'nın mimarına katkıda bulunacak, modern mimariyi bilen Türk mimarlar onun atölyesinde yetişmeye başlayacaktır. Bu süreç içerisinde, ülkeyi ve insanını tanıdığından sık sık anılarında bahseder Egli. Özellikle köylerdeki insanların misafirperverliklerinden etkilenmiş ve Türk evleri onun için özel bir ilgi alanı olmuştur. Türk evlerinin hafif konstrüksiyonu, ahşap yapısı, içinde ki renkli döşemeler, dokumalar, resimler onun oldukça ilgisini çeker ve gerçekten mimarlıkta Türk evini bir çıkış noktası olarak alır, Türk evinin karakteristik özelliklerini yeni bir Türk mimarisi oluştururken kullanmayı öneren ilk isimde Egli olacaktır.

“Türkiye’de kaldığım sürenin ilk üç yılı, çalışmalarımı Ankara Maarif Bakanlığı’ndaki büromda sürdürdüm. İkinci işyerim ise, Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Fakültesi yöneticiliği göreviydi. Çalıştığım yer Boğaz kıyısında bir Sultan Köşkü idi. Bu ilk üç sene içinde eğitim ve derslerde reform çalışmalarında bulundum. Bu konuda Kemal Paşa beni son derece cesaretlendirmişti. Kendisi, ülke için çalışkan, faydalı ve çağdaş mimarlar yetiştirecek modern bir okul kurmam talebinde bulunmuştu. Genç mimarları sanata, içinde yaşadıkları zamana ve kendi toplumlarına yönlendiriyordum.

Bu süreç içinde ülkeyi ve insanlarını tanımış, çeşitli köyleri gezmiştim. Fakir köylerin insanların dokunaklı misafirperverliğinin yanısıra toprak sahipleri de aynı misafirperverliği gösteriyordu.»

Türk evlerinin yapısını çok beğeniyordum. Bu evlerin genel tasarımı ve yapı tarzı çok özel, mekan birleştirmeleri çok şaşırtıcıydı ve her bölümü anlam taşıyordu. Genellikle detay çalışmaları da çok güzeldi. Ben bu ev tarzını, o zamanlar geçerli olan ve ülkeye ithal edilen ucuz, sıradan ev anlayışına karşı korumak istiyordum. Fakat villa modası, atalardan kalan bu muhteşem mirası geri plana itti”

Bu vesile ile 1930’ların hemen başında, sınai nefise mektebinde “Milli Mimari” adı altında bir seminer başlatır. Özellikle Türk mimarisine çok da konu edinmeyen, Türk konutuna odaklanır. Ve hemen 1928’de ilk verilen görevler arasında, Marmara Köşkü var.

Atatürk Orman Çiftliği sınırları içinde yer alan. Atatürk’ün isteği ile bir çiftlik evi olarak sipariş edilen kendisine, çiftlikteki ilk işlerinden bir tanesi. 2 katlı dikdörtgen kütleli küçük bir yapı bu. Altta büyük bir salon üstte ise yatak odaları bulunduğu kırma çatılı, biraz kuzey Avrupa kökenli konut mimarisine de bizi götüren, biraz da kemerli yapısı ile Türk mimarisini de örnek alarak, ulusal ve modern arasında bir sentez yapmaya çalışan ilk örneklerden bir tanesidir.(foto 11)

Fotoğraf 11

Fotoğraf 12

Fotoğraf 13

Fotoğraf 14

Fotoğraf 15

Fotoğraf 16

Burada gördüğünüz yapılar ise, (foto 12-13-14-15-16) Ankara'nın prestij yapıları olarak tanımlayabileceğimiz çok sayıda ki okul binaları, kız lisesi, musiki muallim mektebi, ticaret lisesi ve ismet paşa kız enstitüsü gibi okulların da aralarında yer aldığı, hemen hemen bir çok okul binası Egli'ye ait. Zaten yaklaşık 75'i bulan tasarımları ile ülkemizde ayrıcalıklı bir yere sahip.

1920'lerde, AOÇ'nin oluşumuna da katkı sağlayacak, katkı verecektir (foto 17-18-19-20-21). Çiftliğin ilk müdürü Tahsin COŞKUN'un kuruluş aşamasında ki bir fotoğrafı (foto 19).

Fotoğraf 17

Fotoğraf 18

Fotoğraf 19

Fotoğraf 20

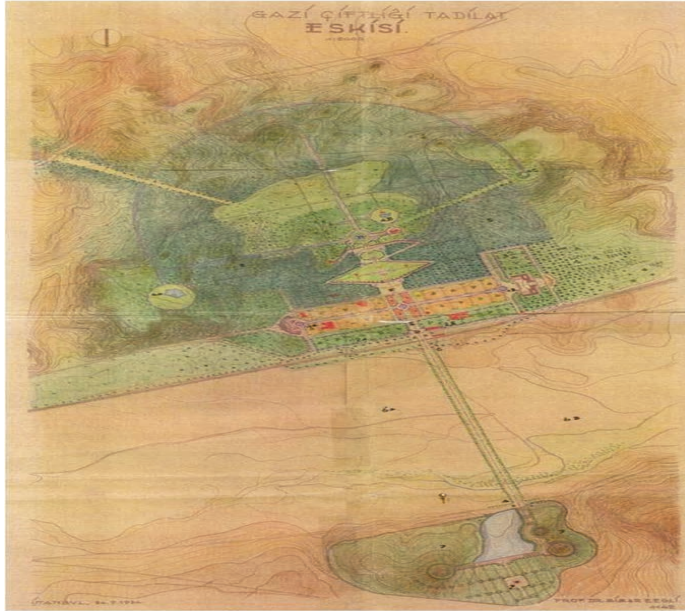
Fotoğraf 21

Egli, AOÇ'nin kuruluşunu ve gelişme sürecini Türklerin kahramanlık öyküleri ile özdeşleştirir. Ve bu onurlu öyküye katkı sağlamak istediğini belirten, 1934 tarihli

çizimli bir rapor sunar Cumhurbaşkanlığı'na. Bu gördüğünüz çizim (foto 22) bu bahsettiğim çizim, düzensiz bir görünümünden alıkoyup, bunu düzenli modern bir park görünümü haline sokmak amacıyla, böyle bir çizim hazırlar. İçinde havuzların, yüzme havuzların, eğlence alanların, dinlenme mekanlarının, konutların, fabrikaların, üretim tesislerin ve elbette barınma mekanlarının yer aldığı bir modern yerleşkedir çiftlik. Sağ tarafta gördüğünüz fotoğraf (foto 26) ise hemen 1925 yılında kurulduğunda çiftliğin böyle bir mevcut, doğal olarak mevcut bir eksene sahip olduğu bir mihver vardır, bunu önemseydiğini söyleyen Egli, bu ekseni, içinde bulunduğumuz kampüs de de kullanmıştır.

Eksen ve onun iki yanına da sıralanan işlevsel olarak doğru biçimde ilişkilendirilmiş yapılar. Başlangıçta böyle bir eksen, sağında ve solunda düzensiz gelişen yapılar, sonra bunlar Egli'ye yön verecek. Eksenin ucunda ise yapımından kısa bir süre sonra, yıkılan, duvarlarında ki çatlaklar nedeniyle Kuleli Köşkü yer alır (foto 23). Günümüzde yok. Yapımından 2 yıl sonra yıkılmıştır. Egli' nin çiftlikte ki yapıları, çiftliği önemsememin sebebi Yüksek Ziraat Enstitüsü öğrencileri yazları burada staj yapıp, tarımı yaparak, yaşayarak öğreneceklerdir aynı zamanda..

AOÇ çizim ve yapılar

Fotoğraf 22

Fotoğraf 23

Fotoğraf 24

Fotoğraf 25

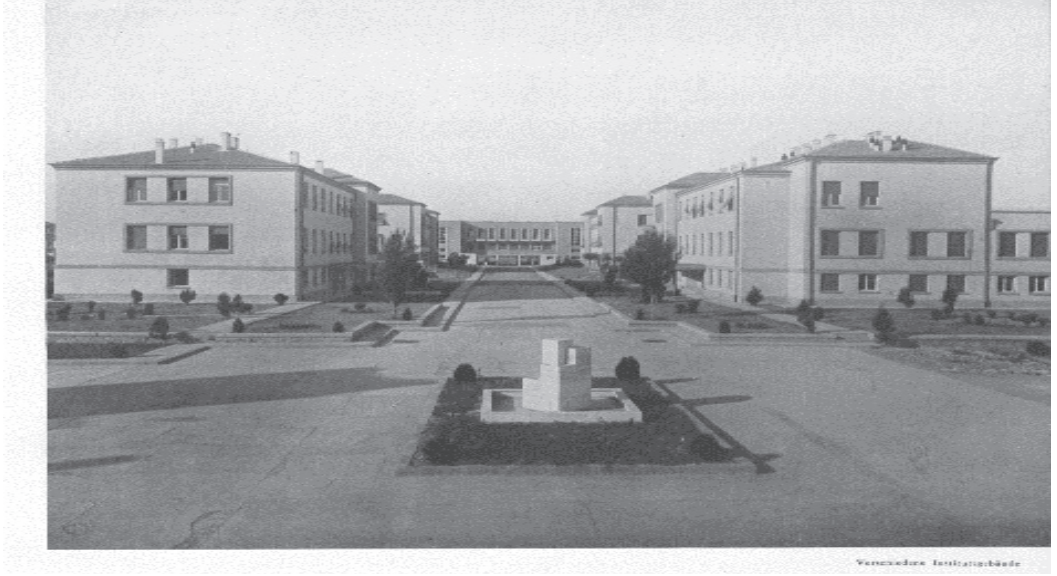

Fotoğraf 26

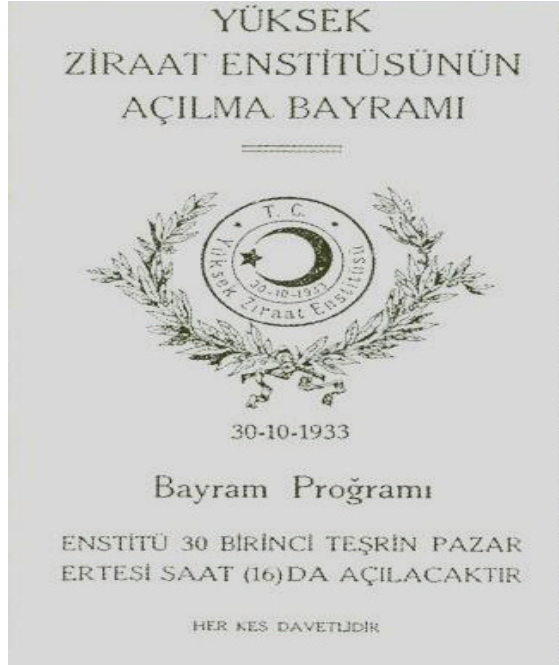
Bunlar Egli'nin tasarımları olan çiftlikte ki yapılar, hemen 1937 de yaptığı, sağda gördüğünüz hamam bir Türk hamamı, özellikle bir Osmanlı hamamı karakteri taşıyor olması, Egli'nin özellikle Türk mimarisi ve klasik Osmanlı mimarisi ile Mimar Sinan ile kurduğu bağın ve hayranlığın bir göstergesidir. Solda üstte gördüğünüz resimde, bu yerleşkede yer alan çiftlik çalışanları için hazırlanan konutlar, altta (üstte ortada ki foto) ise bira fabrikası, günümüzde ne yazık ki metruk durumda olan, özellikle hamam ve bira fabrikasından da söz etmek istedim (foto 24-25-26).

1928 den itibaren ise konu yine Yüksek Ziraat Enstitüsü binası, 1933'de ki Açılış Bayramından sonra, aslında dekanlığın arşivinden uzun yıllar önce bulduğum afiş

idi bu da (foto 28). Hatta bir de ek'inde nasıl gezileceğine dair bir çizim var hala elimizde. Yönlendiriyor. Böyle bir bayram havası içinde yapılmış, bu da yapının tasarımının Egli'ye verilmesi konusunda ki Atatürk imzalı bir Bakanlar Kurulu Kararı. (Ek 2)

Fotoğraf 27

Fotoğraf 28

Dediğim gibi başlangıçta, eksenin iki yanında ki bu kırma çatılı 4 yapı (foto 27) Alman mimar Bavrat Nat tarafından tamamlanıp, sonrasında ücret anlaşmazlığı nedeni ile gidince görevi Mimar Egli devralıyor. Kampüsün en önemli yapılarından bir tanesi, o dönemde belki de en önemli yapısı, o dönemde rektörlük diye geçen, dekanlık binası ve yanında ki hemen L biçimde ki kütle oluşturan ona bitişik yurt binasından oluşuyor (foto 28). Şuanda içinde bulunduğumuz yapı (foto 29-30). 1930'lu yılların en önemli özelliklerinde bir tanesi, uluslararası mimari akım dediğimiz modern mimarinin uygulanıyor olmasıdır. Bunun başlıca gerekçelerinden biri batıda ki mimarlık anlayışının yakalanmak isteği olduğu kadar, bir diğer gerekçesi ekonomik. Yani hızla yapılabilir. Malzemelerinin kolayca elde edilebileceği, ekonomik çözümler üretilebilen binalar istenir ve betonarme, süslemeden arındırılmış, yalın, bezemesiz, düz yüzeyli yapılar, işlevsel yapılar inşa edilir. Bunları da dediğim gibi batılı mimarlar yapar.

Fotoğraf 28

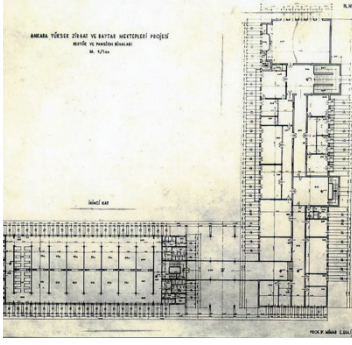

Fotoğraf 29

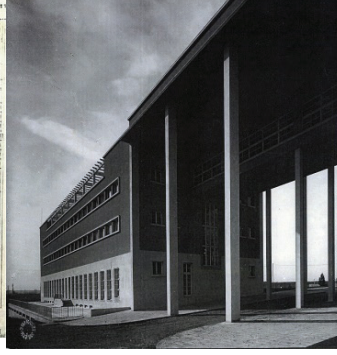

Fotoğraf 30

Yüksek Ziraat Enstitüsünün bu kütlesi de tam 1930'lar modern mimarlığının tipik bir örneğidir. Kübik diye tanımladığımız, geometrik kütle özelliklerine sahip, paralel duvarları arkasına gizlenmiş, gizli, az eğimli çatısı olan, bu yönü ile de kübik kimliğini sürdüren, çünkü düz çatı özelliğini taşıyor alttan baktığınız zaman ve birbirini tekrarlayan, pençe dizilerinin olduğu, dediğim gibi yüzeyde hiçbir bezemeye yer vermeyen, modern mimarinin önemli örnekleri bunlar. Sadece belki girişi vurgulayan, burada gördüğünüz, portikli düzenleme sütun izlerinin yer aldığı, onun dışında da başla bir abartılı, gereksiz bir vurguya yer verilmiyor.

Fotoğraf 31

Fotoğraf 32

Fotoğraf 33

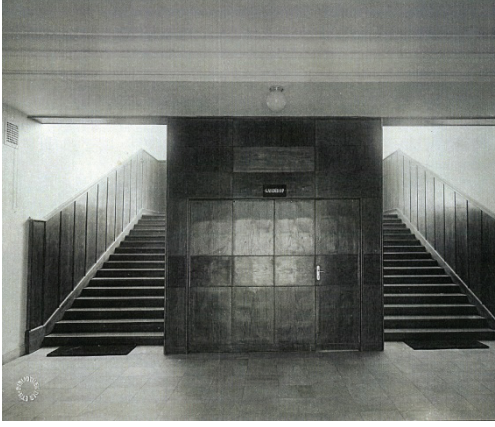
Egli'nin bu tasarımındaki en ilginç özelliklerden bir tanesi, kampüsün fakültenin diğer yapılarıyla bağlantılı sağlayan bu geçit düzenlemesidir (31-32-33). Başka hiçbir yapısında karşımız çıkmayan, fakat bu Egli'nin karakteristik bir özelliğidir bu. Hangi okul binası olursa olsun, o okulun işlevine uygun tasarım yapar. Yani Egli Milli Eğitim Bakanlığı bürosunda ürettiği bu projelerin hiçbirisinde tip proje uygulamamıştır. Her zaman işleve, kademeye okul kademesine uygun tasarımlar yapar. Bu akılcı çözüm, zannediyorum Turgut Özal caddesi olması lazım, aşağıdan gelen taraf, caddeden giderek yükselen yolun ucunda bu yapı. Ardından alttaki geçitte bizi fakülte binalarına ulaştırır. İlginç bir çözümdür. Egli yapıları ve bu dönemin modernizmi, özellikle başkent Ankara da, simetrik kurgulu, birbirini tekrarlayan yüzey düzenlemelerin yer aldığı örneklerle uygulanır. Bu yapıda böyle bir özellik taşıyor.

Burada merdivenlerin dışa taşkın durumu simetriyi güçlendiren özellikler ve Fransız balkon dediğimiz düzenleme, bu bölümün öneminin vurgulandığı bir düzenleme. Birbirini tekrarlayan pencere dizileri, düz çatı izlemi yaratan bu örtü sistemi ile tipik bir modern mimari örneğidir. Girişte ise hemen saçak oluşturan, iki yandaki simetrik merdiveni örten ve aynı zamanda üzerinde balkon düzenlemesine de yol açan portikli sütunlu giriş düzenlemesi, abartılı olmayan, ama vurgu yapan giriş düzenlemesi bize yine bu dönem mimarlığının önemli bir üslup özelliğini gösterir.

Balkon düzenlemesi üzerinde ise yine birbirini tekrarlayan düşey dikdörtgen pencereler cepheye sade yalın anlatımını kazandırır. Fakat 1936 yılında, yapımından çok kısa bir süre sonra, Egli yine bu yapının, yine istek üzerine bir ucuna yurt binasını ekler. Bu da ilginç bir ekleme çünkü katlar boyunca yüksek kolonlar boyunca örtüyü taşır.

Rektörlük binası ile yurt arasında da böyle bir ilginç köprü düzenlemesi yapar. Ve bununda planını burada göstermek istedim. 2 yapıyı birbirine bağlayan köprü. Burada o dönemde ki rektörlük binası. İçinde bulunduğumuz konferans salonu, şuan da ki koridorun iki yanına akılcı işlevsel planla yerleştiği ofisler, odalar, yönetim binaları ve üç kollu merdivenli, dekanlık bölümüne ulaştıran, özenli bir düzenleme diğer kolda ise gördüğünüz gibi yurt kütesi var. Alt bölümü yemekhane, üstte ki 2 katı ise yatakhane olarak düzenlenmiş olan, en üstte ise teras çatı dediğimiz, bu dönem yapılarında örneğin musiki muallim mektebi yapısında da olduğu gibi, bir teras çatı dediğimiz, düzenlemesi var. Ne yazık ki o dönemde 30'ların sonlarında, Türk mimarlar tarafından eleştirilen bir düzenlemedir bu. Çünkü teras çatının karasal iklime sahip Ankara için uygun olmadığı ve hiç de doğru bir çözüm olmadığı, yabancıların ülkemizi yeterince tanımadığını gösteren bir uygulama olduğu yönünde eleştirileri olur.

Nitekim, bu tür teras çatılar kısa süre sonra kapatılacaktır. Musiki Muallim Mektebinde de öyle olur. Burada aynı şekilde uygulanır. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün, farklı açılardan görüntüleri. Demin söylediğim, belki alan dışı ama, biteviye izlenimi uyandıran, pencere dizileri, düz yüzeyler bunlar, 1930'lar mimarisinin en karakteristik özelliği. Ankara da hangi bu dönem yapısı görseniz, hangi Almanca konuşulan ülkeden gelen mimar olsa aynı dili konuşacaktır. Ve aynı üslup özelliklerini sürdüren, bir ortak anlayış üretecektir. Demin söylediğim ilginç çözüm, iki yapıyı birbirine bağlayan köprü ve katlar boyunca yükselen kolon düzenlemesi, hem vurgu sağlayan hem de gölgelik bir alan oluşturan, bağlantıyı da sağlayan işlevsel bir düzenlemedir. Bu fotoğrafların hepsi, sol alt köşede gördüğünüz damgada onu gösteriyor. Zürih Teknik Okulu arşivinden aldığım fotoğraflar. 2007 yılında Egli üzerine yaptığım çalışma sırasında, ulaştığım ciddi bir arşiv. Ve oradan elde ettiğim fotoğraflar. Terastan bir görünüm. Ters çatıdan bir görünüm. Buradan ana yapıyla ilişkisini görmek açısından iyi bir fotoğraf. Hemen girişte bizi karşılayan 3 kollu merdiven.

Fotoğraf 34

Fotoğraf 35

Bütünün yalınlığına sadeliğine rağmen, vurgulu bir giriş düzeni yaratan merdiven, (foto 34-35) ve Egli'nin iç mekânlarda özellikle tercih ettiği ahşap lambri kaplama, özgün ve özenli kaplama ve bazı odalar. (O dönemin fotoğraflarıyla birlikte.) Kimi bazı yerlerde kartonpiyer kaplamış ama mutlaka belli bir seviyeye kadar ahşap lambri kaplama var. Gene mimarın kendisinde mevcut sadelik ve yalının iç mekanda da sürdürüldüğünü, aynı zamanda mobilyalarda da aynı anlayışın, aynı ortak dilin kullanıldığını görüyoruz. Buna da dikkat çekmek istedim.

Fotoğraf 36

Fotoğraf 37

Fotoğraf 38

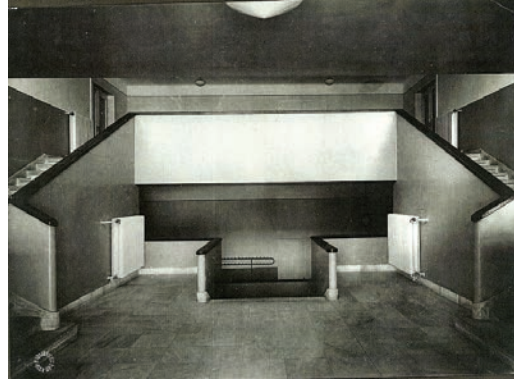

Fotoğraf 39

Ve öğrenci yemekhanesi demin gösterdiğim kütlede yer alan yemekhaneden o dönem fotoğraflar. Yatakhane ve banyo bölümlerinden bir görünüm. Ve kütüphane. Erken Cumhuriyet dönemi dediğimiz 1952-53 yılları arasındaki yapıların hepsinde, bu tür mekanların konferans salonların, kütüphane gibi, özellikle yer alması gerektiği, sadece yüksek okullarda değil her tür okul kademesi de dâhil olmak üzer özen gösteriliyor. Üstte laboratuvarlardan bir görünüm. Spor alanları, özellikle gençlerin spor ile tanışmaları, her tür modern sporu öğrenmeleri ve yaşamlarına katmaları önemsenir. (foto 36-37-38-39)

Fotoğraf 40

Fotoğraf 41

Kampus yapılarından en önemlisi de patoloji binası (40-41). 3 farklı yükseklikten oluşan bir kütle bu. Bunun içinde de yine laboratuvarlar, derslikler ve bunlara ulaştıran girişlerle birlikte ilginç bir çözüm. Patoloji binasının o dönemde çekilmiş, demin gördüğünüz rektörlük binası ile aynı anlayışla, kübik kütle anlayışı ile özelliğini sürdürdüğüne dikkatinizi çekmek istiyorum. Ve bunun dışında Egli'nin

kampüse eklediği yapılar, Zootekni binası ve simetri ile vurgulanmış, saçaklı, ama sade yalın vurgulu girişler, işlevine uygun farklı kanatlarla çözümlenmiş kütleler, bu dönemin özelliği olarak, yüksek ziraat enstitüsünde en güzel örneklerini veriyor. Yüksek Ziraat Enstitüsü Zootekni binasının içinden bir görünüm (40). Gene her yapıda farklı tasarım anlayışı merdiven düzenlemeleri dikkatimizi çekiyor. Egli bu tasarımından sonra, Yüksek Ziraat Enstitüsünden sonra Ankara da ki birçok eğitim yapısının mimarı. Aynı zamanda AOÇ tasarımı ve yapıları da Egli'ye ait. 13 yıl kaldığı dönemde bu kampüse de çok önem verdiğini biliyoruz. Örneğin Türkiye de ki yüksek öğretim kurumları arasında, ana eksen üzerinde yapıların yer alması, daha sonra, ODTÜ kampüsü yapılırken de örnek teşkil edecek, ilk kampüs olması nedeniyle sonra ki kampüslerinde örneği olacaktır Yüksek Ziraat Enstitüsü.

Egli bu süreçte, 13 yıllık süreçte, aralarında bu yapının da yer aldığı, çok sayıda tasarım yapar, 1940 yılında ülkesine döner. 1936'da bütün görevlerinden istifa eder. Kendisine bir takım haksızlıklar yapılmaya başladığını düşünmektedir. Hem maddi hem de manevi anlamda. Sanayi nefise mektebinde ki hocalığı sırasında da bir takım istekleri artık yerine getirilmemektedir. 1936 da ki istifası tüm mimarlar tarafından biraz da sevinçle karşılanır. Yavaş yavaş Türk mimarlar arasında yabancılara karşı bir tepkide başlamaktadır. Çünkü artık bizde yetiştik, onun yaptıklarını bizde yapabiliriz eleştirileri başlar. Ve Egli 1940'da ülkesine döner. 1953'de tekrar geldiğinde, BM Teknik Yardım Örgütü üyesi olarak gelir ve yine üniversitemizin bir fakültesi olan siyasal bilgiler fakültesinde dersler verir. Zaten mülkiye mektebi de onun tasarımıdır. Tekrar 1936 da yaptığı yapısı ile buluşmak ona mutluluk verecektir.

Egli, Türkiye'de bulunduğu yıllar içinde, bu yapısı içinde geçerli bu, kendisinden beklenen modern mimarlık anlayışı ile birlikte Türkiye'nin tarihsel geçmişi ve coğrafi kökenlerinde yer alan mimari ile de yakın bağ kurmak ve ulusal mimari ile modern mimariyi senteze sokmak ve bu yolda da yeni bir Türk mimarlığı yaratmak, hedeflerine sahiptir. Bunu uygulamaya çalışır. Öğrencilerine her zaman bunu öğütler. Bir Mimar Sinan hayranıdır. Türk Evi hayranıdır. Aynı zamanda Mevlevilik, Mevlevi dervişlerinin rubailerini çevirir. İslam inancını yakından inceler. Hristiyanlığı daha yakından tanıdığını iddia eder. Bütün bunların yanı sıra mimarlığının en iyi örneklerini de Türkiye de verir. Bütün gençlik yılları ülkemizde geçmiştir. Ülkesine döndüğünde de artık her şey çok değişmiştir. Bunu öz eleştiri olarak yapar. Ben Egli'nin bu yapısını çok özette böyle tanıtmak istedim. Elbette çok fazla bilgi ve belge var. Ancak bununla ilgili belki özel bir şey olursa? konu olursa farklı boyutları ile de ele alınabilir. Umarım katkı sağlayabilmişimdir. Hepinize teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

Kaynak: Görsel Belgeler; Leyla ALPAGUT, Cumhuriyet'in Mimarı Ernest Arnold Egli, Boyut Yayınları, İstanbul 2012

EKLER:**1-Mimar Bavrat NAT ile ilgili Kararname****Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET**

Moamelet müdürlüğü
Şübd. 2
Sayı 2425

Kararname

Enstitüler, alf ve talf ziraaat mektepleri pilân ve projelerinin tertibi için celp olunan ^{mülhemi} mimar Bavrat Nat ile minakıt mukavele muabince 825 liradan ibaret ücretinden yapılacak tevkifat miktarının 23 lira olmak üzere tahdit edilmiş isede kamunen tevkifi lâzangelen vergilerin 39,5 liraya baliğ olduğundan meskûr vergilerin tevdihi için muameleyhe verilen ücretin 840 liraya iblâğa suretile mukzvelenamenir taadili, İktisat Vekâletinin 22/II/928 tarih ve 54806/62 numaralı te-skeresile vukubulan teklifi ve Maliye Vekâletinin 6/İ2/928 tarih ve İ3İ74/İ82 numaralı mutalaşnamesi üzerine İc.V.H.inin İ2/İ2/928 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur .

İ2/İ2/928

REİSİCUMHUR

Yazı M. H. H. H.

030 | 10 | 01 | 02 | 1 | 8 | 15

M.M.V.

M. H. H. H.

Ad.V.

A. H. H. H.

Bş.V.

B. H. H. H.

Ma.V.

M. H. H. H.

Ha.V.

H. H. H. H.

Da.V.

D. H. H. H.

S.M.I.V.

S. H. H. H.

İk.V.

I. H. H. H.

Na.V.

N. H. H. H.

Mf.V.

M. H. H. H.

2- Prof.Egli ile ilgili Kararname

T. C.
BAŞVEKÂLET
Kararlar Müdürlüğü
Sayı: 15890

KARARNAME

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

26.10.932 tarih ve 13430 sayılı kararnameye zeyildir.
Ziraat Vekilliğinden yazılan 27.9.933 tarih ve 1546.23926 sayılı tezkerede; Yüksek Ziraat Enstitüsünün inşa edilmekte olan binalarına ait plânların tanzimi ve inşaatının daimî surette mürakabesi işile meşgul bulunan Maarif Vekilliği mütehasıslarının Mimar Profesör Eğliye; bu binalar mefruşat ve fennî tesisatına ait resim, plân, şartname ve buna müteferri esasların ihzarı ve bunların imali esasındaki kontrol ve mürakabesi işinin de Münakasa ve İnalât Kanununun 18 inci maddesinin Z fıkrasına göre pazarlıkla verilmesi için bir karar ittihazı istenilmiş ve Maliye Vekilliğinden yazılan 26.10.933 tarih ve 15007.562 sayılı mütaleanamede; Maarif Vekilliği ile Profesör Eğli arasındaki mukavelemenin 3 üncü maddesi, Profesöre vazifesine halel gelmek ve Maarif Vekilliğinden müsaade alınmak şartile diğer daireler tarafından teklif olunacak işleri de ücret mukabilinde deruhte etmeğe mezuniyet verdiği cihetle Maarif Vekilliği için üzerine aldığı vazifeler karşısında Ziraat Vekilliğince teklif edilip devamlı bir mürakabeyi icap ettiren bu işlerin Mumaileyh tarafından yapılması mümkün olup olmadığının ve bu hususa muvafakat edilip edilmeyeceğinin Maarif Vekilliğince tetkik edilmesi ve muvafakat olunduğu takdirde bu işlerin Profesör Eğliye yaptırılmasında Hazinece bir mahzur olmadığı ve Maarif Vekilliğinden yazılan 26.11.933 tarih ve ve 88143 sayılı mütaleanamede de ; Ziraat Vekilliği tarafından Profesör Eğliye pazarlıkla yaptırılmak istenilen bu işlerin tevdiinde hiç bir mani görülmediği bildirilmiştir.
Bu iş İcra Vekilleri Heyetinin 4.12.933 toplanışında görüşülerek bahsi geçen işlerin, Münakasa ve İnalât Kanununun 18 inci maddesinin Z fıkrasına göre pazarlıkla Profesör Eğliye yaptırılması tasvip ve kabul olunmuştur.

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kısım

Bş.V.

[Signature]

Ad.V.V.

[Signature]

M.M.V.

[Signature]

Da.V.

[Signature]

Ha.V.

[Signature]

Ma.V.

[Signature]

Mf.V.

[Signature]

Na.V.

[Signature]

İk.V.

[Signature]

S.İ.M.V.V.

[Signature]

G.İ.

[Signature]

Zr.V.

[Signature]

933 18 01 02 41 86 8

I.OTURUM

ÇERÇEVE SUNU: DÜNYA'DA TARIMSAL YÜKSEK ÖĞRENİM: DEĞİŞİMLER-YENİ EĞİLİMLER

Prof.Dr. Uygun AKSOY
Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Herkese merhaba, 170-200 yıllık bir geçmişte, biraz da anılara dalarak ve hoşlanarak geçmişe gittik. Ben de, bugünü ve geleceğe biraz daha odaklanarak, düşünmeniz amacıyla, bazı konuları sizlere sunmak istiyorum. Önce başlıkla başlamak istiyorum. Ben gelen davete, duyurulara, ZMO'nun web sayfasındaki duyurularına baktığımda, kimi yerde öğretim, kimi yerde öğrenim yazıyordu. Ve ben öğretimi mi yoksa öğrenimi mi seçeyim diye kendi adıma yorum yaptığımda, belki konuşmamın sonunda da vurgulayacağım gibi, ben dil bilimci değilim, ama etken - edilgen, öğretimde siz bir şey öğretiyorsunuz, öğrenimde de birileri bir şeyleri öğrenmek istiyor. Dolayısıyla öğrenimin bu kapsamda daha uygun olacağını düşünerek, kendi

adıma başlıkta “öğrenime” yer verdim. Sizlerle paylaşmak istediğim bir diğer konu, benden sonra ki ve yarın ki panellerde, konuya çok uzun yıllardır emek vermiş, zaman harcamış, bu konuda farklı paydaşlarla, farklı üniversite yapılarıyla çalışmış uzmanlar ve onların görüşleri olacak, dolayısıyla, geçmişten bugüne kadar yapılan çalışmaların ışığı altında, neleri tekrarlamadan, ancak kendi adıma yine boşluk gördüğüm için, sizlere aktarıp, tekrar konuyu tartışmaya açabilirim gibi bir düşünce süzgecinden geçirerek, sunumumu hazırladım.

Bu kapsamda hatta Sayın Dekanımızın açılışta belirttiği ‘yeniden yapılanma’ kavramını, ben biraz ters karşılıyorum diyebilirim. Bana göre, yeniden yapılanma sözcüğü, geçmiş dönemden başlayarak, bazı şeyleri bu olmadı gel yeniden ters yüz edelim, çevirelim gibi algılandı. Dolayısıyla, benim yine kişisel düşüncem, evet sorunlarımız var, ama bu sorunlarımızı doğru teşhis eder ve bu sorunlara yol açan faktörler nerde, nasıl kilitleniyor ve biz bunları nasıl aşabiliriz? Eğer bunları tartışırsak ve bunları dokümanter edersek, daha sonrası içinde çok yararlı çıktılar elde edebiliriz diye düşünüyorum. Öncelikle şunu düşünmeniz lazım, bugün öğrencimiz veya lise öğrencisi bizim aday öğrencimiz, bu kişiler, ben 2025-2050 dedim, bu 2015’de olabilir, 2040’da olabilir ama bu süreçte, tarımı ve tarım ile ilgili alanlarda, karar verici pozisyonda olacaklar. Yani biz o kişileri, burada öyle bir ortam ve öyle bir bilgiyle donatmalıyız ki bu kişiler eğitim sürecini tamamlayıp, mezun olup görev üstlendiklerinde, kendilerinin önünde bekleyen sorunları doğru teşhis etsin, bunlara çözüm getirecek bir bakış açısına sahip olsun ve çözüm üretsın. Peki, bu açıdan baktığınızda sabah ta dile getirildi. Neler var? Bugün küresel ölçekte konuşuluyor ama Türkiye’de onun bir parçası.

Günümüzde ve yakın gelecekte tarım-gıda alanındaki önemli küresel sorunlar;

- Gelir eşitsizliği,
- Artan gıda ve gıda dışı tarım ürünleri ihtiyacı,
- Gıda ve su güvenliği,
- Doğal varlıkların sürdürülebilir yönetimi,
- Tarım alanlarının daralması/amaç dışı kullanımı,
- Verimlilik artışı,
- Gıda güvenilirliği,
- İklim değişiklikleri,
- Kayıp ve atıkların azaltılması,
- Farklı ekolojik ve sosyo-ekonomik koşullara uygun sistemlerin geliştirilmesi,

Gelir eşitsizliği. Bu kırsal alan ve kentsel alan olabilir. Ülkeler arası, bölgeler arası olabilir. En zengin, en fakir grup olabilir. Bu gelir eşitsizliği yine bir sorun. 2050 yılında yeni karar vericiler olacak dedik. Tahmini, yapılan çalışmalarda 2050 yılında bugünküne göre %60 daha fazla üretmeliyiz ki insanlar bugünkü en azından aldığı enerjiyi, kaloriyi sağlayabilsin.

Su ve gıda güvenliği konuları çok önemlidir. Gıdayı temin edebilecek mi? Temiz suya erişebilecek mi? Bu konular bizim için önemli. Ama bunları yaparken, yine sabah dile getirildi. Geçmiş dönemde yapılan hatalar, bir takım doğal varlıkların sömürülmesi, geleceğe dönük kaygılarımızın da ortadan kaldırılması lazım, tarım alanlarının daralması, verimlilik artışının beklenmesi, gıda güvenilirliği, iklim değişiklikleri, kayıp ve atıkların azaltılması ve en önemlisi, daha sonrada kısmen dile getireceğim, farklı ekolojik ve sosyo-ekonomik koşullara uygun sistem geliştirme. Dolayısıyla, biz ders yapımızı ve bizim bulunduğumuz çevrede bu sorunları irdeleyip, tabii ki hiç kimsenin elinde sihirli bir değnek olmayacak, ama bunlara belirli yaklaşımlarla çözüm üretme yeteneğinde kişiler yetiştirmemiz gerekiyor.

Peki, biz nasıl hazırlanacağız? Bütün bu sorunları önce belirleyecek, daha sonra bunlara bir öncelik sırası verecek, bunun için nasıl bir yapılanma gerekecek, bu bakanlık olabilir, özel sektör olabilir, üniversiteler olabilir. Hangi ortamda? Nasıl? Hangi yaklaşımlarla? Kimlerle? Hangi paydaşlarla sorunların çözülmesi gerekiyor. Hangi bilgi ve becerilerle donatılmalı ki bunları çözmesi mümkün olsun. Hangi yöntemler ve hangi etkinlik düzeyi veya hocalara geldiğimizde, hangi yetkinlikte olması gerekir ki? Biz bu eğitimi verebilelim.

Bu konuda öncelikle şunu söylemek istiyorum. Böyle bir sorumluluk aldığımızda da, hemen hemen bütün dünyada yapılmış son yıllarda ki konferansları, yayınları ve diğer kaynakları taradım ve şunu gördüm. Afrika'dan Amerika'ya, Avrupa'dan Japonya'ya her yerde halen daha, daha iyiyi nasıl bulabiliriz diye arayış var. Ama bu arayış içinde belirlenen sorunlar veya gelinen nokta birbirinden çok farklı. Burada benim sadece vurgulamak istediğim, bu konu araştırılıyor. Çok dikkatimi çeken bir konu oldu. Taradığım zaman Türkçe ve yabancı kaynakları, Türkiye'den çok az sayıda ve biraz da eski yayın çıktı, ama bir İran'da son yıllarda tarım eğitimi ile ilgili o kadar çok yayın var ki, İngilizce kaynaklara yansımış yayınlar çıktı. Benim burada vurgulamak istediğim konu bir araştırılıyor, iki biraz sonra yine örnek vereceğim, bunların izleme programları var. Ve bütün bunların yanında o da tartışılıyor.

Mesela bir örnek vermek istiyorum. Amerikan Tarım Bakanlığı, Purdue Üniversitesi ile bir işbirliği var. Gıda tarım eğitim ve bilgi sistemi oluşturmuşlar. Bunlar yoğun bir biçimde, gelecekte ziraat ile ilgili alanlarda, hangi kapasitede ve hangi nitelikte işgücüne ihtiyaç olacak ve bunların dağılımları ve bu dağılımın içinde de öncelikler neler? Bu arayışı sürekli yapıyorlar. Mesela 2010-2015 yıllarında işgücü talebinde, Amerika ölçeğinde, altmış bine yakın, elli dokuz bin kusur yeni işgücü talebi var. Bunların karşılanma oranı da otuz dokuz bin civarında tahmin ediyorlar. Yani halen daha talebi karşılamayan, iş alanı olarak açık olduğu saptanan alanlar var.

2010-2015 yılları işgücü talebi dört başlık altında incelemiştir.

- 1- Tarım ve Orman Üretimi (%15)
- 2- Eğitim, İletişim ve resmi kurumlar (%11)
- 3- İş idaresi ve yönetim (%47)
- 4- Bilim ve Mühendislik.(%27)

Bu kapsamda neler öncelikli iş alanları diye birkaç örnek aldım ben. Mesela tarım orman üretiminde; ürün yönetimi, hayvansal gıdalara ilişkin veterinerlik, sürü yönetimi, arazi kullanımı, kanatlı üretimi. Hassas tarım, organik tarım girişimciliği, enerji bitkileri yetiştiriciliği gibi, orman amenajmanı ve tohum üretimi. Bunlar Amerika için işgücü talebinin olduğu alanlar. Bu alt başlıktaki öncelikli konular;

2010-2015 İşgücü Talebi Öncelikli Alanları

Tarım-Orman Üretimi

Bilim ve Mühendislik

Ürün yönetimi	Hayvan hastalıkları
Hayvansal gıdalara ilişkin veterinerlik	Biyoloji mühendisliği
Sürü yönetimi	Biyoistatistik
Arazi kullanımı	Çevre mühendisliği
Kanatlı üretimi	Gıda mühendisliği
Hassas tarım	İnsan beslenmesi
Organik tarım girişimciliği	Nanoteknoloji
Enerji bitkileri yetiştiriciliği	Bitki genetiği ve ıslahı
Orman amenajmanı	Pratisyen veteriner
Tohum üretimi	Yenilenebilir enerji mühendisi

Bilim ve Mühendisliğe geldiğinizde; Hayvan hastalıkları, hepsini okumayacağım ama istatistik, çevre mühendisliği, gıda mühendisliği, bitki genetiği ve ıslahı, yenilenebilir enerji mühendisliği gibi. Dolayısıyla burada, benim vurgulamak istediğim, bunun bir bilgi sistemi var. Bilgi sisteminin bütün paydaşları, bu sisteme kolayca erişiyor ve eriştiği bu bilgilerle eğer bu bir eğitim kurumu ise kendini ona göre yapılandırıyor. Örneğin, belki iş idaresi konusunda talebi olan özel firma, ama böyle bir açık olduğunu düşünerek, kendi eğitim programını geliştirebiliyor. Dolayısıyla, önünü daha net ve saydam göreceği bir sistem var.

Bir başka araştırma, bu arada bu sabah bir çalışmanın yapılacağını duymak, benim için çok güzel bir olaydı. Dolayısıyla burada verdiğim örneklerle de en azından zaman kaybetmeden hemen başlayacağımız anlamı çıkıyor. Bu araştırma, Amerika'da 31 üniversiteden 2700 öğrenci, 4000 mezun, 900 öğretim elemanı, 282 çalışan yaklaşık 8000 kişi ile yürütülmüş. Ortaya çıkan sonuçlar katılımcıların profiline göre ve genel olarak değerlendirilmiş. Öncelikle ortaya çıkan konu şu, öğretim elemanı ve öğrenciye baktığımızda, o kesim için, alan bilgisi birinci öncelik. Ama işveren ve mezuna baktığınızda beceriler daha öncelikli. Peki, beceriler içinde en önemlileri neler? Bu yine belirlenmiş;

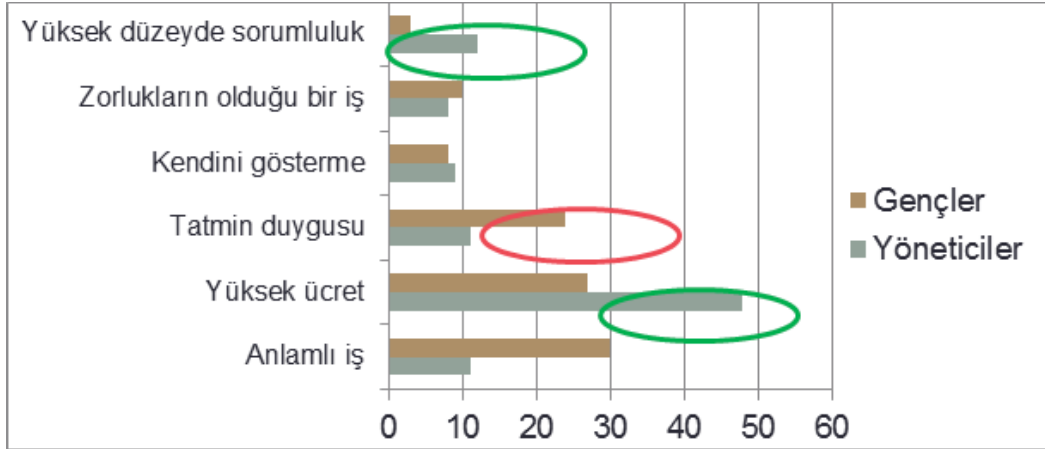
1. İletişim
2. Karar verebilme ve problem çözme
3. Kendi kendini idare edebilme
4. Ekip çalışması
5. Profesyonellik
6. Deneyim
7. Liderlik

Burada en öne çıkan konu, Liderlik. Liderlikte de şu özellikler tanımlanıyor; 'Büyük resmi görebilmek'. Ne zaman lider ne zaman dinleyici olması gerektiği konusunda karar verebilme. Bir başka önemli çıktısı da şuydu. İşverenler açısından bakıldığında da işverenler etkin dinleyebilen eleman istediğini, sadece her şeyi ben bilirim değil, bir şey söylendiğinde, bunu çok rahatlıkla dinleyip, mesajı/bilgiyi alabilen bir kişi taleplerini belirtiyor.

Yine doğru ve öz biçimde iletişim kurabilen ve bu iletişimi hem firma içi hem de firma dışı bütün paydaşlarla etkin bir biçimde sözlü iletişim kurabilmeyi, önemli beceri olarak ortaya koymuştur. Bir diğer konu da, belki bizde de benzer sonuçlar

çıkabilir. Deneyim de ise; en büyük görüş ayrılığı, deneyimde çıkmış. Öğrenciler deneyime gerek yok derken, işveren deneyim demiş. Çünkü herkesin farklı bakış açıları var.

Gençler Ve Yöneticilerin İş Beklentileri (Peter Diamandis) Grafik 1

Bir başka kaynakta, yine, özellikle gençler ve yöneticilerle bir çalışma yapılmış. Bunların işten beklentileri neler? (grafik 1) burada kırmızı ve yeşil halkalar içine aldım. 4 alanda önemli farklılık çıkıyor. Gençler ki, bunu “gelecek mileniyum kuşağı” olarak tanımlıyor. Ben “gençler” olarak aldım.

Aradığı iş'te; 1- Tatmin duygusu 2- İşin bir anlam taşımasının birinci önceliği olduğunu söylüyor gençler. Yani ben laf olsun diye bir iş değil, yaptığım işten hem tatmin olayım hem de anlamlı bir işim olsun. Buna karşılık mevcut yöneticilerin beklentisi yüksek ücret ve yüksek düzeyde sorumluluk. Ama gençlerin bakış açısı ile baktığımızda işin niteliği, özü ve işle sağlayacakları faydalar, paranın önüne çıkmış durumda. Peki, eğer bu işler açısından, gelecek veya 21. yüzyılın karar vericileri, bu günün gençlerini tatmin edilebilecekleri bir iş arıyor şeklinde diye nitelendirirsek, tarımla ilgili alanlarda eğitim bunu karşılıyor mu?

Bu konuda yapılmış bir konferansta, AB tarım öğrencileri, temsilcisi, iletişim sorumlusu, temsilcisinin bir görüşü vardı ki bende o görüşü paylaşarak buraya aldım. Tarımla ilgili alanlar aslında gençlerin beklediği o tatmin edici ve anlamlı iş duygusunu tamamen karşılayabilecek bir alan. Neden? Çünkü çevreyi

öngörüyorsunuz, insan beslenmesi, kırsal kalkınma, gıda güvenliği, güvenilirliği bu tip kavramlar bugün çok kutsal sayılan, büyük değer verilen kavramlar. Dolayısıyla bir genç için, bu çok çok önemli. Ama buradaki etki, toplumun algısıdır. Avrupa'da da ülkeler arasında değişiyor. Ama örneğin, Almanya'daki veya bir başka ülkedeki algının bizden çok farklı olmadığı ve burada zor durumda kalan bir üretici, kırsal kesimde çalışan, maddi açıdan zorluklar içinde ki bir ziraat mühendisi gibi algıların Avrupa toplumunda da yaygın olduğu belirtiliyor.

Maalesef bizde de, benim kızım ilkokula başladığında ilkokul öğretmenin söylediği sözü halen hatırlıyorum. Kızım eve geldi. Anne öğretmenim dedi ki "Ziraat mühendisi olma ne olursan ol" Ben de öğretmene not yazdım. "Siz lütfen kendi işinizle uğraşın, bu tip yanlış yönlendirmeler yapmayın". Dolayısıyla benim burada vurgulamak istediğim, Türkiye'de de böyle bir algı var. Bir diğer önemli konu ki bizim ülkemizde özellikle birçok fakülte de benzerlik gösteriyor. Örneğin Ege Üniversitesi'ne gelen öğrencilerin çoğu kent kökenli. Yani artık kırsalda aileler çocuklarını tarıma yönlendirmiyor. Bizim bölümde %10'nu geçmiyor, birkaç kişinin dışında herkes kent kökenli. Toprağı evdeki saksıda görmüş, hatta ekonomi bölümü yıllar önce bahçe bölümünden özel ders talep etti. Çünkü öğrenci çileği ağaçtan topladığını yazmış sınavda. 4.sınıf öğrencisi bu şekilde sınavda yazdığında, bunun ne kadar acı olduğunu, orada ki hocalar fark edip, yetiştiricilik dersi talep ettiler kendi programlarına. Dolayısıyla bütün bu gerçekleri bizim görmemiz lazım. Bir diğeri de bu anketlerde çıkabilecek bir iki örnek ben de aldım.

Mesela AB'nde Polonya'da, son yirmi yılda tarımsal işletme ve çiftçi sayısı, yarının altına düşmüş. Yani daralma var. Ama ziraat fakültelerine devam edenler arasında çiftçi çocukları artmış. Çünkü büyük işletmeler devreye girmiş ve büyük işletmelerin gelecek kuşakları daha bilgili bir yönetimin ihtiyacının farkına varıp, ziraat fakültelerine talepte bulunmuşlar. AB'nde de tarım ile ilgili alanlarda çok farklı tartışmalar var. Tabii ki bu 90'lardan sonra ki bizimde "Bologna süreci" bu kapsamda minimum koşulları birçok kurumda bir araya getirmek veya bunun için bazı parametreleri oluşturmak amacıyla kurulmuş bir sistem. Bizler de hepimiz Bologna sürecine geçtik, ama biz neden geçtik, bize bir yazı geldi YÖK'ten. Şunu yapın şeklinde, biz oturduk kaç kredi vardı 60, kaç isteniyor 30. 60'ı böl 30'a 2. Her bir dersin kredisini 2'ye böl. Yani işin temel felsefesini almadan, günü kurtarma adına bir takım şeyleri yaptık. Veya program çıktılarını biz oturduk kendimiz hazırladık.

Halbuki program çıktısının amacı çok farklı. Yine bir iki örnek vereceğim. Şimdi AB'nin de en son 2012 yılında yayınladığı bir şey var, tarımla ilgili bilgi sistemlerine yönelik hazırlanmış bir rapor var. Uzmanların hazırladığı. Burada da artık araştırma değil inovasyon odaklı. Araştırma ve buna paralel eğitim şeklinde öngörüler var. Wals isimli bir araştırmacı, tarım eğitimi konusunda çok fazla çalışması var. Onun bu yıl içinde, İspanya da, Haziran ayında eğitimle ilgili düzenlenen bir konferansta ki sunusundan ve biraz önce bahsettiğim o 2012 deki AB'nin yayınladığı inovasyon odaklı yayının birbiri ile yakın hedefleri ortaya koyduğunu gördüm. Şöyle bir ayırım yapılıyor. Genel eğilim, burada bilim odaklı. Bilim odaklı değimiz de ne? Wals bunu impact fact-etki faktörü için bilim yapma diye tanımlıyor. Ve benim korkum da, bizim yeni çıkan bu akademik yükselme desteğinde öngörülen teşviklerin ("etki faktörü" yayında ki kişi sayısına bölüdüğü için) ekip çalışması veya grup yerine, kişi sayısını azaltarak, daha küçük ölçekli, ve buna göre puanım yüksek olsun yaklaşımına inşallah sokmaz. Ama öyle bir etki yaratabilir diye ben şimdiden uyararak istiyorum.

Günümüzde Bilimde Temel Eğilimler (Wals, 2015; EU/SCAR-AKIS, 2012)

Genel Eğilim/Bilim Odaklı

Zıt (Yeni) Eğilim/İnovasyon Odaklı

<p>Kalite kriteri: Bilimsel etki/Etki Faktörü (Impact factor) için bilim,</p> <p>Etkinliği artırma, soruna kısmi çözüm</p> <p>Uygulama aşamasında sonuçların benimsetilmesi amacıyla paydaşlara ulaşma</p> <p>'Meta' olarak bilim</p>	<p>Belirli bir sektör veya Bölgeye uygunluk/Toplum için bilim,</p> <p>Soruna çözüm getirme odaklı araştırma</p> <p>Otantik öğrenimi teşvik etmek,</p> <p>Araştırmanın planlanmasın aşamasında paydaş katılımı/'Toplum' olarak bilim</p>
---	---

Bir diğeri, etkinliği artırma. Yani ben bunu nasıl etkin kılabilirim? Verimi örneğin, nasıl artırabilirim? Bunlarda soruna kısmi çözüm ve burada da ancak paydaşlara ulaşmada, ben bir şeyler buldum, gelin paydaşlar bunu öğrenin ve paylaşın, yayın şeklinde, halbuki olması gereken bunun tersi yani paydaşlardan geri bildirimle sorunlara yönelik çözümler geliştirilmesi. Bu iki kaynağın söylediği gibi, ben entegre edip özetlemeye çalıştım. Birincisi toplum için bilim. Toplum için bilim dediğimiz de de belirli bir sektör veya bölgeye uygun biçimde bilgi üretmek. İki, bunun için sorunu tespit edip, soruna uygun bir yapıyı geliştirmek ve otantik öğrenimi teşvik etmek. Bizim geçmişten geleceğe mutlaka taşımamız gereken veya yöreye, bölgeye özgü

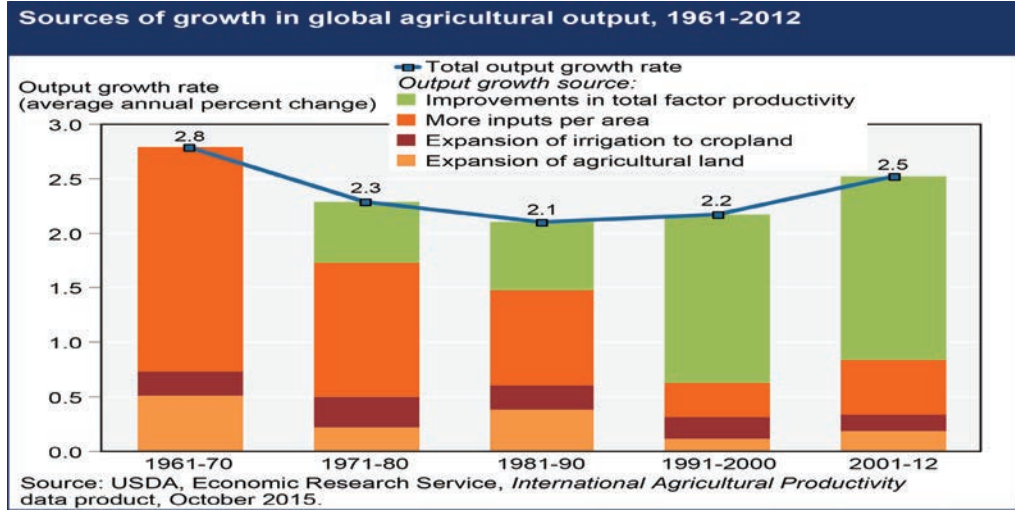
özelliklerimizi dikkate alacağımız birçok konu var. Ve sonuncusu da paydaş katılımı olarak ben vurgulamak istiyorum. Peki, buradan neler çıkarılabilir? Bir tanesi, ben tek tek ders programlarının içeriğine çok ayrıntılı girmeyeceğim. Ama bugün artık agro-ekosistem yaklaşımı var.

TEMEL DEĞİŞİM

- (1) SİSTEM YAKLAŞIMI,
- (2) PAYDAŞ KATILIMI VE İHTİYACA GÖRE PROGRAM GELİŞTİRME
- (3) FARKLILAŞMA/ULUSLARARASILAŞMA

(1) Sistem yaklaşımı ile ilgili örnek vereyim mesela ben meyveciyim, biz budama dersinde budama öğretiriz, öbüründe çoğaltma öğretiriz, öbüründe hastalık zararlı nedir diye hatta iki ayrı hoca, biri zararlı biri hastalık öğretir. Ama bugün geline noktada, bu sistem en uygun nasıl olabilir? Yağmurdan faydalanarak kısıtlı sulama mı daha geçerlidir? Yoksa tümüyle sulanarak mı? Sık dikim mi? Entansif mi ekstansif mi? Bu tip sistemlerin artık daha fazla geçerliliği söz konusu. (2) Paydaş katılımı ve ihtiyaca göre program geliştirme. Hasan bey geçmişi anlatırken, benim babam 1948 veteriner, annem ise 1950 ziraat fakültesi, Ankara Üniversitesi'nden mezunlar. Ve hep annemin anlattığı şeydi; Adabı muaşeret dersi vardı. Biz onu önce kendi fakültemizde dinlerdik, sonra veterinerliğin hocası daha iyi anlattığı için bir de gidip veterinerlikte dinlerdik. Yani o günkü toplumun gelişmesinde ihtiyaçlar açısından bu çok elzem bir nokta. Eğitim bunu da içinde barındırıyor. Çünkü o zaman ki toplumun gelişmesi için bu gerekli. Diğer konu da farklılaşma ve uluslararasılaşma. Bunlar da zaten YÖK'ün, Atilla hocam panelde daha fazla vurgulayacaktır, gündem de tuttuğu ana başlıklar.

Grafik 2

Ben burada şunu vurgulamak istiyorum. Türkçeye çeviremedim orijinalini aldım kusura bakmayın (grafik 2). 2015 yılında yayınlanmış bir grafik. Dünya üzerinde 1961-2012 yılları arasında ki küresel ölçekte tarımsal çıktılarını öngörüyor ve bu çıktılara erişimde etkin faktörler nelerdir? Örneğin; toprağın veya tarım alanlarının artışı, sulanan alanların artışı, daha fazla girdi kullanımı veya toplam verimliliğin tüm faktörleri ile birlikte artışı mı? Şekilde, baktığımızda şunu görüyoruz. Tarımsal üretimde bir artış, yani büyüme var, ama bu büyüme nasıl gerçekleşiyor? Şurada en üst kısımda yer alan yeşile baktığımızda, bu gün artık, daha fazla birim alanda girdi kullanımı mümkün değil. Bu durum ekonomik veya çevresel birçok nedene bağlıdır.

Yine ben basit bir hesaplama yaptım. Türkiye de tarım ürünleri ihracatı, işlenmiş gıdayı ayırırsanız, 6 milyar dolar. Bunun 1.5 milyar doları gübre ithalatına gidiyor. Yani % 25'i zaten ilk günden veriyorsunuz. Ama eğer öyle bir sistem kurarsanız ki, toprak verimliliğini uzun dönemli ve bir takım işletme içi uygulamalarla örneğin yeşil gübreleme, kompost, hayvan gübresi vb. verimliliğe katkı sağlayabilirsiniz, burada ben ayrıntıya girmeyeceğim, ama sisteminizi kurduğunuz da dışardan alacağınız gübre ihtiyacını da azaltacaksınız. O zaman bu süreçte, bizim artık, doğrudan doğruya üretimde bu tip sistemleri nasıl geliştiririz? Yani yeni alan açalım, sulamayı arttıralım, gübreyi- ilacı arttıralım değil, bunu bir bütün olarak nasıl ele alabiliriz? Öğrencimize de bunu irdeleme, değerlendirme yetisi kazandırabiliriz

Paydaşlara baktığımızda; Ben böyle bir şekil hazırladım;

Bu paydaşlar ülkeden ülkeye değişebiliyor. Mesela Yeni Zelanda, Avustralya'da yine böyle bir ortamda tartışırken, en iyi iş alanı bizde gümrükler ve karantinadır dedi bir arkadaşımız. Çünkü ada ülkeleri, burada karantina konusu çok önemli veya bir başkasında bankacılık, yayıncılık-yayım bizden çok daha önemli olabiliyor. Ama vurgulamak istediğim, çok geniş bir paydaş grubumuz var. Yani girdi üreten, tohumdan, fidandan, gübreden, sulama sistemi, makine, bütün bu süreci düşünürseniz, en son noktada tüketici, bunun yatay ve dikey gelişiminde etkili çok sayıda faktör biz ile birebir iletişim halinde.

Peki, bu paydaş talepleri nasıl gelişebilir? Hocalarım lütfen alınmasınlar. Ben, bizim fakültede de söylediğim şey şu: Önce hocaların kafa yapısını, düşünme tarzını değiştirmeleri gerekiyor. Çünkü ben Bologna sürecini verdim. Ben kendi bölümümde arkadaşlarıma diyorum ki; "ya önce paydaşların görüşlerini alacağız". Bana arkadaşım diyor ki; "ben onlar ne düşünüyor biliyorum". Ben diyorum ki "Ben de biliyorum, ama acaba farklı bir şey mi?" Bir ay kadar önce kariyer günleri yaptık biz. Bir mezunumuz geldi, bize şunu söyledi: "Türkiye'de otuz yıl içinde "Hassas tarım" çok önem kazanacak. Bu konuda hazır mısınız?" bir başka öğrencimiz şunu söyledi: "staj yaptırıyorsunuz bize. Seracılıkta öğrencileriniz yazın geliyor, yazın seralarda hiçbir şey yok." Eğer seracılıkta staj yaptırıcaksanız, bunu kışa alın.

Yeni biz bazı şeyleri yaptık oldu diyoruz, ama altını fazlaca araştırıp doldurmadan. Burada bir örnek, hazırlanan sayıda da ayrıntısı ile yer alıyor. Bizim de yakın işbirliğimiz var Mesela Wageningen'in bize söylediği, sizin sosyal yönünüz zayıf. Sosyal konularınız çok çok zayıf. Bizde yeni fakülte isimleri geliştirildi. Ben bununla ilgili web sitesinden bir ikisini aldım. Hangi bölümler var? Tablodan görülüyor.

**Paydaş Taleplerini Karşılama:
Yeni Dersler, Programlar Veya Çok Disiplinli Programlar/Fakülteler**

Diğer Ülkeler	Türkiye'den örnekler:
Bilim ve Teknoloji Fakültesi	(1) Ziraat ve Doğa Bilimleri
Agrobiyoloji (Tarım, Gıda ve Çevre)	Bahçe Bitkileri
Gıda Bilimi	Bitki Koruma
Hayvan Bilimi	Biyosistem mühendisliği,
Bitki ve Çevre Bilimi	Tarla Bitkileri
Doğa Bilimleri	(2) Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Biyoloji bilimleri	Bahçe Bitkileri
Biyomedikal Bilimler	Tarla Bitkileri
Hücre biyolojisi	Tarımsal Biyoteknoloji
Doğa Bilimleri,	(3) Organik Tarım Meslek Yüksek Okulları
Nörobilim	> 60 dan fazla
Immunoloji ve enfeksiyon,	Uludağ Üniversitesinde 4 program (İÖ dahil) ve 120 kişilik kontenjan
Farmakoloji....	
Tarım ve sosyal alanlar	
Kırsal kalkınma,	
Turizm	
Tüketici tercihleri...	
Sürdürülebilirlik odaklı tarım eğitimi,	
Peyzaj, spor ve golf alanlarının bakımı vb	

Türkiye'deki yeni fakültelerin ders içeriklerine baktım. Bahçe bitkilerinin ders içerikleri, bizim bahçe bitkilerinin aynı, bitki korumanın aynı, peki o zaman isim değiştirmek niye? Altını dolduramazsak, yine ben bir örnek vereceğim. Organik tarım, bugün ders olarak da kondu. Meslek yüksek okulu sayısı 64 idi en son. Bunlardan sadece Uludağ'da 4 program var ve 120 kişi mezun ediyor. Hepsi işsiz. Lisans düzeyinde de bir sürü programda organik tarım dersi kondu. Çünkü organik tarım ilgi çekiyor. Yani moda.

Ben organik tarımda çalışıyorum ama moda olarak algılanmasına karşıyım. Dolayısıyla burada biz, gerçekten neye ihtiyacımız var, onu iyi saptamamız çok önemli. Mesela Pekin'deki Çin Üniversitesi büyük ölçüde araştırmalar yapmakta, bir araştırma üniversitesi aslında. Ancak buraya baktığımızda da (örnek 1), 12.500 tane lisans, 7.500 tane lisansüstü öğrencisi var. Neden araştırma üniversitesi? 7.000 kişinin lisans üstü eğitimini araştırmalarla entegre ediyor. Ve büyük bir güç kazanıyor. Fransa'da Sup-Agro'lar var. Ben Montpellier'i almıştım. Diğerleri de var. Burada Fransız hükümeti doğrudan doğruya araştırma enstitülerini, yüksekokullar ki orda tamamen farklı bir yapı vardı. Bir araya getirdi, hatta yardım kuruluşu olan CIRAD gibi bir takım kuruluşlarını da aynı kampüse taşıdı ve sinerji yarattı. Mesela Wageningen'in de en büyük özelliği, gıda vadisi denen arkasında büyük bir özel sektör var ve özel sektör paydaşları, 12 tane araştırma enstitüsü ile yakın çalışıyor, ama bu 12 araştırma enstitüsü özellikle doktora programları ile hem ders verme her konu bazlı işbirliği yapıyor.

Üniversite Düzeyinde Araştırma Ve Yüksek Öğretim Kurumlarındaki Birleşmeler (Örnek 1)

Çin: Çin Tarım Üniversitesi	Fransa: Sup-Agro Montpellier
<p>1949 yılında 3 fakültenin birleşmesi ile oluşmuştur.</p> <p>Tarım, biyoloji, mühendislik, veteriner, tıp, ekonomi, işletme ve ekonomi konularında eğitim vermektedir,</p> <p>12 500 lisans ve 7 000 lisansüstü öğrencisi bulunmaktadır.</p>	<p>1690 öğrenci</p> <p>81 ülkeden 447 uluslararası öğrenci</p> <p>36 sı profesör olan 80 akademik personel, eğitim vermektedir,</p> <p>4 eğitim ve araştırma departmanı ve 3 enstitü,</p> <p>22 Ortak Araştırma Birimi ve 3 Ortak Teknoloji Birimi,</p> <p>2 Araştırma çiftliği,</p> <p>1 Akademik vakıf,</p> <p>1 İşletme inkübatörü 'Agro Valo Méditerranée'</p> <p>1 Ziraat Mühendisliği için Analiz Sistemleri oluşturmak üzere 'AgroTIC'</p> <p>1 Güney ülkeler için uzman group 'DEFIS'</p>

Üniversite Düzeyinde Birleşmeler (Örnek 2)

Hollanda: Wageningen University and Research Centre (WUR)	Konya Tarım ve Gıda Üniversitesi
2 ayrı idari birim: Lisans+yüksek lisans eğitimi, Doktora+araştırma, 20 lisans programı (Agroteknoloji, Hayvan Bilimleri, Biyoloji, Biyoteknoloji, İşletme ve Tüketici Bilimleri, İletişim, Ekonomi ve Politika, Çevre Bilimleri, Gıda Teknolojisi, Orman ve Doğa Koruma, Sağlık ve Toplum, Uluslararası Kalkınma, Uluslararası Toprak ve Su Yönetimi, Peyzaj Mimarlığı ve Alan Planlama, Moleküler Yaşam Bilimleri, Beslenme ve Sağlık, Bitki Bilimleri, Toprak, Su ve Atmosfer, Turizm	Tarım ve Doğa Bilimleri Bitkisel Üretim ve Teknolojileri Hayvansal Üretim ve Teknolojileri Genetik ve İslah Moleküler Biyoloji ve Genetik Sosyal ve Beşeri Bilimler Mühendislik ve Mimarlık

Türkiyeden de bir iki örnek vermiştim. Mesela Wageningen’de sağlık ve toplum diye bir program var. Biz şimdi, geçmişte 3-4 yıl önce, Niğde Üniversitesi Hayvansal Üretim ve Teknolojileri Bölümü içinde, bir ana bilim dalı olarak, hayvan sağlığı ve hayvan refahı bilim dalını önerdik. Önce kabul edildi sonra dekanlar konseyince reddedildi. Dolayısıyla burada, olaya bütüncül bakabilmek neden önemli? Çünkü sinerji yaratıyorsunuz, talepleri karşılamada çok daha etkin olabiliyorsunuz. Ben bu tabloda Konya ile ilgili program bilgilerini aldım (Örnek 2). Baktığınız tarım-gıda üniversitesi, ama gıda tamamen ayrı. Halbuki Amerika’da, son gelişmelerde zinciri bütün olarak ele alıyorlar. Bu kapsamda eğitim programları ortaya çıkıyor. Mesela bir örnek farklılaşma da, bir üniversite sürdürülebilirliği temel almış ve eğitimlerimin her birinde sürdürülebilirlik odak noktası olacak ve ona yönelecek diyorlar.

Kosta Rika’da bir ziraat fakültesi, etik kavramını odağına almış. Tüm uygulamalardan, teoriğe kadar eğitimimi tamamen etik üzerine inşa ediyorum diyor. Mesela Japonya’da da farklı bir olay, tamamen bölgesel sorunlara yönelik bir fakülte, bölgenin tarımsal sorunlarına yönelik eğitimini düzenliyor.

Diğer konular eğitimcilerin yetkinliği ve eğitim kalitesi/ akreditasyon. Şimdi sistem yaklaşımı dedik, paydaşlar dedik, ben bir öğretim üyesi olarak, çok rahatlıkla bunu söylüyorum dışarıya hiç çıkmayan hocalar var. Ve bu hocalardan sektörle iletişim, güncel bilgi, sorunları tanıma, uluslararasılaşma, farklılık yaratma, sistem geliştirme gibi büyük hedefler bekliyoruz. O zaman bu yaklaşımı önce bizler benimseyeceğiz. Çünkü toplam kalite yönetiminde de olmazsa olmaz şudur. Bir, üst yönetici buna inanacak. İkincisi burada görev alan herkes buna inanacak. Akreditasyona çok girmeyeceğim ama bu sizin yeterliliğinizi ölçen önemli bir kurum.

Diğer Önemli Konular

Eğiticilerin Yetkinliği	Eğitim Kalitesi/Akreditasyon
Programlar hazırlandıktan sonra en uygun öğretim elemanına karar veriliyor yoksa bir başka kurumla işbirliği yapılıyor, İç ve dış değerlendirmeye tabi tutuluyor ve objektif kriterler oluşturulmaya çalışılıyor....	Sadece hedeflerin tutturulması yeterli görülüyor, Benzerleri ile karşılaştırma için farklı sistemler oluşturuluyor, Eğitim kurumlarında olmazsa olmaz...

Birçok faaliyet yapıldı ancak diğer konu da lisans düzeyde temel alan yeterliliği; kendi kendime sorguladım. Kendi bölümümü ve kendi yaptığım faaliyetleri. Biz bunu acaba yapabiliyor muyuz? Erişebiliyor muyuz? Ben mesela ekosistem, biyoçeşitlilik ve sürdürülebilirlik, kaynak yönetimi, kırsal kalkınma, tasarım planlama, teknoloji kullanımı konularını yeterince verebildiğimizi düşünmüyorum. Hepimiz bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket ederiz. Şöyle bir şey yazmış, taramalarım sırasında rastladığım kişilerden biri, siz bir kişiye ben bu toprakta verimliliği nasıl arttırabilirim diye sorarsanız, onun verdiği cevap ta etiktir. Çünkü siz neyi, nasıl hangi çerçevede düşünerek ona bir cevap veriyorsunuz. Dolayısıyla bütün bu kavramlarda çok yeterli miyiz? Yel değirmeninden geçen yıl ki Kongre de bir öğrenci ağzıyla yazılmış metinde, şunlar söyleniyor; "Maalesef hala geçmiş yıllara özgü eğitim yöntemleri kullanılmakta, uygulama dersleri ve laboratuvar imkanları yetersiz kalmakta, öğretim kadrosu ise ihtiyacı karşılamamaktadır" Bu bizim paydaşlarımızdan birinin görüşü.

Wageningen örneğini verdik. Wageningen şunu yapıyor. Önce bir paydaşlar kurulu var. Burada mezunun profilinin nasıl olması gerektiğine karar veriyor. Buna göre program çıktılarını belirliyor. Çıktılara göre eğitim komisyonu dersleri belirliyor. Daha sonra da bölüm, bu derslere en uygun hocayı belirliyor. Biz ne yapıyoruz? Ve şu an gelinen noktada, bizim öğrenci eğer seçerse gübre dersi alıyor. Böyle bir şeyi benim aklım almıyor. Seçerse ekonomi dersi alıyor. Belki çuvaldızı önce kendimize batırmamız lazım. Peki, bunlardan neler bence önemli? Mesela Litvanya üniversitesinde şöyle bir uygulama var. Her mezun için 3 yıl takip zorunluluğu getirmişler üniversitelere. Çünkü o tip ülkelerde giren ve çıkan öğrenci sayısı arasında çok önemli bir fark var. Yani bizde giren 7 yılda da olsa mezun oluyor. Ama orda 2. yılda 3. yılda okulu bırakan öğrenci çok. İkincisi burada söylediğim gibi sistem artık, yani biz ziraatçılar olarak tarımsal ekosistemi yönetiyoruz. Bunun çevre boyutu, ekonomi boyutu, teknik boyutu ve sosyal boyutu var. Bunu biz eğer yerine getiremez isek, mutlaka sorun yaşayacağız.

Bir diğer konu burada da ziraat mühendislerine büyük görev düşüyor diye ben düşünüyorum da bunu Özden Güngör bey'e ve İzmir ZMO şubesine söylemiştim. Ben bunu Migros'ta çektim, "İyi tarım için gıda mühendislerimiz" çalışıyor yazıyor. Gıda mühendisleri için hiçbir aksi görüşüm yok ama "iyi tarım" birincil üretimi kapsıyor ve ziraat mühendisliği görev tanımı içinde. Bir başka toplantıda eğitim ile ilgili tarım bakanlığı müsteşarı şunu söyledi; "Gıdanın %60'ı taze yeniyor ben gıda mühendisliği ders programlarına baktım hiç bu konuda dersleri yok", yani düşünün ki biz ziraat mühendisliği tanımı içinde neleri kapsamalıyız? Aslında ZMO tüzükte bunların hepsi yazıyor. Ama bunu tanıtıyoruz. Bu konuda bilinçlendiremiyoruz çevremizi. Bu konuda el birliği ile yoğun bir tanıtım kampanyası ile ziraatın o acıklı çiftçi olmadığını ve eğer iyi ziraat mühendisleri yetiştirsek, çiftçilerin politika dışında, daha yüksek gelir elde edebilen daha bilgili insanlar olacağını söylememiz gerekiyor. Burada Amerika örneğini verdim. AB'inde ortak komisyonlar var. Mesela AB tarım ile ilgili kuruluşların bir birliği var, baktık Türkiye'den hiç kimse üye değil. Tunus'tan 4 tane fakülte üye. Biz farklılaşma, uluslararasılaşma diyorsak, bunlarda mutlaka etkin olmamız gerekiyor.

Bir diğer konuda bizde dekanlar konseyi, üniversiteler arası kurulun danışman kurumu niteliğindedir. Atila Eriş beyin önderliğinde kurulan eğitim komisyonu da YÖK'ün eğitim komisyonunun alt komisyonu idi. Ama ikisine de baktığımızda, ikisinde de görev tanımı yok. Bu komisyonların görev tanımı yok. Tarım eğitiminin izlenmesi, araştırılması da görev kapsamı içinde bunların yok. Ama bir süre sonra bu gelişmeler geriye gitti.

Ben dünyadan örnekler vermeye çalıştım ama, her ülkenin koşulları farklı, buna göre bizim kendi koşullarımıza uygun çözümler getirmemiz lazım bunun için de bir tartışma ortamı yaratmak, iki ortaya çıkanları arşivlemek. Ben eczacılık dekanlar konseyinin bütün kararlarını web sitesinden indirebiliyorum. Ama ziraat ile ilgili ortak tek bir web sitesi yok. Yani bakıp da ne karar alınmış, programda neler var, bu ZMO 'nın olabilir, bir fakülteyle ortak olabilir. Küçük adımlarla büyük başarılar elde edeceğimize inanıyorum.

Tekrar, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

I.OTURUM TARTIŞMA

OTURUM BAŞKANI

Prof.Dr. Cemal TALUĞ / Önceki dönem A.Ü Rektörü

TARTIŞMACILAR

Prof.Dr Atilla Eriş

İstanbul Bilgi Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Prof.Dr. Nafi BAYTORUN

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Doç.Dr. Masum BURAK

TAGEM Genel Müdürü

(I.Oturumun konuşmalarının bir bölümüne ilişkin ses kaydı teknik nedenlerle çözümlenememiştir.)

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Cemal TALUĞ:

Evet, Değerli Dostlar, Birincisi; Hasan Soydan arkadaşımızın sunuşu ile ilgili bir şey söylemem lazım. Atilla hocam bir vurgu yaptı. Mülkiyeliler Birliği 4 Aralığı, 1859'dan buyana, Mülkiyelilerin kuruluş tarihi olarak belirlemiş. Bunu kutluyorlar. Bugün hepsi biliyorlar ki mülkiyenin kuruluşu ile 4 Aralığın hiç bir ilgisi yok. Yani yanlış bir hesap ile 4 Aralık olmuş. Ama Mülkiyeliler bunun değiştirmeyi hiç düşünmüyorlar. Çünkü o kadar çok birikim olmuş ki 4 Aralık tarihlerinde. O 4 Aralıkta bunu yaptık, şu 4 Aralıkta Mümtaz hocaya şu plaketi verdik, falan diye, onun için de değiştirmiyorlar. Ama tabii ODA'mız hemen bir toplantı yapıp, hem bu tarihi hem 10 Ocak tarihi değiştirebilir, hem de 169'a inebilir. Bu doğrudur. Ben de biliyorum bunları epeydir, tarihin farklı olduğunu. Çünkü fabrikanın kurulması, yani niye İstanbul da fabrika kuruyoruz? Bu İngiliz sömürgeciliği, Manchester da fabrikalar çalışsın diye falan yapılan bir iştir. İşte önce böyle başlar. Önce fabrika kurulur, sonra Ziraat Talimhanesi kurulur falan, böyle bir gelişme var, ama bence bu çok önemli değil. Önemli olan, bu ülkenin ilk sivil meslek okuludur Ziraat. Bu da Ayamamada ki okuldur.

Türkiye'nin ilk sivil meslek okuludur. Ondan evvel kurulanların hepsi Askeri okuldur. Bence kalması lazım ama bir değerlendirme yapılabilir. Şimdi efendim, 20 sene

önce Ankara Üniversitesinin Dış İlişkiler Koordinatörüydim. Yani 1996 yılı. Ankara Üniversitesinin kuruluş kutlamaları, büyük paralar, bir sürü dışardan rektör davet ediyorum, bir tanesi, bütün rektörler adına konuşma yapacak olan zamanın Goethe Üniversitesi Rektörü, Hollanda Rektörler Konseyi Başkanı, Avrupa Rektörlerinin İkinci Başkanı, kısa süre sonrada BM Üniversitesi Rektörü olacak müthiş bir adam. Bende onu karşılamaya gittim. Karşılamaya gidince, ilk hoşbeşten sonra, ilk söylediğim şey, benim ilk gittiğim yer Wageningendir, dedim. Wageningen şöyle böyle hepimizin üzerinde etkisi olan bir yer. İnanır mısınız ne dedi bana, “yaa hala duruyor. Kapatmadık daha” dedi. İnanamadım. Hala duruyor ve kapatamadık daha dedi. Wageningen benim için her şey demek, bir çoğumuzu çok etkilemiş. Şimdi 1996 yılı. 1995’de komisyonu kurmuşlar, 1996 sonu 1997 yılı bir değişim programı uyguladılar. Ama bakın bizden farklı olarak, müthiş bir radikal değişim yaptılar.

Tamda Masumun söylediği gibi devlet politikası olarak yaptılar. Özel sektörle birlikte yaptılar. Müthiş bir değişim Wageningen tarım üniversitesi oldu. Wageningen University and Research Centre (İngilizce adı) bu şekilde değişim yaptı. Bu sene okudum Wageningen Times High Education sıralamasında dünyanın en iyi 47.üniversitesi. Türkiye’den 200. sıralarda ODTÜ falan girer diyoruz. Dünyanın en iyi tarım üniversitesi olarak 47.sırada. Lisansüstü programlarının %40’ından fazlası yabancı öğrencidir. İşte, müthiş bir üniversite ve sürekli olarak kendini yenileyen, programlayan bir üniversite ve sadece 5 bölümü var. 20 lisans programı var. Ama, bölüm sayısına bakarsanız da 5 bölümü var. Devlet üniversiteleri ve gıda alanında özel sektörle birlikte müthiş bir diyalogu olan, büyük bir üniversite olmaya devam etti. Onlar başardılar. Şimdi biz, bizde çok çalıştık. Şaka maka, Türkiye’nin ziraat fakülteleri belki hiçbir yükseköğretim kurumunun yapamadığı kadar bu heyecanı ve kendini geliştirme isteğini, yani ben hocamı görüyorum, hocam bizim eğitim komisyonu başkanımızdı yani. Toplantıda bize, Nasıl kendimizi yenileriz dedi.

Bir kere Türkiye’de yükseköğretime en fazla katkısı olan kurum biziz. Bizden daha önemlisi yok yani. Bakın şu binalara, burada yapılanlara, Türkiye’nin ilk araştırma üniversitesi. Türkiye’nin ilk kimya mühendisliği doktorasının yapıldığı yer burası, ilk fizik doktorasının yapıldığı yer. Bir çok şeyi başardık, çok değişikliklerde yaptık. Yaptık ama bir iki şeyi doğrusu tam yapamadığımızı şimdi geriye doğru baktığımızda anlıyoruz. Niye? Biz üniversite olarak yaparız sandık. Ki böyle bir şey yok.

Türkiye’de ziraat fakültelerinin radikal bir dönüşümünü yapacaksak, biraz bunu bir ulusal politika içinde devlet ve özel sektörle, paydaşlarla falan yapmamız lazım. Yani

kapatmasak da olur ama, kapatırsak nasıl kapatırız? Ne olacak buradaki saygın, birçoğunda müthiş genç çocuklarda var. Nasıl olacak? Araştırma kuruluşları ile ilişkimiz ne olacak? Bunun büyük bir politika olduğunu düşünüyorum. Total bir şey. Böyle yapacaksın. Öbür türlü, tabi sadece lisans programları üzerine eğilerek olmaz. İlk korkumuz, ben biliyorum, YÖK'ten sonra çok öğrenci gelmeye başladı. Bölümümüze çok bizim. Eyvah en yapacağız bu kadar öğrenciyi? Bölümü azaltarak yapalım.

Şimdi bölümü azaltarak veya bölümü çoğaltarak değil, daha kökten, bizim sorunumuz ne? Dünya'da yapamadığımız ne? Türkiye'nin ihtiyacı nedir? Dünyada neler oluyor? Eğitim anlayışımızı değiştirmek, lisans programını değiştirmekten çok daha önemli. Eğitime bakışımızı değiştirmeliyiz. Uluslararasılaşma. Bu Wageningen'e bakarken de Avrupa da süper lig var 7 tane ziraat fakültesi. Avrupa dışından ortak almıyorlar ve dört ortaktan bir tanesi Çin, bir tanesi Wageningen, bir tanesi Cormen, bir tanesi İsrail. Müthiş bir şey, onların arasına Türk yükseköğretim kurumunu sokmamız lazım. Süper lige sokmamız lazım. Özgüven önemli, bizden daha fazla özgüveni olacak bir kurum mu var? Tarihimiz bizim, hem esin kaynağımız hem de özgüven kaynağımız. Gerçekten çok.

Ben yine şuna da inanıyorum. Kendi üniversitelerimiz içinde, ziraat fakültelerinin üretimi hiçte küçümsenecek bir şey de değil. Ben kendi üniversitem içinde demiyorum, tabi yani çok sorunumuz var, yavaşlığımız var, yükseköğrenimin büyük sorunları var.

Bu sorunların içinde tek başına ziraat fakültelerini de kurtarmak pek mümkün gözüküyor. Ama çok çalıştık, çok çabaladık. Bence birincisi paydaşları yeterince dinlemedik. İkincisi de o belirli konularda lisans programları ne olsun? öyle bir baskı oldu bizim üzerimizde. Önce zaten 3 şey yaptık biz. Bazı bölümleri birleştirelim onların lisans programları ortak olsun, ikincisinde ne yaptık? Hepsi birleşsin tek olsun dedik. Üçüncüsün de dedik her bölümü, başka bir şey, şimdi eğitim anlayışı değişti, mesela Know-How, Who-Know ve Human-Know How diyorlar.

Yani şimdi çok eksikiz. Mesela sosyal bilimlerimiz çok eksik. Sizin etik konusunda çalışan hiçbir şeyiniz yok. Sosyal bilimler konusunda, toplumlar ve ilişkiler anlamında, üretim dışında, doğrusu Wageningen'inde yaptığı, Amerika'nın da yaptığı bir takım kentsel değer yargıları gibi yükselen şeylere ziraat fakültesine bir şekilde eklemleyerek, hem onlara cevap vermek hem de daha çekici kılmak gerekir.

Mesela Wageningen 1997 de hemen logosunu değiştirdi. Sloganını değiştirdi. “Doğayı birlikte keşfedelim, yaşam kalitesini yükseltelim”. Aslında bunu bizde ziraat fakóltesinde yaptık. Tarım–çevre ve yaşam bilimlerinde çalışmalar yaptık. Çevreye daha çok önem verelim diye. Toplumla ilişkiye, insana, emek dostu olan tarıma daha çok önem verelim. Bunları da yapmamız gerektiğine inanıyorum. Böylece ikinci tur için biraz da bakalım arkadaşlarım, hocalarım ne diyecek diye sözleri, efendim daha salonun programa göre vakti var, esas sizi dinleyeceğiz ama, biraz daha vaktimiz var. Sayın Atilla hocam buyrun.

Prof.Dr. Atila ERİŞ

Hocam unuttu belki, ben hemen söyleyim, 28 Nisan 2008 tarihinde, Nafi kardeşimin imzası ile gönderilen bir yazı var. Herhalde unutmuştur. Şöyle, buraya da tabi aslında YÖK Başkanlığından geliyor, oraya nerden geliyor? Tarım ve Köyişleri Bakanlığından. Talat Őentürk imzalı, o zaman genel müdür. Bu yazıda ne diyor? Şunu diyor, tarım makineleri eğitimi akredite olabilecek şekilde biyosistem mühendisliği altında yeniden yapılandırılmalıdır. Bununla ilgili olarak biyosistem mühendisliğinin müfredatını hazırlamak içinde bir komisyon oluşturulmuş. Bu şekilde makine bölümü ziraat mühendisliği lisans eğitimini terk etmiş olacaktır. Bundan sonrada, buna bağlı olarak da, her ne karar alındı ise de, böyle bir talep gelince sektörden, tarım makineleri bölümünden, o zaman bize diyor ki Yüksek Öğretim Kurulu, tarım makineleri bölümü böyle bir evre geçiriyor, dolayısıyla bu evreyi geçenler biyosistem mühendisi olanlar tarım makinaları bölümünü açmasınlar. Tarımsal makinelere kalmak isteyenler, tarımsal makine olarak kaldılar, değişmek isteyenlerden bazı yerlerde değişim oldu. Ama tabi bunun yanında, diğer bazı alanlarda da açılabilir. Mesela su mühendisliği, toprak su mühendisliği gibi bir takım, yurt dışına örneği olan ve bizde de ihtiyaç olduğuna inandığım bir takım alanlar vardır. Onlarda da pek bir şey olmadı. Gelişme olmadı.

Ziraat mühendisi ihtiyacı meselesine gelince, Gökhan kardeşimin, Gökhan Günaydın kardeşimin çok güzel bir tespiti var. 2007’de yapmış olduğu bir araştırmada, halen geçerlidir. Diyor ki aslında biz ziraat mühendisi yetiştirdik ama aslında bakarsanız m2 tarımsal alanda daha şu kadar ziraat mühendisine ihtiyaç var. Sadece çok basit bir şekilde, çok güzel bir şekilde ifade etmiş. Ama olay sadece burada değil, ziraat mühendisliğinin istihdamı sadece ve sadece araziye endekslenecek bir şey değil. Ziraat mühendisliğinin programı itibariyle Dışişleri Bakanlığında da ziraat mühendisi istihdam edebilirsiniz. Sağlık Bakanlığında da yani devlet sektörü

açısından bakarsanız. Ve özel sektörde de bulursunuz iş imkanı. Bunun için ben ziraat mühendisliğini, mesleklerin mesleği olarak da görürüm. Biraz şovenist oluyorum galiba. Böyle bir durumda var. Ziraat mühendisliğinin üstün taraflarını da görmemiz lazım. Tabi mütevazı bir şekilde. Bir şey daha söyleyeceğim. Bunu yarım geçtik.

Uluslararasılaşmada, gerçekten yani bizim senkronize olmamız lazım. Yüksek öğretimin diğer alanları ile senkronize olmak zorundayız. Bununda en önemli enstrümanı hesap verebilirlik açısından bakmaktır. Bu hesap verebilirlik, Masumun söylediği gibi kaliteye yöneliktir. Dolayısıyla akademik akreditasyon şarttır. Biz Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ZİDEK)'i kurduk. Aslında biz bu işe mimarlardan, veterinerlerden önce başladık. Ama maalesef daha çıkmadı. Bununla ilgili olarak da yapabildiğim kadarıyla, biz yetkili değiliz bu nedenle fazla bir şey yapamıyoruz, aslında ziraat fakültesi dekanlarımızın konuya sahip çıkması lazım. Güzel haberleri bekliyoruz.

Bir diğer konuda uluslararasılaşmanın tabii ki enstrümanı sadece akreditasyonda değil. Aynı zamanda bu karşılıklı kabul edilebilirlik meselesine de bakmak lazım. Uluslararası enstrümanları öğrenci bazında da kullanacaksınız, öğretim elemanları bazında, proje bazında da, diğer ortaklıklar bazında da kullanmak lazım. Bunu çok geniş bir perspektifle, ayrı bir başlık altında değerlendirebiliriz. Tarım Bakanlığı ile ortak toplantılar yapıyorduk. İşte canlı şahitleri burada. Ne yapıyorduk, tarım bakanlığı ile ortak toplantılarda, senede 2 kez toplanıyorduk. Bu toplantılarda aldığımız kararları biz takip ediyorduk, dekanlarımızla toplanıyorduk. Tarım Bakanlığı da sağ olsun, onlarda kendi açılarından takip ediyorlardı. Bir işbirliği içine girmiştik. Tabi bunun devam etmesi lazım. Devlet sektörü ile olan işbirliğinin.

Bir diğer takıntımız da şu, biz zannediyoruz ki, tek bölümde tek program olur. Bence böyle bir şey yoktur. Tek bölümde birden fazla program yapılabilir. Bütün fakülteler yapıyor niye biz yapmıyoruz? Niçin bize böyle bir teklif gelmiyor? Gelmiyor, nedense gelmiyor.

Çok teşvik etmeye çalıştım. Ara ara yine teşvik ediyorum. Talep ve ihtiyaca göre programların açılması lazım. İhtiyaç olmayanlarında değiştirilmeleri lazım. Bunlar da olmayacak şeyler değil. Bir diğer konu da, söylendi burada, biz kapattık programları diye. Benim bu kapatma esnasında, o yıllarda aklıma gelen, “ya şu okulları kapatsak maarifi ne iyi idare ederiz” sözü geldi aklıma. Bundan dolayı açıkçası biraz rahatsız olmuşum.

Şimdi son olarak bir şey söyleyeceğim size, Mars filmini izlediniz mi? Film de bir astronot Marsta tek başına kalıyor. Ve hayat mücadelesi içerisinde bir mikro klima oluşturuyor. Astronotun mesleği aslında biyoloji. Biyoloji mühendisi. Ve Patates yetiştirerek hayatta kalıyor. Filmde anlatılanlar bilimsel. Gümüş iyodu ile yağmur elde ediyor. Bu çok enteresan, işte bu kalitedir. Yani bilimi uygulama ile birleştirme kalitesi. Bunun içinde Masumun dediği bu sanıyorum. Benimde esas vurgulamak istediğim, tüm kalibrasyon ve yeterlilikler vs. hepsi yüksek öğretimde şudur; Bizim buradan mezun ettiğimiz arkadaşlarımız kendilerini çok iyi pazarlamalıdır. Yeter yetkinliğe sahip olmalıdırlar. Bu kişiler mutlaka bir yerde istihdam edilecek kişilerdir. Hocam, beni bırakırsan ben daha çok konuşurum. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Cemal TALUĞ: Çok sağolun hocam

Geldik batıda çevrilen son filmlere, kitaplara, hepsi itopyayı değil, instopya'yı gösteriyor, yani insanlık artık nasıl var olacak onu gösteriyor. Ama bir şey var, kalan en son anlamlı meslek ziraat mühendisliği olacaktır. İntersterlerde görürsünüz. Sadece ziraat mühendisliği mesleği için yatırım yapılır.

Prof.Dr. Nafi BAYTORUN; Evet hocam, dinleyicilere soru sormak için biraz zaman ayırmak gerekecek mi?

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Cemal TALUĞ: Biz soracağız hocam. Buyrun.

Prof.Dr. Nafi BAYTORUN: Atilla hocama teşekkür ediyorum uyarısı için. Mutlaka yazı bana gelmiştir bende komisyona göndermişimdir. Şunu hatırladım. Büyük rahmetle anıyoruz Sayın Ekrem hocayı, Ekrem hoca bizim hem yeni asistanlık dönemimizde, yeni asistanlara günün konularını anlattırırdı. Her neyse, bir asistan arkadaşına bunu sana kim anlattı dedi. Hocam Nafi anlattı dediler. "Nafi hiç böyle ders mi anlatılır"? dedi. Sonra da bu dersi Nafi sana kim anlattı diye sorunca da ben " siz" dedim.

Efendim ben şimdi uzatmayacağım, ziraat fakültelerinde ki problemin büyük bir kısmını tarım teknolojileri bölümü makinede tarımsal yapılarda ve zootekni bölümünde görüyoruz. Bilemiyorum bu benim kendi şahsi analizim. Bu bölümlerde ki sıkıntılar, şundan kaynaklanmaktadır. Türkiye'de üniversite sayısı arttı ve öğrenci kontenjanları bir sürü öğrenciye imkan tanıdı.

Şimdi ben soruyorum. Herhangi bir üniversitede inşaat fakültesinin puanı tarımsal yapıların puanından daha düşük ise, öğrenci inşaat fakültesini tercih edecektir. Tarımsal yapılara gelmeyecektir. Aynı şekilde makine mühendisliğinin puanı A üniversitesinde ki bir makine mühendisliği fakültesinden daha düşük ise öğrenci oraya gidecektir. Keza veteriner fakültesinde de durum budur. Problemin bir de bu tarafına bakmak gerekiyor.

Bir diğer önemli hususu da ifade edeceğim. Masumun dediği gibi özgüven yok. Ama özgüvenin oluşmamasının nedeni, biz öğrenciye veremiyoruz. Yani öğrenci zaten peşin yargılı, 18 yaşında bilmeden buraya gelmiş. Benim rektörlüğüm dönemimde yurt dışında ki üniversitelerden yapmış olduğumuz öğrenci mübadeleleri sonucu, yurtdışına gönderecek öğrenci bulamıyoruz. Neden? İngilizce hazırlık sınıfı yok. İngilizce hazırlık sınıfı konması için çok uğraş verildi o zaman. Ve kondu. Ziraat fakültelerinde imkanlar elverdiğinde hazırlık sınıfı kondu. Uygulanmadı işte. Bunlarda da ciddi anlamda problemler ortaya çıktı. Bir örnek verdiler, onları suçlamıyorum ama, tıp fakültelerindeki öğrenci kontenjanlarını doldurdular. Çıktı Sağlık Bakanı dedi ki, 2023 yılında işsiz doktor görmek istemiyorum. Ne yapacağız, kontenjanı dolduracağız. Dolduruldu. Peki, ziraat fakültelerinde de bu yapılabilirdi de, yapılmadı mı sayın hocam. Gülüşmeler. Evet, ben tekrar saygılarımı sunuyorum sayın hocam.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr.Cemal TALUĞ: Teşekkürler Hocam .

Biz önce kendimize bakmalıyız. Sorunlarımızı iyi anlamamız lazım. Eğitimi yeniden keşfetmemiz lazım. Eğitimdeki değişimleri. Yani öğrenciyi gerçekten çok iyi tanımalı, anlamalı. Grup çalışmasıyla değil de, öğrenme ortamlarına çok emek vermemiz gerekir. Araştırma anlayışımızda, bir akademik hiyerarşide yükselmek için değil, gerçekten topluma hizmet edici bir şekilde yeniden düzenlememiz gerekir. Uygulamayı uygulama çiftliğimizi tamamen öğrencinin uygulama ihtiyacına göre düzenlemeliyiz. Yani yapacak çok işimiz olduğunu düşünüyorum.

II. OTURUM

ÇERÇEVE SUNU: YÖK TARAFINDAN GETİRİLEN “BAŞARI SIRASI BARAJ UYGULAMASI’NIN” ZİRAAT FAKÜLTELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hamdi ARPA
ZMO Yönetim Kurulu Üyesi

Sayın Konuklar, Değerli Meslektaşlarım hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bende YÖK Tarafından Getirilen “Başarı Sırası Baraj Uygulaması’nı” Ziraat Fakülteleri Açısından Değerlendirileceğim.

1. Başarı Sırası Baraj Uygulaması Nedir?

Başarı sırası baraj uygulaması özellikle bazı özel üniversitelerdeki fakültelere, çok düşük puandan öğrenci yerleşmesinin önlenmesi amacıyla YÖK (Yüksek

Öğretim Kurulu) tarafından getirilen bir uygulamadır. İlk kez 2015 yılında Tıp ve Hukuk Fakültelerine tercih yapan öğrencilere uygulanmıştır. Uygulamayla Tıp Fakültelerini tercih edecek öğrencilerin ilgili puan türündeki (MF-3 puanı) başarı sırasının ilk 40 binde, Hukuk Fakültelerinde ise (TM-3 puanı) ilk 150 binde olması koşulu getirilmiştir.

YÖK Başkanı Prof. Dr. M. Yekta Saraç'ın 2015 yılı Ağustos ayında gazetelerde yer alan açıklamasında, uygulamanın mühendislik ve mimarlık programlarını da kapsayacak şekilde genişletileceği bilgisi yer alıyordu. Açıklamada; "önümüzdeki yıl kesin olan, mühendislik ve mimarlık programlarına da, tıp ve hukuktaki gibi bir baraj koyacağımızdır.

Tarım ve gıda artık dünyada stratejik bir konu. Dolayısı ile ziraat fakültelerini masaya yatıracağız. Su ürünleri programlarında da sorun görünüyor"¹ bilgisine yer verilmişti. Saraç'ın, baraj uygulamasının getirilmesi sonrası Kasım ayındaki yeni açıklamasında; Su Ürünleri, Orman ve Ziraat Fakültelerinin baraj uygulaması dışında tutulduğu bilgisi yer alıyordu. "Su Ürünleri, Orman ve Ziraat Mühendisliklerini kararımızın haricinde tuttuk. Bunların kendine has, derin ve yapısal sorunları var. Bunların üzerinde de müstakil olarak ilgili taraflarla birlikte çalışacağız."² Bu açıklamadan bir süre sonrada mimarlık fakülteleri ile ilgili olarak da, 220 bin başarı sırası barajı getirildiği ilan edildi.

Başarı sırası baraj uygulamasıyla, belli bir bilgi seviyesinin üzerindeki öğrencilerin tercih yapması arzu ediliyorsa da, uygulamanın bu amaca ne derece hizmet edeceği tartışmalıdır. Yükseköğretim için alınan neticeler, o aşamaya kadar olan sürece ilişkin bir sonuçtur. Sorunun nedenleri daha derinlerdedir.

YÖK baraj uygulaması ile sorunun gerçek nedenini görmezden gelmektedir. Yükseköğretime gelen öğrencilerle ilgili en önemli sorun, bu öğrencilerin orta öğretimdeki bilgi seviyelerinin yetersiz olmasıdır. Çizelge-1 'de bu durum açık bir şekilde görülmektedir.

1 Hürriyet, 1 Ağustos 2015, s.4

2 Hürriyet, 2 Kasım 2015, s.24

Çizelge-1 YGS'de Her Sınav Türünde 40 Soruya Verilen Ortalama Doğru Cevap³

Sınav	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkçe	21,6	21,8	18,02	17,2	19,0	15,9
Sosyal	12,4	11,3	11,3	12,0	10,9	10,4
Matematik	11,9	7,8	7,27	7,9	6,5	5,4
Fen	5,5	4,9	4,43	4,5	4,5	4,6
Aday Sayısı	648.695	715.137	762.885	742.699	796.657	856.159

Son altı yılda, ilk sınav olan Yükseköğretime Geçiş Sınavına (YGS) giren öğrencilerin sınav sonuçları incelendiğinde, 2010 yılındaki sınavda 40 matematik sorusundan 11,9'u doğru cevaplanmışken, bu sonuç 2015 yılında 5,4 olmuştur. Zaten düşük olan Fen sınavında bu sonuçlar sırası ile 5,5 ve 4,6'dır. Bu sonuçlar 2015 yılı için matematik testlerinde ortalama puanın 100 üzerinden 13,5, fen testlerinde ise 11,5 olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin en yüksek puanı Türkçe testlerindedir ve bu puan 2015 yılında 100 üzerinden ancak 39,75'dir. Öğrencilerin kendi yazdığı, okuduğu dilleri olan Türkçe'deki bu düşük puan, aslında yabancı dili için öğrenemediğimizi de açıklamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundaki orta öğretimdeki eğitimin başarısızlığı ortadan kaldırılmadan, yükseköğretimin öğrencilerin niteliklerinden kaynaklanan sorunlarının da çözülmesi mümkün değildir. Uzun yıllardır tek parti hükümetleri iş başında olmasına karşın, gelen her gelen yeni Bakan'ın farklı bir uygulama getirmesi, orta eğitimdeki karmaşa ve başarısızlığın en önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle öğrencilerin bilgi seviyesini değil, başarı sırasını dikkate alan "başarı sırası baraj uygulaması" çok anlamlı değildir. Bu ancak bazı öğrencilerin ve Fakültelerin baraja takılması sorununu ortaya çıkaracaktır. Bunun yerine örneğin belli sayıda doğru soru çözülmesi gibi bir sınırlama, belki daha anlamlı olabilirdi. Sınav sonuçlarından her durumda bir başarı sırası ortaya çıkacaktır. Sınava giren öğrencilerin istikrarlı bir şekilde düşen (!) bilgi seviyesi, her sene daha başarısız öğrencilerin sıralamasını gösterecektir.

Ülkemizin ortaöğretimdeki başarısızlığı, yapılan uluslararası araştırmalarda da açıkça görülmektedir. Başta OECD ülkeleri olmak üzere dünya ekonomisinin %80'ini temsil eden 65 ülkeden 15 yaşındaki öğrencilerin katıldığı, ülke eğitim sistemlerinin, öğrencileri ne kadar iyi yetiştirdiğini ölçmek üzerine geliştirilen PISA (The Programme for International Student Assessment) araştırmasında alınan sonuçlarda bu başarısızlığı görmek mümkündür.

³ İsmet Berkan, "Eğitimde Durdurulmayan Kötüye Gidiş", Hürriyet, 21.03.2015, s. 5

Her üç yılda bir yapılan PISA araştırmasının 2012 yılındaki sonuçlarına göre ülkemiz 65 ülke arasında genel ortalama da 45 inci; Matematikte 44 üncü, okuma - anlama becerilerinde 41 inci ve Fen Bilgisinde ise 43 üncü sırada yer alarak, istatistiksel olarak anlamlı biçimde OECD ortalamasının altında yer aldı. Dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında yer alan ülkemizin eğitim-öğretim verileri, bu büyüklükten çok farklı düzeylerde. Çizelge-2’de bugüne kadar yapılan PISA araştırmalarında ülkemizin başarı sıralaması görülmektedir.

Çizelge-2 PISA Araştırmalarında Türkiye'nin Başarı Sırası⁴

Veri Alanları	2003	2006	2009	2012
Katılan Ülke Sayısı	41	57	65	65
Matematik	35	43	43	43
Okuma Becerisi	36	37	41	41
Fen	33	44	43	43

Son dört PISA araştırmasında alınan sonuçlar, ülkemiz açısından bir iyileşme olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Orta öğretimde bir iyiyeye gidiş söz konusu olmadığı için, 2016 yılı sonuna doğru açıklanacak 2015 yılı sonuçlarının da benzer olacağı tahmin edilmektedir. Eğitim politikamız, uzun dönemli

2. Puan Türleri Nedir?

Mühendisliklere başarı sırası baraj uygulaması getirilirken Ziraat, Su Ürünleri ve Orman Fakültelerinin bu uygulama dışında tutulması şüphesiz ki söz konusu meslek camialarında, büyük hayal kırıklığı ve üzüntü yarattı. 2016 yılında yapılacak tercihlerde kullanılacak bu uygulamanın sonuçlarını bugünden bilmek ve kestirmek güç. Ancak 2015 yılında Ziraat Fakültelerine yapılan yerleşme sonuçlarını dikkate alarak bazı tahminlerde bulunulması mümkün. Bu tahminler YÖK’ün tutumunun ve sorunun anlaşılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Mühendislik ve Mimarlık fakültelerinin tümü, MF-4 puan türünden öğrenci almaktadır. Ziraat Fakültelerindeki bölümlere ise farklı puan türlerinden öğrenci yerleştirilmesi yapılmaktadır. Ziraat Fakültesi içinde yer alan bölümlerden Biyosistem Mühendisliği, Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği ile Tarımsal Yapılar ve Sulama bölümleri diğer mühendislik disiplinleri gibi MF-4 puanı ile öğrenci alırken, diğer bölümler farklı puan türleriyle öğrenci almaktadır.

4 Doç. Dr. Selçuk R. Şirin, Yrd. Doç. Dr. Sinem Vatanartıran, PISA 2012 Değerlendirmesi: Türkiye İçin Veriye Dayalı Eğitim Reformu Önerileri”, Şubat 2014, Yayın No: TÜSİAD-T/2014-02/549

Çizelge-3. Ziraat Fakültelerinde Puan Türleri

Bölüm		Bölüm	
Tarım Ekonomisi	TM-1	Tarımsal Biyoteknoloji	MF-3
Bitkisel Üretim ve Teknolojileri	MF-2	Tarımsal Genetik Mühendisliği	
Bahçe Bitkileri		Tarla Bitkileri	
Bitki Koruma		Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	
Zootekni		Biyosistem Mühendisliği	
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme		Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği	MF-4
Süt Teknolojisi	Tarımsal Yapılar ve Sulama		

Ziraat Fakültelerine MF-4 dışındaki puan türlerinden de öğrenci yerleştirilmesi, diğer mühendislik disiplinleri ile önemli bir farklılık oluşturmaktadır.

3. Puan Türleri Nasıl Hesaplanmaktadır?

Üniversitelere öğrenci yerleştirilmesi, iki aşamalı sınav sonucu olmaktadır. İlk sınav olan Yükseköğretime Geçiş Sınavının (YGS), öğrencinin yerleştirme puanına % 40'lık bir etkisi bulunmaktadır. Yerleştirmelerin yapıldığı Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) ise, farklı derslerden girilen sınavlardan oluşmaktadır. Puanlar, sınavta girilen derslerden alınan puanların farklı ağırlıklardaki etkisi ile hesaplanmaktadır. Örnek olarak Mühendislik/Mimarlık fakültelerine yerleştirmenin yapıldığı MF-4 puanının içinde her iki sınavda (YGS+LYS) matematiğin toplam payı %47, FKB derslerinin payı ise %36'dır. Aynı oranlar MF-2 puanında sırası ile %34 ve %50; MF-3 puanında ise %29 ve %53'dür.

Çizelge-4 MF Puan Türlerinde Hesaplanmasında Test Gruplarının payı (%)

Puan Türü	YGS				LYS-1		LYS-2		
	Türkçe	Sosyal Bilimler	Temel Matematik	Fen Bilimleri	Matematik	Geometri	Fizik	Kimya	Biyoloji
MF-2	11	5	11	13	16	7	13	12	12
MF-3	11	7	11	11	13	5	13	14	15
MF-4	11	6	14	9	22	11	13	9	5

Çizelge-5 TM-1 Puan Türünün Hesaplanmasında Test Gruplarının payı (%)

Puan Türü	YGS				LYS-1		LYS-3	
	Türkçe	Sosyal Bilimler	Temel Matematik	Fen Bilimleri	Matematik	Geometri	Türk Dili ve Edebiyatı	Coğrafya (2)
TM-1	14	5	16	5	25	10	18	7

Sadece tarım Ekonomisi Bölümüne giren öğrencilerin yerleştirilmesinde esas alınan TM-1 puanı içinde Matematik % 51, Türkçe % 32 paya sahiptir.

4. Ziraat Fakülteleri Baraj Uygulaması Kapsamına Alınsa Nasıl Etkilenirdi?

Ziraat Fakültelerinin başarı sırası baraj uygulamasının dışında tutulmuş olması, uygulama kapsamında olsa nasıl etkileneceğine yönelik değerlendirme yapılması ihtiyacını ortadan kaldırmamaktadır. Bu değerlendirmenin yapılabilmesi için, 2015-2016 öğretim yılında Ziraat Fakültelerine kayıt yaptıran öğrencilerin başarı sırası bilgileri ÖSYM'den temin edilmiştir.

En doğru hesaplamanın, yerleşen tüm öğrencilerin başarı sırasının bilinmesi ile mümkün olacağı açıktır. Alınan bilgiler her fakültedeki bölüme, en düşük hangi başarı sırası ve puan ile yerleştirme yapıldığı verisini kapsıyordu. Bu veri dikkate alınarak, herhangi bir bölüme ilgili puan türünden 240 binden daha yüksek sırada yerleştirme yapılmışsa, o bölüme girenlerin tümünün baraj uygulamasına takıldığı varsayılmıştır. En düşük başarı sırasından sonraki sıralarda yer alan öğrencilerin başarı sırası daha iyi olacağı için, baraj uygulamasına takılmayabileceği göz ardı edilmiş, böylelikle en kötü ihtimale göre bir hesaplama yapılmıştır. Bu nedenle sonuçların hesaplanandan daha iyi olması gerektiği unutulmamalıdır.

4.1 Puan Türleri Açısından Değerlendirme

Başarı sırası baraj uygulamasının Ziraat Fakültelerine olan etkisi her bölüm için, o bölümün aldığı puan türü esas alınarak yapılmıştır.

4.1.1. MF-2 Puan Türü ile Öğrenci Alan Bölümler Açısından Değerlendirme

2015 yılında Ziraat Fakültelerindeki altı bölüme MF-2 puan türü ile öğrenci

yerleştirmesi yapılmıştır. Çizelge-3’de MF-2 puan türü ile ğrenci yerleştirmesi yapılan bölümlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Çizelge-6 MF-2 Puan Türü ğrenci Yerleştirilen Bölümler

Bölüm	Etkilenmeyen				Etkilenebilecek			
	Bölüm	%	ğrenci	%	Bölüm	%	ğrenci	%
Bitkisel r. ve Tekno.	1	100	31	100	0	0	0	0
Bitki Koruma	22	76	775	78	7	24	215	22
Bahçe Bitkileri	12	52	440	62	11	48	268	38
Zootekni	6	55	201	62	5	45	123	38
Toprak Bil. ve Bitki B.	5	56	130	51	4	44	126	49
Süt Teknolojisi	0	0	0	0	2	100	42	100
Toplam	46	61	1577	67	29	39	774	33

Baraj uygulamasının, sadece Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinde bulunan Bitkisel retim ve Teknolojileri Bölümünü etkilemeyeceğ görülmektedir. Yerleştirme yapılan 29 Bitki Koruma Bölümünden 22’si uygulamadan etkilenmezken, 7 Bölüm ve 215 ğrenci baraj uygulaması olsa idi bundan olumsuz etkilenecekti.

Bu grup içinde yer alan bölümlerden en çok etkilenecek olan ise Süt Teknolojisi bölümü olacak, sadece Ankara ve Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinde olanlara ğrenci yerleştirmesi yapılmış olan Süt Teknolojisi Bölümlerine ğrenci yerleştirmesi yapılamayacaktı.

4.1.2. MF-3 Puan Türü ile ğrenci Alan Bölümler Açısından Değeriendirme

MF-3 puan türü ile dört farklı bölüme ğrenci yerleştirmesi yapılmıştır. Çizelge-7’de MF-3 puan türü ile ğrenci yerleştirmesi yapılan bölümlere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Sadece Niğde niversitesi’nde bulunan Tarımsal Genetik Mhendisliğ Bölümünü uygulamanın etkilemeyeceğ görülmektedir. Uygulamadan en çok etkilenecek olan, ilk kez açılan ve sadece beş öğrencinin yerleştiğ Düzce Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi bünyesindeki Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliğ Bölümü olacaktı. Bu bölüme yerleşen öğrencilerin tümü baraj uygulamasına takılmış olacaktı.

Çizelge-7 MF-3 Puan Türü Öğrenci Yerleştirilen Bölümler

Bölüm	Etkilenmeyen				Etkilenebilecek			
	Bölüm	%	Öğrenci	%	Bölüm	%	Öğrenci	%
Tarımsal Genetik Müh.	1	100	31	100	-	-	-	-
Tarla Bitkileri	8	29	286	33	20	71	570	67
Tarımsal Biyoteknoloji	1	12	36	14	7	88	229	86
Kanatlı Hayvan Yetiştir.	-	-	-	-	1	100	5	100
Toplam	10	26	353	31	27	74	804	69

Bu grup içinde yer alan Tarla Bitkileri Bölümüne yerleştirilen öğrencilerin %67'sine karşılık gelen 570 öğrenci baraj uygulaması nedeni ile mağdur olacaktır.

4.1.3. MF-4 Puan Türü ile Öğrenci Alan Bölümler Açısından Değerlendirme

MF-4 puan türü, tüm mühendislik ve mimarlık fakültelerinin öğrenci aldığı puan türüdür. MF-4 puan türü ile üç farklı bölüme öğrenci yerleştirmesi yapılmamıştır. Çizelge-8'de MF-4 puan türü ile öğrenci yerleştirmesi yapılan bölümlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Çizelge-8 MF-4 Puan Türü Öğrenci Yerleştirilen Bölümler

Bölüm	Etkilenmeyen				Etkilenebilecek			
	Bölüm	%	Öğrenci	%	Bölüm	%	Öğrenci	%
Tarım Makine. ve Tek. Müh.	4	44	84	58	5	56	62	42
Tarımsal Yapılar ve Sulama	1	33	11	32	2	67	23	68
Biyosistem Mühendisliği	1	25	36	27	3	75	96	73
Toplam	6	38	131	42	11	62	181	58

İsim değişikliğine gitmiş olan Tarım Makineleri ve Teknolojisi Mühendisliği Bölümlerinden 4'ü uygulamadan etkilenmeyecekken, 5 tanesi uygulamadan etkilenerek öğrenci alamayacaktı. Biyosistem Mühendisliğinin uygulamadan olumsuz etkilenme oranı bölüm sayısı olarak %75, öğrenci sayısı olarak %73 düzeyinde olacaktır.

4.1.4. TM-1 Puan Türü ile Öğrenci Alan Bölümler Açısından Değerlendirme

TM-1 puan türü ile sadece Tarım Ekonomisi bölümüne öğrenci yerleştirmesi yapılmaktadır. Çizelge-9'da MF-4 puan türü ile öğrenci yerleştirmesi yapılan bölümlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Çizelge-9 TM-1Puan Türü Öğrenci Yerleştirilen Bölümler

Bölüm	Etkilenmeyen				Etkilenebilecek			
	Bölüm	%	Öğrenci	%	Bölüm	%	Öğrenci	%
Tarım Ekonomisi	3	18	119	18	14	82	525	82

Yapılan hesaplamalar, Tarım Ekonomisi bölümünün, baraj uygulaması olsa bundan en çok etkilenecek bölümlerden olacağını göstermektedir. Bu bölüme yerleşen öğrencilerin % 82'si uygulamadan olumsuz yönde etkilenecekti.

4.1.5. Puan Türleri Açısından Genel Değerlendirme

Puan türü açısından yaptığımız bu değerlendirmeyi bir bütün halinde incelemek istediğimizde, Çizelge-10'da yer alan tablo karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge-10 Puan Türleri Açısından Değerlendirme

FAKÜLTE	BÖLÜM SAYISI	KONTEN- JAN	YERLEŞEN	DOLULUK (%)	BARAJDAN ETKİLENME			
					Bölüm	%	Öğrenci	%
MF-2	75	2545	2351	92,38	29	39	774	33
MF-3	38	1306	1157	88,59	28	74	804	69
MF-4	16	442	312	70,59	10	62	181	58
TM-1	17	644	644	100	14	82	525	82
Toplam	146	4937	4464	90,42	81	55	2284	51

2015 yılında 240 bin başarı sırası barajı uygulansa ve bu baraja Ziraat Fakülteleri dahil olsa idi, bundan en fazla TM-1 puan türü ile öğrenci alan Tarım Ekonomisi bölümleri etkilenecekti. En az etkilenecek olan ise MF-2 puan türünden öğrenci alan bölümler olacaktı. Yerleştirilen tüm öğrenciler açısından bir değerlendirme yapıldığında, bu öğrencilerin yaklaşık yarısının yerleşebileceği görülmektedir.

4.2 Bölümler Açısından Değerlendirme

2015 yılı yerleştirme sonuçlarını başarı sırası baraj uygulaması açısından değerlendirilecek olunursa, Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği ve Süt Teknolojisi bölümlerine öğrenci yerleştirilmesi mümkün olmayacaktı. Çizelge-11’de, başarı sırası baraj uygulamasının Bölümler açısından değerlendirilmesi yer almaktadır.

Çizelge-11 Bölümler Açısından Değerlendirme

Bölüm	Kontenjan Açılan	Etkilenecek	%
Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği	1	1	100,00
Süt Teknolojisi	2	2	100,00
Tarımsal Biyoteknoloji	8	7	87,50
Tarım Ekonomisi	17	14	82,35
Biyosistem Mühendisliği	4	3	75,00
Tarla Bitkileri	28	20	71,43
Tarımsal Yapılar ve Sulama	3	2	66,67
Tarım Makineleri ve Teknolojisi Mühendisliği	9	5	55,56
Bahçe Bitkileri	23	11	47,83
Zootečni	11	5	45,45
Toprak Bilimleri ve Bitki Besleme	9	4	44,44
Bitki Koruma	29	7	24,14
Bitkisel Üretim ve Teknolojileri	1	0	0,00
Tarımsal Genetik Mühendisliği	1	0	0,00
Toplam	146	81	55,48

Ziraat Fakültelerinde en fazla öğrenci yerleştirilen bölümler arasında olan Tarım Ekonomisi, Tarla Bitkileri ile Tarım Makineleri ve Teknolojisi Mühendisliği bölümleri, başarı sırası baraj uygulamasından %50’den fazla olumsuz yönde etkilenmiş, öğrenci yerleştirmesi yapılmış 146 Bölümden, 81’ine öğrenci yerleştirilememiş olurdu.

4.3 Üniversiteler Açısından Değerlendirme

Başarı sırası baraj uygulaması üniversiteler açısından incelendiğinde, 2015 yılında öğrenci yerleştirilmesi yapılan 34 üniversitedeki ziraat fakültelerinden 9 tanesine hiç öğrenci yerleştirilemeyecekti. Çizelge-12’de üniversitelerin etkilenme durumu bilgisi yer almaktadır.

Çizelge-12 Üniversiteler Açısından Değerlendirme

Üniversite Adı	Bölüm	Olumsuz	%	Üniversite Adı	Bölüm	Olumsuz	%
A. İ. BAYSAL Ü.	3	3	100,00	18 MART Ü.	7	4	57,14
AHI EVRAN Ü.	3	3	100,00	HARRAN Ü.	5	3	60,00
BİNGÖL Ü.	2	2	100,00	19 MAYIS Ü.	8	5	62,50
BOZOK Ü.	1	1	100,00	İNÖNÜ Ü.	2	1	50,00
İĞDIR Ü.	2	2	100,00	SELÇUK Ü.	8	4	50,00
ORDU Ü.	3	3	100,00	UŞAK Ü.	2	1	50,00
R. T. ERDOĞAN Ü.	1	1	100,00	ÇUKUROVA Ü.	7	3	42,86
ŞEYH EDEBALI Ü.	1	1	100,00	ANKARA Ü.	9	3	33,33
ŞIRNAK Ü.	1	1	100,00	SİİRT Ü.	3	1	33,33
A. MENDERES Ü.	8	7	87,50	AKDENİZ Ü.	7	2	28,57
ERCİYES Ü.	5	4	80,00	ULUDAĞ Ü.	7	2	28,57
ATATÜRK Ü.	4	3	75,00	DİCLE Ü.	4	1	25,00
G.OSMANPAŞA Ü.	4	3	75,00	OSMANGAZİ Ü.	4	1	25,00
M. KEMAL Ü.	4	3	75,00	SÜTÇÜ İMAM Ü.	4	1	25,00
NAMIK KEMAL Ü.	6	4	66,67	EGE Ü.	9	2	22,22
S. DEMİREL Ü.	6	4	66,67	DÜZCE Ü.	1	0	0,00
YÜZÜNCÜ YIL Ü.	3	2	66,67	NİĞDE Ü.	2	0	0,00
				TOPLAM	57	47	55,48

Öğrencilerin üniversite tercihlerinde istihdamdan sonraki en önemli kriterler batıda ve metropolde olmasıdır. Çizelge-12'ye bu açıdan baktığımızda Adanan Menderes Üniversitesi batıda ve metropolde olmasına karşın, başarı sırası baraj uygulaması olsa sekiz bölümden yedisine öğrenci yerleştirmesi yapılamayacaktı. Bu sonuçta bir başka faktör olarak, batıda ve metropolde olma özelliği daha fazla olan yakındaki bir üniversitenin etkili olduğunu görüyoruz. Ege Üniversitesi, öğrenci tercihlerinde Adnan Menderes Üniversitesini baskılamaktadır. Benzer etkileri Çukurova Üniversitesinin Mustafa Kemal Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesinin Süleyman Demirel Üniversitesi üzerinde gösterdiğini söyleyebiliriz. Bu durum Ziraat Fakülteleri ile ilgili yapılacak değerlendirmede göz önüne alınması gereken önemli bir husustur.

4.4. Başarı Sırası Barajı Uygulanacak Mühendislikler Açısından değerlendirme

Ziraat, Su Ürünleri ve Orman Fakülteleri hariç, mühendislikler için başarı sırası barajı 2016 yılında uygulanacak. Ziraat Fakülteleri için yaptığımız değerlendirmeyi,

uygulamaya tabi mühendislikler için yaptığımızda, bu tür bir uygulamanın etkisini görme imkânımız olacaktır. Bu değerlendirmeyi yaparken, değerlendirmenin en kötü duruma göre olduğu, gerçekleşmenin bundan daha iyi düzeyde olacağı gözden kaçırılmamalıdır.

Çizelge-13'de mühendisliklerin başarı sırası barajından nasıl etkileneceği bilgisi yer almaktadır. Elimizde mühendisliklerin 2015 yerleştirmelerindeki başarı sırası bilgileri yer almadığı için, hesaplama Ziraat Fakültelerinin MF-4 puanı ile öğrenci alan bölümlerinin, 240 bine denk gelen puanları dikkate alınarak yapılmıştır.

Çizelge-13 Mühendisliklere Başarı Sırası Barajının Etkisi

Mühendislikler	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk (%)	Baraj Altı	Etkilenme (%)
HARİTA	1.274	1.245	97,72	36	2,89
ELEKTRİK-ELEKTRONİK	11.962	11.584	96,84	510	4,40
MAKİNE	11.697	11.446	97,85	593	5,18
İNŞAAT	11.027	10.897	98,82	628	5,76
BİLGİSAYAR	8.070	7.883	97,68	564	7,15
ENDÜSTRİ	7.026	6.826	97,15	658	9,63
METALURJİ	2.446	2.320	94,85	380	16,38
KİMYA	1.753	1.720	98,12	274	15,93
GIDA	3.726	3.438	92,27	842	24,49
MADEN	602	565	93,85	178	31,50
ÇEVRE	3.040	2.808	92,37	1.101	39,21
TEKSTİL	599	524	87,48	229	43,70
JEOLJİ	763	695	91,09	298	42,88
TOPLAM	88.530	83.210	93,99	8.760	10,53

Başarı sırası baraj uygulamasının mühendisliklere etkisi çok küçük olacaktır. En kötü ihtimale göre yaptığımız hesaplama, yerleşen öğrencilere olacak bu etkinin % 10 kadar olacağını göstermektedir. Birkaç mühendislik dışında diğer mühendislikler daha önceki yıllardaki doluluk oranlarını yakalayabileceklerdir.

Aynı hesaplamayı uygulama dışında bırakılan Su Ürünleri Mühendisliği ile Orman / Orman Endüstri Mühendisliği açısından yaptığımızda Çizelge-14'deki durum ortaya çıkmaktadır.

Çizelge-14 Başarı Sırası Barajının Su Ürünleri/ Orman / Orman Mühendisliğine Etkisi

	Kontenjan	Yerleşen	Doluluk (%)	Baraj Altı	Etkilenme (%)
SU ÜRÜNLERİ (MF-2)	150	112	74,67	68	60,71
ORMAN/ORMAN ENDÜSTRİ (MF-4)	671	508	75,71	413	81,30

Başarı sırası baraj uygulaması 2015 yılında Su Ürünleri Mühendisliği ile Orman/ Orman Mühendisliğine uygulansa idi, yerleşen öğrencilerin Su Ürünlerinde % 60,71'i, Orman/Orman Mühendisliğinde ise % 81,3 olumsuz etkilenecek, bu fakültele giremeyecekti.

Diğer Mühendisliklere ilişkin hesaplamamız göz önüne alındığında Ziraat, Su Ürünleri ve Orman / Orman Mühendisliklerinin uygulamadan % 50'den fazla etkileneceği dikkate alınarak, uygulama dışı bırakıldığı sonucuna varmak mümkündür.

5. Başarı Sırası Baraj Uygulamasına İlişkin Nasıl Bir Tutum Geliştirilmelidir?

Ziraat, Su Ürünleri ve Orman / Orman Endüstri Mühendisliklerinin uygulama dışı bırakılarak diğer mühendisliklerden ayrılması, bu meslek camiaları açısından rencide edici bulunmuştur. Sistemin yarattığı sonuç başkalarına yüklenmektedir. Olması gereken, diğer mühendisliklere hangi nitelikte öğrenci yerleştiriliyorsa, bu fakültele de aynı nitelikte öğrenci yerleştirilmesidir. Bu durumda ilk yıllarda birçok fakülte/bölüm öğrenci alamayacak olsa da, zaman içinde daha nitelikli öğrencilerin yerleşmesi ve mezun sayısının azalması ile istihdama ilişkin sorunun azalması mümkün olacaktır. Bunun yapılmaması, sorunun ötelenmesi anlamına gelecek, öğrenci tercihlerinin azalması sonucu birçok bölüm öğrenci alamayacağı için fiilen eğitim yapamayacaktır.

Ziraat, Su Ürünleri ve Orman / Orman Endüstri Mühendisliklerinin baraj uygulaması kapsamına alınmasına, özellikle küçük illerde ve metropol dışındaki illerde birçok bölüm ve fakültenin, öğrenci alamamalarından kaynaklı itirazları olacaktır. Bu itirazlar bir noktaya kadar haklı görülse de, söz konusu okullarda eğitimin

sürdürülebilirliği uzun dönemde mümkün değildir. Sürekli olarak daha az donanımlı öğrenci olarak sürdürülecek bir eğitim, daha az donanımlı mezunlar anlamına gelecektir. Öğrencileri “müşteri” gören yaklaşımdan kaçınılması, eğitim ve öğrenci kalitesinin artırılması için fakülte veya bölümlerin birleştirilmesi ya da kapatılması dâhil, radikal kararlar uygulamaya geçilmelidir.

Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisi mezun eden tüm fakültelerde her bölümün öğrenci aldığı puan türünde, mühendisliklerin başarı sırası barajına tabi olmasını, mesleğin haysiyeti ve itibarı açısından gerekli ve önemli görmektedir. Başarı sırası barajı uygulamasını talep edilmesine ilişkin yaklaşımımız, farklı başlıklar halinde değerlendirilmiştir.

5.1. Tarihsel Süreç Açısından Değerlendirme

Ziraat Mühendisliği mesleğinin, mühendislik disiplinleri içinde kurumsal olarak yer alması 1954 yılında çıkan 6235 sayılı Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu ile gerçekleşmiştir. 6235 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde “Orman ve ziraat yüksek mühendis ve mühendisleri de mensup buldukları cemiyetlerin umumi heyetleri kararı ile oda kurarak Birliğe dahil olurlar” hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm doğrultusunda, Ziraat Mühendislerinin örgütlendiği Ziraat Yüksek Mühendisleri Cemiyetinin (Birliği) aldığı karar ile Ziraat Mühendisleri Odası kurulmuştur. Aynı şekilde kurulan Orman Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası ile beraber TMMOB'nin kuruluşundaki 10 Oda içinde yer almıştır. Bu tarihsel bilgi dikkate alındığında, o dönemde Ziraat ve Orman Mühendisliklerinin, diğer mühendisliklerden ayrı tutulduğu görülmektedir.

Ziraat Mühendisleri Odası, TMMOB'nin var olduğu 60 yıllık süreçte yaptığı faaliyetler ve TMMOB içindeki etkinliği ile kuruluş aşamasındaki bu farklı bakış açısını ortadan kaldırmıştır. Ziraat Mühendisleri mühendislik şemsiyesi altında yer alması ile mühendislik disiplinin birçok avantajına ve kazanımlarına sahip olmuştur. Başarı sırası barajı uygulamasının dışında yer alınması, 60 yıl öncesi farklı bakış ve değerlendirmelerin yeniden ortaya çıkmasına yol açabilecektir.

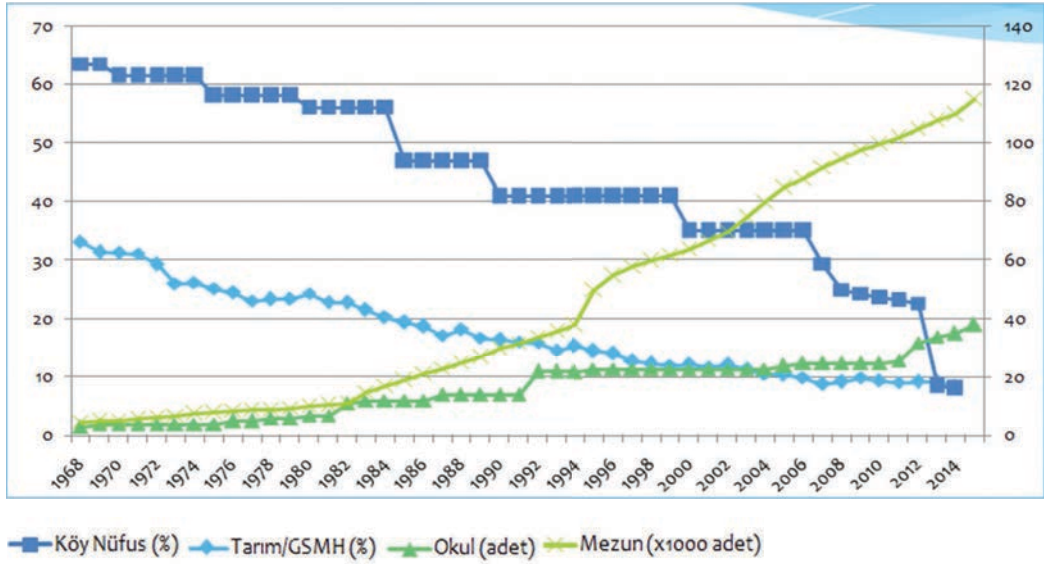
5.2. Mezun/İstihdam İlişkisi Açısından Değerlendirme

Ziraat Mühendisi sayısı, özellikle 1982 yılında YÖK'ün kurulması sonrası açılan fakülte sayısına bağlı olarak hızla artmıştır. Bugün Ziraat Mühendisi mezun eden 34'ü eğitim veren, toplam 39 fakülte bulunmaktadır. Çizelge-15'de Ziraat Mühendisi mezun eden fakültelerin kurulduğu yer ve dönem bilgileri yer almaktadır.

Çizelge-15 Ziraat Mühendisi Mezun Eden Fakültelerin Kuruluş Dönem ve Yerleri

Tarih Aralığı	Fakülte Sayısı	Kurulduğu Yer
1960'a kadar	3	Ankara, İzmir, Erzurum,
1960-1980	2	Adana, Samsun
1980-1989	8	Bursa, Şanlıurfa, Konya, Tekirdağ, Tokat, Van, Antalya, Kahramanmaraş
1990-1999	10	Ordu, Yozgat, Aydın, Isparta, Çanakkale, Hatay, Diyarbakır, Bingöl, Kırşehir, Eskişehir,
2000-2009	2	Kayseri, Iğdır,
2010'dan sonra	14	Malatya, Niğde, Rize, Siirt, Bolu, Uşak, Şırnak, Bilecik, Düzce, Kilis*, Bandırma*, Adıyaman*, Fethiye*, Konya* (Gıda ve Tarım Üniversitesi)
Toplam	39	* Henüz öğrenci almayanlar

1980 yılına kadar 5 Ziraat Fakültesi bulunurken, 18'i 2000 yılı öncesi, 16'sı 2000 yılı sonrası olmak üzere 34 Ziraat Fakültesi daha açılmıştır. 1980 sonrası uygulanan neo-liberal politikalarla, tarımsal nüfus ve tarımın gayri safi milli hâsıla içindeki payı azalırken, yeni Ziraat Fakülteleri açılmasında bu gelişmeler dikkate alınmamıştır. Grafik-1'de bu durum açıkça görülmektedir.

Grafik-1 Kırsal Nüfus, GSMH ile Fakülte ve Mezun Sayısı İlişkisi

1960'lı yıllarda % 60'ın üzerinde olan köy nüfus ve % 30'un üzerinde olan tarımın GSMH içindeki payı, bugün % 10'un altına düşmüştür. Buna karşın açılan Ziraat Fakültesi sayısına bağlı olarak mezun sayısı önemli ölçüde artmış, 1980 yılına kadar 10 bin olan toplam mezun sayısı bugün 120 bine yaklaşmıştır. Bu sayı 1956 yılında kurulmuş olan ODTÜ'nün mezun sayısı kadardır. Çizelge-16'da toplam mezun sayısına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Çizelge-16. Toplam Ziraat Mühendisi Mezun Sayısı

Yıl	1954	1960	1966	1970	1973	1980	1988	2010	2015
Mezun Sayısı	1.220	2.745	4.264	5.250	7.000	10.000	21.000	96.390	119.171

Bu kadar çok sayıda mezun verilmesi, istihdama ilişkin sorunları ortaya çıkarmıştır. Mezunların istihdamı konusu, meslek camiasında her dönem önemsenen konuların başında gelmiştir. Mezun sayısının henüz 5000-6000 civarında olduğu 1970'li yıllarda bu konuya dikkat çeken yazılara rastlanmaktadır.

Cemil Kaleli⁵, Mehmet TOKAT⁶, Mehmet Haznedaroğlu⁷ ve Doç. Dr. Baha Galip TUNALIGİL'in⁸ ve Ziraat Mühendisliği Dergisinin değişik sayılarında yer alan yazılarında istihdam konusu ele alınmıştır. Mehmet Haznedaroğlu Türkiye'nin Ziraat Mühendisi ihtiyacına ilişkin hesaplamalarında, değişik ülkelerdeki örnekleri ele alarak; 1000 hektar tarım alanına bir mühendis hesabı ile 24 bin, Fransız ölçütüne göre 12 bin, Japonya ölçütüne göre 30 bin, Bulgaristan ölçütüne göre 24 bin, İsrail ölçütüne göre 48 bin Ziraat Mühendisine ihtiyaç duyulacağını belirtmektedir.

Dr. Mehmet HEMŞİNLİOĞLU 8 - 11 Aralık 1970 tarihlerinde yapılan Türkiye Ziraat Mühendisliği II. Teknik Kongresinde sunduğu bildiri Ziraat Mühendisi ihtiyacını 9000 olarak hesaplayarak, bu sayıya 1977 yılında ulaşılacağını ifade etmektedir. Bu nedenle "Teknik personel politikasını yürütenlere düşen görev, Ziraat Yüksek Mühendisi kadrosunun devamlılığını sağlayabilmek için her yıl fakültelere alınacak toplam öğrenci sayısını ve her fakülteye verilecek öğrenci kontenjanını tespit ederek fakülteleri sınırlı öğretim olanakları içinde öğrenci deposu haline gelmesini önlemektir" şeklinde görüş belirtmektedir.⁹

Ziraat Mühendisliği Dergisinin Eylül 1972 tarihli sayısının girişinde yer alan sunuş yazısında, 7 Eylül 1972 tarihinde Ziraat Mühendisleri Odasına 7000 sicil numaralı üye kaydının yapıldığı, bu ders yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine 215, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesine 155, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesine 240 ve Adana Üniversitesi Ziraat Fakültesine 60 olmak üzere toplam 655 öğrenci alınacağı bilgisine yer verilmektedir. Yazının devamında "Bu alanda çalışan meslektaşlarımızın, arz ve talep dengesizliği nedeniyle karşılaştığı sorunları çözümlenmeden Fakülte kontenjanlarını artırmak, karşılaşılan sorunların ilerde umulmadık boyutlar alması sonucunu doğurabilir" denilmektedir.¹⁰

1970'li yıllardaki bu tespit ve değerlendirmeler okunup, bugünkü mezun sayısına bakıldığında, şaşırılmamak mümkün değildir. 120 bin mezuna ulaşıldığı göz önüne alınırsa, bugün istihdamla ilgili sorunun çok vahim noktalarda olması gerekirdi.

5 Cemil Kaleli, "Ziraat Mühendisliğinin Problemleri, Ziraat Mühendisliği Dergisi, Ocak-Şubat 1970, Sayı:43-44, s.9-11

6 Mehmet TOKAT, "Ziraat Yüksek Mühendislerinin İstihdam Sorunu", Ziraat Mühendisliği Dergisi, Haziran 1970, Sayı:48, s.3-5

7 Mehmet Haznedaroğlu, "Türkiye'de Tarım Alanı ve Ziraat Yüksek Mühendisliği İhtiyacı Üzerine Düşünceler", Ziraat Mühendisliği Dergisi, Kasım-Aralık 1971 Sayı:65-66, s.1-3

8 Doç. Dr. Baha Galip TUNALIGİL, "Tarım Kesiminde ve Ziraat Yüksek Mühendisliği Kanadında İstihdam Sorunu", Ziraat Mühendisliği Dergisi, Ocak 1972, Sayı:67, s.23-25

9 Dr. Mehmet HEMŞİNLİOĞLU, "Tarımsal Öğretim ve Eğitim Sorunları", Türkiye Ziraat Mühendisliği II. Teknik Kongresi, Kongre tebliği No:6, A, s.1-21

10 Ziraat Mühendisliği Dergisi, Eylül 1972, Sayı:75

İstihdama ilişkin sorunun boyutunu görebilmek için, Ziraat Mühendislerinin istihdam alanlarına ilişkin kaba bir hesaplama yapmak yararlı olacaktır.

Çizelge-17.Ziraat Mühendislerinin İstihdamına İlişkin Genel Bir Hesaplama

Çalışılan Yer	Ziraat Mühendisi Sayısı
Tarım Bakanlığı	16.000
Belediyeler ve Diğer Kamu Kuruluşları	6.000
Fakülteler	3.000
Zirai İlaç Bayileri	10.000
Tarımla İlgili Firma ve Bayiler	5.000
TOPLAM	40.000

Halen 40 bin Ziraat Mühendisinin aktif olarak mesleği ile ilgili çalıştığı tahmin edilmektedir.120 bin mezun olduğu dikkate alındığında, bunların 20 bin kadarının emeklilik, vefat nedeniyle çalışma yaşamı içinde yer almadığını kabul etsek, 60 bin Ziraat Mühendisinin nerede ve ne iş yaptığı sorusu cevap beklemektedir. Bu konuda ipucu verebilecek bir veri, Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) giren Ziraat Mühendisi sayısıdır. Çizelge-18’de 2012 ve 2014 yıllarında yapılan KPSS sınavına giren Ziraat Mühendisi sayısı verilmiştir. Bir fikir vermesi ve karşılaştırma açısından, sektörle ilgili diğer meslek disiplinlerinin bilgisi de çizelge yer almaktadır.

Çizelge-18 KPSS’ye Giren Tarımsal Meslek Disiplinleri

Meslek Disiplini	2012	2014
Ziraat Mühendisi	24.463	26.607
Gıda Mühendisi	10.078	12.128
Veteriner Hekim	7.531	7.397
Su Ürünleri Mühendisi	3.613	4.089
Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi	526	588
Tütün Ekspertleri/Tütün Ekspertliği	136	104

Kaynak; ÖSYM

Çizelge-18 incelendiğinde, KPSS’ye giren Ziraat Mühendisi sayısı, 2012 yılından 2014 yılına kadar, iki binden fazla artmıştır. Aynı dönemde 2012-2013 öğretim yılı sonunda 4285, 2013-2014 öğretim yılı sonunda 4613 olmak üzere 8898 Ziraat Mühendisi mezun olmuştur. Sınava giren sayısının, mezun sayısına göre çok az artması, mezunların önemli kısmının iş bulduğu gibi bir düşüncüyü akla getirmektedir.

Bu konuda ipucu verecek bir bilgi, TÜİK verileri kullanılarak TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan “Türkiye’de Üniversite Mezunu Nüfusun İşgücü Durumu” adlı raporda yer almaktadır. Raporda Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık alanından işsiz olanların sayısı 15 bin olarak belirtilmiştir.

2012 yılındaki KPSS sınavına 4000, 2014 yılındaki KPSS sınavına 6000 Orman Mühendisi girdiği belirtilmekte¹¹, Orman Mühendisleri Odası işsiz orman mühendisi sayısını 2500 olarak ifade etmektedir.¹² 2014 yılında KPSS sınavına giren Su Ürünleri Mühendisi ve Balıkçılık Teknolojisi Mühendisi sayısı 4500 civarındadır.

Bu sayılar dikkate alındığında, işsiz Ziraat Mühendisi sayısının 10 binden az olduğunu söylemek mümkündür. Şüphesiz ki bu sayı, sorun olmadığı anlamına gelmemektedir. Ancak yılda 5 bine yakın mezun verildiği göz ardı edilmemelidir. Ayrıca istihdama ilişkin bu verilerden, üniversite mezunu işsizliği söz konusu olduğunda akla ilk gelen meslek grubunun, meslek disiplinimiz olmasının haksız bir yakıştırma olduğu sonucu çıkmaktadır. Çizelge-19 incelenip, diğer mezuniyet alanları göz önüne alındığında, bu durum daha açık olarak, kolaylıkla görülebilecektir

Çizelge-19’da görüleceği üzere, 2014 yılında üniversite mezunlarının işsizlik oranı ortalama % 10,6’dır. En yüksek işsizlik % 29,1 ile gazetecilik ve enformasyon alanında iken, bu alanı % 16,6 ile bilgisayar alanından mezun olanlar izlemektedir.

En düşük işsizlik oranlarına ise % 2,5 ile güvenlik, % 3,2 ile sağlık alanında rastlanmaktadır. Meslek disiplinimizin yer aldığı Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık alanındaki işsizlik oranı ise ortalama işsizlik oranının 1,1 puan üzerindedir.

11 <https://www.change.org/p/2013-kas%C4%B1m-ve-2014-haziranda-orman-m%C3%BChendisleri-toplam-1500-kadro-istiyor-ve-hakediyor> (erişim; 12.02.2016)

12 <http://www.memurlar.net/haber/15738/> (erişim; 12.02.2016)

Çizelge-19 Mezun Olunan Alana Göre Üniversite Mezunu Nüfusun İşgücü Durumu (2014) (Bin kişi)

Mezun Olunan Alan	İşgücü	İşsiz	İşsizlik Oranı (%)
Güvenlik Hizmetleri	119	3	2,5
Sağlık	350	11	3,2
Beşeri Bilimler	275	20	7,2
Veterinerlik	45	3	7,3
Öğretmen Eğitimi ve Eğitim Bilimleri	786	58	7,4
Hukuk	109	8	7,5
Mühendislik ve İşleri	662	58	8,8
Matematik ve İstatistik	87	8	9,7
Mimarlık ve İnşaat	231	25	11
Sosyal Bilimler ve Davranış Bilimleri	527	59	11,2
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	129	15	11,7
Ulaştırma Hizmetleri ve Çevre Koruma	16	2	12,4
İmalat ve İşleme	129	17	13,2
İş ve Yönetim	1547	211	13,6
Sosyal ve Kişisel Hizmetler	165	23	14,1
Fizik Bilimleri	154	22	14,4
Yaşam Bilimleri	75	11	15,1
Sanat	142	23	16,3
Bilgisayar	119	20	16,6
Gazetecilik ve Enformasyon	24	7	29,1
TOPLAM	5691	606	10,6

Kaynak; Türkiye'de Üniversite Mezunu Nüfusun İşgücü Durumu, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı

İşsizlik Türkiye için önemli bir sorundur. Üniversite mezunları bu sorundan daha yoğun olarak yaşamaktadır. Çizelge-20'de son on beş yılda Üniversite mezunlarının işsizlik oranları yer almaktadır.

Çizelge-20 Üniversite Mezunu Nüfusun İşgücü Durumu (Bin kişi)

	Mezun	İşgücü	İşsiz	İşsizlik %	¹ Genel İşsizlik %
2000	-	2037	143	7,0	6,5
2005	-	2757	277	10,0	9,5
2010	4566	4057	446	11,0	13,7
2011	5495	4476	467	10,4	11,1
2012	5913	4996	503	10,1	9,1
2013	6706	5388	557	10,3	8,4
2014	7447	5691	606	10,6	9,9
2015*	-	6373	774	12,1	12,3

Kaynak; Türkiye'de Üniversite Mezunu Nüfusun İşgücü Durumu, TBMM Araştırma Hizmetleri Başkanlığı 1TUİK , (*Ağustos ayı itibariyle)

Çizelge-20'nin incelenmesi sonucu, üniversite mezunlarının işsizlik oranlarının, ekseriyetle genel işsizlik oranından daha yüksek olduğu görülmektedir. 2015 yılı sonunda üniversite mezunu işsiz sayısı 800 bin kadar olduğu tahmin edilmektedir.

Ziraat Mühendislerinin istihdamı sorunu, mezun sayısı dikkate alındığında artarak devam edecektir. Ziraat Fakülteleri başarı sırası barajı uygulaması kapsamına alınması halinde, 2015 yılına ilişkin hesaplarımız, en kötü ihtimalle yerleşmiş öğrencilerin yaklaşık yarısının bu uygulamadan olumsuz etkileneceği yönündedir. Bu durumda bile 2000-2500 öğrenci yerleşmiş olacaktır. Bu miktarda öğrencinin eğitim görüp mezun olması, sonrasında istihdamda yaşanacak daha büyük sorunların azalmasına ve mezunların kalitesinin artmasına olumlu katkı sağlayacaktır.

5.3. Akademik Personel Açısında Değerlendirme

Sağlık Bakanı Müezzinoğlu'nun yakın bir tarihte medyada Tıp Fakülteleri ile ilgili bir açıklaması yer aldı. Müezzinoğlu'nun açıklaması; "Tıp fakültelerindeki kontenjanlarda 12 binlere çıktık. Bu 12 bin olarak devam ederse 2023'ten sonra da hızla hekim fazlasına döner gibi bir fotoğraf oluşacak. Onu 1 Ocak'ta YÖK Başkanımızla görüştük. Tıp fakültelerinin kontenjanlarını şimdi donduruyoruz. Yavaş yavaş da aşağı çekmeye başlayacağız ki çok öğrenci alarak yarın çok mezun vermek ve sonra da «çok mezunu ne yapacağız» demek gibi bir fotoğrafla karşılaşmayalım»¹³şeklindeydi.

13 AnadoluAjansı, 6 Ocak 2016

Ziraat Fakültelerinin uzunca süredir yaşadığı sorunun, Tıp Fakültelerinde de yaşanacağını gösteren bu açıklama, sorun çıkmadan önlem alınmaya çalışılması ve Sağlık Bakanının bu konuda inisiyatif alması açısından büyük önem taşıyor. Ziraat Fakültelerine ilişkin değerlendirmelerde bu açıklamayı göz önünde tutmak yararlı olacaktır.

Ziraat Fakültelerinin başarı sırası barajı uygulamasına dahil olması halinde, bundan en çok etkilenecekler fakülte ve bölümlerle birlikte, akademik kadro olacaktır. 2015 yılında Ziraat Fakültelerindeki 243 bölümden, 146'sı için kontenjan açılmıştır. Kontenjan açılmayan bölümdeki akademik kadronun sorunu ortada iken, başarı sırası barajı uygulaması ile bu sorun daha da artmış olacaktır. Çizelge- 21'de Ziraat Fakültelerindeki akademik personel bilgisi yer almaktadır.

Ziraat Mühendisi mezun eden fakültelerde 2000'i aşkın akademik personel bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 1/3'ü öğrenci al(a)madığı için eğitim süreçlerinin dışında yer kalmaktadır. Başarı sırası barajı uygulaması ile bu oran % 50'leri aşacaktır. Bu kadar yüksek sayıda personelin etkileneceği bir uygulama, bu kesimler tarafından istenmeyecek, "ne şekilde ve nitelikte olursa olsun, öğrenci olsun" şeklindeki popülist yaklaşımlar ortaya çıkacaktır. Ancak baraj uygulaması olmasa dahi, sürecin gidişatı bellidir ve daha fazla öğrenci daha az istihdam sarmalı birçok bölümün öğrenci alamaması, kapanması sonucunu ortaya çıkaracaktır. Baraj uygulaması sorunun kangrenleşmeden çözülmesi için bir fırsat yaratacaktır.

Bu fırsat ise Türkiye'de tarımsal yükseköğretimin niteliğini yükseltecek, nicel bir küçülmeye gidilmesi seçeneğinin hayata geçirileceği bir değişimin/dönüşümün gerçekleştirilmesidir. Yüksek bir yatırım ihtiyacı gerektiren bu dönüşüm için, bir devlet/ hükümet politikasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ziraat Mühendisleri, büyük dönüşümü gerçekleştirmek için gerekli cesaret ve özgüveni sağlayacak köklü bir tarihe ve birikime sahiptir.

Çizelge-21 Ziraat Fakültelerindeki Akademik Personel Sayısı

ÜNİVERSİTE	Bölüm Sayısı			Akademik Personel Sayısı ¹		
	Toplam	Öğrenci Yerleşen	%	Öğrencisi Olan Bölümlerde	Öğrencisi Olmayan Bölümlerde	%
ANKARA	9	9	100,00	140	-	0,00
EGE	9	9	100,00	113	-	0,00
İNÖNÜ	2	2	100,00	8	-	0,00
SELÇUK	8	8	100,00	65	-	0,00
ULUDAĞ	7	7	100,00	75	-	0,00
ADNAN MENDERES	9	8	88,89	69	3	4,17
ONDOKUZ MAYIS	9	8	88,89	72	11	13,25
ÇUKUROVA	8	7	87,50	94	15	13,76
ABANT İZZET BAYSAL	6	3	50,00	17	3	15,00
DİCLE	8	4	50,00	37	9	19,57
AKDENİZ	9	7	77,78	68	20	22,73
NAMIK KEMAL	8	6	75,00	81	27	25,00
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ	8	4	50,00	21	9	30,00
NİĞDE	4	2	50,00	15	7	31,82
S. DEMİREL	9	6	66,67	65	34	34,34
ERCİYES	7	5	71,43	28	15	34,88
HARRAN	8	5	62,50	39	21	35,00
ÇANAKKALE 18 MART	9	7	77,78	40	22	35,48
MUSTAFA KEMAL	9	4	44,44	50	33	39,76
ORDU	6	3	50,00	23	16	41,03
GAZİOSMANPAŞA	7	4	57,14	41	36	46,75
SİİRT	8	3	37,50	15	15	50,00
UŞAK	5	2	40,00	8	8	50,00
ATATÜRK	9	4	44,44	51	64	55,65
YÜZÜNCÜ YIL	8	3	37,50	33	45	57,69
K.MARAŞ SÜTÇÜ İMAM	8	4	50,00	34	47	58,02
AHI EVRAN	8	3	37,50	16	26	61,90
BİLECİK ŞEYH EDEBALI	4	1	25,00	3	7	70,00
R. T. ERDOĞAN	3	1	33,33	3	7	70,00
DÜZCE	5	1	20,00	3	9	75,00
ŞIRNAK	6	1	16,67	4	13	76,47
BİNGÖL	9	2	22,22	7	24	77,42
BOZOK	4	1	25,00	4	18	81,82
IĞDIR	7	2	28,57	6	37	86,05
TOPLAM	243	146	60,08	1348	601	30,84

¹ Öğrenci alan bölümlerin akademik kadro sayısı, ÖSYM kılavuzundan, öğrenci kontenjanı olmayan bölümlerinki ise Fakültelerin web sayfalarından derlenmiştir.

6. Son Söz

Başarı sırası barajı uygulaması; öğrencilerin tercih yapma alışkanlıklarında, uygulamanın psikolojik etkisiyle radikal değişimlere yol açmazsa, uygulamaya tabi mühendislikleri tercih edecek ve yerleşecek öğrenci sayısında ve kontenjanların dolmasında etkili olmayacaktır. Bu nedenle de baraj uygulaması dışında kalan mühendisliklere yapılacak tercihlerde önemli bir artış görülmeyecektir.

Öte yandan siyasi iktidarın yükseköğretimde niteliksel değilse bile niceliksel bir artış yaklaşımı içinde olduğu dikkate alındığında, YÖK'ün başarı sırası barajı uygulamasını sürdürebilmesi çok mümkün görülmemektedir. Siyasetin kısa süreli, popülist yaklaşımları uygulamayı ortadan kaldıracak girişimlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Bu beklentimiz ve öngörümüze rağmen, Ziraat Mühendisi mezun eden Fakültelerin başarı sırası barajı uygulamasında, diğer mühendislik disiplinlerinden ayrı tutulması kabul edilemez bir durumdur. Dünyada tarımın yeniden keşfedildiği bir süreçte tarım ve gıda insanlığın geleceği, doğanın sürdürülebilir kullanımı açısından önemlidir. İnsanlığın temel gereksinimlerinden gıda ve bunun üretim alanı tarımın diğer disiplinlerden ayrı bir uygulamaya tabi tutulması geleceğimize ilişkin bakış açısını da ortaya koymaktadır. Halkımızın sağlıklı beslenme ve gıda hakkı, nitelikli bir tarım eğitimi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle Ziraat Fakültelerine diğer mühendislik fakültelerine hangi nitelikte öğrenci alınıyorsa, en azından o nitelikte öğrenci alınmalıdır. Popülist bir şekilde, hiçbir hesaplama, planlama yapılmadan açılmış olan Fakültelerden kaynaklanan sorun, meslek haysiyeti ve itibarını zedeleyecek bir uygulamaya neden olmamalıdır.

II. OTURUM TARTIŞMA

OTURUM BAŞKANI

Prof.Dr. Ayzin KUDEN / Ç.Ü Ziraat Fakültesi

TARTIŞMACILAR

Prof.Dr. Şükran ŞAHİN

A.Ü Ziraat Fakültesi

Prof.Dr.İ Hakkın İNAN

Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi;

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ

Harran Üniversitesi Önceki Dönem Rektörlerinden.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Çok teşekkür ederim. Değerli konuklar, dünden itibaren, bugün sabah da yine çok güzel bir sunum izledik. Çok değerli tartışmalara sahne oldu konferans salonumuz. Ben bu toplantıyı düzenledikleri için, başta Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Gökhan beye ve ZMO Başkanı Özden Bey'e çok çok teşekkür ediyorum.

Bu tartışmalar tabi ki çok güncel bir konuyu içerdiği içinde son derece önemli. Ve bugünün sonunda da umarım ki kendimize bir yol çizmiş ve bir hedef belirlemiş oluruz. Bundan sonra ne yapmamız gerekiyor konusunda ne gibi adımlar atacağız? O konuları belirlemiş oluruz. Birçok meslek grubunda olduğu gibi, ziraat mühendisliği mesleğinde de birçok sorunla karşı karşıyayız. Bu sorunlar bugünün sorunları değil aslında. Çoktan beri süregelen sorunlar.

Bu sorunlar nedeniyle uzun yıllardan beri ziraat mühendisliği öğretiminde – eğitiminde, ne gibi önlemler alabiliriz? Nasıl daha iyi bir kaliteye ulaşabiliriz? gibi dünden beri bahsedilen sistem arayışları içerisine girilmiştir. Bu sistem arayışları, daha henüz mesela 5 program olarak yapılan eğitimde bitkisel üretim, hayvansal üretim ve tarım teknolojileri olarak ziraat mühendisliğini kapsayan programların, henüz daha ilk mezunlarını vermeden, tekrar burada görülen hatalar, eksiklikler nedeniyle, hemen bir ziraat mühendisliği programında 3+1 sistemine geçilmesi öngörülmüştür. Daha sonra tabi 3+1 sistemi uygulamaya konmuştur. Ve bu 3+1 sisteminde de bir çok eksiklikler görülmüştür. Çünkü neden dersiniz ? bu ziraat mühendisliği programında 8 tane bölüm bir tek ziraat mühendisliği programı içerisine

sıkıştırılmış olarak uygulanan bir sistem. Bizler ziraat mühendisliği programı içerisinde 8 bölüm ve hatta 9 bölüm, bazı fakültelerde daha da fazla bölüm, Ankara Üniversitesinde olduğu gibi. Gıda mühendisliği ve Peyzaj mimarlığı programları ile başa baş aynı kategoriye konmuş. Mesela, kadro taleplerimiz olduğunda siz de bir programsınız, bizde bir programız. Yani bir gıda mühendisliğinin kadro talebi ile 8 tane bölümün istekleri aynı kategoriye konmuştur. Ve bu yüzdende birçok zorluklarla karşılaşmıştır.

Bunun yanısıra, öğrenci bölümünü ya da programını bilemiyordu. 3 yıl 3+1 sistemi olduğu için ve esas olarak sonradan, son yıllarda bölümüne geliyor, programını öğreniyor 3. yıldan itibaren eğitime özelleşme konusunda devam ediyordu. Ancak burada biz birçok kısıtlayıcı faktörlerle karşılaştık. Ne gibi faktörler? Mesela, biz yurt dışına öğrenci göndermek istiyorduk, değişim programı Erasmus gibi, öğrenci gönderme konusunda, bundan yararlanmada sıkıntılar yaşıyordu. Çift dal yaptırmada sıkıntılarımız oluyordu. Bunu yaptıramıyorduk zaten. Yan dal da sıkıntılarımız oluyordu. Yine kalitede sıkıntılarımız oluyordu. Uygulamalarımızı doğru dürüst yaptıramıyorduk. Gelen öğrenci sayısı çok çok fazla idi. Bir programa 8 bölümün öğrencisi geliyordu. Bu yüzden bu sıkıntıları yaşadığımızı gördükten sonra, ne yapabiliriz? Nasıl düzeltebiliriz diye düşündük. Sanırım 2003 den itibaren bazı arayışlar içine tekrar girildi. Ve hasbelkader ben dekan olmam sıfatıyla, 2005 den itibaren 2012 yılına kadar bu çalışmaların içerisinde bulundum. Ve bu arada Sayın Uğur Büyükburç hocam ile ve Nafi Baytorun hocam ile konsey başkanlığı döneminde çalışma fırsatı buldum. Cemal hoca ile çok yakinen çalışma fırsatı buldum. Bizim bu konsey çalışmalarımız sırasında. Ben bunları söyleme gereğini hissediyorum, çünkü bazı konulara açıklık getirmek gerekiyor.

Bu konsey çalışmalarımız sırasında, bizler dekanlar konseyinde konuşulan konuları fakültelerimize götürüyorduk. Fakülteler bölümler düzeyinde tartışıyor. Fakülte kurulunda alınan kararlar konseye getiriliyordu. Hiçbir zaman bir dekanın kendi, tabi bilemiyorum her fakültenin kendi koşulunun nasıl olduğunu, ama benim gibi olan bir çok dekanında aynı şekilde fakülte kurul kararları ile görüşlerini getirdiğini sanıyorum. Bu arada da çok uzun tartışmalar yaşıyordu Dekanlar Konseyinde. Artısı eksisi, tabi sonuçta dendi ki, bu statik bir yapı, yani bir program bir bölüm var artık o bölümü kapatmak öyle kolay bir iş değil. Ama bir program olsa, programlar daha aktif, daha dinamik olur. Eğer o programa öğrenci gelmiyor ise, bu tabi Atilla hocanın bize özellikle vurguladığı, Uygun hanımın ve diğer birçok ekip arkadaşlarımla çalışmalarını sonucunda, birçok programlar bizim önümüze

serildi. Hangi konuda, neler yapılabilir? Ne gibi arayışlar içerisinde girebiliriz diye ve bütün bundan sonra daha aktif bir yapıya kavuşalım, baktık ki programlara öğrenci gelmiyor, bölüm kapatmak değil bu. Ama program kapanabilir. Çünkü zaten YÖK'te buna gitti daha sonra. Program kapanırsa da öğrenci alınmaz ve mezun vereceğimiz öğrencide olmaz. Uzun yıllardan beri zaten, bize gelen öğrenci kalitesi maalesef o kadar düşük ki yani 1 yada 2 tane matematik sorusu ile öğrenci alıyoruz biz. Onu yapan bize geliyor. Düşünün, biz öyle bir öğrenciyi, daha doğrusu bizim orta öğretim sistemimizde çok iyi değil hep teste yönelik. Yani Türkçe konuşmasını bilmeyen, Türkçe özgeçmişini dahi yazamayan bir insan, bize öğrenci olarak geliyor. Biz onu eğitmek zorunda kalıyoruz. Öğrenci almak istemezse zaten istediğiniz kadar vermeye çalışın, onu uygulamaya da götürseniz, laboratuvara da soksanız, öğrenci almak istemedikten sonra ona vermeye çalışmak çok zor.

Böyle bir çalışmalar dizininden sonra, 2008 yılında biz YÖK'e kararımız sunmuştuk. Ve ondan sonra, özellikle programlara geçilmesi konusunda, YÖK'te bunu uygun bulmuştu. Ondan sonrada programlar şeklinde eğitim sistemimize devam ettik. Burada yine bizden istenen, Nafi beyin başkanlığında ki konseyde, dendi ki tabii bunlar çok tartışıldığı için, akreditasyon konusu da tartışıldı. Biz daha kaliteli, daha akredite olmuş programlardan mezun verelim. Akredite olmayan programlar zaten kapanmak zorunda kalacaktı. Onun için dendi ki dernek kuralım, bizde mühendis fakülteleri, o sırada fen edebiyat fakülteleri de bu konuda çalışıyordu. Biz de onlarla birlikte onların örneklerinden yararlanarak, yaptıkları çalışmalardan yararlanarak, benim başkanlığında 5 kişilik bir komisyon, dernek kurmak üzere çalışmalara başladık. Uzun süren çalışmalar sonunda Ahmet hocanın, önceki dönem ziraat fakültesi dekanımızın başkanlığında, biz derneğimizi kurduk. Derneğimiz onaylandı. Ancak YÖK'te uzun bir süre herhalde Gökhan hocamın 'da söylediği gibi, ama şuanda da o gündeme gelmiş durumda ve umuyorum ki akreditasyon derneğimiz kurulduktan sonra, çünkü derneğin bir çok prosedürü var (tüzük-yönetmelik), o konuda o yolda ilerlersek, bölümlerimizin demeyim, programlarımızın akredite olmak zorunluluğu var. Bunu MÜDEK'te yaptı, FEDEK'te yaptı. Veterinerlerde yaptı. Ama biz biraz geç kaldık. O yolda ilerleyeceğimizi önümüzde ki günlerde inşallah umuyorum.

Bir diğer şeyde, özellikle yine YÖK'te Bologna süreci içerisinde temel alan yeterliliklerinin saptanması olayıydı. Çünkü biz ne istiyoruz? Mezunlarımız bilgi, beceri, öğrenme yetkinliği, iletişim yetkinliği, sorumluluk alabilme yetkinliği, birazda İngilizce bilerek mezun olsun istiyoruz. Birçok yetkinliklerle donansın, bilgi beceri

ile donansın, uygulamaları yapmış olarak mezun olsun istiyoruz. O yüzden de bize görev verildi. YÖK'te Dekanlar Konseyi toplandı. O Konseyde işte temel alan yeterliliklerinin belirlenmesi konusunda görev verildi. O grup beni başkan seçti. Orman fakültesinden Tahsin bey, su ürünleri fakültesinden de Oya hanım ile birlikte tabi tüm konsey elemanlarımızla birlikte ve dışardan bize katkı yapabilecek Atatürk üniversitesinden bir hocamızı, Antalya Akdeniz üniversitesinden Osman bey hocamızı da içimize alarak çok detaylı iyi bir çalışma yaptığımızı ve sonunda temel alan yeterliliklerini, Uygun hocamızın sunduğu gibi, ön lisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora için İngilizce düzeyi ne olmalıdır? Bilgi beceri düzeyi ne olmalıdır? Öğrenme yetkinliği, sorumluluk alabilme yetkinliği, her türlü iletişim yetkinliği ne olmalıdır tüm hepsini belirledik ve YÖK'e sunduk.

YÖK'ten de 2010 yılında onay aldık. Şimdi son zamanlarda, bu arada şuna da değinmek istiyorum, biz temel alan yeterliliklerini saptarken dış ve iç paydaşlarla zaten herkes kendi fakültesinde iç paydaşlarla görüş alışverişinde bulunmuştu. Dekanlar konseyi de aynı şeyi yapıyordu. Ama bu temel alan yeterliliklerinin belirlenmesinde dış paydaşlardan hatta biz üreticilerden, öğrencilerden, mezunlardan, sanırım Hüseyin Velioğlu' da sanırım bizim bir toplantımıza katıldı, yani dış paydaşlardan görüş alarak temel alan yeterliliklerini belirledik. Bunu da belirtmek istedim.

Son zamanlarda tabi tarım eğitimi, biraz evvelde Hamdi bey'in sunusunda izledik. Gerçekten çok sıkıntılı bir durumdayız. Bir yıl içinde 120.000 mezun vermek. Bunlar, gerçek rakamlar yani herhalde. Bu çok sıkıntılı bir durum. Biz bu mezunları **salondan...toplam...**, toplam mı? Bu güne kadar, TÜİK'te aynı rakamı veriyor değil mi? tabi ki bu mezunlarımızın iş bulma istihdam edinme durumları sıkıntı yaratabilir. Ama ben yine de o kadar çok kötümser değilim. Çünkü özel sektör var. Biz artık sadece kamu kamu diye düşünmememiz gerekir. Kamunun belli bir sınırı var. Hiçbir ülkede, dünyanın hiçbir yerinde zaten tüm istihdam kamuda olmaz. Zaten hepimiz biliyoruz bunun böyle olması gerektiğini. Ama biz eğer kaliteli, İngilizce bilen, bilgi beceriye sahip ve sorumluluk almasını bilebilecek, özgüveni olan mezunlar yetiştirirsek özel sektörde veya kendi işin kurmada, bizim mesleğimizde kendi işini kurma olanağı çok yüksek, kamuya bağlı olmamız gerekiyor, her türlü imkanımız var. Bir bahçeci fidancılıkta yapabilir. Bahçede kurabilir. Kendimden örnek vermek istediğim için söylüyorum, veya bir tavuk çiftliği kurabilir, devletin verdiği kredilerde mevcut. Tabi bu tartışılabilir. Sıkıntılarımız var, eğitim ve öğretimin nasıl olması gerektiğini, kaliteli öğrenci almalıyız, ben bunu

da vurgulamak istiyorum. Çünkü şu bakımdan da bir umudum var. 240.000 barajı mühendislikten bize daha kaliteli öğrenci gelmesini sağlayabilir. Yani belki diğer mühendisliklerin alamadığı öğrenciler bize gelecektir, daha yüksek puanlarla. Çünkü bizde baraj yok.

Biz biraz daha eğitim öğretim, hem öğrenci hem mezun kalitemizi daha iyi yapabilirsek, sorunlarımızı çözmüş oluruz diye düşünüyorum. Bir diğer şey, yeni açılan bir fakültede ki bölümü kapat demek çok kolay bir olay değil. YÖK tarafından o program, bölüm demiyorum, program eğer öğrencisi yoksa kapatılması gerekir zaten. Bunun bir kuralı var. Yani kaç öğrenci olması gerektiği ile ilgili. Yani onlar kapanmaya mahkumdur diye düşünüyorum. Mezun vermeden kapanacaktır. O halde biz yani bu yeniden yapılanma olayını sil baştan yeniden yapılanalım diye almamız gerekir. Ama bunu nasıl daha iyi daha kaliteli yapabiliriz onu tartışmalıyız diye düşünüyorum.

Bizde alt yapısı ve öğretim elemanı kadrosu yeterli olmayan yeni fakültelerin açılması en büyük sorunumuz. Çünkü alt yapı olmayınca ne olacak? Uygulamalar olmayacaktır. Öğrenci hiçbir şeyi göremeden 4 yıl okuyup mezun olacaktır. Bir tek teori ile bunu anlatıp geçmek doğru bir olay değildir. Mutlaka ve mutlaka bizim, tabi ki ben İngilizce hazırlık olsun diye çok uğraşanlardan biriyim, çok uğraştım, konseyden de geçirdim, değil mi Nafi hocam?, ama maalesef fakültelerin kendi inisiyatiflerine bırakıldı. Benim fakültemde dahil olmak üzere. Kabul etmediler. Önce kabul eder gibi oldular, ama dediler ki biz daha Türkçe eğitim veremiyoruz, İngilizce eğitim mi vereceğiz dediler. Böyle olunca İngilizce hazırlık koyamadık. Yaa mutlaka ve mutlaka bizim İngilizce eğitimini teşvik etmemiz gerekiyor. Öğrencilik süresince ziraat mühendislerini. Sonuç olarak ne yapıp edip, burada tartışmalar sonucunda bizim bilgi ve beceri yetkinliklerle donanmış, İngilizce bilen mezun vermeye gayret etmemiz gerekiyor. Açılış konuşması biraz uzunca oldu. Teşekkür ediyorum.

Şimdi ilk sözü Hakkı hocama vermek istiyorum.

Prof.Dr. İ.Hakkı İNAN

Teşekkür ederim sayın başkan. Konuşmama başlamadan önce hepinizi saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Bu arada ODA'mıza, sayın dekana bana burada sizlere hitap etme olanağı sağladıkları için teşekkür ediyorum. Aslında benim hazırladığım bir sözlü sunumum vardı. Ama ben onu bir tarafa bırakıyorum. Çünkü tekrar olacak. Dün çoğu anlatıldı. Ayamam Çiftliğinden bu güne kadar geçen süreç. Bu salonla ilgili benim aklıma şu anı geldi. Ben burada çok foruma katıldım. Cemal hocada katılmıştı. Öğrenci forumları. Rahmetli Sebahattin Özbek dekan iken burada bize meyvecilik dersine girmişti.

Bu anımı size kısaca anlatmak istiyorum. Bize dedi ki, "siz Türkiye'nin en çok tercih edilen fakültesindesiniz." Ben 1966 yılında girdim 1970'de mezun oldum. Tabi biz hiçbir şeyin farkında değiliz. Bu yıl 2000 kişi. O zaman üniversite sayısı az biliyorsunuz. Çukurova'da bile üniversite yoktu. 52.000 öğrenci üniversiteye müracaat etti. 10 bin kişi Üniversite'ye girebiliyor. 6 tercih vardı. Ve dedi ki 26.000 kişi Ankara Ziraat Fakültesini yazmış. O zaman tabi burs veriliyordu. Bende burs için müracaat ettim. Benim puanım tıp fakültesini tutuyordu. Dedim ki tıp eğitimi uzun sürer, onunla uğraşamayız. Yani tıbbi tercih etmedim.

O zamanların gözde meslekleri eczacılık, tıp, kimya ve ziraat mühendisliği. Hatta Fen Fakültesinden ders alıyoruz, bu FKB eğitiminden, bizim öğrencilerimiz çok iyi sonuçlar alıyor. Bayağı sıkı bir eğitim idi. Hatta veteriner öğrencileri dökülüyordu. O zaman veteriner dekanı demiş ki, yapmayın biz öğrenci zor buluyoruz. Notları biraz şey yapın. Hatırlıyorum ben. Yani nerden nereye geldik. Dediğim gibi, hatta ben Ziraat Fakültesine gelmeden evvel Kütahya Şeker Fabrikasında çalışmıştım. Ziraat mesleğine biraz da ilgim oradan geliyor. Orada ziraat mühendislerinin altında cip vardı. Bölge şefliklerinde çalışıyorlar. Çok iyi maaş alıyorlardı. Lojmanları da vardı. Dedim ki en iyisi ziraat fakültesi. Ve burs da alıyoruz. Burs önemli bir faktördü. O şekilde geldik. Şimdi ben tabi biraz, öğrenci kalitesinden falan bahsediyoruz, şimdi burada, bazen özeleştiriyoruz. Diyoruz ki, bizim hatamız falan. Olaya şu şekilde de bakmak lazım. İlkokuldan üniversiteye ezberci bir eğitim anlayışımız var. Bunu kabul etmek zorundayız. Yaratıcı, yapıcı pozitif düşünceden yoksun bir insanız. Düşünce tembelliği var. Bütün insanlarımızda var bu düşünce tembelliği.

Edison demiş ki "insanların yaratıcı düşünceden kaçınmak için bulamayacağı bahane yoktur." Ve diyor ki "Başarının %90'nı çalışma %10'nu ilham" işte ampulün bulması da böyle olmuş. İsterseniz kısaca onu anlatayım. Binlerce deney yapıyor. Herkes diyor ki "niye bu kadar çok uğraşıyorsun bulamıyorsun işte." Çünkü ampulün içine hangi madeni takarsa taksın kısa bir süre ışık veriyor. Sonra eriyor maden.

O ara laboratuvarında çalışırken, laboratuvarın dışında da Edison'un çocukları koşuyor ve gürültü yapıyorlarmış. Edison'un hanımı'da onlara seslenmiş. "ne boş kafalı şeylersiniz. Gürültü yapıyorsunuz, babanız laboratuvarında deney yapamıyor." Edison bunu duyuyor. "BOŞ" sözcüğü çağrışım yapıyor. İlham veriyor. Ampulün arasını boşaltıyor. Sürtünmeyi önüyor ve ampulü bu şekilde bulduğu söyleniyor.

Düşünce tembelliğinden yararlanan biri de Hitler. Alma ulusu bir sürü Nobel ödülü kazanmış. II.Dünya savaşında ne oldu. Siz düşünmeyin ben sizin yerinize düşünüyorum. Sloganlar üretiyorum. Bütün alman ulusunu peşinden sürükledi. İtalya'da da Mussolini aynı şeyi yaptı. Ve II.Dünya Savaşına neden oldular. Yani yaratıcı, yapıcı, pozitif düşünmek zor. Hatta bizim eğitim sistemimizden kaynaklandığı için bize daha da zor. Bu nedenle kalite sorunu önemli. Cemal hoca tanır, Erkan hoca bir kongrede şöyle demişti. "Bizim malzememiz bozuk (işletme sermayesinde geçer malzeme kavramı) mesela dedi kavaktan kereste olarak ne yapılır? Meyve sebze sandığı, başka bir şeye yaramaz. Ama gürgenden meşeden kaliteli mobilya yapılır. Bizim malzememiz kavak. Kötü bir benzetme oldu ama.

Kalite konusu önemlidir. Bunu nasıl çözebiliriz. Toplam kalite yönetimi anlayışı var. Hem iç hem dış müşteriyi ve pazarlama açısından olaya baktığımız zaman diyoruz ki öğrenciler bizim dış müşterimiz, çalışanlar iç müşterimiz. Tabi her ikisinin de mutlu olması lazım. Bu kolay değil. Belki biz mevcut eğitim yönetim anlayışından vazgeçip, demokratik katılımcı, ekip çalışmasına dayanan bir anlayışa geçmemiz kolay değil. Biz bunların sıkıntılarını yaşıyoruz. Yeniden yapılanma 3+1 içerikte fazla bir mesafe maalesef alamadık. Neden her yıl ziraat fakültesi sayısı artıyor? 39'a çıkmış. Siyasiler oy deposu olarak görüyor sanırım. Öte yandan da tarımla uğraşan nüfus azalıyor. Bizde halen klasik tarım anlayışı ile hareket ediyoruz.

Aslında tarımı daha geniş kapsamlı düşünürsek, çalışma alanları artıyor. Tarıma dayalı sanayi, tarımsal girdi sektörü, çevre konuları vs. baktığımız zaman, niye Almanya, Amerika gibi ülkeler de, Amerika da üniversitenin adı değişmiş Tarım ve Yaşam Bilimleri olmuş. Ama bizim yaptığımız gibi yapmamışlar. İçini doldurmuş. Gerçekten yaşam bilimleri ile ilgili birimler, bölümler var. Ben Norveç'te de buldum. Orada da baktım, tarım ve yaşam bilimleri üniversitesine çevirmişler adını. Ama inceledim. Hakikaten orda çok büyük laboratuvarlar kurmuşlar. Genetik ile ilgili çalışmalar yapabilmek için.

Bizde işte onlar kurulmadan, tarımsal teknoloji bölümü kuruldu. Benim gördüğüm tarla, bahçe, zootekni gibi bazı dersleri bir arada okutan bir bölüm. Çünkü laboratuvar imkanları yok. Büyük laboratuvarlar gerekli. Siirt ve Düzce'de ki bir üniversitede ziraat fakültesinin adına da yaşam bilimi doğa bilimi demiş. Orda tabi çok daha sıkıntılar var. Elemanı da yok. Siirt Ziraat Fakültesin'de bizde doktora yapan bir öğrencimiz gitti orda bölüm başkanı oldu. Orada tek başına ne yapabilir. Hiçbir şey yapamaz.

Aslında şimdi güncel yeni programlar oluşturursak veya mevcut programlarda değişikliklere gidersek, hatta gerekirse bazı programlardan, lisans programlarından vazgeçersek, bence bu işi çözeriz. Kötümser olmayalım. Sheakespeare'in çok sevdiğim bir sözü var diyor ki "mükemmeli arayan iyiden olur" çok iyi iynin düşmanıdır. Mükemmeli aramayalım. Eksikler hatalar sorunlar her zaman olacak. Sorun olsun ki onu çözmek için uğraşalım. Mesela ben yurt dışında bir üniversitede tarım eğitimi ile ilgili bir çalışma yaptım. Tamda şeye denk geldi. Üniversitede ki, müfredat reformu, eğitim yada öğrenim reformu gibi, 6 üniversite 6 ziraat fakültesi bunun içindeydi. Orada sordum neden? Dediler ki bazı teknik bölümlere, zootekni falan öğrenci gelmiyor. Peki dedin bir de tarım ekonomisi hocalarla görüştüm. Ben tarım ekonomistiyim. Bir pazarlama profesörü dedi ki" bizde tam tersi," nasıl? Ben dedi piyasanın istediği mezunun sayısının ancak yarısını mezun edebiliyorum, o kadar imkanımız var, ama dedi biz piyasanın istediği sayıda eleman yetiştiremez isek, ne yapacak? Gidecek iktisat işletme bölümlerinden eleman alacak, halbuki onların tarım ekonomistine, tarım işletmecisine, tarım pazarlama uzmanına ihtiyaçları var. Böyle durumlarda olabiliyor.

Tabi bu üniversiteler eğitim süresini 3 yıla indirdiler 2+1, 2 yıl temel eğitim 1 yıl lisans programı eğitimi şeklinde. Buna neden gerek duydunuz diye sordum. Hem Bologna süreci gereği, birde dedi ki orda görüştüğüm hocalar, alman öğrenciler eskiden bizde yüksek lisans yapamıyordu, daha çok yabancılar yapıyordu. Niye? çünkü diyordu Alman öğrenci, üniversiteye gelinceye kadar lise vs. eğitimi çok uzun geçiyor, 18-19 bazen 20 yaşında üniversiteye geliyor. 4 yıllık fakülteyi de kimse 4 yılda bitiremiyor. Niye diye sordum? Alman öğrencilerinde zeka sorunu mu var? Yok dedi tam tersi öğrenci okulu 4 yılda bitirmek istemiyor. Her sene her yaz bir firmada çalışıyor. Staj yapıyor. Süre 5-5.5 yıla çıkıyor. Ama dedi, bunun bir faydası bu şekilde öğrenci mezun olduğunda iş garantisi oluyor. İş bulabiliyor ama Yüksek lisans yapamıyor. Onun için hem Bologna süreci hem de ne yaptık? dedik ki 3 yıl lisans öğrenimi 2 yılda yüksek lisans öğrenimi hemen hemen herkes bunu yapıyor artık. 5 yıllık bir süreç oluyor. Bir de tabi Amerika'da ki sistemi, Almanya'da

ki sistemi biliyorsunuz direkt doktora bizde ki gibi bir sistem yok.. Hocanın yanında siz istediğiniz dersleri alıyorsunuz onun yönlendirmesi ile doktora yapıyorsunuz. Şimdi tabii Amerika ile yarışmaktan dün de bahsedildi. Amerika'da Yüksek lisans ve doktora lisans programından ayrı ve oldukça zor. Özellikle kaliteli üniversitelerde.

Amerika'da 2000-3000 üniversite var deniyor ama bunların çoğu bizde ki meslek okul seviyesinde kalmıştır. Amerika'da gerçek anlamda 250-300 üniversite vardır. Bunu da söylemek isterim. Bizde ki 200 sayısı da çok fazla. Almanya'da bilmiyorum ama 60 civarında. 11 tane ziraat fakültesi var değil mi? Bunlarında bazı programları yavaş yavaş kapatılıyor. O açığı nasıl kapatıyor işte çevre, pazarlama, kırsal kalkınma şeklinde programlarla. Biz bunu yapmamışız. Ben şimdi Amerika'da ki üniversiteleri incelerken, gördüm ki Agricultural Business Management diye bir program var, uzun zamandır bizde bu programın açılması için uğraştım ama olmadı. Bu programın Türkçe tercümesi tarımsal iş idaresidir. Tarım işletmeleri ile ilgili değil. Daha geniş kapsamlıdır. Tarıma dayalı sanayi sektörünün, gıda sanayi, girdi sektörünün işletmelerinin hatta perakendecilik, gıda perakendeciliği gibi konuları kapsıyor. Artık öğrencilerin bir kısmı bu programları tercih ediyor. Mesela tarım ekonomisi bölümlerinde, zaten bir kısım bölümlerinde adı bu olmuş. Ben kendi konuyla ilgili baktığım zaman daha çok çevre ekonomisi, çevre yönetimi de önemli. Öğrenciler artık klasik tarım ekonomisinden bunlara yönelmişlerdir. Tahmin ediyorum ki diğer teknik bölümlerde de böyle olmuştur.

Tarla bölümü tarladan mezun olacak ya tarım bakanlığında çalışacak ya da çok sınırlı alanda çalışma düşüncesi de varsa içinde ne yapacak? Tohum sektöründe çalışabilir vs. zootekni yem sektöründe çalışabilir. Ekonomistte hepsinde işletmeci olarak, pazarlamacı olarak çalışabilir. Biz 2009 da yapılan düzenlemede ben tarım ekonomisi bölümümüze bazı dersler koyduk hatta diğer tarım ekonomisi bölümler bize karşı çıktı. Bu derslerin tarım ekonomisi ile ne ilgisi var dediler. Mesela bir iki örnek vereyim. Para ve Banka dersi, tarım sigortaları dersi, işletme yönetimi, pazarlama yönetimi dersleri koyduk. Bunlar daha çok işletme iktisat bölümlerinde olan dersler. Niye? Mezunlarımızın büyük bir kısmı artık bankalarda, sigorta şirketlerinde çalışmaya başladı. O zaman onların bu derslere ihtiyacı var. Muhasebe dersi koyduk. Buraya gelmeden önce zootekni bölümü başkanını muhittin bey ile görüştüm. Muhittin bey bölüme geldi bize dedi ki "biz bölümün ismini de değiştireceğiz ve bizim en büyük sıkıntımız mezunlarımızın çoğu piyasada çalışıyor pazarlamacı olarak çalışıyor. Ama sizden biz fazla ders almıyoruz. Şu dersleri bize verebilir misiniz dedi. Biz de yeter ki isteyin pazarlama, muhasebe gibi dersleri.

Akreditasyon önemli. Ama tek başına yeterli değil. Hepimiz biliyoruz ISO 9000 ler var, çevre ile ilgili standartlar var. Bunları alan pek çok firma var. Eğer bu sürekli ve sürdürülebilir olmalı. Bakıyorsun bir işletmeye yemeği yenmez ama ISO belgesi var. Böyle durumlarda olabilir.

Biz bu belgeyi aldık ama onun sürdürülebilir olması şart. Kontrol edilmesi önemlidir. Şimdi tabi ne yapmalı? Etkin ve etkili olmalı. Misyon ve vizyon belirlememiz lazım ziraat fakültesinde. Ama bunu da misyonunuz bu vizyonunuz bu diye yazıp bırakmamamız gerekiyor. Vizyon nedir uzun vadeli hedeftir kabaca. Misyonda bir kurumun varoluş nedenidir. Bunları çok iyi saptamamız gerekir. Tabi bunları saptadıktan sonra, etkin ve etkili olmak lazımdır. Ben etkin olmayı basit olarak şöyle tanımlıyorum. Etkin olmak bir işi doğru yapmaktır. Bu önemlidir ama tek başına yeterli değildir. Etkili olmak etkin olmaktan daha önemlidir. Çünkü etkili olmak doğru olanı yapmaktır. En iyisi doğru olanı doğru şekilde yapmaktır. İşte biz bunları yapamaz isek en iyi lisans programlarını koyalım, başarılı olamayız.

Tabi dün de bahsedildi, Atilla bey bahsetti. İmaj meselesi. Maalesef bizde işsiz ziraat mühendisleri derneği var. Onun da dernek başkanı işsiz bir ziraat mühendisi. Bu işsiz ziraat mühendisi doktora yapıyor. Hatta ben onun doktora jürisine de katıldım. Doktora da yaptı. Fakat o zamanlar bir işsizlik sorunu vardı. O da bir dernek kurdu. Basında önemli yer aldı. Sanki sadece ziraat mühendisleri işsizmiş gibi bir algı oluştu. Bu algıyı değiştirmek çok zor.

Oysa şimdi baktığınız zaman, diğer mesleklerde bizden daha fazla işsiz sayısı olabilir. Hatta tarımın geleceği parlaktır. Yani değil mi? Beş yıl önceki nüfus ile şimdi aynı mı? Nüfus artıyor. Çevre sorunları, güvenli gıda ile gıda üretiminin önem kazandığını görüyoruz. Biz tabi bunu hala silemedik. Şeye benzetiyorum ben bunu, şimdi ben kooperatifçilik konusunda Norveç'te ve değişik ülkelerde çalıştım. Türkiye'de kooperatifçilik deyince "yaa işte kooperatifler bir işe yaramaz", diye düşünülüyor. Neden? Böyle bir olumsuz algı oluşmuş. Ben de diyordum ki, bakın. İzmit depreminde yıkılan binayı yapan kişi Veli Göçer isimli birisi, depremden birkaç gün önce TV'da izlemiştir. Ben bayındırlık bakanlığının birim fiyatlarının yarısına vatandaşı ev sahibi yapıyorum diyordu. Ne oldu? Veli Göçer'in yaptığı bütün evler yıkıldı. Çok insan öldü. İzmit'in o bölgesinde ki kooperatif konutları, belki çok kaliteli değil görünüş olarak, ama bunlarda pek zarar olmadı. Kooperatifçilik hakkında böyle olumsuz bir imaj var. Bu imajı silmek kolay değil. Bizim içinde ziraat mühendisleri işsiz, bu mesleği seçersek işsiz kalacağız düşüncesi var. Halbuki ben biliyorum

diğer bazı mühendislik mesleklerinde mesela jeoloji vs. işsiz sayısı bizden çok daha fazla. Netice olarak, sayın başkan süremi aştım mı?

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN ; Toparlarsanız hocam,

Prof.Dr. İ.Hakkı İNAN

Ben o zaman kısaca ifade edeyim. Tabi sorun her isteyenin üniversiteye girebilmesi. Almanya'da İskandinav ülkelerinde herkes üniversiteye girebilir mi? Önü tamamen kapanmaz. Ama çok zordur. Bazı okullardan mezun olan üniversiteye girer. Öbürüne diyor ki sen kısa yoldan meslek sahibi ol. Bizde öyle değil her önüne gelen üniversiteye giriyor.

Bu önemli bir sorun. Oluşan işsiz ziraat mühendisi imajından nasıl kurtulacağız onu bilmiyorum. Kolay değil imajı silmek. Sözlerimi ben Sheakespeare'in çok sevdiğim bir sözü var. Diyor ki " mükemmeli arayan iyiden olur." Onun için kötümser olmayalım. Çok iyi iyinin düşmanıdır. Sözlerime burada son veriyorum. Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN; Şimdi konuşmasını yapmak üzere Şükran hocamı davet ediyorum.

Prof.Dr. Şükran ŞAHİN;

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Sözlerime başlamadan önce rektörüm, dekanlarım, büyüklerim, sayın hocalarım, sevgili araştırma görevlileri, öğrencilerim, herkesi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ben metine bağlı kalarak devam ettirmek istiyorum. Metnin dışına çıkmaktan korkuyorum. Uzatmamak ve sıkmamak için, birazda farklı diyebileceğimiz bir meslek disiplininin biri olarak, aslında belki de, biraz konun dışına çıkarak, biraz farklı bir enerjide verebileceğime inanıyorum. Aslında dekanın olmasını da çok isterdim. Bana konuşma fırsatı verdiği için öncelikle ona teşekkür ediyorum. Benim için bu sürpriz olan bir konuşma oldu ama. Tarım bilimleri eğitimi konulu bir toplantı içerisinde peyzaj eğitimini de içermesi bizim için çok önemli. Bu sebeple özellikle teşekkür etmek istedim. Hemen konuşmamın çerçevesini söyleyeceğim. Birincisi, lütfen, konuya şöyle bir bakmanızı rica ediyorum.

Ben burada öğrenciliğim hariç 33 yılımı geçirdim. 1987 yılından beri sizlerle birlikte, bir de büyüklerimiz var ama, yaşlılarımla birlikte yaşıyorum. Epey yol aldık. 30 yıl oldu ve bu 30 yılda bölüme ilk başladığım günden itibaren, bugün aramızda olmayan-hayatta olmayan-emekli olan, bazıları büyüklerim olarak hala olan hocalarımla sürekli eğitim kalitemizi nasıl yükseltiriz diye tartıştığımızı hepinizin bilmesini istiyorum. Özellikle bilmesini istiyorum. Çok kafa yordüğümüzü, çok dirsek çürüttüğümüzü ve çok mesai harcadığımızı bilmenizi rica ediyorum. Bunu da Peyzaj Mimarlığı Oda'mızı kurarak yaptığımızı, akreditasyon konusunda Mimarlar Odasının yöntemini izleyerek, çerçeve bir yönetmelik bile oluşturduğumuzu, sanıyorum Oğuz hocam 5-6 yıl oldu mu? Çalıştık. Yavaş oluyor ama bazen öyle gerekiyor diye düşünüyorum. Ben yol kat ettiğimize inanıyorum. Bunlar üzerinde durmayacağım ama 6000 üzerinde mezunumuz var. Bunu da işaret edeyim. Tabii ziraat mühendisi ve mimarlar kadar kalabalık değiliz. Ama sürekli artıyor.. Bugün 41 bölüm oluştu. Engel olmadık.

Şuanda peyzaj mimarlığı bölümü olarak kırk bir bölüm bulunmaktadır. Buna Kıbrıs dahil mi bilmiyorum. Ve her yıl çok sayıda mezun veriyoruz. Biz her yıl 60 kişi alıyoruz 40 kişi istememize rağmen. Yetişemiyoruz. Ama her zaman umutlu ve her zaman pozitifiz. Kesinlikle, şuan bulduğumuz mekan çok seviyoruz. Binamızı çok seviyoruz. Lütfen bu heyecan içinde olduğumuzu bilmenizi istiyoruz. Daima ileriye bakıyoruz. Asla geriye bakmıyoruz. Şimdi 41 bölüm var. Ben mezun olduğumda sadece 3 bölüm vardı. Ziraat fakültesinde peyzaj mimarlığı bölümü. Şuanda 41 bölümün sadece 4 tanesi ziraat fakültesinde. Hemen moralinizi bozmayın. Ben bunu dezavantaj olarak görmüyorum. Bunun bize Türkiye'ye, Dünya'ya örnek olacak modeller üzerinde adım atma fırsatı verdiğini düşünüyorum.

İlk başta endişe ile baktığımız zaman şeylere ki bilim adamı şüpheli olmalıdır, şüphe ile baktığımız konulara, hemen bir fırsat alanı yaratılabileceğini inanıyorum. Bununda bize fırsat alanı yarattığını düşünüyorum. Söyleyeceklerim ile ilgili olarak. Asla bir ayrılık senaryosu ortaya koymayacağım. Belki dekanım burada olsaydı. Acaba Şükran şimdi ayrılıktan mı söz edecek? Diye düşünenecekti. Belki de o endişe ile gitti. Onu bilmiyorum. Bu bir ayrılık senaryosu değil bu. Varlık gösterme ama bu varlık içerisinde ilgili diğer varlıklarla uygun ağlar kurarak, bütünleşmeye yönelik bir model ortaya koyacağım. Sözü ettiğim sadece 41 peyzaj mimarlığı bölümünün 4 tanesinin ziraat fakültesine bağlı olmasını bir avantaj görerek. Aslında biraz önce sizlere bir toplantıdan da bahsedeyim. Sonunda söyleyeceklerimi başta söylüyorum sayın hocalarım. Bundan 10 yıl belki 8 yıl oldu bir toplantıya katıldım.

Marmaris'te çok güzel bir otelde yapıldı. Yüzlerce şehir plancısının katıldığı, konu "kırsal planlama" salonda peyzaj mimarı olarak bir tek ben, ziraat mühendisi olarak da eski Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı, şimdi milletvekili olan Gökhan Günaydın beyde vardı.

Bundan kısa bir süre önce de Odalar konusunda sınırları zorlayan bir tartışma olmuştu açıkçası Gökhan Bey ile aramızda. Fakat toplantı sırasında şehir plancısı hocalarım, çok değerli duayen hocalar bulunuyordu. Lütfen böyle bakın konuya, kırsal kalkınma ile ilgili modeller üretiyorlardı. Bilhassa da ekonomik kalkınma, arazi kullanımı, mülkiyet, yerleşim birimi alanlarında, konularında. Gökhan Bey her zaman cevval olan, hırslı olan, birikimi dolayısıyla derhal konuşmaya atılan, sesi ile etkileyici ortam yaratan Gökhan beyden ise hiç ses seda yoktu. Şöyle baktım, onda ses seda yok. Şehirciler konuşuyor. Kaldırdım elimi. Bende kendi heyecanımla, her şeye heyecanlı olun lütfen, sürçü lisan edersem affola. Çok heyecanlıyım karşınızda olmaktan burada olmaktan dolayı. Dedim ki sayın hocalarım, değerli katılımcılar, tamam burada kırsal planlama diye bir şey karşımıza çıktı. Şehirciler planlama yetkilerini genişlettiler. Yeniden bir modeller üzerinde konuşuyorsunuz ama, ben 30 yıla yakın bir zamandır peyzaj bölümündeyim. Karşımda da tarım ekonomisi bölümü var.

Çok sevgili arkadaşlarımla yıllardır bu konularda dirsek çürüttüklerini görüyorum. Neden Amerika'yı yeniden yaratıyorsunuz dedim. Gökhan beyden hiç ses çıkmadı. Ama biz çok iyi bir diyaloga sahip olduk bundan sonra. Ondan destek çıksın diye yapmadım ben, ben bir realiteden söz ettim. Aramıza bariyerler çizmeye gerek yok, bariyer ve engel yoksa da birlikte adım atmamıza engel yok. Ama bunu nasıl yapacağız? Bunu konuşmamız gerekir. 4 tane fakültede peyzaj mimarlığı eğitimi var. Peyzaj mimarları da diyorlar ki kuruldukları günden beri, biz mimarlar ve şehircilerle birlikte ağırlıklı olarak çalışıyoruz. İşte bu bir fırsattır. Şehircileri ve mimarları bünyemize alalım, bir fakülte kuralım. Bu kampüs içerisinde burada bilim adamları bir araya gelsinler, ve kırsal planlamada biz burada ayrı gayri söz ederken, yetki onlarda olduğu için planlamayı onlar yapacak, bakın ayrı bir toplantıda Çevre Şehircilik Bakanlığı müsteşar yardımcısı yanımdayım, şikayetleri neydi biliyor musunuz? Mekânsal planlama yönetmeliği değiştiriliyordu, yetkileri var olması da gerekir, Tarım Bakanlığı bir takım planlar yapmaktaydı, onlarda bakanlığın bağımsız hareket etmelerinden mustarıptiler. Planlar uygulanmaz hale geliyordu. Bir sahada çok fazla yetkinin olması karmaşa yaratır.

Planın uygulanabilir bir plan olmasına engel teşkil ediyordu. Kızıyordlardı sadece. Eminim Tarım Bakanlığı'nda bu arkadaşların planlamasına kızılıyordu. Bende diyorum ki biz peyzaj mimarları kurulduğumuz günden beri köprü görevi görmekteyiz. İşte hazırız.

Şimdi konuşma metnime geçiyorum. Lütfen haber verin hızlı geçeceğim. Ziraat fakültesi orman fakültesi içerisinde yıllarca oldu. Fakat size şunu sorayım. Acaba bizim ziraat fakültemizin içerisinde olmamızın avantajları nedir? Eğer örneğin bir ODTÜ şehir planlama bölümünü 1950'lerde kurduğunda orada kurulmuş olsaydık avantajları neler olabilirdi? Ben size şunu söyleyim, eğer o günlerde yetkilenseydik, sayın hocam bahçe bitkilerinden beni çok dikkatli dinliyorlar beni, çok memnunum bu konuya da değineceğim hocam. Bugün kentlerimiz böyle olmazdı.

ODTÜ şehir bölge planlamasını kuran Holmes Perkinştir. İlk raporu o hazırlamıştır. Harvard Üniversitesinde 1945 de dekanlık yapmıştır. Sayın Dekanım şimdi siz dekansınız. Dekan olduğu gün yaptığı ilk şey, peyzaj mimarlığı, şehir planlama ve mimarlık fakülteleri birinci sınıf öğrencileri için ortak müfredat getirmiştir. Sonra bu kişi davet edilmiştir. Raporlarının her paragrafında 3 kelimesinden biri şudur. Mimarlık, peyzaj mimarlığı ve şehir planlama. Fakat her nedense, onu bende çok merak ediyorum.

ODTÜ sadece mimarlık fakültesini ve şehir planlamayı ilk defa ODTÜ'de gerçekleştirmiştir, kurmuştur. Peyzaj mimarlığı olmamıştır. Kentlerimizi hep birlikte yaşıyoruz. Peyzaj mimarlığı sadece kentlerde değil. Kırsal alanlarda da var. Biz örneğin öğrencilerimizi, Ürümlü köyüne götürdük, bilirsiniz, Toroslarda ki bu köyü 3 gün öğrencilerimiz oradaki halkla birlikte konakladı. Onların evinde çocukları oldular. Biz bunu her sene stüdyomuzda seçtiğimiz bir alanda yapmaya çalışıyoruz.

Kırsal alanda belki bir daha henüz tekrarlayamadık, ama bunu mutlaka tekrarlayacağız. Ziraat ve Orman fakültelerinde olması halinde, mimarlığın tahakkümü olacak diye korkuyor hocalarımız. Ama ziraatta öyle değil mi? Soruyorum hocam ziraatta bir dekan olabilir mi?. Ben senatoya girdiğimde, acaba ziraat mühendisliğinde ki hocalarımız, bu kadar tarım bilimlerinden hocalarımız dururken peyzajdan bir hocanın senatoya girmesi ne demek demiş. Özür dilerim bir yanlışlık varsa. Samimiyetler söylüyorum ben herkesi çok seviyorum. Lütfen modelime kadar bekleyin dedim. Lütfen bekleyin. Bu bir ayrılık senaryosu değildir dedim başlangıçta. Size de tekrarlamak istiyorum. Sonra yeni kurulan o peyzaj

mimarlığı bölümleri orman ve ziraatta olduğu zamanlarda peyzaj mimarlığında orman ve ziraat mühendisi hocalarımız istihdam edilmiştir. Kadro açma yeri olmuştur. Bunu biliyor muydunuz? Hala var. Hocalarımız ne yapacaklarını bilmiyorlar. Biz raporlarımızda bunu değiştirmeye çalıştık.

Bugün ben doçentlik dosyalarını inceliyorum. Ziraat ve Orman fakültesinden çalışan hocalarımızın getirdiği, yaptığı çalışmalar, İTÜ örneği bir numara peyzaj mimarlığı konusunda. Kendi eğitimimizi düşünüyorum, neden biliyor musunuz? Yayınlarına lütfen bakın, İstanbul'da tamamen etkinler. Biz Ankara'da etkin olamıyoruz. Kimler etkin? Mimarlar ve şehirciler. Niye acaba? Kırsal alanlarda ayrı bir konudur. Şimdi tabi ben biraz dertliyim. İçimi döküyorum belki.

Peyzaj mimarlığı bölümünü anlatmak istiyorum biraz da size. İlk defa Harvard'da peyzaj mimarlığı bölümü dersi verilmiştir. 100 yıl geçmiştir üzerinden. Bugün hala Harvard peyzaj mimarlığında ekol belirleyen, teori geliştiren bir bölümdür. Ünlü peyzaj mimarları 1900'lü yıllardan 1930'lu yıllara kadar bugün çok sevdiğiniz, hiç değişmiyor oldukları gibi kalıyor dediğiniz şeyi planlayanlar olduklarını biliyor muydunuz? Örneğin; Selanik, Atamızın kenti. bir peyzaj mimarı tarafından planlanmıştır. Bir kez yanmıştır, ondan sonra. Ya da Paris, ya da Avusturya'nın başkenti yeşil kuşağı ormanları efendime şöyleyim, Boston, Illinois, Cansas, Dallas, şu an aklıma gelmeyen birçok şehir 1900'den 1930'lu yıllara kadar Peyzaj mimarları tarafından biçimlendirilmiştir. Sonra Avrupa ya gidip geliyorlar akademisyenler. Avrupa'da daha çok mimarların sözü geçiyor. Ankara mimarı Jansen çok ünlü bir mimardır. Avrupa'nın önemli şehirlerini planlamıştır. Bahçe kent anlayışını getiren de odur. Jansen'den bahsediyorum. Atatürk eminim ki tüm bunları biliyordu. Atatürk Orman Çiftliğini dünyanın en ileri vizyonunu getirirken, Amerikalı büyükelçi ile konuşurken, yeşil aksı oluştururken ve Jansen'i çağırırken, orada tesadüf olarak bunlar bir araya gelmedi. Elbette bu bilgiye de sahipti. Ümit ediyorum ki bu bilgiler çıkacak bir gün. Yazılanlardan. Mesela şu kişiyi tanıyor musunuz Sayın hocalarım sizler? Ahmet Kemal Aru. Ünlü bir mimar. 1950'lerde İstanbul teknik üniversitesini biçimlendiren.

İstanbul Teknik Üniversitesi çok önemli bir üniversitedir. Türkiye'ye ilk defa bahçe şehir anlayışını getiren kişidir. Peki Sadri Aranı tanıyoruz hepimiz değil mi?. Peki Sadri Aranın evlatları nerede biliyor muyuz? Sadri Aranın torunu Yunus Aran Mimar Sinan Üniversitesinde. Şehir ve bölge mimarlığı ve peyzaj mimarlığı bölümü var mıydı Figen hocam orada? Yok. Peyzaj mimarlığı bölümü kurmamış ama o

fakülteyi yönlendiren kişi olmuş. Niye acaba tarıma yönlendirmedi bu evlatları? Yanlış anlaşılmasın. Ben mesleğini bilerek gelen kişilerdenim. Benim bir kuzenim mimar bir diğer kuzenim peyzaj mimarıydı. 2. Yıl hocalarımla yaptığım toplantıda "Hocam dedim, hocalarımız kürsüde karşıda sıralanmış, biz bu bölüme ne zaman geleceğiz.? Ben ziraatı seviyorum. Arkadaşlarım var. Şahane spor salonlarımız var. Tiyatro gruplarımız var. Bugünden çok daha iyiydi. Ama ben hala elime kalem alıp çizmiyorum. O sebeple tekrar girdim sınava. Puanım yetmedi. Biyolojiyi kazandım. Gitmedim. Tesadüfi değil benim burada oluşum. Kuzenlerime baka baka büyüdüm. Peki ne olmalı? Biz niye yapamadık? .mimarlar tarafından tahakküm edilirdi diye korktuk. Bölüm olarak böyle bir endişemiz oldu. Mimarlık adından rahatsız olduk. Ben artık geç kalmamız gerektiğini söylüyorum. 4 tane ziraat fakültesinde Peyzaj mimarlığı var ise, biz şunu yapacağız. Mimarlık fakültesi ya da adı çevresel tasarım planlama olabilir. Aynı kampüsteyiz. Ortak programlar oluşturacağız. Uzmanlık düzeyinde olmalı. Uzmanlık demek, pratik yaşamda söz sahibi olmak demektir. Yani bir şehir plancısının bir ziraatın tarım ekonomisi ile birlikte aynı masada proje plan ürettiğini hayal edebiliyor musunuz.? Ya da bir mimarın kırsal yerleşim planı yaparken, oradaki ziraat üretim biçimleri ile her türlü ziraat teknikleriyle bir arada hareket ederek, biz bunu üniversite olarak başaramaz isek, pratikte asla olmaz.

O yüzden önerim şudur; Bence derhal, 3 işe girişmemiz gerekiyor. İki çok önemlidir. Ziraat ve Peyzaj ile birlikte yapılacak ortaklıklar. Sayın Yetkin Güngör hocam dekan iken ben yardımcı doçent idim. Massachusetts modeli getirmiştik. Madem Peyzaj ve Ziraat ayrı ayrı işlerle uğraşılıyor. Birleşelim. Programlar kuralım. Massachusetts de olduğu gibi, Nedir? Mesela, Tarımsal yeşil alan bakımı ön lisans programı, küçük bahçe planı ölçeğine inebilecek, hani sayın dekanım Florida da sürdürülebilir bahçe tasarımlarını da içerecek, tabi bu ön lisans programı. Yüksek Lisans programlarına gelince, tarımsal alan yönetimi lisans programı olabilir. Kırsal alan yerine tarımsal alan yönetimi denilince şehircisi de mimarı da, ziraat mühendislerinin çeşitli programları da buna dahil olabilir. Süs bitkileri yetiştiriciliği, pazarlama yüksek lisans programı mesela. Bunlar artırılabilir. Sadece peyzaj ile birlikte yapabileceklerimizi söylüyorum. Şehircilik ile tarım ekonomisi, şehircilikle bahçe bitkileri ayrı programlar. 4-5 bölüm bir arada. Eğer bunu kurarsak, pratikte bakalım Türkiye ne hale gelir? Tarım ne hale gelir? Peyzaj ve ziraat mühendisliğinden inanın kaç tane program çıkar. Çift diplomalar. Neden ziraat mühendisi aynı zamanda şehir planlama eğitimi almasın? Şunu demek istiyorum.

Tarım bilimleri üniversitesi benim en büyük hayalim. Bu bilim dalı için. Ama bunun içine yedirmeye çalışırsanız, olmaz. Yine bir tür tahakküm olur. Biz hocam, sayın İlhami hocam, Bahçe bitkileri ile aynı bakıyoruz biz. Diğer arkadaşlarım alınmasınlar ama insanın annesine bağı gibi, doğduğu yere bir bağı oluyor. Lütfen bundan şüpheniz olmasın. Ama evlat emanet, evlat ölüyor. Açılıma ihtiyacımız var. Aynı fakülte olalım ama organik bağlarımızı ziraat ile, 3 meslek oluyoruz, bir iken 3 oluyoruz. 4. Mühendislik mesleği ve alt programları ile neler yaparız. Dünyaya model oluşturuyoruz. Sözlerime son verirken, beni dikkatle dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Şükran hocama çok teşekkür ederim. Ortak programlar bizim en büyük hedefimiz. Tekrar çok teşekkür ederiz. Uğur hocam son söz sizin.

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ:

Öncelikle 170. Tarım eğitimi yılında, organizasyonu yapan Sayın Dekana, Sayın ODA Başkanına, emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum. Sayın Rektörler, Dekanlar ve çok değerli konuklar, gerçekten son 30 yıldan beri mesleğimiz, çok ciddi bir erozyona uğradığını hepimiz görmekteyiz. Benden evvel ki konuşmacılar, mesleğimizin son 30 yılda, karşı karşıya elmiş olduğu sorunları farklı şekillerde tarif ettiler. Ancak ben, bugünkü sunumumu özellikle tarım eğitim ve öğretiminde ki son 50 yılda hatta 60 yılda ki sistem değişikliğinden başlayarak anlatmak istiyorum. 1960-2015 yılları arasında, tarım yükseköğretiminde 7 defa değişiklik olmuş, daha sonra bu değişiklikler yapılırken, senesi bile dolmadan bir değişikliğin arkasından yeni bir değişiklik talebi gelmiş. Bugün de bir değişiklik talebi ile karşı karşıyayız. Bundan evvelki yapılan değişikliklere baktığımız zaman bu yeni değişiklikten 3'üne tekrar geri dönüş yapılan değişiklikler olmuş. Doğru mu bilmiyorum sayın dekanım, sayın rektörüm. 7 defa değişiklik yapmışız, bu 7 değişiklikten 3'ünde tekrar eski sistemlere dönüş olmuş. Şimdi tekrar bir değişim istiyoruz. Bu değişim bir umut ışığı mı? Yoksa o 7 tane değişiklikten birine ikinci bir şans daha verip, yeni bir değişiklik olarak bizlere sunulacak mı? Allah göstermesin. Dolayısıyla gerçekten bizim, eğer hala 21. Yüzyılda bu şekilde, şekilsel değişikliklerle zamanımızı geçirirsek, mesleğimiz adına üzüntü duymamak mümkün değil. Son yıllarda, sayıları 38'i bulan ziraat fakültesi sayısı, işsiz sayısı kaçta ulaştı sayın başkan? 30-35.000 civarı mezun ve işsiz sayısı. Bunun yanında en önemlisi, bu fakültelerin açılmasında, tahmin ediyorum, siyasilerin bu konuya yaklaşımlarının etkisi var. Daha sonra

YÖK'ün bu en son baraj puanı uygulaması, ama benim için en önemlisi, son yıllarda bu mesleğin akademisyenlerinin, yöneticilerin ve bizlerin duyarsızlığının sorunların daha da büyümesine neden olmasıdır.

Böyle bir ortamda, akil adamlar dediğimiz biz akademisyenler tarafından bir uzlaşma oluşturulup, yeni moda kelime ile mesleğimizin sorunlarını kökünden çözmeye yönelik ciddi adımları atamıyorsak, gerçekten üzüntü verici. Bir toplumda akademisyenler ülkeyi ve dünyayı iyi tanıdıkları varsayılan ayrıcalıklı insanlar, ülkenin sorunları karşısında yeterli duyarlılıkta önce tepkilerini, sonra çözüm önerilerini yeri ve zamanı gecikmeden sunamıyorlarsa, zaten o toplumda sonuçlarına katlanmak zorundadır ve katlanıyoruz. Bugün ziraat mühendisliğinin içinde bulunduğu koşullar, bunlar katlandığımızı gösterir.

Tabi sevindirici yan, ZMO'nun bu yönde ki çabaları ve sayıları çok azda olsa, bakın özellikle son rakamlara göre 3000'inin üzerinde, dün Sayın Atila Eriş 38 ziraat fakültesinde 3000'e yakın öğretim üyesi olduğunun sayısını ifade ettiler. Bugünde Sayın Hamdi Bey, listesinde 1348 olarak belirttiler. Bir yanda 3000'e yakın öğretim elemanı 38 ziraat fakültesinde, diğer yandan da 1348. Her neyse 1300'ümü alacağız 3000'i mi alacağız bilemiyorum. Bu büyük sayıda ki akademisyenler içerisinde az sayıda da olsa akademisyenlerin mesleğimizin sorunları hakkında fikir jimnastiğini yaptığını görmek tabii ki sevindirici. Ama çok büyük bir bölümünün inanılmaz bir duyarsızlık içerisinde olduğunu da söylemeden geçmeyeceğiz. Bence en önemli konuda, mesleğimizin en üst karar organı özelliğinde olan YÖK bünyesinde ki Tarım Orman Ürünleri Konseyinin, yani dekanlarımızın yer aldığı üst kurul, YÖK'e, hükümete, fakültelerimize çözüm önerilerini sunmaması gerçekten anlaşılır gibi değil. Çünkü açıklamalarda 2012 yılından beri Tarım Orman Su Ürünleri Konseyi toplanmıyor. Sayın dekan doğru mu? Bir bilim adamımız mesleğimiz sorunlarını ortaya koyup çözüm önerilerini sunduktan sonra sonuç bölümünde aman diyor, bakın Tarım Orman su Ürünleri Konseyi bu konulardan elini çeksin. Öyle mi hocam? Böylesi görülmemiş. Mesleğimizin, akademik yaşamımızın en üst kurulu, YÖK'ün altında. Sayın hocam diyor ki. Lütfen elini çeksin diyor. Buna üst kurul bir el atması gerekiyor. Ben bu konu hakkında da, epey konsey başkanlığı yaptığım için, anlatacaklarım var ama zamanınızı almamak için, göreve başladıktan çok kısa bir süre sonra kurulda görev alan dekan arkadaşlarımızın önerilerini üniversitelerarası kurula götürdüğüm zaman karşılaştığım durum karşısında istifa ettim.

Şimdi gelelim artık ana konumuza. Ben tarımsal yüksek öğreniminin uzun yıllardan beri başlıca 2 ana başlıkta ve bu iki ana başlığın altında her birinin 4-5-6 alt başlıkta sorunlarını toplamaya çalıştım. Bunlar nicelik ve nitelik sorunları. Nicelik sorunlarının alt başlıklarında fakülte sayısı fazlalığı, öğrenci sayısı fazlalığı, öğretim üyesi fazlalığı, ders sayısı ve çeşitliliği, uygulama saati ve genelde toplam kredi azlığı, hepsinde fazlalık var, bana göre ders sayısı, çeşitliliği, uygulama saati ve genelde toplam kredide azlık var. Nitelikli sorunlar ise, öğrenci kalitesi, öğretim üyesi kalitesi, derslerin müfredat kalitesi, staj yetersizliği, alt yapı yetersizliği ve yabancı dil sorunu gelmektedir.

Şimdi bu sorunları teker teker çok kısa olarak, zamanınızı fazla almadan, ele alıp öz olarak sunmaya çalışacağım.

Nicelik sorunları dedim. Fakülte sayısı fazla dedik. Ülkemizde sayıları 38'i bulan ziraat fakülteleri çok fazladır. Artık bırakın yeni fakülte açılmasını, mevcutlarında dönüştürülmesi gerekir. Bugün Almanya'da 4 tane nüfus 90 milyona yaklaşıyor. Amerika da 50 tane ziraat fakültesi varken, ülkemizde 38 tane ziraat fakültesi var. Bu sayı çok fazladır. Peki, dönüşüm dedik nasıl bir dönüşüm? Bana göre, her coğrafi bölgemizde bir veya en fazla 2 ziraat fakültesi olmalı. Belki geçit bölgelere de bir iki tane yerleştirebilirsiniz ama toplam sayısı 13-15'i geçmemesi gerekir. Diğerleri ne olacak? Diğerleri 3 yıllık tarım yüksek okullarına dönüştürülmesi lazım. Tarım yüksek okullarına, YÖK ve hukuki yönden dönüştürülen ziraat fakültelerimizde ki bütün hocalarımızın özlük hakları devam eder. Merak etmesinler. Profesör ise profesör, ders ücretini alır ancak, master doktora çalışmalarında ve bilimsel araştırmalarında bazı engellerin ortaya çıkacağını tabi biliyoruz.

Diğer bir konu öğrenci sayısı fazlalığıdır. Şuanda ziraat fakültelerinde toplam öğrenci sayımız 17-18.000 civarında. Tam net rakam ulaşamadım. Bu rakam çok fazladır. %90-95'i işsiz kalacak bu gençlerin iyi bir planlama ile Türkiye'nin en büyük ihtiyaç duyduğu diğer meslek yüksek okullarına yönlendirmemiz lazım. Bir diğer konuda Türkiye üniversiteleri içinde tıp fakültelerinden sonra yanlış bilmiyorsam en fazla öğretim üyesi ziraat fakültelerindedir. Toplam 3036 öğretim üyesi şuanda. Bu sayı çok fazladır. Gelişmiş ziraat fakültelerimizde ki öğretim üyesi sayısı, dün sayın dekanımıza sordum, AÜZF'de 170 öğretim üyesi olduğunu belirttiler. Avrupa da tüm tarım üniversitelerinde ki toplam öğretim üyesi sayısından fazlası bugün büyük ziraat fakültelerimizde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Bu sayının mutlaka dondurulması gerekir. Dondurulması yanında, en önemlisi bana göre,

öğretim üyelerine performans değerlendirilmesi getirilmesi lazım. Ortalama bilimsel performans altında kalanlar, buyurun yüksek okula. Dün sayın hocam bahsetti. Odasından çıkmayan hocalarımız var. Büyük ziraat fakültelerimizde sayıları hiçte az olmayan, odasından çıkmayan, bilimsel yayın yapmayan hocalarımız var. Bunları biliyoruz. Ne olacak peki? İşte böyle idare edin. Ediyoruz. Bu devlet çok büyük bir devlet. Kimleri idare ediyoruz. Kimler geliyor kimler geçiyor.

Geliyoruz diğer bir konuya, ders sayısı ve çeşitliliği. Ders sayılarımız az. Uygulama saatlerimiz yetersiz. Ve genelde de kredi azlığı. Şimdi bu konu çok tartışılacak. Amerika da ortalama 125-130 kredi. Türkiye de şuanda 145. Türkiye’de ki 145 kredinin neden az olduğunu anlatmaya çalışacağım size. Ülkemiz de her ne kadar Cumhuriyetten itibaren yüzünü batıya döndürmüş ve o yıllardan 60’lı 70’li yıllara kadar, batı temel ilkelerine göre, ilk orta ve yüksek öğretimde ciddi adımlar atılarak batı standardını yakalamışken, daha sonra siyasetin bilim ve aklın önüne geçmesi ile kalite inanılmaz derecede düşmüştür.

Orta öğretim de ki en önemli sorunlarımızdan bir tanesi, Türkiye’nin başarı kalitesinin, OECD ülkeleri arasında alt sıralarda olduğunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla fakültemize giren öğrencinin başarı puanları da gözönüne alındığında, batı standartlarında eğitim kalitesini, mezun mühendis kalitesini yakalamamız için mutlaka bu gelen öğrencinin Avrupa kredi transfer sisteminde ki eş değer derslerin kredi saatlerini en az %25-30 artırmamız lazım.

Öğrenci kalitesiz ise bu öğrenciye şuanda birçok fakültemizde Avrupa standartlarında verdiğimiz dersler, kredi saatleri, bu zayıf öğrenciye o saatler içerisinde dersi anlamaya yetmiyor. Yetmediği için ezbere dayanıyor. Ezbere dayandığı içinde bu öğrenci ezbere dayalı olarak mezun oluyor. Ondan sonra özel sektörde bu kalitesiz adam, dün sayın genel müdür diyor ki “ Türkiye’de araştırma enstitüleri için aldığım 400 kadroyu dolduramadım”. Ne istedin doldurmak için, ALES sınavında 60-70 alınması, birazda lisan bilgisi. Siz yılda 20.000 mezun ediyorsunuz.

Bir yandan işsizlik var, bir yandan araştırma enstitüsüne alınacak asgari kalitede insan bulamıyorsunuz. Neden? Bana göre bu çocuklara tarım bilgisinin hazmettirilerek verilmemesi. Çünkü çocukların alt yapısı, Ayzin hocam biraz evvel, bir matematik sorusu ile ziraat fakültesine giren öğrenciler, ne bekliyorsunuz? Birde bunun sosyal kültürel boyutuna bakın. Bir dilekçe yazmasını bilmiyor. Bunu Ayzin hocam Adana Çukurova Üniversitesine gelen öğrencilerin durumuna göre

bize ifade etti. Bir de ben size görev yaptığım Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Harran Üniversitesinde ki çocukların durumunu anlattığım zaman acaba ne olacağını düşünüyorsunuz? Neyle karşılaşacağınızı düşünüyorsunuz? Eğer Çukurova'ya, Ankara'ya bu kalitede öğrenciler geliyorsa beyler, hanımefendiler bir de Harranı düşünün. Birde Şırnak'ı, Bingöl'ü düşünün. Onlar birkaç yıl sonra mühendis olarak karşınıza gelecekler. Bunlardan ne bekliyor Türkiye toplumu. Ne bekleyeceğiz Allah'ını severseniz.

Dolayısıyla, mutlaka kredi saatlerimizi artırmamız lazım. Bunun hiçbir zararı yok. Hem hocalarımız daha fazla ders ücreti alır. Ama esas adam yetiştirmek sorunumuz. Daha sonra orta öğrenimdeki kalitemiz Avrupa düzeylerine ulaştığı zaman elbette ki bu kredi saatlerini eşdeğerlik adına düşürebilirsiniz. Ama şuanda ki vermiş olduğunuz, değerli arkadaşlarımız bizim zamanımızda, ben 1960'lı yıllarda almış olduğum eğitime de biraz sonra geleceğim.

Almanya'ya gittiğimde 1967 yılında, Almanya'da ki Türkiye'yi biraz yakından tanıyan profesörler, Türkiye'de ki tarım eğitiminin Avrupa'nın birçok ülkesinden daha üst düzey kalitede olduğunu, oraya gittiğimin ertesi günü, hocam yanında doktora yapabilir miyim diye, tabi yapabilirsin. Gel hemen şu konuyu araştırmaya başla dedi bana. Kendi kendime ya manyak mı bu adam, araştırmamın a'sını bilmiyorum, daha hiçbir şey yapmamışım. Aldığın eğitim ile yaparsın dedi. Sıkıntın olursa bir doçent var git ona sor dedi. Gerçekten almış olduğum eğitimle Almanya'da hiçbir sıkıntı çekmedim. Temel bilgilerimiz yönünden sıkıntı çekmedik. Ama özellikle, hala daha biz deki bu sistemden, Sayın Atilla Eriş hocamız 2005 de ki bir yayınında, Iowa üniversitesinde ki lisans programını çıkarmış, Bahçe bitkileri bölümünden, değerli arkadaşlarımız ilk yılki dersleri ve kredi saatlerini sunuyorum size; 6 kredi saat İngilizce, Amerikalı 'ya 6 saat İngilizce veriyor. Hani biz dedik ya bu çocuk dilekçe yazmayı bilmiyor, işte dilekçe yazmayı bilmeyeni sen üniversiteye alırsan. Yazmayı bilmiyor, konuşmayı bilmiyor, oturmayı bilmiyor. 6 saat. Konuşma kuralları 3 kredi, kütüphaneden nasıl yararlanılır? 0.5 kredi. Ondan sonra 17 kredilik matematik, fizik, botanik, esas önemli olan birde 15 kredilik etik, beşeri bilimler, sosyal bilimler, Amerikan sosyal çeşitliliği ve uluslararası bakış. Toplam 41,5 saat. Bunlar içinde bizim rekabet edebileceğimiz ders kredisi 17 saat.

Biraz sonra yine tekrar buraya döneceğim. Dolayısıyla bizim mutlaka öğrencilerimize biraz daha fazla kredi vermemiz gerekir. Sayın Uygun hocamız dün bir örnek verdi. Bilmiyorum yakaladınız mı? 1950 yılında annenizin Ankara Üniversitesi

Ziraat Fakültesinden mezun olduğunu söylediniz. O eğitim yılları içerisinde, hanımefendinin almış olduğu dersler arasında, bir ders ismini zikretti. “Adabı muaşeret” bilmiyorum kaç kredi idi. Ama o yıllarda, bakın dikkatinizi çekerim, Türk üniversitelerine gelen öğrencilerin Türkiye sosyal yapısında çok üst düzeyde ki ailelerin çocukları olduğunu unutmayın. Ve bu çocuklar emin olun o fakültedeki birçok hocalardan daha iyi adabı muaşeret kurallarını bilmesine rağmen, o çocuklara adabı muaşeret kuralları adı altında ders veriyorlar. Daha diğer kültür dersleri sosyal derslerini hanımefendi söylemedi bize ama, lütfen bir sorun. Bugün bunların üzerinde çok daha ciddiyetle durarak koymamız lazım. Adam gibi adam yetiştirmek için, mühendis yetiştirmek için bunlarında bulunması gerekir.

Sayın hocalarım dünkü sunuda Leyla hocam, bilmiyorum dikkat ettiniz mi? Öğrenci yemekhanesini gösterdi. Peçeteler, beyaz porselen tabaklar masalarda, hangi üniversitemizde böyle bir öğrenci kafeteryamız var?. Ben Bursa'ya gittiğimde karşılaştığım durumu size anlatmayım. Bir kaşık, bir de plastik tabak. Tabakta ki çorbayı içtikten sonra elinde ki tabağı götürüyor, içine ikinci yemeğini koyuyor, çatal bıçak, kaşık falan hepsi. Hangi yıl 1999 arkadaşlarım. Bizde üniversite mezunu demek toplumun en üst düzeyinde yetişmiş insanlar demektir. Topluma yön verecektir. Ülkeyi yönetecektir. Bunların gerçekten her yönü ile lisede, ortaokulda almadıysa eğer birçok şeyleri, biz bu insanları almış gibi kabul edip, ezbere dayalı bir eğitim sistemi ile dört yıl sonra, hadi mezun oldun sen mühendissin dediğiniz zaman, çok ciddi sorunlarla karşılaşıyoruz. Tabi ben tekrar sayın hocam, yaşça ondan 6 ay büyüğüm, sesimi çıkartamıyorum ama.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Yok hocam. Toparlayabilir misiniz?

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ: Toparlamaya çalışayım sayın hocam. Hızlandırayım biraz. Nitelik sorunlarımız var. Öğrencilerin kalitesi. Bunun tekrar üzerinde durmalıyım. Şuanda yapacak bir şeyimiz yok. Bu baraj uygulaması geldikten sonra, şuanda 200 binlerde mi, 250 binlerde mi aldığımız öğrenciyi arayacağız mumla. Bize kaçla gelecek 400 bin ile belki. Bu çocuklarımızın durumlarını gözönüne alarak, ona göre eğitim programımızda ciddi değişiklik yapmalıyız. Şunu unutmayın. Biraz evvel hocam şunu söyledi “kavaktan mobilya yapamazsınız” ama ben bu benzetmeyi kabul etmiyorum. Gelen öğrencilerimiz, değerli arkadaşlarım, aptal değiller. Hepsi inanılmaz derecede, bir defa Türk insanın özelliği, yurt dışında bulunup master ve doktora yapan arkadaşlarımız, lütfen bir değerlendirmesini yapınlar.

Ben Avrupa'da ki bulunduğum bütün üniversitelerde, bütün toplantılarda karşımda ki bilim adamları ve hocaları da öğrencileri de analiz ettiğimde, biz Türk insanı olarak ortalama zekamız kesinlikle Avrupa'nın, yani belli bir eğitimi almış, zeka doğuştan gelen bir şey ama tek başına yetenek değil, mutlaka çevre faktörlerinin çok ciddi anlamda etkilediği bir olgu. Dolayısıyla Türk insanın zekâsından kimse şüphe etmesin. İyi bir eğitim alamamış çocuğun günahı yok. Dolayısıyla onlara ciddi anlamda üniversite eğitimini verebildiğimiz taktirde o insanlardan çok değerli insanlar oluşacağına inanıyorum.

Evet, mutlaka bu öğrencilerimizin ders programlarımızda kredilerimizi biraz artıralım. Uygulamayı mutlaka koyalım arkadaşlar. İova üniversitesinde 120 saatlik bölüm dersleri 36 tane farklı bölüm dersi var. Lütfen bakın, 36 bölüm dersinden 30'unda ders kredi saati kadar uygulama saati var. Tarım uygulama demektir. Laboratuvar olacak. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Uygulamalar mümkün olan her derse konulmalı ve bu dersler öğretim üyeleri tarafından verilmelidir. Bakıyorum şimdi bizde, yani üniversitemde yasak ettim ben tabi, hatırlayanlar var mıdır bilmiyorum 2005 yılında bir iki gazeteye çıktı. Harran üniversitesi bilimsel yönden bilim adamı başına düşen araştırma sayısı bakımından Türkiye'nin beşinci üniversitesi durumunda. Cemal hocam, Nafi hocam hatırladınız mı? 1999'da göreve başladığımda herkesin uluslararası yayın sayısı, ulusal yayın sayısı bütün öğretim üyelerine getirin bakalım dedim. Ben baktım ki bazılarında hiç yok, o yıllarda Haran Üniversitesine bilimsel alt yapı için gerekli aşağı yukarı 9.5 trilyon lirayı 4 yıl içinde sağladım. Bugünkü birimle milyar diyeceksiniz. Laboratuvar, donanım, atölyeler, uygulama bahçeleri, fidanlıkları ve daha pek çok şeyi, ziraat fakültesi için hayvan çiftlikleri, tavuk çiftlikleri ve bütün bölümlere yatırım yaptık.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Hocam toparlarsak, soru cevap alacağız. Hocam 3 dakikada toparlayabilir misiniz?

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ: Tamam hocam, toparlamaya çalışacağım.

Burada da ciddi bir sıkıntımız var. Ziraat fakültelerimizde 3000 öğretim üyemiz varsa, bizim ortalama olarak yılda, 3 yılda bir her 3 öğretim üyemizden bir tanesinin uluslararası yayını olması lazım. Soruyorum size bunu özeleştiri olarak, büyük üniversitelerimizde var mı?

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: yapılyordur.

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ: yapılyor derken hocam, batıda ki bir öğretim üyesinin yılda ortalama bir veya 2 mutlaka uluslararası yayını çıkar arkadaşlar. Ben sizden her yıl istemedim. 3 yılda bir hiç olmazsa.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Her yıl yayın yapan hocalarımızda var.

Prof.Dr. Uğur BÜYÜKBURÇ: Ya mutlaka vardır. Onları bana örnek olarak göstermeyin. Dolayısıyla burada ciddi anlamda, batıdaki standartlara uygun öğretim üyesi yetiştirelim ki, performans sistemi dünyada ki bütün üniversitelerde vardır. Hiçbir üniversitede bizde ki gibi üniversite profesörü rahatlığı yoktur. Çok ciddi anlamda sorumluluk taşırlar. Önemli konulardan bir tanesi de, 3 dakika söyledi başkan, fakültelerimizde ki tüm derslerin içerikleri müfredatları mutlaka Avrupa üniversiteleri ile benzer hale getirilmelidir.

Tarımsal uygulama saatlerini artırmamız gerekiyor. Bunun yanında, bizim zamanımızda çok ciddi bir staj uygulaması da olduğunu söyleyemem. Şuanda 20 iş günü staj var, bunu da mutlaka artırmamız lazım. Stajın çok iyi planlanmış, haftalık kontrol edilen ve başarı notu ile kredilendirilmiş bir olgu haline getirmemiz lazım. Esas söylemek istediğim bu derslerin kredi saatlerini artırırken, uygulama saatlerini artırırken, tabi eğitim süresini de artırıyoruz. En az bana göre, eğitim süresi 5 yıl olmalıdır.

Son olarak da, alt yapı eksikliklerimizin, yeni kurulan ve 1990 yılından sonra kurulan fakültelerimizde bile çok önemli alt yapı noksanlıkları var. Atölye, laboratuvarlar, uygulama alanları, ekipmanlar bunların mutlaka bir komisyon marifetiyle, fakülteler arasında öncelikler belirlenerek ele alınıp, asgari standartlarda en kısa zamanda ulaştırılması gerekiyor. Özellikle ben, bilgisayar donanımını, öncelikle sayısal olarak, her öğrenciye bir adet sağlanmalıdır. Bilgisayar kullanımıyla beraber program yazılımda mezun olacak mühendis adaylarına verilmesi lazımdır. Dolayısıyla sonuç olarak, artık bu mesleğin sorunlarını yıllardan beri, hep bu tarımsal eğitim günlerinde tartışacağımıza, lütfen çok etkin bir şekilde ve ODA'mız, üniversitelerimiz ve fakülte dekanlarımız konuşsunlar lütfen. Yasa değişikliği gerekecek. YÖK tarafında da değişiklikler olacak. Biran evvel önerilerimizi, düşüncelerimizi somutlaştırıp, Türk tarım eğitimine yeni bir ufuk ve vizyon vermemizi diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Teşekkürler hocam. Değerli konuklar sorularınız veya katkılarınızı bekliyoruz. Buyurun hocam.

Önceki dönem ZMO Başkanı Mahir GÜRBÜZ: Çok kısa bir anımsatma ve dilek nitelikli bir önerimi sizlere sunmak istiyorum. Sayın hocam para banka dersini öğretim müfredatına soktuğunu söyledi. Kendisini kutluyorum. Ama anımsadığım kadarıyla 1960'lı yıllarda Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ekonomi Bölümünde Para Banka dersi vardı. Sayın ŞAHİN hocam, Gökhan Günaydınla arasında geçen bir konuşmayı anımsatırken, Oda Başkanlığı kimliğinden de söz etti. Bence ister istemez ziraat mühendisliği peyzaj mimarlığı karşıtlığı gibi bir algıya da yol açtı. Görev aldığım ve içinde yaşadığım için şunu anımsatayım. Peyzaj Mimarlığı Odası Ziraat Mühendisleri Odasının öncülüğü ile 1991'de oluşmuştur. Görevde olduğum için biliyorum. Oda bünyesinde mekan olarak da arkadaşlarımıza yer verdik. Bu güzel yetkin önemli odamızın oluşmasında temel harcı Ziraat Mühendisleri Odası atmıştır. Yanlış anlaşılmasın diye bunu anımsatmak istiyorum. Şimdi yeni arayışlar, arayışın sonucunu duymadım. Somut bir şey duymadım. Uğur kardeşim diyor 5 yıl, ben diyorum 6 yıl. Mahsur var mı? Her bölgede 2 fakülte niye? Doğu Anadolu'da 1 fakülte Ege de beş fakülte. Ege de üretkenlik fazla. Dolayısıyla bunların sonu yok. İşin özünü kaçırmamız gerekiyor. Sonuçla sorunu karıştırmamız gerekiyor. Nasıl bir ziraat mühendisliği öğretimi sorusunun ardında, nasıl bir ziraat mühendisliği sorusu da yatıyor arkadaşlar. Bunda yalan var mı? Ankara Ziraat Fakültemizin bu nitelikte bir saptama amacıyla bir anket çalışması yaptığını öğrendik. Çok yerinde. Kutluyorum. Ama yetmez. Meslektaşlarımız kamuda ve özel kesimde nasıl bir performans gösteriyor. Bir performans analizini üniversitelerimiz akıl etti mi acaba? Arkadaşlar, önce durumu bilimsel yöntemlerle çok yeterince analiz edip, bir durum saptaması araştırması yapmak gerekiyor. Bu konuda fakültelerimize görev düştüğünü ifade etmek istiyorum. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Çok teşekkür ederiz. Buyrun Şükran hanım, çok kısa lütfen.

Prof.Dr. Şükran ŞAHİN: Çok kısa hocam. Hatırlatma için çok teşekkür ederim. Biz hocalarımızdan TMMOB'da özellikle ZMO'nın çok büyük destekleri olduğunu çok iyi biliyoruz. Büyüklerimiz hala ZMO'ya kayıtlılar doğal olarak. Hatta bende ZMO'ya kayıtlıydım. Odalar ve Oda oluşumları her zaman önemlidir. 234 sicil no'lu üyesiyim Peyzaj mimarlığı Odasında da. Bir şey söylemek istiyorum. Elbette bahçe bitkileri bölümü peyzaj mimarlığı bölümünün oluşumunda çok büyük katkı

sağlamıştır. Biryandan olaylar böyle, örneğin şehir bölge planlama bölümünü Amerika'da peyzaj mimarlığı bölümünden doğduğunu da söylemek istiyorum. Bu çok önemli bir bilgidir. Teşekkür ederim. Özür dilerim böyle bir yanlış anlaşılma için. Böyle bir şey yok. Biz nerden geldiğimizi çok iyi biliyoruz. Ama nereye gitmek istediğimizi de çok biliyoruz.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Nafi hocam buyrun.

Prof.Dr. Nafi BAYTORUN: Süre bakımından ben kısa keseceğim. Ben Şükran hocama teşekkür ediyorum. Zaten 2008 yapılanmasının temelinde bu yatıyor. Bu yapılanmada bölümlere dokunmadan fakültelerde ve fakülteler arası yeni programların açılmasına olanak sağlayacak programların oluşması için, YÖK buna müsaade etmedikçe o zaman çoğu hocamızın algıladığı şekilde bu bir geriye dönüştür. Bizim yapmış olduğumuz 2008 yapılanması. Ama YÖK'ün yeni programların açılmasına müsaade etmesi durumunda, bu tamamen bugün artık 3. Kuşak üniversitelere geçiş yapısını oluşturacaktır. Katılıyorum size. Sadece bir fakülte içinde ki bölümlerde ortak programları değil, bir üniversite içerisindeki farklı fakültelerin ortak programlarının açılması lazım. Bütün dünya bunu yapıyor. Biz hala havanda su dövüyoruz.

Bu çözümde ziraat fakültesinin, ziraat konseyinin bir araya gelerek yapacağı bir şey değil. Bu YÖK'ü idare edenlerin ele alması gereken bir milli politika olmalıdır.

Şimdi şuraya gelmek istiyorum. Anayasa gereği siz kapıda bekleyen gençlere okuma imkanı sağlamak zorundasınız. Bugün Türkiye'de açılmış bir fakülteyi kapatamazsınız. YÖK bunu çok iyi çözdü. YÖK'ün politikası çok enteresan, bırakın fakülteler açılsın, öğrenci gelirse yaşar, öğrenci gelmez ise yaşamaz. Nitekim görüyorsunuz bugün Hamdi bey gösterdi. Bir sürü bölüm kapandı ve kapanacak. Bir an önce YÖK bünyesinde bu ortak programların açılması girişiminde bulunmalıyız. Bir diğer konuya gelince, Uğur hocam artık yayın yapmak zor değil. 100 Euro'yu bastırınca yayın yapıyorsunuz. O bir ölçü değildir. Bunu sürekli vurguluyoruz. Bilgi artık bu dünyada paraya dönüştüğü müddetçe bir değer kazanıyor. Öbür türlü raflarda kalıyor. Bir tarafta tarım bakanlığına bağlı enstitüler araştırma yapıyorlar deniyor, diğer tarafta üniversiteler araştırma yapacak para bulamıyor diyorlar. Bilgi ile parayı birleştirmenin zamanı geldi artık. Açılacak olan ortak programları mı devreye sokacaklar, tarım bakanlığını mı? Bunun yapılanması lazım, bunun şekillenmesi lazım.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Teşekkür ederiz. Son iki konuşma için söz vereceğim. Çünkü zamanımız kalmadı.

Salondan: Ben bu fakülteden 68 yıl önce mezun olan bir meslektaő abinizim. Sunumlar çok güzeldi. İçerikliydi. Zengindi. Ben değinilmeyen birkaç konuya temas etmek istiyorum. Eğitim ve öğretim mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası diye ayrılması mümkün değil. Eğitim öğrettim mezuniyet öncesi ve sonrasını kapsayan uzun bir süreç. Ziraat Fakültelerinden mezun ettik, ilerisine karışmam demesi mümkün değil. Bu sorumluluktan kurtulamaz. Mezun olan kişiler, hele hele 38 tane ziraat fakültesinden her sene mezun olan kişiler işsizlik ordusunu teşkil etmek suretiyle mesleki bir sorunun içinde bulunmaktalar. Kimdir bunun sahibi? Tarım Bakanlığı mıdır? Tarım Bakanlığında böylesine önemli, hayati bir konunun konuşulmasından, bu konuları meclise taşıyacak olan sadece ve sadece tarım komisyonunda 7 tane ziraat mühendisi meslektaşımız var. Eğer bu sorunları meclise taşıyamadığımız sürece sizler burada havanda su döversiniz. Ben devlet üretme çiftliklerinde sorumlu olarak çalışırken, akademisyenlere araőtırmacılara kapı açtı. Öğrencilerin uygulamalı eğitim yapması için kapılar açık. Sorunları sorun mahallinde akademisyenlerle beraber görüşüp, konuşup sorunların çözümünü beraber teklif etmek suretiyle hem biz öğrenirdik hem de akademisyen, doktora çalışması yapan öğrenirdi. Tarımın olmazsa olmazı uygulamalı eğitimidir.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Sayın hocam çok teşekkür ederiz. Özetleyebilir miyiz rica etsem.

Salondan: Peki, kusura bakmayın. Ne yapmalı? Tarım işletmelerinin uygulama alanları, tarım bakanlığı, ziraat fakültesi, milli eğitim bakanlığı, YÖK, işverenler, iş dünyasında tarımsal işveren kesimler bir araya gelip, bunları eğitime tabi tutmak mecburiyeti vardır. Eğitim için her türlü imkân vardır. Bugün olan biten şudur. Ziraat mühendisi var, iş yok. İş var ziraat mühendisi yok.

Salondan. Vaktimiz var mı bilemiyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Yok hocam. Çok teşekkür ederiz. Siz buyrun Uygun hocam.

Prof.Dr. Uygun AKSOY: Bende kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum. Mahir beyin konuşmasında ve son konuşmacıda dile getirdi. Aslında bu alanda hepimizin

fikri var, ama somut, yaygın, paydaşlara dayalı bir araştırma sonucumuz yok. Dünkü konuşmamda kısaca değinmişim. Örnek vermişim. Örneğin Amerika'da bir çalışma, 8000 kişi ile görüşülerek, 31 üniversitenin katılımı ile yapılmış. Dolayısıyla ben çok farklı konularda birleştirme yapılabileceğini düşünüyorum ama, nereden nasıl başlayacağız? Hedef kitlemiz kim olacak? nasıl bir ziraat mühendisi, çeşitliliği ne olacak? Mutlaka araştırmalara dayalı bulgular üzerinden planlama yapmanın gerekli olduğuna inanıyorum. Aksi takdirde Uğur hocanın dediği gibi modellerden birine geri dönüş yaparız, 3 yıl sonra bununda şurası eksikti deyip bir daha başa geliriz. Benim esas söz almak istediğim konuda, yine dünkü konuşmamda kısaca geçiydim ama belki öğleden sonraki konuşmada da ayrıntısıyla tartışılıp veya somut bir öneri haline dönebilir. Sorumlusu yok dediğim de şunu kastettim.

Dekanlar Konseyi, üniversiteler arası kurulun danışma komisyonu niteliğinde bir konsey. Ama herhangi bir görev tanımı yok. Benim başkanlığını iki yıl boyunca yaptığım ve sonra istifa ettiğim YÖK'ün kurduğu komisyonda, direk YÖK'e eğitim komisyonuna danışma niteliği taşıyan bir komisyondur. Ve onunda görev tanımı yok. Ben 2 yıl boyunca görev tanımı yapmak ve bu görev tanımı içinde Dekanlar Konseyi ile nasıl bir işbirliği yapılması gerektiği ile ve bu işbirliğinin nasıl yansıtılabileceği konusunda defalarca raporlar hazırladım. YÖK'ün hiç umurunda olmadı. Atilla beyin ayrılmasıyla da hiç kimse ilgilenmedi. Sonuçta ben uzun bir sayfa gerekçeli bir rapor hazırlayarak istifa ettim. Arkadaşlarımda istifa etmeyi düşündü. Bende dedim ki yok. Bekleyin. biri dikkate alırsa sizi göreve çağırır, ama o günden sonra göreve çağırılan olmadı.

Dolayısıyla Dekanlar Konseyi benim kişisel düşüncem bir yönde hata yaptı. O da A üniversitesinde beş-10 tane diyelim ki veya bir üniversitede 150 ve daha fazlası öğretim üyesi olduğunda, benzer ..başka bir fakültede yeni kurulmuş dekanı hatta vekalet edenleri biliyorum, o kişilerle eşit oy ve eşit görüşlerle, ben kendi adıma fakültemde söyleyeyim, Cemalettin hocanın dediği gibi, dekan dedi ki ; bu böyle çıktı konseyden, bunu yapacağız dedi. Ben kendim, sizin açıklamalarınıza ben aynen inanıyorum, ben hatta şunu önerdim. O zaman siz lütfen nasıl ormancılar uzun bir süre sonra vazgeçtiler gitmekten, sizde lütfen gitmeyin dedim. Dekana kendim önermiştir.

Burada teorik olarak bazı şeyler çok demokratik işlerken, geri planında demokratik olmayan biçimlere de gidebiliyor. Bu konuların Nafi hocanın söylediğinden yola çıkarak, biz komisyon olarak bir tek şekilde görev almayı kabul ettim. Çünkü özel

bazı sorunlarım vardı. Görev almak istemedim. Tek koşul dedim. Tepeden inme yazı gitmeyecek YÖK'ten. Biz bunu tabana kabul ettirerek bir değişim yapılacaksa uzun vadede yapılacak. 3 defa dekanlar konseyi ile toplantı yaptık. Biri de bu salonda yapıldı. Çıkışta aynen şunu söyledi hocam üzülerek söylüyorum, dekanlar konseyi başkanı 3 toplantının ikisinde uyuyordu. Birinci sırada. Bir tane toplantıda bana çıktı dekanlardan bir tanesi şunu söyledi. "hocam çok katılıyorum. ama biz bunu YÖK yazı yazmadan yapamayız. Ne olur YÖK'ten bize yazı çıkarın." Bunun temel nedeni de fakültelerin stabil yapısıdır. Dekanlarında alttan gelen yoğun baskı içinde olmasıydı. Ben o nedenle hocaların kafaları değişmeli diye söylüyorum. Peyzaj örneğini de vereceğim. Ben uluslararası bahçe kurulunda yöneticilik yaptım. Şimdide Türkiye de dünya kongresini üstlendik, 2018'de uluslararası bahçe derneğinin içinde peyzaj ve kentsel bahçecilik diye bir çalışma gurubu var.

2018'de ki kongre için ben bizim peyzaj bölümü ile çalışmak istedim bana söyledikleri "o konular bizim ilgi alanımıza girmiyor, Bartın'da biri var galiba gidin Bartın'dakini bulun" dediler. Bu bir fırsattır dediğimizde, mesela süs bitkileri, bende bahçeciğim, Türkiye için çok önemli bir alan, bizim peyzaj bölümünü biliyorum, süs bitkilerini müfredattan çıkardılar. Halbu ki ziraatte olmanın getireceği faydalar, sinerjiler, kırsal kalkınma olabilir, süs bitkileri alanı olabilir, kentsel bahçecilik olabilir dedim. Ben bunu şuna bağlıyorum. Kendimde öz eleştiri yapıyorum. Bizde ortak bir araştırma politikası, ulusal bir araştırma politikası yok. Herkes kendi önceliğine göre, bende dahil olmak üzere çalışma alanımızı belirliyor ve çalışıyoruz. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Uygun hocam çok teşekkür ederim

Prof Dr. Şükran ŞAHİN: Hocam bir cümle. Eşit olması açısından Peyzaj mimarlığı altında ziraat bölümü olabilir mi?

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Şuanda da, son zamanlarda da o zamanlarda dekanlar konseyinde dekanların yapısı çok farklıydı. Yani Ankara Üniversitesi Dekanının oyu da bir tane İğdır'ın ya da bilmem bir başka yeni kurulan bir üniversitenin de oyu bir tane. Hiçbir tecrübesi olmadan gelip konuşuyor. Siz istediğiniz kadar sorun götürün anlatamıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Buyrun Cemal hocam,

Sayın hocam, bir dakikada bitireceğim. Zaten tarım, orman ve su ürünleri konseyinde görüşlerimi belirttim. Onlarca da yazım vardır. Öğleden sonra bulunmayacağım için, hep biz fakülteleri, lisansı dikkate alıyoruz. Birde önlisans sorunumuz var bizim. Tarım olarak. 2 yıl önce 449 tane tarım ile ilgili meslek yüksek okulu var. Bunun 373'ü normal eğitim.76'sı ikinci öğretim. Ve burada 1-2 veya 3 hoca oluyor. Bir hocamızın verdiği ders sayısı 7-8 oluyor. Alakası olmayan dersleri veriyorlar. Bu konunda öğleden sonra tartışılmasını istiyorum. Çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN: Biz teşekkür ederiz. Lütfen oturumu kapatmak zorundayım. Pardon sizi göremedim buyrun.

Salondan: Ben de teşekkür ediyorum. Ben üniversitede bir hoca değilim. Bir akademisyen değilim, ama bir kamu kurumunda peyzaj mimarıyım. Bugün eğitimden bahsediyoruz. Tabii ki eğitim camiasındaki sorunları çok iyi bilemem ama. Mesleğimin de en iyi şekilde temsil edilmesini en az hocalarım kadar istiyorum. Orman ve su işler Bakanlığı milli parklar genel müdürlüğünde ziraat mühendisi olarak görev alıyorum. Peyzaj mimarı olarak çalışıyorum. 2 tane sorun söyleyeceğim sadece. Burada ki yüksek öğrenimde ki arayışın biri eğitimin kalitesini artırmaya yönelik. Bir diğeri en temelde kamu kurum kuruluşların temel olarak ziraat mühendisliği mesleğinin, peyzaj mimarlığı mesleğine yönelik temel ihtiyaçları neler? Sorunlardan bahsedildi. Bence kurumlarda ki yasal sorumluluklarımız var ama bu kurumların yaptığı iş ve işlemlerde ziraat mühendislerinin, peyzaj mimarlarının yada su ürünlerinin rolü araştırılabilirse eğitim programlarındaki niteliğin daha çok artacağını düşünüyorum.

Bizler okuldan mezun olduğumuzda kurum kuruluşlarda işe girdiğimizde uygulama ile bambaşka şeylerle karşılaşmış oluyoruz. Uygulamada edindiğimiz deneyimler ve eğitimimiz bize teorik olarak yol gösteriyor. Ama biz uygulamada sudan çıkmış balığa dönüyoruz. Bence Kurum ve kuruluşlarla üniversiteler işbirliği protokolleri en kısa sürede yapabilirler. Bunun çerçevesinde staj programlarını bu kurum ve kuruluşların uygulama alanlarında yapabilirler. Bir de ben son olarak yüksek lisans ve doktora programlarında hocalarımız kurumlarla işbirliği yapabilir. Bu yapılırsa kurum üniversite araştırma birimleri çok disiplinli ve etkin çalışabilir. Bu da mesleklerimizin etkinliğini artırabilir. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Ayzin KUDEN : Çok teşekkür ederim.

III. OTURUM

ÇERÇEVE SUNU: Türkiye’de Su Ürünleri Mühendisliği Yüksek Öğrenimi: Arayışlar-Eğilimler-Etkiler

Prof.Dr. DOĞAN ATAY

Sayın Dekan, Saygıdeğer meslektaşlarım, bu güzel organizasyon için dekanımıza, yardımcılara, ODA Başkanımıza Yönetim Kurulu Üyelerimize bu emek için çok teşekkür ederim. İki gündür toplantılarda biraz karamsar hava oldu. Hatta son dağılırken arkaya bir baktım herkes karamsar görünüyordu. Ben gerçi sonuna doğru o karamsarlığı düzeltereğim gibi geliyor. Şimdi söze başlıyorum.

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Su Ürünleri Eğitiminde Arayışlar

Balıkçılığı gelişmiş ülkelerde balıkçılık üniversiteleri, fakülteleri, bölümleri, yüksek okulları varken, Türkiye’de cumhuriyetin ilk yıllarında su ürünleri eğitimi ile ilgili hiçbir eğitim kuruluşu yoktu. Türkiye’de 1928 yılında, Marmara balıkçılık meslek okulu kurulmuş, 1930 yılında Balta limanında kurulan Balıkçılık Enstitüsü ile birleştirilmiştir. Balıkçılık Enstitüsü de 1936 yılında kapatılmıştır.

Türkiye’de 1950 yıllarına kadar balıkçılık da herhangi bir eğitim ve araştırma çalışması yapılmadan, tahminlere ve söylentilere dayanan, çelişkilerle dolu bir balıkçılık izlenmiştir. Fen fakültesine bağlı 1951 yılında İstanbul Üniversitesine bağlı Hidrobiyoloji Araştırma Enstitüsü’nün kurulması su ürünleri araştırmaları ile ilgili ilk öncü çalışmadır. Daha sonra Et ve balık kurumuna bağlı olarak 1954 yılında balıkçılık araştırma merkezi kurulmuş fakat 1960 yılında ekonomik olmadığı gerekçesi ile kapatılmıştır.

Su ürünleri lisans eğitiminde ilk arayışlar; Ankara üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Fen Fakülteleridir.

Sizlerle Şair Bedri Rahmi Eyüpoğlunun dizelerini paylaşmak istiyorum

Ziraatçıların denize bakışı:

Deniz dediğin bir tarladır

Kapılar açılır içinde ,kapılar

Bitip tükenmeyen bereket kapıları

Balıklar akıp gider,bölük bölük tabur tabur

Alı al,moru mor,sarısı sarı,

Bedri Rahmi Eyüboğlu/Deniz Türküsü

Ziraatçılar denize tarla olarak bakar. Doğal dengeyi bozmadan, deniz canlılarını üretmek, gıda olarak değerlendirmek birinci amacdır.

Yeni Yem Kaynağı Olarak Deniz Yosunları: Yıl 1960, Doğu Anadolu da yem kıtlığı var. Köylüler hayvanları için saman dahi bulamıyorlar.

Böyle yılda Türkiye için yeni kaynakları araştırılırken literatür kaynaklarında ve medyada kuzey Avrupa ülkelerinde denizin çekildiği zamanlarda hayvanların deniz kıyısında otlatıldığıнын bildirilmesi üç tarafı denizlerle çevrili ülkemiz de Deniz yosunları yeni bir yem kaynağı olarak öngörüldü. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zirai Kimya kürsüsünde Doğan Atay tarafından yapılan “Türkiye’de yeni yem mambaları üzerinde bir araştırma” adlı çalışma 27.03.1963 tarihinde doktora çalışması olarak kabul edilmiştir.

Gıda kaynağı olarak Deniz yosunları: Dünyada artan nüfusun beslenebilmesi için duyulan endişeler araştırmacıları deniz ürünlerine çevirmiş ve denize kıyısı olan gelişmiş ülkelerde denizlerdeki bitkisel ve hayvansal kaynakları gıda olarak değerlendirmek üzere araştırma ve eğitim kurumları kurmuşlardır. “Karadeniz deniz yosunlarının gıda olarak değerlendirilmesi olanakları” isimli projemiz Norveç deniz yosunları araştırma enstitüsünce uygun bulunmuş ve Norwegian Agency for Internatonal Development kurumu tarafından bursla onurlandırılmıştır. “Doğu Karadeniz sahillerinden alınan Cystoseira Barbata deniz yosununun kimyasal yapısındaki değişiklikler ile civciv ve piliç rasyonlarında kullanılma düzeyleri” üzerinde bir çalışma 01 Kasım 1967 tarihinde doçentlik tezi olarak kabul edilmiştir.

Su Ürünleri Kürsüsünün Kurulma Arayışları

Denize kıyısı olan gelişmiş ülkelerde milli gelirin önemli bir kısmının balıkçılıktan, denizdeki bitkisel ve diğer canlıların değerlendirilmesiyle elde edildiği görülür. Böyle ülkeler incelendiğinde, değişik düzeylerde balıkçılık eğitiminin önem verildiği, su ürünleri ile ilgili çok sayıda araştırma enstitülerinin bulunduğu, devletin balıkçılık veya ilgili bakanlık kanalıyla balıkçıları desteklediği dikkate alındığında, Türkiye’de de balıkçılığın geliştirilmesi için eğitim kurumlarına öncelik verilmesinin zorunlu olduğu görülür. Bu görüşe dayalı olarak ziraat fakültesi zootekni bölümünde su ürünleri kürsüsü kurulması düşüncesi, zootekni bölümü toplantılarında 1968-1974 yılları arasında devamlı tartışılır. Kürsünün kurulması prensip olarak uygun bulunmasına rağmen, Kürsünün kurulması için yeterli yetişmiş akademik personel

olmadığı gerekçesiyle kuruluş işlemleri hep ertelenir. Kürsünün kurulmasını desteklemek üzere zootekni bölümü mezun öğrencilerimizden iki başarılı ziraat mühendisi (Mehmet Ali Canyurt ve Şevket Büyük Hatipoğlu) Milli Eğitim Bakanlığının uluslararası doktora burslarına ziraat fakültesinin adayları olarak gösterildiler. Her iki aday da doktora bursunu kazanarak doktora çalışması yapmak üzere Avrupa'ya gönderildiler.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASINDA SU ÜRÜNLERİ EĞİTİM ARAYIŞLARI

Su ürünleri eğitiminin önemini gündemde tutmak ve yaygınlaştırmak üzere, Ziraat Mühendisleri Odası seçimlerine katıldım ve Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kuruluna seçildim. (Ziraat Mühendisleri Odası, 50.Yıl Kutlama ve Tarım Haftası Etkinlikleri, sayfa 620,622). Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun hemen her oturumunda su ürünleri konusu gündemde olmuş ve bu konuda etkin çalışmalar yapılmıştır. Ziraat Mühendisliği tüzük ve yönetmeliklerinde ziraat mühendislerine ve su ürünleri bölümü mezunlarına kamu ve özel kurumlarda çalışma yetkisi verilmiştir. Ziraat Mühendisleri Odasının 50. Yıl kutlama ve Tarım Haftası etkinlikleri, 12-16 Ocak 2004 yayınında su ürünleri konusu, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, 17.Dönem.1971 çalışmaları (sayfa 621) içinde yer almıştır.

Su Ürünleri Yasa Çalışmaları

Ticaret Bakanlığı tarafından 1951 yılında düzenlenen Su Ürünleri Kongresi'nde Osmanlıdan kalma balıkçılık mevzuatının tadili konusu karar altına alınmış ve hükümete tavsiye edilmiştir. Bunun üzerine hükümet tarafından bir balıkçılık kanunu tasarısı hazırlanmış ve 1952 yılında meclise sevk edilmiştir. Tasarıdaki balık avcılığında kullanılan akaryakıttaki vergi muafiyetinin gayri meşru akaryakıt ticaretine yol açabileceği görüşüyle tasarı mecliste ret edilmiştir. Hükümet 1957 yılında yeni bir balıkçılık kanun tasarısı hazırlanmış ise de bu kanun tasarısı da mecliste uygun bulunmamıştır. Balıkçılıkla ilgili olarak, 1969 yılında tekrar su ürünleri kanun tasarısı çalışmaları başlatılmış ve tasarı 1971 yılında meclise sevk edilmiştir. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu tarafından su ürünleri kanun tasarısının meclisteki komisyon çalışmalarına katıldım ve Ziraat Mühendisleri Odasının görüşmelerini savunmak üzere yetkili olarak görevlendirildim.

Su Ürünleri Kanununun Mecliste Kabulü

Su ürünlerinin geliştirilmesinin Osmanlı devrinden kalma nizamnamelerle yürütülemeyeceği meclis komisyonunda da anlaşıldığından “Zabita-i Saydiye Nizamnamesi” kaldırılarak, su ürünleri kanun tasarısı mecliste 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu olarak kabul edilerek, 4 Nisan 1971 tarih ve 13799 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN KURULMASI VE SUR ÜRÜNLERİ KÜRSÜSÜ KURULMA ÇALIŞMASI

Su Ürünleri Kanunu'nun kabul edilmesinden hemen sonra Tarım Bakanlığında Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Su Ürünleri Genel Müdürlüğü'nün kurulmasından sonra Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunda da Türkiye'de su ürünleri eğitimine başlanmasının zorunlu olduğu görüşüne varılmıştır. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu su ürünleri eğitimi konusunda görüşmelerde bulunmak üzere, tüm ziraat fakültesi dekanlarını ayrı ayrı ziyaret etmişler, toplantılar düzenlemişlerdir.

Su Ürünleri Kürsüsünün Kurulması

Yeni üniversiteler kanun tasarısı, 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu, 1973 yılında kabul edilmiştir. Yeni Üniversiteler Kanununun da kürsülerden oluşan bölüm sistemi kabul edilince, Ziraat Fakültesi Hayvan Yetiştirme ve Islahı Bölümü 'Su Ürünleri' kürsüsünün kurulma teklifini tekrar Fakülte Kuruluna arz edilmesine oy birliği karar vermiştir.

Fakülte Kurulu yeni üniversiteler kanununa göre “Su Ürünleri Kürsüsü ”nün kurulması kararını tekrar A.Ü. Senatosuna arz etmiştir. A.Ü. Senatosu da 21.5.1974 tarih ve 636 sayılı kararı ile A.Ü. Ziraat Fakültesinde Hayvan Yetiştirme ve Islahı Bölümüne bağlı olarak Su Ürünleri Kürsüsünün kurulmasını oy birliği ile kabul etmiştir.

Su Ürünleri Kürsüsünün Kazanımları

A.Ü Ziraat Fakültesinde Su Ürünleri Kürsüsünün kurulması ile Hayvan Yetiştirme

ve Islahı Bölümü ve diğer kürsülerin ders saatlerinden kısıntı yapılarak, ancak Su Ürünleri Yetiştiriciliği, Su Ürünleri Avcılığı ve Teknolojisi, Balık Besleme dersleri verilebilmiş, fakat asıl önemlisi, Su Ürünleri Kürsüsünün kurulması ile Su Ürünleri Bilim Dalında doktora ve doçentlik yapma imkanı sağlanmıştır. Su ürünleri bilim dalı halen su ürünleri eğitim kurumlarında Doçentlik Bilim Dalı olarak kullanılmaktadır.

Su Ürünleri Kürsüsünden Bölüme Geçiş Arayışları

Türkiye’de 70’ li yıllarda, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Kürsüsünde; su ürünleri ile ilgili dersler, Ankara veteriner Fakültesinde; Av Hayvanları ve Balıkçılık, Fen Fakültelerinde ise Hidrobiyoloji ile ilgili dersler verilmekte idi. İstanbul da Japon hükümetinin desteğiyle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak kurulan Beykoz Su ürünleri Meslek Lisesi vardı. Bu okul mezunları gerek kamu ve gerekse özel kurumlarda değerlendirilemediğinden, okulun eğitimi zamanla su ürünleri dışında diğer meslek konularına kaydırılmıştır. Çok yönlü bir uğraşı olan su ürünleri, köklü teorik ve pratik bilgi isteyen ve öğrenilmesi zor bir meslek koludur. 70 yıllarda, serbest rekabet esasına dayanan ekonomik faaliyet döneminde, gelenek ve göreneğe dayanan atalardan kalma bilgi ve deneyim ile su ürünlerinin ekonomik şartlara uygun olarak üretimin sürdürülmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün, balık üretim tesislerinde ve su ürünleri bölge ve araştırma tesislerinde çalışacak lisans düzeyinde eğitim almış ziraat mühendislerine ihtiyaç olduğunu bildirmesi, lisans eğitimine geçiş arayışını hızlandırmıştır.

Gelişmiş Ülkelerde Su Ürünleri Üretimi

Balıkçıların, teknik elemanların, yönetici ve eğitici olan mühendislerin, su ürünleri meslek okulu veya yüksekokulları, su ürünleri bölüm, fakülte ve üniversitelerinde eğitilmiş oldukları görülmektedir.

Lisans Eğitimine Geçiş Arayışları

Lisans eğitim sistemlerinin araştırılması, akademik kadronun hazırlanması, ders kitap ve notlarının hazırlanması, akademik çevrenin ikna edilmesi olarak özetlenebilir.

Su Ürünlerinde Akademik Kadroyu Geliştirme Arayışları

Zootekni Kürsüsünden Dr. M.Salih Çelikkale, Yemler ve Hayvan Besleme kürsüsünden Dr.Muammer Erdem Su ürünleri Kürsüsüne atandılar. Yurt dışında doktora yapan Dr.Şevket Büyükhatiboğlu, Kamuda çalışırken doktora yapan Dr.İbrahim Erkoyuncu, Su ürünlerinde açılan asistanlık imtihanını kazanarak asistan olarak atandılar. Kamu kuruluşlarında ve üniversitelerde su ürünlerine ilgi duyan ziraat mühendisleri Dr.İbrahim Erkoyuncu, Dr.İsmail Mert, Dr.Mustafa Çetiner, Dr.Erol üçyıldız, Dr.Mustafa Doyuk, Dr.Mustafa Unal Sarıtaş, Dr.Mustafa Kalma, Dr.Ertuğ Düzgüneş, Dr.Osman Tatar, Dr.Muzaffer Bumin'e Su ürünleri bilim dalında doktora yaptırıldı.

Yurt Dışında Eğitim Arayışları

Dr.Mehmet Salih Çelikkale Ankara Ziraat Fakültesi ile Gottingen Ziraat Fakültesi arasındaki anlaşmaya dayalı olarak post doktora çalışması yapmak üzere Almanya'ya gönderildi. Dr. Muammer Erdem Milli Eğitim Bakanlığı yurt dışı bursunu "Su ürünleri beslenmesinde balık unu yerine bitkisel kaynaklı proteinlerin ikamesi" isimli post doktora çalışması için Japonya'ya gitti.

Dr. İbrahim Erkoyuncu, balık populasyonları üzerinde ki çalışma için post doktora projesiyle Milli Eğitim Bakanlığı yurt dışı bursunu kazanarak Japonya'ya gitti. Yurt dışında su ürünleri eğitim sistemlerini incelemek ve araştırmalar yapmak üzere; JACA bursunu kazanan Prof.Dr. Doğan Atay 10 Mayıs 1975 tarihinde, Japonya'ya 6 ay süreyle Su ürünleri üniversitelerinde araştırmalar planlamış, ders programlarını incelemiş, ders notu olabilecek dokümanları toplamış ve her ay büyük koliler halinde gemi ile Türkiye'ye göndermiştir. İsrail Rehovot Ziraat Fakültesi ile Ankara Ziraat Fakültesi arasındaki Bilimsel ve Teknik İş Birliği Anlaşmasından yararlanarak Prof.Dr. Doğan Atay İSRAİL'de havuzlarda balık yetiştiriciliğini incelemiştir.

A.Ü Ziraat Fakültesinde Su Ürünleri Bölümü Kuruluş Arayışları:

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Hayvan Yetiştirme ve Islahı bölümü 29 Mayıs 1978 tarihinde toplanarak;

Çok yönlü bir uğraşı alanı olan, köklü pratik ve teorik bilgi isteyen, öğrenilmesi zor meslek kolu olan, gelişmiş ülkelerde lisans eğitimi, su ürünleri bölüm, fakülte ve üniversitelerde yapılan su ürünleri eğitiminin;

Üç ayrı kürsüden oluşan, Hayvan Yetiştirme ve Islahı bölümü bünyesinde gelişemeyeceği, mühendislere yeterli teorik ve pratik bilgi verilemeyeceği anlaşıldığından, su ürünleri bölümünün kurulması ve kurulma karar ve gerekçesinin Dekanlığa sunulmasına karar verilmiştir.

Ziraat Fakültesi ve A.Ü Senato Kararı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ FAKÜLTE KURULU KARARI

Toplantı Tarihi : 1 Haziran 1978

Toplantı Sayısı : 150 / Karar Sayısı: 5

2/3 çoğunluğun bulunduğu tespit edildikten sonra "SU ÜRÜNLERİ KÜRSÜSÜ'NÜN 'SU ÜRÜNLERİ BÖLÜMÜ" olarak kurulması hakkında Hayvan Yetiştirme ve Islahı Bölümü Başkanlığının 29 Mayıs 1978 Tarih ve 50 sayılı teklifi ve buna ilişkin gerekçe okundu ve görüşüldü.

1.SU ÜRÜNLERİ KÜRSÜSÜ'nün SU ÜRÜNLERİ BÖLÜMÜ olarak kurulmasına;

2.23 Mart 1977 tarih ve 15887 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi "Ziraat Mühendisliği" lisans öğretimi ve Sınav Yönetmeliğinin 3. maddesinin aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmesine karar verilmiştir.

Türkiye'de Lisans Düzeyinde İlk Su Ürünleri Eğitimi

Su ürünleri Bölümü 1978 yılında kurulmasına rağmen, Türkiye'de lisans düzeyinde ilk su ürünleri eğitimi 1979-1980 ders yılında Ziraat Fakültesi Su Ürünleri

Bölümüne doğrudan öğrenci alınarak ve Su Ürünleri lisans programı uygulanarak başlanmıştır. Su ürünleri bölümünün ilk öğretim üyeleri; Prof.Dr. Doğan Atay, Doç. Dr. M.Salih Çelikkale, Doç.Dr. Muammer Erdem, Doç.Dr. Şevket Büyükhatiboğlu, Doç.Dr. İbrahim Erkoyuncudan oluşmuştur.

Bölüme Bağlı Bilimsel Kurum Ve Kuruluşlar

Türkiye’de kurulmaya başlayan balık çiftlikleri ile diğer su ürünleri sektörlerinin sorunlarının tespiti ve çözümlenmesi için, A.Ü Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümü’nün planladığı;

TUBİTAK, DEVLET ÜRETME ÇİFTLİKLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, A.Ü.ZİRAAT FAKÜLTESİ DEKANLIĞI’nın desteklediği; Sektör sorunları ile ilgili araştırmalar yapılması, akademisyenler ve araştırmacılar yetiştirilmesi, kurslar düzenlenmesini, yetiştiricilik sistemlerinin araştırılmasını amaçlayan araştırma ünitesi (OKBA) kurulmuştur. Orta Anadolu Kültür Balıkçılığı Araştırma Ünitesinin (OKBA) Başkanı: Prof.Dr. Doğan Atay olmuştur.

Yetiştirilen Akademisyen Ve Araştırmacıların Etkinlikleri

OKBA Araştırma Ünitesinde görev alan araştırmacılar; Doç.Dr. Muammer Erdem, Doç.Dr. M.Salih Çelikkale, Doç.Dr. Şevket Büyükhatiboğlu, Doç.Dr. Metin Timur, Doç.Dr. Niyazi Özdemir, Doç.Dr. İbrahim Erkoyuncu, Dr.Mustafa Kalma, Nazmi Tekelioğlu, Su ürünleri yüksek okul ve fakültelerinde müdür, dekan ve öğretim üyeliği yapmışlardır.

Okba Araştırma Ünitesinde Araştırma Yapan Bakanlık Elemanları

Dr.İsmail Mert, Dr.Mustafa Doyuk, Dr.Erol Üçyıldız, Dr.Mustafa Çetiner, Dr.Muzaffer Bumin, Dr.Ertuğrul Düzgüneş, Doç.Dr. Niyazi Özdemir Tarım ve Köyşleri Bakanlığında su ürünlerinin etkin hale gelmesine su ürünleri sektörünün geliştirilmesinde etkin görev yapmışlardır.

SU ÜRÜNLERİ BÖLÜMÜNÜN VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN KAPATILMASI

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Kanunu 6 Kasım 1981 tarihinde 2547 sayılı Kanun olarak yayınlandı. YÖK Kanunu yayınlandığında Su Ürünleri Bölümü öğrencileri 3. sınıfa geçmişlerdi. Ziraat mühendisliği eğitiminde düzenlemelerle ilgili, YÖK üyesi Prof.Dr. Eyüp Hızalan'ın başkanlığında 1981 yılı Kasım ayında Ziraat Fakültesi Dekanlarından oluşan bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyonun kuruluşu, kuruluş nedeni, amacı, çalışma programı ve komisyon üyeleri fakülte kurullarından ve akademik çevreden gizli tutulmuş ve sonuçta 12 bölüm kapatılmış ve 3 yeni bölüm kurulmuştur. Tarım Bakanlığında yapılan düzenlemede de ise Su Ürünleri Genel Müdürlüğü gizlice kapatılmıştır.

SU ÜRÜNLERİ EĞİTİMİNİN YENİDEN AÇILMA ARAYIŞLARI

YÖK üyelerine Su Ürünleri Bölümünün yeniden açılması ile ilgili gerekçeli dilekçe hazırladım ve YÖK üyelerine tek tek elden verdim ve açıkladım. Görüşmelerimde, YÖK üyeleri su ürünleri üretimi ve eğitimini önemli bulmalarına rağmen olumlu sonuç alamadım. Milli Güvenlik Konseyine ulaşmak son çare idi benim için.

Prof.Dr. Doğan Atay Şubat tatilinde Uludağ Köy hizmetleri tesisinde bir İzmitli işadamı ile dost olmuş ve Uludağdan ayrılırken birbirlerine kartlarını vermişler ve tekrar görüşmek dilekleriyle ayrılmışlardı. Ankara'da KONSEY üyelerine ulaşmak üzere uğraşırken, Toprak-Su Genel Müdür Danışmanı Albay dostum İzmitli işadamı dostumun Oramiral Nejat Tümer'in kayın biraderi olduğunu söyledi. Aynı gece yapılan telefon görüşmemizde bir iki gün içinde randevu alabileceğini söyledi. Uludağ – Bursa yolunun kardan kapanması ve İzmitli asil bir işadamı ile tanışıp dost olmak su ürünleri ve eğitiminin kaderi miydi?

Milli Güvenlik Konseyi üyesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer'e verilecek gerekçeli dilekçe;

Milli Güvenlik Konseyi Üyesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer' in Özel Kalem Müdürü telefonla arayarak 1 Mart 1982 tarihinde saat 14.00 de Prof. Dr. Doğan Atay'ı kabul edeceğini ve güvenlik nedeniyle fakülteden alınarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığına askeri bir araçla getirileceği bildirilmişti. YÖK üyelerine

verdiğim gerekçeli dilekçeyi tekrar gözden geçirdim ve Milli Güvenlik Konseyi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer'e verilmek üzere aşağı da ki dilekçeyi hazırladım. Tarihi görüşmeye en kıdemli öğretim üyesi Doç.Dr. M.Salih Çelikkaleyi gözlemci olarak götürdüm.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER İLE GÖRÜŞME

Görüşmemizde Oramiral Nejat Tümer, sözümüzü kesmeden sabırla bizi dinledi. Sadece öğrencilerimizin daha önce kurulmuş bulunan Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün ve Milli Güvenlik Konseyi'nin kurmuş olduğu Denizcilik Müsteşarlığının teknik elemanı olacaklarını belirttiğimizde araya girerek "Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi olarak Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün kapatılmış olduğunu zannediyorum" dedi. Bir gün önce Su Ürünleri Genel Müdürü ile bu konuyu konuştuğumuzu ve Bakanlık içinde Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün korunduğunu söylediğini belirttiğimizde, benden günah gitti der gibi hafifçe gülümseyerek başını salladı. Görüşmemiz bizim tahmin ettiğimizden çok daha uzun sürdü. Görüşme sonunda Oramiral Nejat Tümer, kendisinin denizci olması nedeniyle aynı dili konuştuğumuzu, bizi anladığını dilekçemizi bir üst yazı ile doğrudan YÖK başkanı Prof.Dr. İhsan Doğramacı 'ya göndereceğini ve hocanın cevabı yazısını alır almaz, bir üst yazıyla bize iletceğini bildirdiğinde, umutlarımızın gerçekleşeceğini düşünerek sevindik ve teşekkür ederek ayrıldık.

Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer 'in Mektubu:

Milli Güvenlik Konseyi Üyesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer ile görüşmemizden 23 Mart 1982 tarihinde aşağıdaki mektubu alıncaya kadar aradaki üç haftalık sürenin bizlere ne kadar uzun geldiğini anlatmak mümkün değil.

MEKTUP

Oramiral Nejat Tümer
Deniz Kuvvetleri Komutanı
Milli Güvenlik Konseyi Üyesi
Ankara, 23 Mart 1982

Prof.Dr. Doğan Atay,

Fakülteniz Su Ürünleri Bölümünün Lisans öğretimi hususundaki YÖK Başkanlığının cevabı yazısı ilişikte gönderilmiştir. Konunun görüşüldüğü şekli ile neticeleneceğı anlaşılmaktadır.

Bilgilerinizi rica eder, bu vesile ile en iyi dileklerimi sunarım.

Oramiral Nejat Tümer

Su ürünleri bölümünün ve su ürünleri yüksek okullarının açılması ile ilgili YÖK Başkanı Prof.Dr. İhsan Doğramacının mektubu tarihi belge;

Sayı: 702

Ankara

Konu:

22 Mart 1982

Sayın Oramiral Nejat Tümer
Deniz Kuvvetleri komutanı ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi

Sayın Komutanım (Sayın Doğramacının el yazısı)

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümü'nün 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun geçici 28. maddesi ile ilgili düzenlemelerde Lisans öğretimine devam etmesinin gerekliliğı kabul edilerek durumu korunmuştur.

Bunun yanında mektubunuzda da belirttiğiniz gibi, Türkiye'nin gıda sorunu açısından su ürünleri eğitiminin önemi dikkate alınarak İstanbul, Ege, Çukurova, Fırat ve 19 Mayıs üniversitelerinde birer Su Ürünleri Yüksek Okulu açılması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

En derin saygılarımla (Sayın Doğramacı'nın el yazısı)

İhsan Doğramacı
Yükseköğretim Kurulu Bşk

Su Ürünleri Bölümünün Yeniden Açılışı ve Genel Müdürlüğün Kapatılması

YÖK Başkanı Prof.Dr. İhsan Doğramacı'nın Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümü'nün 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun geçici 28. maddesi ile ilgili düzenlemelerde lisans öğretimine devam etmesinin gerekliliği kabul edilerek durumu korunmuştur yazısı kısa sürede Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığına ulaştı. YÖK Kanununun geçici 28. maddesi ile ilgili düzenlemelerle Ziraat Fakültelerindeki 12 bölümün 3'e indirildiği ve Su Ürünleri Bölümünün korunması ile birlikte Ziraat Fakültelerinde 4 Bölümlü lisans eğitiminin yapılması kararlaştırılmış oldu. Su ürünleri Bölümünün yeniden açılışı gerekçe gösterilerek zamanla diğer bölümlerimizde tekrar açıldılar. Su ürünleri Genel Müdürünün bana yanlış bilgi vermesi sonucu ise GENEL MÜDÜRLÜĞÜN tekrar açılma şansını kaçırdık.

Veteriner Fakültesi Su Ürünleri Ve Av Hayvanları Kürsüsünün Kapatılması

Veteriner Fakültesi Su Ürünleri ve Av Hayvanları Kürsüsü öğretim elamanlarının durumu ile ilgili olarak, görüşmeye geldiklerinde, Veteriner Fakültesi Dekanı Su Ürünleri Bölümü isterse, öğretim üye ve elemanlarının, Veteriner Fakültesi Su Ürünleri ve av hayvanları kürsüsü varlıklarının, Veteriner Fakültesine bağlı Çifteler su ürünleri üretim tesisi ile Sivas Pınarbaşı Alabalık Üretimi işletmesinin Su Ürünleri Bölümüne verilebileceğini söylemişti. Belirtilen konularda tamamen anlaşmaya varıldı. Su Ürünleri Bölümü görüşü olarak, anlaşmanın yazılı olarak üçlü imza ile belgelendirilmesinin doğru olacağını belirtilmesine rağmen, dekanlar sözlü anlaşmanın yeterli olduğunu bildirdiler.

Kısa süre sonunda içinde Veteriner Fakültesi Su ürünleri ve Av hayvanları Kürsüsü öğretim üye ve elemanlarının hepsi Su Ürünleri Bölümüne katıldılar. Daha sonra Çifteler Su Ürünleri Üretim Tesisi ve Sivas Pınarbaşı Alabalık Üretim tesisi Ziraat Fakültesi tarafından teslim alındı. Veteriner Fakültesinde eğitimin kapanmasına çok üzuldüm, öğretim elemanlarınca çok zenginleştığımız için sevindim. Öğretim üyelerinden bir kısmı bizde kaldı .Bir kısmı da kurulan su ürünleri yüksek okullarında görev aldılar.

YÖK DÖNEMİNDE LİSANS DÜZEYİNDE SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK EĞİTİMİ VEREN KURUMLAR(1982-2010)

1982 yılında; 6 su ürünleri fakültesi, 1 deniz bilimleri ve teknolojisi fakültesi,

1988 yılında;1 su ürünleri fakültesi,

1992 yılında; 5 su ürünleri ve 2 deniz bilimleri ve teknoloji fakültesi 1 su ürünleri mühendisliği bölümü,

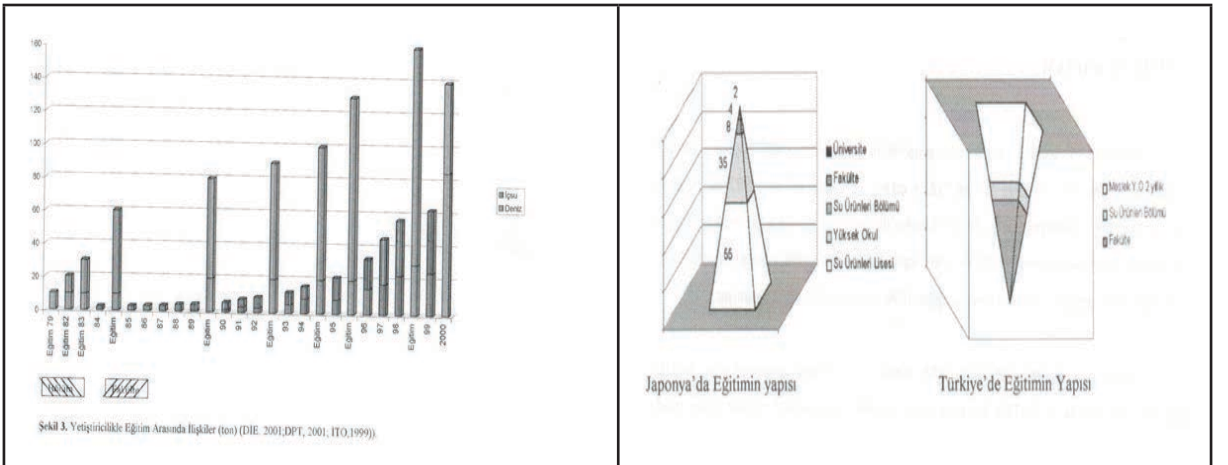
1993 yılında; 1 su ürünleri bölümü,

1994 yılında; 1 su ürünleri mühendisliği bölümü,

1998 yılında; 1 su ürünleri fakültesi,

2003 yılında; 1 deniz bilimleri fakültesi,

2008 yılında; 1 su ürünleri fakültesi ve 1 su ürünleri bölümü ve 2010 yılında 2 su ürünleri fakültesi açıldı.

Su Ürünleri İstatistikleri
Fishery Statistics

	Deniz Ürünleri Sea Products (Ton - Tons)	Yetiştiricilik Üretimi Aquaculture Production (Ton - Tons)	Tatlısu Ürünleri Freshwater Products (Ton - Tons)
2002	522 744	61 165	43 938
2003	463 074	79 943	44 698
2004	504 897	94 010	45 585
2005	380 381	118 277	46 115
2006	488 966	128 943	44 082
2007	589 129	139 873	43 321
2008	453 113	152 186	41 011
2009	425 046	158 729	39 187
2010	445 680	167 141	40 259
2011	477 658	188 790	37 097
2012	396 322	212 410	36 120
2013	339 047	233 394	35 074
2014	266 078	235 133	36 134

Kaynak: Yetiştiricilik üretimi ve tatlısu ürünleri için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.

Source: For aquaculture production and freshwater products, Ministry of Food, Agriculture and Livestock.

EĞİTİMİN ÜRETİME ETKİLERİ

Türkiye’de su ürünleri eğitimi arayışları başladığı yıllarında balık yetiştiriciliği-balık ziraatı yoktu. Üretim, deniz ve iç sulardan avcılıkla elde ediliyordu. Eğitimin etkisiyle yetiştiricilikte üretim hızla arttı. Yetiştiricilik ile üretim ve avcılıkla üretime eşdeğer hale geldi. İhracat arttı. Avrupa ülkelerinde yenen 5 balıktan 1’i Türkiye’den gitti. Eğitim kurumlarının aşırı artışı ve kalite düşüşü nedeniyle üretimde benzer bir artış sağlayamadı.

YÖK DÖNEMİN DE SU ÜRÜNLERİ VE BALIKÇILIK EĞİTİMİNDE GENEL DURUM

(1968-1978) Ziraat fakültesinde 1 su ürünleri bölümü

(1982-2010) 25 lisans düzeyinde eğitim kurumu

(1982-2010) 17 MYO su ürünleri bölümü

İkili ve gece eğitimine geçiş

Çok bölümlü eğitime geçiş

Eğitim kurumları arasındaki iliŐki de piramit ters d6nd6. Eğitim kalitesi d6Őt6. Eğitimin 6retime ilk yıllardaki olumlu katkısı kalmadı. M6hendis sayısında enflasyon oldu. Son yıllarda 6đrencilerin su 6r6nlerine tercihi azaldı. Y6K kontenjan kısıtlaması uyguladı. Kontenjansız kurumlar meslek okulundan yatay ge6iŐ ile 6đrenci alımına gitti. Az ve talep dengesi bozuldu.

SU 6R6NLERİ LİSANS EĞİTİMİNDE YENİ EĞİLİMLER, ARAYIŞLAR VE 6NERİLER

Az teorik 6ok uygulamalı eğitim sistemi d6zenlenmelidir. Su 6r6nleri m6hendislerine, su 6r6nlerinde pazarlama, değerlendirme ve teknolojesi konularında y6ksek lisans yaptırılmalıdır. Su 6r6nleri m6hendislerine m6teselsil kefalet sistemi ile kredi sağlanmalıdır. Stajlar, balıkların sağım, larva besleme, bakım ve pazarlama zamanlarına g6re d6zenlenmelidir. 6đrencilerin su 6r6nlerini tercih etmeleri teşvik edilmelidir. İstihdam imkanı olan yeni lisans kolları a6ılmalıdır. 6retim ve eğitim kurumları arasında staj, istihdam ve araştırma konularında koordinasyon sağlanmalıdır. Staj, mutlaka 6zel kurumlarda yaptırılmalıdır. Eğitim kurumlarında 6đrenci turizmi teşvik edilmelidir. Eğitimi yetersiz 6lkelerde istihdam olanakları aranmalıdır.

III. OTURUM TARTIŞMA

OTURUM BAŞKANI

Prof.Dr. M.Salih ÇELİKKALE / İst.Aydın Üniversitesi Danışmanı

TARTIŞMACILAR

Prof.Dr. Meriç ALBAY

İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi

Prof.Dr. Kadir SEYHAN

KTÜ Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği

Prof.Dr. Hijran YAVUZCAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi

OTURUM BAŞKANI: Prof.Dr. Mehmet Salih ÇELİKKALE

Sayın Rektörüm, Değerli Meslektaşlarım, Saygıdeğer Hanımefendiler hepinizi en içten saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Öyle zannediyorum öğrenci arkadaşlarımız yok. Uygulama diyorduk, zannediyorum en güzel uygulama yerlerinden biriside burası. Değerli arkadaşlarım, uzun yıllar deneyeime sahip olan, kendisi ile aynı fakültede, Ankara Ziraat fakültesinde 20 yıl beraber çalıştığım ve su ürünleri kürsüsü bölümünde 10 yıl odalarımız karşı karşıya olacak şekilde çalıştığım, aynı bölümde birlikte çalıştığım birçok arkadaşım burada. Hepsine çok teşekkür ediyorum. Hocam çok güzel özetlediler. Ben hocamın söylediklerine ufacık bir ekleme yapacağım.

Tabii Su Ürünleri Eğitimi Derneğinde, İstanbul Fen fakültesinide anmadan geçemeyeceğim, 1933 de Navillanın İsviçreden Atatürk'ün getirdiği bir bilim adamı, Ordinayus Profesör kendisi, ona Zooloji Enstitüsünü kurduruyor, o da balıkçılık içerisinde yapıyor. Fakat ömrü vefa etmeyince, yine onun yerine Ordinayus profesör Dr. Curt Kosswig getirtiliyor. Onuda yine Atatürk getirtiliyor. O'da bu enstitüye balıkçılığı çıkartarak Hidrobiyoloji Araştırma Enstitüsü deniyor. Bunda sonra kendisi birara Almanya'ya gidiyor, geliyor.1955'in başında bu enstitünün başına geçiyor. 1955'e kadar burada görev yapıyor. Ondan sonra Almanya'ya tekrar dönüyor, Hamburgda zooloji enstitüsünün direktörlüğünü yapıyor. Fakat nefret etmiş olacak ki, yine aşiyanda karı koca yanyana yatıyorlar. "Beni Türk topraklarına

gömün diyerek". Döndüğünde Erzurumda su ürünleri enstitüsü kuruyor, fakat orda da gitmiyor. Sayın hocam biliyorlar. Diğer taraftan ege fen fakültesinde, rahmet olsun, Remzi hocam ve ekibi orada araştırma enstitüsü kuruyorlar. Daha sonra su ürünleri fakültesi ile birleşerek, orası da geçiyor. Ankara fen fakültesinde sadece baraj ve göllerde yapılan çalışmaları görüyoruz.

Ziraat Fakültesi ve Veteriner Fakültesi 1969'lu yıllardan başlamak üzere, av hayvanları ve balıkçılık, ziraat fakültesinde su ürünleri kürsüsü daha sonra bölümü, sayın hocamın belirttiği gibi. Kuruluşla eğitimin çok büyük ilişkisi var. Eğer bir kuruluş köklü ise o alanda çalışan elemanların yetişmesinde ki eğitim kurumları da kuvvetli oluyor ve yetiştirdiği öğrenciler ona göre köklü oluyor. 1968 yılında tarım bakanlığına bir toplantı yaptık. 3 kişiydik. Rahmetli veteriner arkadaşımız Dr.Fettullah bey, Remzi bey ve ben. Orada bir su ürünleri şubesi kurulmuştu. O zamana kadar değerli hocamında bahsettiği gibi.

Su ürünleri konusunda 15 bakanlığın ilişkisi var. Ulaştırmadan enerjisine ve diğerlerine kadar. İşte o şube müdürlüğü ile yeni bir süreç başladı. 1971 de daire başkanlığı kuruldu. Yine rahmetle anıyorum. Suat Bayram onun başkanı oldu. Bir yıl sonra genel müdürlük oldu. Ve yine onunda daire başkanı oldu. 1982'ye kadar bu durum devam etti. Ama genel müdürlük kurulduğunda, sayın hocam içindeydi, 10 bölgeye il'e bölge müdürlüğü kuruldu. 5-6 il'e il müdürlüğü kuruldu. Bölge müdürlüklerinde çok güzel çalışmalar başlıyor. Göletlerde, barajlarda, göllerde, denizlerde vs. 1982'de bu genel müdürlük daire başkanlığına iniyor. Daha sonra o da kaldırılıyor ve diğer genel müdürlükler arasında bölünüyor. Bir gün uçakla giderken, yetkili bir bakana, dedim ya "su ürünlerini niye kapattınız?" bana verdiği cevap çok manidardı. "İslahı mümkün olmayan bir kuruluş haline geldi."dedi.

Yine değerli hocamın belirttiği gibi, uzun zaman toplantılarda dile getirdik. Mutlaka bir genel müdürlük kurulmalı dedik. Bunu bakanlıktaki arkadaşlarla hemfikir olarak söyledik. Ve 2011 yılında 639 zannediyorum, sayılı kanunla, Balıkçılık ve Su ürünleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Öyle zannediyorum ki 45 yıllık bir deneyim sonucunda, bu genel müdürlük artık eski hatalarını yapmayacaktır. Eskisinden ders alarak çok daha başarılı işler yapacak. Ben yorum kısmını sona bırakacağım. Değerli arkadaşlarımı dinlemek istiyorum. Şuanda belki dünyanın en mutlu insanlarından biriyim. Neden?. Kurulmasında büyük emek verdiğim A. Ü Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Bölümünden arkadaşım burda. Daha sonra dediler ki hocam sen buraya yetmezsin, sen başka bir üniversiteye git, oradada kuurlacak bir şey

var. 1984 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesine gittim. Denis Bilimlerini kurdum. 15 yıl oranın yöneticiliğini yaptım. Şimdi ki dekanım burda. Burda da yeter hocam, sen başka bir üniversiteye git dediler. Peki dedik İstanbul Üniversitesine gittim. Oh dedim idarecilikten kurtulduk. Orada da sağolsun dekan yaptılar. 2 dönem dekanlık yaptım. Şimdi aynı koltukta oturan arkadaşım burda. Arkadaşlar dediler ki yeter bu kadar fakültelerde çalıştığı, gidin üniversite kurun, dediler. Gittim, bir de üniversite kurdum. 6-7 yılda oranın yöneticiliğini yaptım. Bunun için ben çok mutluyum.

Bilim adamının en önemli görevi eleman yetiştirmektir. Bir diğr önemli görevi olaylara objektif bakabilmektir. Saygıdeğer abim hoşgeldiniz. Dün ve bugün devam eden toplantılarda, gördüğüm programda bugüne kadar, diğr dekan arkadaşlarım ne olur bana kızmasınlar, gördüğüm en görkemli kutlamaydı. Şu kadroyu pek fazla yerde görmemiz mümkün değil. Bunun için Sayın ODA Başkanına, Sayın Dekanına çok çok teşekkür ediyorum. Bize bu fırsatı verdiler. Sizlerle karşı karşıya oturma şansını verdiler. Ben ilk sözümü Sayın Su Ürünleri Bölüm Başkanına geçmiş olsun diyorum, rahatsızlığı nedeniyle gelemediği için, dekan yardımcımız Hijran hanıma vereceğim. Bu arada da müsaadenizle İstanbulda meydana gelen feci olaylarda 11 vatandaşımızı kaybettik. Sultanahmette ki Patlama nedeniyle. Allah rahmet eylesin. Buyrun Hijran hocam,

Prof.Dr. Hijran YAVUZCAN

Teşekkürler hocam. Ben de yeni aldım haberini, Nilsun hocamızın annesine çok geçmiş olsun diyorum. Patlamada hayatını kaybedenlere Allahtan rahmet diliyorum. Maalesef Türkiye’de bu tür atmosferler çok sık yaşanmaya başladı. Canımız sıkılıyor ama bir taraftanda çalışmaya devam etmeliyiz. Konuşmamı spontan yapacağım çünkü daha önceden haberdar değildim. Hangi noktalara temas etmem gerektiğini, şuanda, sesli düşünerek sizlerle paylaşacağım. Bizler aslında hocalarımızdan Doğan hocamızdan, Çelikkale hocamızdan, abilerimizden çok iyi bir miras devraldık. Kendimi bu açıdan çok şanslı hissediyorum.

Ben fakülteye 1984 girişliyim. 1988’de mezun oldum. Çok büyük hocalardan ders aldım, onların öğrencileri oldum. Doçenlik cüppemi Çelikkale hocamız giydirmişti. Bu benim için büyük bir onurdu. Ve şöyle tahmine diyordum; biz bu mirası aldık, bu şekilde geliştirerek, gelecek nesiller bırakırız, teslim ederiz diye düşünüyordum ama hiçte öyle olmadı, su ürünleri bölümü ziraat fakültesinin yaşadığı sorunları birebir yaşayan bir bilim dalı haline geldi. Hatta itibarını biraz daha kaybetti son

zamanlarda. Bu mesleğe gönül veren akademisyenleri, şevkle öğrenci yetiştirmeye çalışan biz öğretim üyeleri için biraz can sıkıcı oldu. Bu heyecanımızı ara ara kaybettik. Doğan hocamız bizi hiçbirzaman karamsar görmek istemiyor ama, maalesef zaman zaman bu karamsarlığa düşüyoruz. Özellikle söylemek gerekirse geçmişte çok büyük başarılar var. Gelecekte ne olacak? Su ürünleri için bir strateji mutlaka belirlenmelidir. Bunu söylerkende aslında canım sıkılıyor. Bunu ben bu akademik hayatım boyunca en az 10 farklı platformda farklı kitlelere söyledim. Herhengi bir yol katettiğimiz yok. Dekanlar konseyinde ne tür kararlar alınıyor? Uygulamaya geçiriliyor mu? Kararları kimler alır? Kimler uygular? Bu dekanlar konseyinin bir web sayfası yok mudur? Biz onu takip edebilir miyiz? YÖK'ün aldığı kararlardan neden öğretim üyeleri sorumlu tutulur. İstedikleri kadar üniversite açarlar ama öğrenci bulamamalarını konusu neden öğretim üyelerinindir.

Bu tür sorular yıllardır birbirimize sorduğumuz sorulardır. Dolayısıyla bugünde burada sorunlara dokuncağız hep beraber. Bir strateji geliştirebilir miyiz? Bilmiyorum. Ama şunu söylemek isterim. Su ürünlerinin itibar kaybettiği çok değerli bir meslek olmasına rağmen, ama farklı platformlarda yurtdışındada bulundum. Hem Avrupa'da hem Amerika'da itibar kaybetmiş, çok fazla öğrenci bulamayan mesleklerden bir tanesi su ürünleri bölümü. Hatta şunu söyleyebilirim. Bizde ki gibi bir sistematik yapılanmada yok yurt dışındaki su ürünleri eğitiminde. Belki biz biraz daha avantajlıyız. En azından tarımsal alanın bir kolu olarak, iyi bir yapılanmamız var. Meriç hocam herhalde bize biraz yapılanmadan da bahseder.

Uluslararası sivil toplum kuruluşu olarak neler yapmamız gerekir. Ama mevcut durumda öğrenci bulamaması ve bunun akabinde de YÖK'ün sıfır kontenjan vererek, bazı fakülteleri cezalandırması yarayı daha da büyütüyor ve su ürünleri hakettiği konumda bulunamıyor. Ve bu gerçekten bizim canımızı sıkıyor. Gelen öğrencilerin kalitesine ilişkin bir şey söylemek istemiyorum. Çünkü öğleden önceki oturumda ziraat fakülteleri için söylendi. Aynı sorun su ürünleri içinde geçerli. Sahip olduğumuz bilgiyi aktarabileceğimiz bir öğrenci kitlesi ne yazık ki karşımızda yok. Derslerin ağırlığını iyice hafiflettik. Nerdeyse ön lisans düzeyde eğitim yapma durumunda kalıyoruz çok ağır olan derslerde. Bunlar sorunlarımız.

Dekanlar hep birlikte bir strateji belirlerse, biz öğretim üyeleride destek verirse, belki bundan sonraki zaman diliminde hocamızın söylediği karamsar tabloyu birazcık aydınlatabiliriz. Bu turda son olarak şunu söylemek istiyorum. Gerçekten enerjimizin bir kısmını kendimizi anlatmaya ayırdık. Bu kadar yıllık akademik

hayatımızda. Ben bazen yoruluyorum. Su ürünleri çok önemlidir. Temel bir konudur. Avrupa'da şöyle dikkate alınır, japonya'da böyledir, Tayland'da şu kadar insan şu kadar günde kariders yer. Ve ben gerçekten bu akademik hayatımda yorulduum. Araştırmaya harcaayacağımız enerjiyi kendimizi anlatmaya, mesleğimizin değerini anlatmaya ayırdık. O nedenle inşallah gelecek yıllar daha güzel olur. Teşekkür ediyorum sayın hocam.

OTURUM BAŞKANI: M.Salih ÇELİKKALE: Çok teşekkür ederim sayın hocam. Buyrun.

Prof.Dr. Kadir SEYHAN: Sayın Başkan ben öncelikle teşekkür ediyorum. Doğan hocama güzel konuşmasında bize de yer verdiği için teşekkür ediyorum. Aslında teşekkür edilecek başkaları da var. Başta sayın dekan ve ODA'mızın sayın başkanına bu organizasyonu yaptıkları ve bizi de çağırma teveccühünü gösterdikleri için kendilerine teşekkür ediyorum. Ben her zaman su ürünlerini bölümüne geldiğimde arkadaşlarım oturuyorlar orda, onlara derim "burası bizim baba ocağımız" insan babaocağına geldiği zaman geri dönerken bir şeyler alması lazım. Bizim memlekette, ben Karadenizliyim, orda babaocağına gittiğin zaman fındık verirler, çay verirler, peynir verirler, yüzüne gülerler sarıpsarmalarlar yollarlar. Aynı muameleye tabi tutulduğumuz ve bu fakülteden 30 yıl önce mezun olduğum için kendimi mutlu hissediyorum.

Esas konuşmama geçmeden önce müsaade edin azcık şundan bahsedeyim. Doğan hocam o konseye çıkma aşamasında iki arkadaşımın benim adımları zikrettiği zaman, mevzu şu idi. O zamanlar benim rahmetli amcamın, annemin amcası, danışma meclisi üyesi idi ve cesareti ondan aldım. Yoksa 1982 yılında, o kadar sıkıntının olduğu dönemde bölüm başkanına gidip de sizin arkanızda bizde varız demek biraz yürek isterdi. Hernekadar Karadenizli olsak dahi. Tabi hocam Ankarada çalışmış, sayın başkan. Kendisi bize ekmek vermiştir. Herzaman saygımız sonsuzdur. Ama Ankarada çalışmış, sonra Trabzonda çalışmış, sonrada İstanbulda çalışmış, sonra başka bir üniversitede çalışmış, niye gittiği yerde dikiş tutturamadığını da sizlerin dikkatinize sunmak isterim.(gülüşmeler) Hocamın engin hoşgörüsüne sığınarak, bizimde bu anlamda şahsiyetimizin tekâmül etmesine katkı yapmıştır.

Şimdi aranızdan bazıları, hernekadar ülkemizin dört tarafı, üç tarafı değil, sularla çevrili ise de bir ülkeye su ürünleri eğitimi mi lazım? Bunu arada sırada kaynaştırarak, su ürünleri eğitimini geçiştirebilirdik diye düşünende olabilir. İşin

kötü tarafı haklıda olabilirler. Çünkü, sayın başkan, sizin bölümünüzün başkanı, pardon eski başkanımız şimdi de dekanımız, dekan yardımcımız, yoksa hocam beni Allah mı konuştu. A.Ü.Su ürünleri bölümünden mezun orda bölüm başkanı ve öğretim üyeliği yapmış birini dekan olarak görmekte bizi ziyadesi ile mutlu eder. Bu olayın başka bir yönü ama, hocam gittiğimiz her yerde Avrupa'da Amerika'da vs.ülkelerde su ürünleri eğitimi ile ilgili bizim ki kadar tekamüliyet söz konusu olmadığına söylediler. Bu doğru. Ben 1985 yılında mezun olduğumda, sayın hocam Trabzonda Dekandı. O zaman müdüdü. Bizi oraya araştırma görevlisi olarak aldı. Masterımı yaptıktan sonra, geldik sayın dekanımı ziyarete, fakülteye. "Oturun" dedi.

Salih hocanın karşısında izin vermeden oturmak biraz zor bir işti. Ve nitekim oturduk. Dedi ki "söyle bakim bana, ne öğrendiniz?" dedim "hocam yeni hiçbirşey öğrenmedik" öğrendiğimizi İngilizce gördük. Bunu şunun için söylüyorum. Kendinizi, lütfen Türkiye'de su ürünlerine emek vermiş emektarlara, öğretim üyelerine söylüyorum, lütfen kendinizi küçümsemeyin. Bu ülkede su ürünleri, balıkçılık, doğal kıymetlerin korunması bu alanda yapılan araştırmalar, çalışmalar, eğitim öğretim vs. ziyadesi ile iyi bir kalitede eğitim vermektedir. Ben bunu gördüm. Yaptığımız tek şey 4 yıllık su ürünleri bölümündeki aldığımız eğitiminin İngilizcesini görmek oldu en detayına kadar. Diyeceksiniz ki o 1989 idi. Peki şimdi nedir? Yakın geçmişte bizim fakülteden mezun, bizim balıkçılık teknolojisi mühendisliğinden mezunu bir arkadaşımızı Newcassle'a doktora yolladık... O zamanlar yani bizim zamanımızda hocaları gelip görüyordunuz. Şimdi ekonomik durumuda öğrencilerimizin iyi. İstedikleri zaman ziyaret ediyorlar. Ya da e-mail ile iletile içinde ki buldukları hissiyatı sizinle paylaşıyorlar. Dedim ki durum nedir? Dedi ki "hocam hiç geri kalır yanımız yok". Durumumuz eğitim anlamında iyidir. Demek ki neymiş? Şu imiş. Kendimizi küçük görmeyelim.

Eğitim konusunda bizim, kendimize rakip gördüğümüz, kendimizi mukayese etme durumuda olduğumuz ya da öyle hissettiğimiz diğer ülkelerden geri kalır yanımız yok. Bir eksikliğimiz var. Sabah ki konuşmada da bahsedildi. Sayın Doğan hocam söyledi. Uygulama. Biz zeka özürü bir milletin çocukları değiliz. Hiçte öyle olmadık. Bunu 1000 yıllık tarih gösterir. Özellikle İngilterede, master'ı orda yaptım o yüzden söylüyorum. Kıta Avrupası değil de ada ülkesinden bir örnek vereyim, orada su ürünleri fakültesi yoktur. Balıkçılık teknolojisi mühendisliğide yoktur. Orada olan Okyanus Bilimleri Fakültesidir. Onun içinde deniz biyolojisi bölümü var. Onun içinde son sınıf öğrencilerine bu balıkçılık ile ilgili modüller verilir. Ne yaparlar bu

çocuklar? Bir hafta 10 gün budenz biyolojisi alanını seçen öğrenciler bunların sayısı 8-10'nu geçmez. 15 kişi olmaz. Bizim o zaman, daha sonra hocam sağolsun, aynı konu üzerine bir araştırma gemimizde oldu. Madok gemisi. Bu öğrenciler gemi ile denize çıkarlar, yatılıdır. Orada A'dan Z'ye kadar, avcılığında yaparlar. Bizde gırgır vardır onlarda Trol vardır. Avladıkları herşeyi denizle ilgili her tür canlıyı stoklarlar ve ayırıştırırlar. Populasyonlarına bakarlar, biyolojilerini öğrenirler. Ve en sonunda herbir canlı türü için ayrı bir rapor hazırlarlar. Bu rapor samimi söylüyorum, bir uluslararası yayında yayınlanabilecek makale niteliğindedir. Ve hazırladıkları raporu teslim ederler hocalarına. Ve raporlarla o dersten geçip kaldığınızın değerlendirilmesi yapılır.

Bir tek sıkıntımız demek ki uygulamadır. Niye uygulamada sıkıntı yaşıyoruz? Yıllarca öğrenci için YÖK'e kontenjan verdik. Bir istedik 3 öğrenci verdiler. Bu sabah ki oturumda, benim yerimde oturan eski rektörümüz dedi ki " O kadar öğrenci almaktansa onları 3 yıllık meslek yüksek okullarına yönlendirelim".

Efendim ben 7 sene Rizede Recep Tayip Erdoğan Üniversitesinde o zaman KTÜ MYO bize bağlı idi. Meslek yüksekokulu müdürlüğü yaptım. Orada ki meslek yüksek okulu Dünya Bankasının finanse ettiği için çok tekamül etmişti. Her türlü alet edavatla donatılmıştı. Çok muazzam bir meslek yüksekokulu idi. Ama 520 kişilik meslek yüksek okulunda 4500 öğrencimiz vardı. Bir akşam yattık sabah kalktık, 5 tane bölüm. Dediler ki sınavsız geçişlerle bunlar sizin öğrencileriniz. O zaman ki amaçta belliydi tabi. Meslek yüksek okulu üniversiteyi kazanamayan öğrencilerin 2 yıl okuyup diploma alsınlar, biraz daha şahsiyetleri otursun diye çıkarılan bir ara model. Ne yaptı. Çalışmadı. Çalışmaz. O nedenle hocamız keşke burda olsaydı da onula paylaşıyordum. Öyle adını soyadını değiştirmekle, 4'ten 3'e indirmekle bu iş olacak iş değil. Daha sonra geleceğim tabi, niye biz tercih edilmiyoruz?. Demek ki neymiş, uygulamada sıkıntımız varmış ve bunu aşmak içinde gelen öğrencilerin sayısında, hem kalitesinde hem sayısında, bizim onları yönetebileceğimiz oranda olması lazımmış.

Üçüncüsü, sistemden kaynaklanan bir sıkıntı sözkonusudur. Bu da öğrencilerin, öğrenci demeyelim, bölümlerin veya fakültelerin aşırı bir şekilde, kısa bir süre içinde, hiçbir hesap kitap yapmadan, bir plan dâhilinde olmadan hocam çok güzel özetlediler, yaklaşık 30 yılda 8-10 senede açılmış, 10 senede 20 tane açılmış. Burada hepimizin aynaya bakması lazımdır. Yine o zamanlar ben yüksek okulun müdürü idim, Kalkavanlar, o meşhur kalkavanlar deniz kenarında bir evi su ürünleri

fakültesi olarak bize tahsis ettiler. Ben okulun meslek yüksekokulunun müdürüyüm ama bir taraftanda su ürünleri balıkçılık vs olduğu için, aklımda orada. Sonra su ürünleri fakültesi kampüste yer buldu. Kampüse göç edince, o bina boşta kaldı. Baktık Kalkavanlar alacak bunu. Gittim dönemin rektörü ile konuştum. Dedim hocam şu meslek yüksek okulunun da bir program açalım, su ürünleri programı. En azından o binayı kurtarıyoruz. Açtık. Kurtardık binayı. Şimdi o bina üniversitenin. Demek ki bazen günün koşullarına göre strateji geliştirip, hiç olmaması gereken şeyde olabiliyormuş. Şimdi aynı görüşemiyim. Evet, aynı görüşteyim. Çünkü neden siz öğrencinin karşısına çıkıyorsunuz. Bir çeşit gelin-damat adayı gibi. Siz nihayetinde huzura çıkacaksınız ve sizi tercih edecekler. Ederlerse eğitim öğretim anlamında ya eğitiminize universal düzeyde devam edeceksiniz ya da kapanacaksınız. Peki, 23-24 tane fakülte var. Meslek Yüksekokulları var. Programlar var. Bir kaçtane balıkçılık teknolojisi mühendisliği var.

Geçenlerde bizim rektör iftiharla söylüyor. Tahran'da YÖK toplantısında, arkasında oturan üniversitenin rektörü demiş ki diğer üniversitenin rektörüne "hadi canım, bizim işte Karadeniz Teknik Üniversitesi ile İstanbul Teknik Üniversitesi'dir gemi inşaat mühendisliğinde Türkiye'de öncülük yapan" tabi İstanbul Teknik Üniversitesi'ni biz şey yapmıyoruz. O bizim gelişmemiz de kâmil etmemiz de muazzam katkı yaptı. 10 sene gelip gittiler. Demek ki rektörler içinde bu önemliymiş. Biz ne yaptık o zaman deniz ulaştırma işletme mühendisliğinin yanına, denizcilik işletme yönetimi mühendisliğini açtık. Bir de deniz bilimleri teknoloji mühendisliği beş bölüm olduk. Ama demin dediğim gibi, özellikle balıkçılık teknoloji mühendisliği konusunda deniz bitti. Yorumunuzu alacağım hocam.

Sayın Başkanım ümit ediyorum, demek ki böyle kendiliğinden şeyler sıkıntı yaratabiliyor, yaratabilir, yaratacak ama bir gerçek var. Biz karşı tarafta, işte iki tane makine ile tercihi değişik şekillerde şekillendirecek bir kesim var. Kendimizi daha iyi daha muazzam şekilde öğrencilere tanıtmamız lazım. Tanıtılıyor mu? Ben inanıyorum ki tanıtılıyor, ama İstanbul, İzmir, Ankara kontenjanını dolduruyor. Balıkçılığın kesif olarak, yoğun olarak hayata geçirildiği Karadeniz'de, ne Trabzon'da ne de Sinop'ta, ne de Rize'de ki Rize Su Ürünleri Fakültesi'yle bizim aramızda 18 kilometre var. Bir gece de 20 kilometrede fakülte açtık.

Sivil toplum örgütleri o kadar dominant ki, siyasilere fakülte açtırma ihtiyacı duyuyorlar. Su ürünleri de ilk akla gelen. Rize'de İlahiyat Fakültesi'yle birlikte açılmıştı. Tamam, Rize'ye ilahiyat fakültesi lazım ama Su ürünleri fakültesi lazım

mı bilmiyorum? Bana sorarsanız lazım değil. Şimdi, peki ne olacak? Yani eğitim iyi, sistemde arıza var. Sistemin giderilmesi lazım, o arızanın giderilmesi lazım. Peki, nasıl giderilecek? Benim kanımca, valla hiç kimse alınmasın, ben istiyorum ki Karadeniz’de bir tane su ürünleriyle, balıkçılıkla ilgili bir kurum olsun. Fakülte olsun, ben istiyorum ki onun adı Karadeniz Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Fakültesi Balıkçılık Teknoloji Mühendisliği olsun. Eminim Rize’nin dekanı da bunu ister, eminim Sinop’un dekanı da bunu ister, herkes her şeyi ister ama yukardan bir organizasyon yapılması lazım.

Bu söylediklerimi daha önce başka bir yerde söylememiştim samimi söylüyorum, ama bu oraya doğru gidiyor. Böyle kontenjanı indirmekle, azaltmakla, ondan sonra çıkıp, çok güzel öğrenciler vesaireyi şey yapmakla, bu olacak iş değil, çünkü Türkiye’de yine bir kaç gece de her ile bir üniversite açılıyor, her ile bir üniversite açılıyor. Lise gibi üniversite oluyor. Ben bunu bir siyasi üst düzey birileri ile paylaştım. Bana haklısınız dedi. Üst düzey yetkili birileriyle de bu bilgimi paylaştım. Haklısınız bir yanlış yaptık dedi. Bu yani, hepsini bir yere toplayınca bir çuval yanlış yaptık demek istiyorsunuz. Belki öyle diyorsunuz ama yanlış ortada, yani.

Biz bu dekanlar konseyi aşamasında YÖK’e giderken, orda hoca hanım da hatırlayacaktır. Dönemin başkan vekili şimdi ki YÖK başkanımız, hocamız dedi ki bakın havalanına indiğiniz zaman, bindiğiniz taksinin şoförü eğer Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu ise şaşırmayın.

Çünkü dedi, biz sosyal devlet anlayışı içerisinde isteyen herkese yüksek öğrenim hakkını vermeye mecburuz, anlaşılmadığımız nokta şuydu, ama biz kimseye iş bulmak zorunda değiliz. Evet, YÖK olarak iş bulmak zorunda değilsiniz, ama yani, bu ülkeyi yönetenlerin istihdamla ilgili sorunlarının olması beklenir. Bunu başaramadık demek ki, bir de şu da var. Her mezun da devlet dairesinde iş bulacak diye bir kaide yok.

Toparlıyorum sayın hocam. Biz de, tabi hoca hanım en son konuşmalarında bir hususun altını çizerek belirtti. Yurtdışında istihdam ya da eğitim olanakları araştırılması lazım, bu çok doğru bir tespit. Evet, istihdam ve de mesela biz fakülte olarak Ürdün’de Mısır’da orda ki tarım bakanları’nın balıkçılıkla ilgili kurumlarında eğitim seminerlerine çağırılmaya başladık son yıllarda. Hoş Mursi’den sonra bu olayda bir şey oldu, ama bundan önce hakikaten biz birlikte proje yapma vesaire konularında oldukça yoğun bir mesaide harcadığımız oldu, ilgili ülkelerle. Ben

tekrar baba ocağında, sizlerle birlikte olabilmenin, duyduğum mutluluğu bir kez daha beyan etmekle sözlerime son veriyorum. Hepinizi içten en kalpli duygularımla, selam ve saygı ile selamlıyorum. Sağolun.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Mehmet Salih ÇELİKKALE: Efendim Kadir Bey'e teşekkür ediyoruz. Şimdi söz sırası Prof. Dr. Sayın Meriç Albay'da buyurun efendim.

Prof.Dr. Meriç ALBAY

Teşekkürler sayın hocam, pek çok şey konuşuldu ama sanırım çok şeyi de konuşmamız lazım. Şimdi bizde İsmet hoca'nın teçizatından çıktık. Valla fakülteyi ben kurdum diyordu, bugün kafam karıştı. Fakülteyi kim kurdu? Ama ben kuranlara samimiyetle çok teşekkür ediyorum. Ahmet'te kursa, Mehmet'te kursa, hangi hocamız kurduysa gönül dolusu teşekkürler. Hepsine buradan saygılarımızı iletiyorum. Vefat edenlere rahmetler diliyorum. Şimdi inanın, şu ortamda bile aynı şeyleri tekrar etmekten gerçekten, cidden üzülmüyorum. Samimiyetimle söylüyorum, üzülmüyorum çünkü şu ana kadar hala, hiçbir şey söylenmemiş gibi, Tarım Bakanlığı geçen yıllarda bu toplantılara birinci gün gelirdi. Bir saat, iki saat kalırdı giderdi. Bakın bu alışkanlıklar devam ediyor. Oysaki eğitimi konuşuyoruz, burada yüksek öğretimin tarım da ki uygulamaları konuşuyoruz ama ne yazık ki yine sahipsiz konuşacağız. Buda gerçekten beni üzüyor.

Ben sözüme başlarken yine Sayın Gökhan hocama çok teşekkür ediyorum daveti için. Üyesi olduğum ODA'mıza da çok ama çok teşekkür ederim.

Sözlerime ve tespitlerime başlayayım. Değerli katılımcılar, yaklaşık bir 15-20 yıldan beri, fakültelerde ne oluyor diye kafa yormaya başladık biz. 2000 senesinde bugün, yukarda üst katta Doğan hocamıza 'da söylemeye çalıştım. Bir sempozyum düzenlemiştik yüzüncü yıl anısına. Orada kürsüden demiştik ki uçuruma gidiyoruz koşar adım, çünkü prematüre bir çocuk doğmuş. Duygu Asena'nın bir romanı vardı, Kadının Adı Yok. Bir meslek var, saygı yok, adı yok, görev tanımı yok, iş tanımı yok, hiçbir şeyi yok. Şimdi burada diğer hocalarımız bu konulara çok herhalde girmek istemediler. İnanın varlık içinde yokluk çeken bir fakülte olmanın acizliğini yaşıyoruz. Yoksa o entelektüel birikime sahip olamayıp, hayır demeyi bile beceremeyen çok aciz bir toplum olmayı mı düşünmek istiyoruz.

Gerçekten çok ayırım yapamıyorum, çünkü bu kadar acizlik, bu kadar yapılan hayır diyememe, bu kadar olanlara “hayır kardeşim artık biz yokuz” diyememe kültürünü geliştirmememiz bana gerçekten acı geliyor. Öyle ki 5996 sayılı kanun çıktı. Kanunlarla çok alakanız var mı, belki okumuyorsunuzdur, yani okumak zorunda da gerçekten değilsiniz, akademisyensiniz. Bundan 8-9 sene önce, şu an su ürünleri genel müdürü olan genel müdürümüzün, odasına gittik. Biz mezun veriyoruz, yetkilerini vermiyorsunuz. Neden ısrarla hayır diyorsunuz diye. Özellikle, artık hastalık şeklinde gelişti bende bu hijyen, balık sağlığı konuları falan. Bana kitap gösteriyor. “Bak hocam orada bir kitap var, bu kitap da bu işler hep veteriner arkadaşlara veriliyor. Dolayısıyla siz bu işlerde yoksunuz. Dediğim gibi yaklaşık 7-8 sene önce sorgulamaya başladık. Bu kitapta ne yazıyor? Sabahlara kadar kanun ve yönetmelikleri okumaya başladık. Baktık ki kitapta, bir kısmı doğru söylüyor ama önemli bir kısmı yanlış söylüyor. Yani kitapta öyle bir şey yazmıyor daha doğrusu.

Ne yazıyor? Örneğin, bizim o kanunda çıkan ve ne yazık ki altına çok sinsice doldurulan kanunun, bir kaç tanesini paylaşayım size. Eğer salonda veteriner hekim varsa, değerli hocalarım ben veteriner düşmanı değilim. Ne olur başından söyleyeyim. Sadece hakkımı arıyorum. Ne olur böyle bilinsin. Canlı Hayvan Deneyleri Kanunu, yönetmeliği var, hiç okudunuz mu? laboratuvarınızda veteriner hekim buldurmak durumundasınız. Eğer diyor, bu konuda çalışan, açıyorum yani yazılanı söylüyorum, akademisyen yoksa herhangi bir veterineri çalıştırmak durumundasınız. Benim bölümümde su ürünleri mühendisliği bölümünde 33 yıldan beri balık sağlığı anabilim dalı var. Bir tane profesör, üç tane su ürünleri mühendisliği doçent var. Dördünün de imzası geçersiz. Geçenlerde hekimlere sunum yaptım.

Bildiğin sağlık hekimleri, hekimlere dedim ki değerli hekimler siz insanlara dokunan insanlarsınız. Dokunduğunuz insanlara rapor yazamazsanız kendinizi nasıl hissedersiniz? Herkes böyle yapıyor, olmaz öyle şey. İnşaat mühendisi betona dokunmazsa nasıl hissedersin? Bana diyor ki balığa dokunacaksın, önce veteriner hekim bulduracaksın kürsünde, laboratuvarında. Her gün abartmıyorum, her hafta 15 günde bir, büyük akvaryumlar dahil oraya Tarım Bakanlığından yazılar gider. Veteriner hekim bulduracaksınız. Şimdi şu an da gidin sorun lütfen. Büyük akvaryumcular diyorlar ki, bizde ihtiyaç yok, öyle bir şey yok, nereden çıktı bu? Neden bu baskı? Nakil mevzuatı. Şuanda çiftelerden balık gönderecek su ürünleri bölümümüz mesela, gönderemez. Veteriner hekim şartları var. Veteriner imzalayacak onu. Gümrükten yumurta geldi mesela, veteriner hekim imzalayacak, yumurta sağlıklı mıdır değil midir? Veteriner hekim varsa elini vicdanına koysun,

ömürlerinde bir kere olsun balık yumurtası gördüler mi derslerinde? Sağımla ilgili bir şey yaptılar mı? Bununla ilgili bir eğitim aldılar mı? Bunu biraz gerçekten bizi çok üzen şeyler.

Seçmeli dersler konusunda, ben sürekli hep sağda solda konuşa konuşa en sonunda, biliyorsunuz YÖK'ün 2005 de bir genelgesi var. Bir anabilim dalı kurmak için doktora yaptırıcaksınız. 5 hoca olacak 2'si doçent ve üzeri olacak. Bursa'da bir hocayla, bir veteriner hekimle, veterinerlik fakültesine bağlı su ürünleri ve hastalıkları anabilim dalı kuruldu. Nerde genelge? Ben koca İstanbul Su Ürünleri Fakültesinde şu an doktora yaptıramıyorum hocalarım emekli oldu diye ama bu açık ve bunlar yapıyor. Bu kadar pozitif ayrımcılık nereye kadar? Perakende, toptan satış yönetmeliği var. 3 sokak öte de balıkçılar var. Şu an sallıyorum tamamen. Su ürünleri mühendisi ürettiği balığı denetleyemiyor. Var mı? Bana bir tane meslek gösterin, ürettiği balığı kim denetliyor? Eczacı, kimyacı, veteriner, biyolog, dört meslek bunu yapıyor. Üreten, bunu üreten su ürünleri mühendisi denetleyemiyor. Bu kadar aciz bir meslek oldu. Balık sağlığıyla ilgili Avrupa Birliğinin genelgeleri, yönetmelikleri, direktifleri veriliyor. Değerli katılımcılar inanın sabahlara kadar yönetmelik okuyorum.

Yani, ben bu fakültede yetkin, etkin bir su ürünleri sağlığı çalışan akademisyen yetiştirmiyorum ama şu an da piyasada aşağı yukarı yüzlerce su ürünleri sorununu biz tedavi ediyoruz. Topu topu 4 tane şu an da bakteri var. Biz tedavi ediyoruz onları. Peki o zaman, bu yetkiyi vermemek neden? Efendim hekim değilsiniz. Allah aşkına iş tanımında ben balık sağlığı varsa neden bu yetki şey aranıyor bu kadar? Anlamış gerçekten değiliz. Şimdi konu şu, hani birisi bir çok değerli, kıymetli hocamız dedi ki "eğitim çok iyi olacak şu olacak bu olacak" Değerli katılımcılar Cambridge ayarında eğitim versek , Oxford ayarında eğitim versek, Allah aşkına yetkiniz yoksa neye yarar? Soruyorum size yetkiniz yok. Hiçbir şekilde yokuz.

Dolayısıyla bizim şu an da bu yetkileri, bu yetkinlikleri almadan Tarım Bakanlığından. Hiçbir şekilde bizim bu sorunları çözmemiz olanaklı gözüküyor. Adını doğru koyalım. Dolayısıyla şu an da fakültelerin öğrenci alması, almaması, az alması, çok alması, hiç almaması tamamen Tarım Bakanlığı'nın ısrarla bunu söylüyorum, bizi üvey evlat muamelesi göstererek, yok sayması, istihdam politikalarına bakılırsa, son kaç yılda ne kadar diğer meslekleri almışken ne kadar su ürünleri mühendisi alınmış, bunları ortaya koyabiliriz.

Peki, neden bunlar başımıza geldi? Bana göre, tamamen bizden. Şu an da su ürünleri kongrelerine gitmeyen, burun kıvıran hocalarımız var. O da ne ki canım, su ürünü. Cevizden çıkmış kabuğunu göremiyor. Odasından çıkıp kendi uzmanlık alanı ile ilgili olarak, bakın küçük bir anekdot anlatayım. Su ürünleri kongresi İstanbul'dakinde 4 tane hastalık uzmanı hocamızı koyduk programa. Kürsüye de çiftlikte çalışan 20-25 yıldır uzman mühendisimizi koyduk, yani çiftlikte müdür şu an da. Pratikten geliyor. Ne dediler biliyor musunuz? Hastalık konusunda master yaptıktan sonra yetki alsın çocuklar. Şimdi su ürünleri konusunda çalışan bir insanım. Benim şimdi yetiştirdiğim kişi İznik Gölü'yle ilgili rapor yazacak, herhangi bir kurum kabul etmeyecek bunu. Böyle bir şey olabilir mi? O zaman da kendini inkâr ediyor.

Şimdi peki, siz bu yetkiyi vermiyorsunuz da diğer meslekler bu yetkiyi nasıl kullanıyorlar? Ona itiraz yok. Bu kadar acizliği ben gerçekten hiç sevmiyorum. Bu olmaz, olamaz, olmamalı gerçekten inanın üzücü bir durum. En büyük sıkıntılarımızdan bir tanesi budur. Yani yok demek için güçlü olmanız lazım. Sabah bakıyorum buradan, yani siz kendinizi Ziraat Mühendisleri olarak eleştiriyorsunuz da ya bizim halimiz. Yani entelektüel birikimi nasıl geliştireceğiz. Şu an da iki matematik, bir matematikle öğrenci alıyoruz ve bu çocuklarla Türkiye'de ki su ürünleri politikalarını geliştirmesini istiyoruz. Yani Tarım Bakanlığı bize öyle bir zarar verdi ki, biz girdiğimizde diğer mühendisliklerle aynı puandaydık, veterinerlikle aynı puandaydık, mühendislikle aynı puandaydık ama şu anda gelinen nokta ne yazık ki gerçekten çok kötü durumdayız. Haliyle kurtarıcı aranıyor. Kurtarıcı despot rejimlerde olur. Bana gelen e-mailleri görseniz, sanki kurtarıcı benim, aman hocam arkandayız. Ben diyorum ki arkamdan değil, beraber yürüyelim, hep beraber yürüyelim. Yürümek, bize hep beraber yürümek yakışır, arkada saklanmak yakışmaz.

Dekanlar konseyinde çok şey konuştuk. Arkadaşlar açıkça söyleyeyim. Değerli katılımcılar, hocalarım, su ürünleri mühendisliğinin sorunları dekanlara bırakılmayacak kadar özeldir, zordur. Dekanlara bırakırsanız, dekanlardan iş çıkmaz, gerçekten çıkmaz. Çıkması da mümkün değil. Daha şu an da belki de birçok arkadaşımıza deseniz ki su ürünleri mühendisi nerde çalışır, ikinci sırada bitirecek dekan hocalarımız var.

Kendimizi eleştirmemiz lazım. Öncelikle yani biz nerde dekanlık yapıyoruz?. Hangi birikimle oradayız? o koltuğu dolduruyor muyuz? Yani o koltuğu doldurmak lazım,

oraya layık olmak lazım. Dolayısıyla en büyük sıkıntı dediğim gibi hocaların şu anda bu konulara ilgisiz kalması, mezun ettikleri öğrencilere sahip çıkmaması. Bologna'yı imzalamamıza rağmen, Bologna'da şöyle der; mezun ettiğin adamı tarif et? Diyorsunuz ki şurada burada çalışır. Peki, çalışıyor mu? Çalıştırtılıyor mu? Kesinlikle hayır. Su ürünleri kanunu, biz iki yıl önce bir taslak gönderdik Tarım bakanlığına. Baktık baştan aşağı 1280 sayılı kanunu aratacak nitelikteydi. 27 sayfalık kanuna belki bir 30 sayfa biz bir ret yazdık yani hiçbir şey yoktu gerçekten içinde 5996 sayılı Kanundan bir tane verdi arkadaşım. 188 tane veterinerlik geçiyor. Bu kadar adrese teslim bir kanun yazılabilir mi? Madem bizim ihtiyaçlarımızı, modern ihtiyaçlarımızı karşılayacak, madem şu an da ki yokluklara biraz çare olacak. Madem 2016'da modern ihtiyaçlarını hep birlikte göreceğiz.

Peki, nerde bu kanun? İnanın bana 2 yıl önce gönderdiler. Daha sonra bizden kanunu sakladılar. Kanunu görmedik, inanın bana. Hayır, geçen bir 3-4 hafta önce gönderdi Tarım Bakanlığı'nda ki arkadaşım, diyor ki benim gönderdiğimi aman bilmesinler. Su Ürünleri Fakültesi Dekanı kanunu bizde arıyor. Yani bu işte bir yanlışlık yok mu sizce? Bu kadar çaresizlik olabilir mi?

Gelelim kazanımlara, biz her tarafı gerçekten samimiyetle söylüyorum, biliyoruz. Belediyelere gidiyoruz. Su ürünleri mühendisliği istihdamı için, Belediyeler Genel Müdürlüğünü ziyaret ettik. Önce şaşkırdılar, Su Ürünleri Fakültesi Dekanı ne iş yapar? Sayın genel müdür, işte belediyeler size bağlı, bakın balık çok önemli bir gıda. Hocam, çok güzel bir iş dedi. Genel bir yönetmelik çıkaracaklardı. Görüş almak için Tarım Bakanlığına yazıyorlar. Onlarda diyorlar ki, bu iş bizim iştir, koyamazsınız. Koymuyor, koydurtmuyorlar da. Sağlık Bakanlığında bile 3 yere su ürünleri mühendisliğinin adını yazdırdık, gide gele gide gele. Milli Eğitim Bakanlığı'nda yazdırdık, fakat Tarım Bakanlığı'nda bir yere bile adımızı yazdıramadık. Amaç ne? Amaç bu fakülteleri yok etmek, gerçekten yok etmek. Bu kadar inanılır gibi değil, yani bunların olması. Bir de tabi hocalarımız da bahsetti ama şunu bilin değerli katılımcılar, toplam mezunumuz bin aşağı bin yukarı dolaylarında 12 bin-13 bin civarı. Bu ülkede bir yılda 30 bin-35 bin hukukçu mezun oluyor.

Biz 30 küsur yılda toplam 12 bin-13 bin mezun vermişiz. Allah aşkına bunun neresi fazla? Rize'de su ürünleri fakültesine ihtiyaç var mıydı? Hayır. Mersin, Hatay, Adana yan yana fakülteler var. Tunceli'de gerek var mıydı? Hayır. Ne biliyim Kastamonu'da bir hocamız emekli olmuş, emekli olduktan sonra dekanlık yapmaya gidiyor. Bunlar çok, nerden baksan kötü şeyler fakat tekrar tekrar

ediyorum, toplam mezunumuz 12 bin - 13 bin. Bu ülkenin ihtiyaçları gerçekten bu mudur? Yani şu an da mezun olanların sayısı 150'yi geçmiyor. Demek ki sıkıntımız bizim Tarım Bakanlığı'nın uyguladığı istihdam politikaları ve yetkinliklerimizi ısrarla görmemesidir.

Biz sonuç olarak hocam, şunu söylüyorum, bitiriyorum. Biz eğer asistanından, hatta öğrencisinden dekanına, doçentine, profesörüne hatta velisine kadar işte annesine, babasına kadar haklarımızı korumak için bunun mücadelesini vermezsek, gidişatımız bence iyi değil, fakat eğer çok değil, sadece iki üç tane sağlık konusu, hijyen konusu iki tane önemli konuyu çözebilirsek, inanın bana samimiyetle söylüyorum, çünkü biraz camiayı tanıyoruz, arkadaşlarımızı sektörde çalışanları falan. Biz mezun bulamayacağız, gerçekten bulamayacağız, yani iki tane konuyu çözemeyiz, biz mühendis bulamayacağız.

Ben yinede geleceğimizi çok kötü görmüyorum. Biraz romantiklik olabilir ama ben çok kötü görmüyorum, fakat tekrar tekrar ediyorum, su ürünleri fakültesinde ki balıkçılık bölümünde ki hocalar, bunların büyük bir kısmı eğer hayır demeyi yüksek sesle bilebilirlerse, gerçekten haklarımızı savunmak için birazcık odalarından çıkıp, azıcık mezun ettiği öğrencilerine, azıcık sahip çıkabilirlerse ben sorunun gerçekten çözülebileceğini düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Prof.Dr Kadir SEYHAN

Arkadaşlarımı dinledim. Sesim duyuluyor mu? Çok karamsar geldi bana. Benim Türkiyem bu, çok değişik iklim, çok değişik su, çok değişik toprak var, dağ var, ova var hepsi var. Hiçbir ülkede en azından bu kadar endemik canlı yok. Yaklaşık olarak 100 bin civarında hayvan, 10 bin civarında da bitki topluluğu, tür olarak ve bununda yine yuvarlak rakamla % 20'si ortalama endemik, onun için Türkiye küçük asker. Yukarı Asya da dedikleri tüm Asya'da ki özellikleri içinde barındırmaktadır.

Efendim Türkiye'de 550 farklı balık var. İç sularda, Karadeniz'de, Marmara'da ve Ege'de. Ülkemizin yer üstü su zenginliği var. Nedir bu zenginlik? her damla su kullanılabilir özellikte. En büyük Dicle'si, Fırat'ı, Kızılırmak'ı, Sakarya'sı dahi kontrol altında olabilecek. Bazı ülkelerde çok büyük su kaynakları var, ama bunları kullanmak mümkün değil kaldı ki kullanma yerine bunlarda mücadele, koruma mücadelesi de yapılıyor. Şimdi, deniz midir, dere midir, su mudur belli değil.

Ama bütün bunlara bakarak dünyada çok fazla su olduğunu söylersek hata olur. Dünya'da ki tüm su miktarının sadece 2,59'u tatlı su. Bu tatlı suyun % 79'u buzullarda, % 20'si yer altında, görmemiz gereken göller, nehirler, şelaleler hepsinin toplamı %1 hatta bunun altında. Şimdi buna bakıyoruz ve bir de buna bakıyoruz. 79'u kendi bünyesinde olan buzullar, bu kültürlü, çevre bilinci yüksek dünya neden mücadele etmiyor? Hala eritmeye çalışıyor. Örneğin Rio'da Janeiro hatırlarsınız rahmetli Özal ve Demirel gitmişlerdi. Daha sonra Kyoto, Kyoto'da çok iyi kararlar alınmadı. Arkasından Kopenhag'da halledilecekti olay, Efendim geldi geldi, Paris'e geldi. Geçen ay Paris'te yapılan toplantı da alınan karar iki cümleyle özet, 1,5-2 santigrat derece sıcaklık yükselebilir ve ne olacak o kadar yükseldikçe, değerli arkadaşlar? 2,5-3 metre deniz yükselecek. İnşallah New York'u, Hollanda'sı, Danimarka'sı Java'sı gider de akılları başlarına gelir.

Şimdi burada yapacağımız nedir? Burada yapacağımız, kendi sularımızı, toprağımızı doğru kullanacağız. Sevgili arkadaşlar şöyle böyle her şeyi bir tarafa bırakalım. Toprağı koruyacağız. Ürünüden yaralandığımız, içtiğimiz, tarlada kullandığımız, suyumuzu koruyacağız. Ama böyle değil. Eğer böyle korursanız bakınız şurada bir rakam var. 500 milyon metre küp toprak gidiyor. Bunun ne anlamı var, İzmir ile Kars arasında her biri 10 ton olan kamyonlara yüklenmiş, arka arkaya giden topraklar. Korkunç bir olaydır. Efendim, 28,6 kilometre kare toprağımız var ve 25 küsur milyar m³ suyumuz var. Toprağımızı ne kadar koruyacaksak, suyumuzu da aynı şekilde korumamız lazım. Hele hele son yıllarda ortaya çıkan bir HES belası var. Nerede yeşillik orda ki suyu al birleştir, bir kanala koy elektrik üret. Ne olacak? Suyu sonradan yine akıtıyoruz. Peki, oradaki yaprağı, tozu, kuşu, böceği ne oldu? Ve bunlar arkadaşlar, çok acıdır, meslektaşlarımız rapor veriyor. ÇED raporlarını, onun altına imza atıyorlar ve bu çok düşündürücüdür.

Değerli arkadaşlar suyumuzu korumada, doğru kullanma da, baraj yapımın da dünyada 1. sıradayız ve bu gerçekten bizim övünülecek bir tarafımız. Her şeyi tenkit etmek değil, bazı şeylerimizi de takdir etmek gerekir. Ve dünyanın en yüksek barajları içerisinde bir Keban'ımız var. Dünyanın en büyük barajları içerisinde bir Atatürk Barajı'mız var. Peki, ne kadar bunlar? Ne kadar barajımız var? 700 civarında. 350'si büyük yapı ötekiler küçük yapı olmak üzere. Su ürünleri mühendisleri, hocam bir şey istirham etsem sizden, efendim 350 tane barajda kaç tane su ürünleri mühendisi var? Hiç biliyor musunuz? 5'i geçmiyor. Peki, niye yok? Niye sesimiz bu yönde çıkmıyor? 200 tane verimli gölümüz var. Sayısı çok fazla da verimli göl sayısı bu kadar. Bunlarda kaç tane su ürünleri mühendisimiz var? Hemen hemen hiç, peki niye?

Burada birbirine kötümser olarak, moral bozukluğu şeklinde birbirine anlatmak değil. Bu benim meslektaşlarımı değil, bakanlıktaki müdür, genel müdürleri, başkanları onları rahatsız etmiyor mu? Sayın başkanım, size, dekanlarıma düşen görev ve size çok büyük görev düşüyor. Arkanızdayız, her ne kadar Meriç Bey arkadan korkuyorsa da, yanınızdayız.

Efendim, Türkiye hakikaten bir cennet. Bakınız şurada, Karadeniz'in bir Uzun Gölü, Abant Gölü, hiçbiri birbirine benziyor mu? Bunlar Anadolu'nun güzel aynaları. Efendim, şu çağlayanlar bizim. Su ürünleri mühendisi yetiştiriyoruz, arkadaşlar. Kaç tane baraj, kaç tane göl, kaç tane şelale gösteriyoruz onlara. Evet, çocukların mesleklerini şey yapıyoruz, hocalar suçlusunuz. Sınıfa girip aynı şeyi tekrarlayanın bir anlamı yok. Biraz sonra örneklerini getireceğim. Dersleri yarıya indirin, demagoji yok. Uygulaması olmayan bilim, bilim hamallığıdır. Bu kadar basittir.

Efendim, dünyanın gözü sularımızda, sınırları aşan sularımızda. Bakın Dünya Bankasıyla, Birleşmiş Milletler ne diyor? Efendim küçük ülkeler aralarında savaş yaparlar bunların idaresini büyük kurumlara verelim, kime? Dünya Bankası ve şeye alalım. Dünya Banka'sının ne alakası var benim Meriç'ten, Kızılırmak'tan bilmem neyden. Aklımızı başımıza toplayalım. Bu suların ne kadar değerini biliyoruz? Bunları ne kadar değerlendirebiliyoruz? Suları ne kadar koruya biliyoruz? Ve bunlardan ne kadar ürün elde ediyoruz? Çok değerli arkadaşlar, bir şeyi açık ve net söylüyorum.

Türk balıkçısı dünyada gelişen teknolojiyi en hızlı alan ve uygulayan balıkçıdır. Bunu ben söylemiyorum. Yabancı gelen, Karadeniz'de özellikle ava çıkarttığımız. Yalnız, yapılan bu balık avcılığını kontrol edebiliyor muyuz? Ben oldum olası İstatistik Enstitüsünün rakamına inanmıyorum. Efendim rakam veriyorum size, 500 bin ton deniz balığı, 14 bin 300 tane tekne var. Bunun 700'ü gırgır, 300'ü büyük gırgır. Bir gırgır kaç mal oluyor biliyorsunuz, değil mi? Herhalde hocalarım biliyordur. 3 buçuk-4 milyon dolar. Peki, balık bu kadar avlansa, bir gırgıra ne kadar düşüyor? Trolleri ve kayıpları da atın, hepsini atın, mesela efendim bin ton balık düşüyor. Bin tondan tekne payı nedir? 500 bin lira. Siz yatırımınızı 3-4 milyon doları, 500 bin lira için yapar mısınız? Yapmaz mısınız? Eğer istatistiği siz balıkçılık sezonunda değil de gider Temmuz ayında bağın altında yaparsanız, üzüm asmasının yanında alacağınız sonuç budur.

Bugün bir balık kurucu, yeni gelişen balık kurucu arkadaşlarım 1 milyon, 1 milyon bir balık kurucu. Efendim, biliyorsunuz Karadeniz’de, Marmara’da gırgır ağı hakim, işte Ege’de Akdeniz’de trol ağı hakim. Eğer şu şekilde trolünüzü açtığınız da balık dökülmesini istiyorsanız, bunun yerine eski ayakkabı, pabuç vesaire soba borusu istemiyorsanız, lütfen dikkatli olmamız lazım. Bunları geçiyorum, bunların ölçüsünü geçiyorum. Bakınız, orada ne güzel sayılarını veriyoruz. 700 trol, 485 gırgır balıkçısı, bunlar şey değil. Şimdi deniliyor ki, efendim, Avrupa ülkelerinde 7. sıradayız. Kesinlikle değil. 3’den yukarı değil. Bir şeyi daha dikkatinize sunmak istiyorum.

Dünya’da balıkçılık, deniz balıkçılığı geriliyor arkadaşlar. Niçin geriliyor? Balıkçılık zor bir meslektir. Fert başına gayrisafi hâsıla arttıkça, o denizde ki sıkıntıyı çekmek azalıyor. Burada gördüğümüz deniz kafesleri dünyada uygulanan en son teknoloji.

Bugün iç su balıkçılığı 7 bin ton civarında bunun yarısı İnci Kefali. Bunun ekonomik değeri bir tarafa, turistik olarak kullansanız gene önemli bir gelir sağlar. Çünkü balık göç esnasında aşağı yukarı % 90’ı havada, Uzak Doğu’da... Sazanında böyledir, çünkü suyun içinde devamlı zıplar ve defalarca Van’da toplantı yaptık. Orada ki balıkçıyı bile ikna ettik. Efendim, diyor ben balık göçe çıkarken. Çuvalı tutuyorum, çuvalın içi doluyor. Kışın niye uğraşayım gölde? Onu anlattık, eğer bu çuvalı devamlı doldurmak istiyorsan ona yol ver. Bir de balık yumurtası, değerli arkadaşlar içler acısıdır. Hayvan yumurtluyor ve sulama için suyu kesiyorlar. Bunu niçin yapıyor? Derenin içi kıpkırmızı.

Efendim, Türkiye’de övünerek söylüyorum. Emeği geçenler sağ olsunlar, aramızdan gidenlere rahmet olsun. İç su balıkçılığında yetiştiricilik çok hızlı gelişmiş. Dünya’nın hiçbir ülkesinde bu kadar hızlı yetiştiricilik gelişmemiştir. İddia ediyorum, bugün bilmiyorum Ali Bey, Karadeniz 1500 diyor ama bu 1700- 1800’e çıktı denizde 235.000, ben rakam sevmem fazla kullanmayı. 250.000 tona yaklaştı. Bu nedir? Deniz balıkçılığının yarısı? Peki, bu nasıl oldu? İlk balık yetiştireceğimiz yerler devlet üretme çiftlikleri hatırlarsınız. Saraya macun üretiyorsunuz demişlerdi. Şimdi Doğan Atay hocam unuttu, ortaokul, ilkokul öğrencilerine sorduk, oğlum bizim gibi olmak ister misin? Yok, hocam dedi ben okuyup adam olacağım. Vaktinizi almak istemiyorum. İşte burada son teknoloji kullanılan kafesler vesaire. Orkinos besiciliği, bu da son yıllarda gelişti. Aşağı yukarı 20.000 ton civarında 50 tane trol, gırgır arasına giriyor. Fakat arkadaşlar burada çok çok dikkat etmemiz lazım. Ton Balıkları Teşkilatı kısaca çok dikkat ediyor buna.

Ne yapmamız lazım? Çok basit, Ton Balıklarının doğup Akdeniz’de ürediklerini, üreme miktarının fazla olduğunu, araştırmalarla bunlara göstermemiz lazım. Yani bunlar bizim tarlada otlayıp yetişiyor diyelim. Efendim, gençlere, geleceğe, topluma bir şeyler üretmemiz lazım. Diyelim onlara yeşil yeşillik bizim olsun, şu şelale daima aksın, şu derelerimiz, denizlerimiz temiz kalsın. Buna alıştıralım bu toplumu, yoksa toprağımızı sel alsın. Bakınız şu resim, ibret verici bir resimdir. Avucun içerisinde 20 küsur tane balık var. Şu tezgâhtan alınarak resmi çekilmiştir. Eğer bu balığı böyle avlarsan, büyük balığı nerede bulacaksın? İşte denizlerimiz, buyurun zavallı balık ağlarına takılmış. Bakın şu resme. Eğer bu şekilde yaparsak, bizi lanetler bu deniz. Sorulara geçmiyorum, sorular çok. Ve diyorum ki size yakışanı yapın ve tüm su canlılarının adına sizden bekliyorum. Saygılar hepinize

OTURUM BAŞKANI: Prof.Dr. Mehmet Salih ÇELİKKALE

Kardeşlerim, 3 değerli profesör arkadaşımızı dinledik. Daha önce çok değerli hocamızı Doğan ATAY’ı dinledik. Arkadaşlarımızın belirttikleri hususlar, malınızı üretirken mutlaka markasını koyun. Markasız mal satılmaz. İki, reklamınızı yapın. Arkadaşlar hiç düşündünüz mü, bizim bölüme öğrenci gelmiyor, o fakülteye gitmiyor, bu fakülteye gitmiyor, vakıf üniversitelerinin tüm kadrosu dolu. Üstelik 20-30 milyarda para veriliyor. Bin lira 15-20 bin lira da para veriliyor. Eğer onlar, o reklamlarını yapmasalardı o kadar çok öğrenciyi bulabilirler miydi? Biz reklamımızı yapacağız.

Değerli arkadaşlar bir on beş gün kadar önce bir bilim adamı, almış eline 2 yumurta. Doktor. Sakın doktorlara karşı, mesleğe karşı demiyorum. Bir elinde kahverengi yumurta, bir elinde beyaz yumurta var. “Bakın sayın seyirciler” dedi bunun G.D.O’ su bozulmamış, bunun bozulmuş. Allah kahretsin. Niye her tavuktan beyaz yumurta mı bekliyorsun? Nerde, nerde? Adam diyor ki efendim bahçenin kenarına domates ekte bu milleti besle veya şunu yap besle. Sus diyeceksin ona. Mesleğinizi size öğretene susturacaksın. Bu senin meslek görevindir. Şu an da gitseniz, siz Gastroenteroloji ‘den, Kardiyoloji ‘den, aritmi ‘den şundan bundan bahsetse doktor ne der, sen kimsin de bu konuda konuşuyorsun. Yönetmelik, tüzükler, bilmem içtihatlar desen hukukçu değilsen, nasıl konuşuyorsun. Ama herkes bu mesleği biliyor. Herkes balıkçılığı anlatıyor, avcılığı anlatıyor, denizi anlatıyor, neymiş hocam o veya avcılıktan, popülasyondan. Efendim, mutlaka bu mesleğe sesiniz yüksek çıkacak. Ben inanmıyorum çünkü bu işi götürenler, yürütenler onlarda bizim kadar bu memlekete hassas, onlarda sorunlara hassas, onlarda bu ülkenin kalkınmasını istiyor.

Bugün Atatürk Barajı 500 küsur kilometre kıyı şeridi. Ya bir tane su ürünleri mühendisi yok. Bir toplantı yapmıştık orada, sayın genel müdürler vesaireler de vardı. Neydi o toplantı? Orayı nasıl değerlendirelim? Ne yapalım orada? Balıkçılığı nasıl yönlendirelim? Hangi planlar ve projeler? Efendim, Karadeniz'den getirelim reisleri, size balık tutmayı öğretsin, balık ağı yapmayı öğretsin, tekne kullanmayı öğretsin falan. Yok ortada bir şey, peki niye gelmiyorlar? Bugün 3-4 milyon dolara mal olan bir gırgırda bakanlık olarak mecbursun su ürünleri mühendisi çalıştırmaya. Bakalım çalıştırmayacak mı? Ne veriyor su ürünleri mühendisine 3-4 bin lira. Hadi vermesinde göreyim. Bizde her şey hakkıyla istenmezse olmuyor. Balıkçımı da koruyalım. Eğer o soğukta, elinde buz gibi su da tutup bana balık getiriyorsa onun dediğini öyle yapmamız lazım. Bakın tarımda teşvik veriliyor, ne diye veriliyor ekilmemiş araziye. Çok acıdır arkadaşlar. Geçen sene Elazığ' da kongreye gittik. Araziler bomboş. Sayın Dekana dedim, arkadaşlarımla şöyle gezeyim. Keban'a gittik, balık yetiştiriciliği yapılıyor, orada su da. Göğsüm kabardı patlayacak gibi oldu. O kadar hoşuma gitti ki, bugün Avrupa'da arasan ikinci bir tesis yok, onun kadar güzel tesis yok.

Öyle güzel yürütüyorlar ki, peki bunlar yapılırken su ürünleri mühendisi nerde? Nereye gitti de mahcup etti bizi su ürünleri mühendisi? Biraz önce, Sayın Atay aynı şeyi söyledi, eski tesislerin hepsine su ürünleri mühendisleri gitti. Hatta çiftlikleri oldu. Hep kötümser bakmayalım olaylara, değerli arkadaşlarım, konuya bilimsel bakalım, kütle halinde bakalım, beraber kol kola bakalım.

Efendim, biraz önce Doğan abim söyledi, hamsi sezonunda, lüfer sezonunda staj yaptırmayacaksın. Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında staj yaptırılıyor. Ne stajı? Avcılık stajı, yok ya, böyle bir staj olmaz. Bu güzel salonda yüzme dersi veriyoruz. Hadi verin bakalım, nasıl sokacaksın onu denize? Size bir anımı anlatacağım zannediyorum, Bizde yüzme dersi mecburidir, Karadeniz Teknik'te Deniz Bilimlerinde. Güneydoğulu bir çocuk, çok da sevimli, iki üç yüzme hocası, havada güzel bana da bir mayo getirin girelim. Çocuk denize girmiyor. "Oğlum girsene!" valla hocam dedi ben oraya girsem mutlaka öleceğim dedi. Çocuk denizin kenarında ne kadar çakıl varsa, bana taşı dedi, taşıyım dedi. "Ulan oğlum, hocalar var işte gir." Bu çocuğu zorla denize girdirdik. Efendim bu çocuk bir hafta sonra dalmış. Denizden çıkartamadık çocuğu.

Bizim meslek, ziraat olsun, su ürünleri olsun, hepsine ziraat diyeceksin, tarım diyeceksin. Tarım da uygulamalara girdi bizde Doğan abi, Tahsin abi, akşama kadar

uygulama yapıyorduk biz. Kalite düştü, niye düşürdün onu? Etiket takmadın arkasına, iyi savunamadın onu, bunun için düştü bu. Ben moral bozukluğuna katılmıyorum. Ben ilerinin karanlık olduğuna inanmıyorum. Siz lambayı aydınlatmadığınız sürece ilerisi kararır. Karanlığın en çok korktuğu şey de ışıktır. Lütfen ışığınızı tutun ve ben başkanımdan, iki başkandan ve dekanımdan gene özür diliyorum. 3-5 dakikayı herhalde geçtik olsun o kadar. Arkadaşlarıma çok teşekkür ederim, hocama saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. Güzel bir toplantıydı. Azdık, özdük ama birbirimizin gözünden ne anlattıklarını, ne anlattığımızı anlıyorduk. Hepinize tekrar saygı ve sevgiler sunarım.

DEĞERLENDİRME OTURUMU Tarım Paydaşlarının Yaklaşımı

OTURUM BAŞKANI

Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU / A.Ü Ziraat Fakültesi Dekanı

TARTIŞMACILAR

Prof.Dr. Ali ERYILMAZ

GTHB TÜGEM Eski Genel Müdürü

Prof.Dr. İbrahim ORTAŞ

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Doç.Dr. Gökhan GÜNAYDIN

ZMO Önceki Dönemler Başkanı

Dr. Hüseyin VELİOĞLU

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Sekreteri

OTURUM BAŞKANI: Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU

Sayın Rektörlerim, sayın Dekanlarım, sayın ODA Başkanım, çok değerli hocalarım, değerli konuklar. Türkiye’de tarım öğretiminin 169 yılı onu da ilk sunumda öğrendik, aslında 170 diye kutladık, ama seneye 170. yılını kutlayacağız. Onun için ben, şimdiden düzeltmiş olayım. 169. yılı sebebiyle Tarımsal Yüksek Öğretimde Yeni Arayışlar adlı sempozyumun değerlendirme oturumundayız. Yaklaşık bir saatimiz var. Ben özellikle bu sempozyuma, sempozyumun hazırlanmasında büyük katkıları olan Ziraat Mühendisleri Odamıza şahsında başkanımıza, yönetim kuruluna ve tüm destek veren birimlere çalışanlarına yine bu organizasyonda büyük katkısı olan Hijran hocama ve ekibime ve tüm katılımcılara en içten şükranlarımı sunuyorum.

Bu oturumun yönetiminde bir farklılık olacak. Oturum Başkanı olduğum için ben son derece az ve öz konuşacağım. Dekanlığa atandığımda bu konuda söz vermiştim az laf çok iş diye. Bu sözümü tutacağım. Dolayısıyla yaklaşık bir saatimiz var. Ben uygun görürseniz, değerli konuşmacılara yani eğer 10 dakikalık sunum yaparlarsa, bir 20 dakika da soru cevap imkanı doğururuz diye düşünüyorum. Dolayısıyla burada yazım sırasına göre izninizle, Ali Hocamdan başlamak istiyorum. Buyurun sayın hocam.

Prof.Dr. Ali ERYILMAZ

Teşekkür ediyorum sayın dekan, hem ODA Başkanımıza hem de size gerçekten mesleğimizin önemli bir konusu ve sorununu kamuoyunun önüne getirdiğiniz için teşekkür ediyorum. Mesleğin geleceği için atılacak, atılması gereken adımların belirlenmesi yönünde son derece önemli diye düşünüyorum. Belki 10 dakika fazla gelecek sayın dekanım çünkü dünden beri, bu salonda hemen hemen bu konuyla ilgili söylenmemiş hiçbir kelime veya cümle kalmadı.

Konun ne olduğu, nasıl olduğu, nereden geldiği ve çeşitli çözüm önerileri de burada ifade edildi ama size bir kaç kelime ile bende bir şeyler söylemeye çalışayım. Belki aynı şeyleri söyleyeceğiz ama ben değişik ifadeler kullanmak suretiyle farklı şey söylüyormuş gibi yapacağım. Ekoloji jargonunu kullanacağım. Biz hepimizin yapmaya çalıştığı şey bir üretim. Neyi üreteceğiz? Ne üretmek istiyoruz biz? Ziraat Mühendisleri üretmeye çalışıyoruz. Peki, biz bu üretimi kimin için yapıyoruz? Kimin için yapacağız? Bunun alıcıları kim? Eğer talebi olmayan bir mal üretirsek bu ister fiziki olur ister beşeri olur. Satılmayacaktır, çürüyecektir, ortada kalacaktır, kaynak israfı olacaktır ve bugün de buna benzer bir durumla karşı karşıyayız.

Dolayısıyla bizim, karar vericiler olarak iyi bir talep projeksiyonu, talep analizi, talep araştırması yapmamız gerekiyor. Peki, bizim müşterilerimiz kim? Alıcılarımız kimler bizim? Üreteceğimiz bu ziraat mühendislerinin bir taraftan kamu var, ağırlıklı olarak Tarım Bakanlığı, Devlet Su İşleri, Çevre Bakanlığı ve diğer kamu kuruluşları, meslek olarak gerçekten çok geniş spektrumlu bir alanda çalışıyoruz. İzinizle çok kısa bir anekdotu size iletmek isterim. 1965’idi zannediyorum, rahmetli Profesör Reşat Aktan o zaman Basın Yayın Yüksek Okulu Müdürü Siyasal’da. Ziraat Fakültemizden. Zirai Ekonomi Derneği Yönetim Kurulundayız. Dedik ki “çocuklar biz öyle bir meslek seçmişiz, sizler de dedi öyle bir meslek seçmişsiniz ki her yerde çalışırız. Devlet Demir Yollarından, Devlet Su İşlerinden Tarım Bakanlığına şuraya buraya saydıktan sonra hatta dedi Basın Yayın Yüksek Okuluna Müdür bile oluyoruz biz dedi.” Bu doğru tabi baktığımız zaman ama o süreç içerisinde çok ciddi değişiklikler de olduğunu hepimiz biliyoruz.

Diğer taraftan diğer alıcılarımız özel sektör özellikle son 20 yıl içerisinde baktığımız zaman özel sektörün bu talepte önemli bir paya sahip olmaya başladığını görüyoruz. Burada üreticilik yapanlar, hayvancılık büyük baş, küçükbaş hayvancılık işletmeleri vesaire. Gıda işletmeleri çok geniş sektörleri, gittikçe de genişleyen bir özel sektör, alıcıları var. Diğer taraftan yine girdi üreten, tarıma girdi sağlayan girdi üreticileri ve girdi sağlayanlar, girdi satıcılarının talepleri var. Gübredir, tohumdur, makine ekipmanları, kredi ve bankacılık gibi. Yalnız bir durumu tespit etmekte yarar var. Eğer üretilmiş ama satılmayan piyasa da malımız varsa bütün sektörler için geçerli bu.

Diğer taraftan da o maldan almak isteyen ama bulamayan, o malı bulamayan kullanıcılar varsa ortada ciddi bir sıkıntı var demektir. Zaman zaman hem kamu sektöründe, ben kamu alanında çalıştım geçmişte. Eğer biz özel sektörden sık sık, çok iyi yetişmiş ziraat mühendisine ihtiyacım var, ama bulamıyorum, şikayetlerini duyuyorsak, ve öbür taraftan da aynı iş gücü piyasasında çok ciddi şekilde iş bulamayan mensuplarımızı görüyorsak, demek ki orada bir senkronizasyon sıkıntısı, birisinin isteğine göre üretilmeyen ama öbür tarafta da üretilmiş ama satılmayan dediğim gibi malları görüyoruz. Bugün içinde bulunduğumuz durum aşağı yukarı resim olarak buna benziyor.

Bu nedenle sayın dekanımın ilk gün açılış konuşmasında söylediği, talep odaklı bir eğitim için ilk adımı attıklarını, ihtiyaçlarını tespit etmeye yönelik bir anket çalışması yaptıklarını, başlattıklarını ifade etti. Bu gerçekten son derece doğru ve doğru

yönde atılmış bir adım diye görüyorum. Ancak bu arada bunun büyüklüğü ne kadar olacaktır? Vesaire çok ciddi şekilde çalışılmasında yarar var. Çok da tutulmuş, bizi yanlış sonuçlara götürecek anket çalışmalarından da kaçınmak gerekir diye düşünüyorum. Diğer taraftan yapacağımız çalışmalar da tabii ki çok yıllık bitkiler de o gündür bugündür dikiyoruz ama 5 yıl 10 yıl sonrasında ki pazar içindir. O kararları, üretim kararlarını veriyoruz.

Burada da bugün için ortaya koyacağımız prensipler, eğitim programları her sistemin kendisi 10 veya daha sonrası yıllar için piyasaya süreceğimiz piyasa da kullanılabilecek mensuplarımız için olmak durumundadır. Pek çok konuşmacı da hem dün hem bugün burada ifade ettiler. Diğer taraftan tabii ki geniş spektrumlu bir kullanıcı olduğu zaman her birisinin kendi ihtiyaçlarına göre çok spesifik düşünecekleri vasıflar isteyeceklerdir. Biz her bir paylaşım isteğine göre, yetiştiriciler birliğinin ihtiyaçlarına göre ziraat mühendisi yetiştiremeyeceğimize göre veya gübre üreticilerinin veya diğer üreticilerinin dolayısıyla genel prensiplerinin belli düzeye kadar ana prensipler ana eğitimini alan ama onun üzerine daha detaya inebilen daha spesifik konulara inebilen elemanlar yetiştirmek durumundayız diye düşünüyorum.

Bir büyük çiftliğin işletmesinde ihtiyaç olan ziraat mühendisi ile bir işleme, gıda işleme işletmesinin ihtiyaçları elbette ki farklı olacaktır. Tarım Bakanlığı en büyük kullanıcılardan birisi, belki birincisi, değerli arkadaşlar geçen sene veya evvel ki sene 50 ila 100 şu an da rakamı hatırlayamıyorum. Yurtdışı eğitim programına için burs bulundu yurtdışına gönderilecek, dil eğitimi önemli. Biliyor musunuz bu 50 kişilik kontenjan veya 100 kişilik şu an da hatırlayamadığım. 100 kişilik kontenjanın çok az kısmı doldurulabildi. Maalesef, bu içler acısı bir durum. Düşünün ki hem dil eğitimiyle hem orada ki eğitimleriyle bu bizi, hepimizi düşündürmek durumunda. Yine dün zannediyorum Masum Bey buradaydı, maalesef katılamadım. Bakanlık ihtiyacı olan, istediği vasıflarda ziraat mühendisi bulamamanın yakınması içerisinde. Biz çiftçinin karşısında çıkmaktan korkmayan mühendisler yetiştirmek durumundayız. Ne demek istiyorum, bir vali aradı bir ilden geçen seneydi zannediyorum. Bu çocuğun çiftçinin önüne çıkmaktan korktuğunu, yeteri kadar donanımı olmadığını düşündüğünü yani ciddi özgüven eksikliğinin bir tipik göstergesidir.

Peki, biz bunu neyle üreteceğiz? Gizli olarak eğitim personeliyle, eğitimcilerimizle, üniversitelerimizle başka altyapıyla üretim için gerekli olan tamamen ekonomik jargonla konuşuyorum. Bizim çok iyi bir eğitici kadrosunu ihtiyacımız var. Bu yeterli

mi? Hayır, başka neye ihtiyacımız var? Eğiteceğimiz belirli seviyeler üzerinde ki öğrenciye ihtiyacımız var. Gizli olarak hem dün hem bugün burada sık sık vurgulandı. Bir tane matematik problemi çözebilen, 5 tane fen cevabı verebilen, ana dili Türkçe’de ancak 15 soruya doğru cevap verebilen öğrencilerle yapacağımız üretim dünyanın en iyi eğitici kadrosunu bulsanız dahi ne yapacaktır? Zincirin en zayıf halkası, gücü en zayıf halkasına bağlı olarak değişecektir. Dolayısıyla eğer biz bu öğrenci, kendi dönemimi söyleyeyim. Yüzde bir, ilk üniversite sınavına giren ilk yüzde bir öğrencinin girdiği bir fakülteydi burası. Tabi ki öyle bir bilgiyle yapacağınız üretimin bugünkünden farklı olacağını hepiniz takdir edersiniz.

Dolayısıyla biz burada sistem yaklaşımına gitmeden yani altyapısı, laboratuvar, uygulama alanı, üniversite öğretim kadrosu ve öğrencileriyle bir bütün olarak ve amaca yönelik bir üretim yapmadığımız zaman, sistem yaklaşımıyla bu işi yapmadığımız zaman daha biz epeyce buralarda bu konuları konuşuruz, tartışırız ve benzer birbirimizle konuşuruz ve bitiririz. Bitirmek üzereyim, Sayın Başkan. Peki, ne yapacağız? Aşağı yukarı nasıl yapılacağı dünden beri burada konuşuluyor. Peki, niye çözüm bulamıyoruz?

Değerli arkadaşlar burada çözümün mercii tek değil. Bir tek yerden buraya çözülebilecek bir şey olsa hep beraber gideriz kapısının önünde bekleriz, ama bir bütün halinde üniversiteyle, Odasıyla, diğer sivil toplum örgütleriyle, mutlaka bir şeyler yaratılıp başta siyasetle olmak üzere bu gidecek gurubun içerisinde mutlaka bakanlığın olması, mutlaka sivil toplum kuruluşlarının olması gerekmektedir. Bunun eğer biz sadece YÖK gibi merkezîyetçi bir zihniyetle çalışan bir yerde, komisyonlar, toplanan raporlar, hazırlanan raporlarla sonuçta bir yere varamayız diye düşünüyorum. Ben teşekkür ediyorum. Tarım Bakanlığı’nın mutlaka ve mutlaka bu çalışmaların içerisinde en büyük alıcı olarak burada olması lazım dolayısıyla bunun burada duyurulmasına da özen gösterilmesini diliyorum. Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU: Çok teşekkür ediyorum sayın hocam. Yine yazım sırasıyla sözü ben izninizle İbrahim hocama veriyorum. Buyurun Sayın hocam.

Prof.Dr. İbrahim ORTAŞ

Sayın Dekanıma ve Oda’mıza teşekkür ediyorum. 169 yıldır tarım eğitimini yapıyoruz. Bir tarımcı olarak bir tarım mühendisi olmaktan da gurur duyuyorum.

Benim anlayışına göre insanlığın belki de ilk eğitimi tarım eğitimi çünkü hayatın kendi içerisinde geldiği için insanlar, insanın insan olmasıyla birlikte bütün uğraşları bütün aile içinden geliyor.

Şimdi bunun içinde tarımda var. Modern tarım 1800 yıllarda başlamıştır. Bizim ülkemizde de başlamıştır 169-170 yıldır. Epey bir yol alındı, nasıl alındı? Efendim işte toprağa eskiden 1 kg buğday ekerdik, karşılığında 4-5 kg, yani 25 kg tohum atıyorsanız 100 kg buğday alırdınız. Biz buraları aştık, epeyce bir yol alındı. Tarım eğitimi başta gübreleme olmak üzere, ıslah çalışmaları, sulama teknikleri, diğer uygulamalar, toprak işleme derken 1980'li yıllara geldiğimizde daha doğrusu 1970'li yıllarda dünya nüfusundaki hızlı değişimler, efendim işte bu yetmiyor deniliyor felan, biyoteknoloji diye bir kavramı çıktı şimdi nanoteknoloji vesaire felan. Bir yere geldik, sonra 10-15 yıldır buğday veriminde çok büyük bir artış gözüküyor, ne biliyim işte mısır veriminde çok büyük bir artış gözüküyor ama dünyanın sınırlı toprak miktarlarında amaç dışı kullanımlarda, toprak miktarı azalıyor tabi.

Dünyanın büyümediğini biliyoruz, toprağın büyümediğini de biliyoruz. Fakat hani bir teoriye göre, canlılar geometrik olarak artar, gıdalar aritmetik olarak artar bu kesimde bir bozulma ortaya çıkmış. Biz insanız ama çok hızlı bir şekilde arttı ve bir yerde geldik, bir yerde tıklandık. O da nedir? Şu an da belki insanların karnı doyurma konusunda halen çok ciddi bir sıkıntı gözüküyor ama, dağılım da bir dengesizlik var. Ama bunun ötesinde son yıllarda karşılaştığımız bir konu daha var. Yani sanki tarım işte herkesin yapabileceği bir işmiş gibi, çünkü üretim artışı oldu ya bir miktar özellikle bu yeşil devrim dediğimiz ıslahat çalışmaları, gübrelemeler falan sanki kolayına kaçır gibi bir şey oldu.

Şimdi Cemal Hocam'ı bir kaç yıl önce bizim üniversitemizde dinlemiştim, özellikle Ankara Devlet Üretim Çiftliğinin kuruluşu ve o dönemde Mustafa Kemal Atatürk'ün tarıma bakış açısı ve hele hele işte Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte tarımda devraldığımız yapısal sorunlar. O dönemin yöneticilerinin tarıma vermiş olduğu eğitim desteği, bir tarım toplumu olarak bir analiz yapılıyor ve bunun ayağa kaldırılması için eğitimde köy enstitülerine kadar gelen bir süreç, orada bir ciddi bir devlet politikası var. O devlet politikasının sonucunda tarıma çok ciddi olarak önem veriliyor. Bizim kurumsal teşkilatımızın birçok alanda tarım teşkilatları bulunuyor. O nedenle de işte toprak su kurulana kadar ve arkasından gelen süreçte yurtdışına giden, burslu olarak gönderilen öğrenciler tarıma verilen önemi ortaya koymuş. Biraz önce hocam dedi ki;" bizim mesleğe gelenler %1'lik dilimle gelen insanlardan

oluşuyor” dedi. Hakikaten çok doğruydı. Bizim de hocalarımız anlatırdı bizde tıp fakültesine gitmedik, oradan ayrıldık, geldik ziraat eğitimi gördük diyorlardı. Biz o zamanlar biraz anlamıyorduk ne demek istendiğini.

Şimdi bende hasbelkader hoca oldum, üniversitedeyim. Yurtdışına gittim, doktora yaptım. Oralarda gördüklerim, geldikten sonra bir yerde bir yanlış var. İşte kendi hocalarıma bakıyorum, okula bakıyorum, kendi çevreme bakıyorum, yıllar içerisinde bazı notlar aldım.

Bu notları ve bazı bilgileri sizlerle paylaşıyorum. Ama son yıllarda, son 10 küsur yıldır, beni rahatsız eden bir şey var. Şimdi 80 milyonluk bir nüfusuz, değerli arkadaşlar. Bu kadar insan aptal olamaz. Bir sürü genç insan geliyor, çocuklara bakıyorsun, ellerinde cep telefonları var, gevezelik yapıyorlar, şaka yapıyorlar. Bu çocuklar gayet iyi ama bir de başka bir sıkıntı var. Şimdi elimde bir kağıt var, ben bugün sizlere bir yazı gönderdim. Şimdi ben bu çocuklara Tarım Tarihinde Antoloji diye bir ders veriyorum, yıllardır veriyorum ama azıcık biraz bol not veririm, klasik yaparım felan, ama bazı sorular soruyorum mesela çocuklar son yıllarda çoğuda muhafazakar kesimden gelen çocuklar, bu çocuklar işte Osmanlıydı bilmem şuydu. Geçen bir soru sordum, dedim ki “Osmanlıdaki toprak yapısı nedir” dedim. Hiç bir şey yok. yani Osmanlı nedir? Osmanlının toprak yapısı ne biliyor.

İşte Osmanlı’dan Cumhuriyet’e geçince tarımın yapısal sorunları nedir diye soruyorum, ben bunları da anlatıyorum, ders notlarıda olan bir insanım yani öyle şey gitmiyorum. Bir derse giriyorsam o dersin notlarını hazırlıyorum, kendimin notları falan vardır, onları da şey yaparım, yok. Şimdi toprak dersleri veriyorum, şimdi dördüncü sınıfa giden öğrenci var. Toprak kıvamı diye bir soru, nedir dedim toprak kıvamı? Toprağın içindeki kum, kil, silt gibi maddelerden oluşan dağılıma toprak tekstürü denir. Şimdi kıvam yazmış, sonuç da bu da tekstür diyor. Şimdi hacim ağırlığı 1.25 olan bir toprağa 0,20 cm derinde bir dekada ne kadar toprak var demişim. Bir dekar bin metre kare, 1.25 eşittir, işlemi kurmuş, denklem kurmaya çalışıyorum, yani kafayı yiyeceksiniz. Toprak, birinci sınıf tarım toprağı ne demişim? Organik, humus bakımından toprağın en zengin olan arazi tipidir, daha çok ormanlık alanlarda bulunur. Yıkanmanın daha fazla olmasından dolayı asit karakterde bulunur. Şimdi bir kaç gündür hakikaten düşünüyorum. Bu sınavlarla biz diploma verebilir miyiz?

Yani mesela Őimdi sizler dűŐűnűn, doktora gittiniz. Doktor sizin nabzınızı ۆlçecek, nabzınızı ۆlçmesini bilmiyor veya da kan alacak, kan almasını bilmiyor Őimdi böyle bir insana güvenir misiniz? Veya da siz bir çiftçisiniz, Őimdi çocuklar ya tabi bizim toprakçı arkadaşlarda buradadır. Bir gübre torbasının üzerinde ki NPK, tamam işte diyelim ki dekara buğday ekimi yapacaksınız, 20 kg üzerinden hesap yap dediğiniz zaman yapamıyor, çünkü bu karşı karşıya geldiğimiz durum vahim bir durum. Őimdi kimi suçlayacağız? Arkadaşlar acaba anlatamıyormuyuz? Evet, buna katılanlardan bir tanesi de benim, arkadaşlarımızı eleştiriyorum, kendimi de eleştiriyorum. Ama bir yerde bir sıkıntı var değerli arkadaşlarım, Őimdi bu sıkıntı tabi nasıl olacak bilmiyorum ama elimde bir tane çizelge var. Çizelgenin bir tanesi Őu 2013-2014-2015 yılında, aslında size sunum yapabilirdim ama, sosyal bilimlerde Türkçede 45 sorudan 16-17-15 soru yapıyor, sosyal bilimlerde 12 soru yapıyor, matematik de 5 soru ama fenden 3.8 soru yapıyor, 45 sorudan.

Bir grafik daha var, bu grafik aslında çok daha Şey vahim, Şimdi üniversite seçme sınavında 45 soru soruluyor. Bu 45 sorudan yaklaşık Őuralara bakarsanız arkadaşlar ilk 10 soruyu yapanların sayısı Türkiye’de yaklaşık 40.000 kişi falan yani 1 milyon 700 öğrenciden yaklaşık 40-45 bini Türkiye’de üniversite okuyacak düzeyde demektir. Hatta bu Şu demektir. %50, yüz nokta ellisini yapanların sayısı 40-45 bini geçmiyor. Efendim bir kaç defa bunu söyledik.

Şimdi biraz önce hocamız söyledi. Bir önceki oturumda arkadaşlarım söylediler. Evet, bir soru yapıyor doğru, Şimdi eğer siz bu olayı, üniversite seçme sınavında işi yukardan aşağı sıralamaya tabi tutarsanız, biz bu işten çıkamayız. Yani bu tablo Türkiye’de milli eğitim sisteminin çöktüğünün bir göstergesi 1 milyon 700 bin öğrenci yetiştireceksiniz ve hiçbir çocuğunuz sanat yapmayacak, spor yapmayacak, okullarımız da mantık dersi olmayacak Şimdi ben çocuğa sorduğum sorulardan onu çıkarıyorum, mantık diye bir Şey yok. Yani doğru düşünme diye bir sorunla karşı karşıyayız. Düz mantık var ama bulanık mantık yok, analiz yapamıyor. Grafik veriyorsunuz grafik okuyamıyor. Şimdi bu çökmüş milli eğitim anlayışında, biraz önce bir hocamız dedi ki artık bizim konuşmamız lazım sayın hocam. Evet, konuşmamız lazım bu iş böyle gitmiyor arkadaşlar. Yani bir matematik sorusu iki matematik sorusu olmuyor. Matematik bilmeyen hiçbir toplumun gelişme Şansı yok, bunu çözemeyiz.

Pekala ne yapmamız lazım? Ben bir kaç gün öncesinde bir Şey paylaştım, mutlaka bakan arkadaşlarım vardır. Öncelikle tabi nerden başlayalım? Hani Fuzuli’nin bir

sözü vardır ya “söylesem kar etmiyor, söylemesem içim rahat etmiyor” evet içimiz rahat etmiyor. Buradan gitmiyor, hocalar olarak burdayız. Bu çocuklara not vermezsen rahatsız oluyorsun, versen vicdanen rahatsız oluyorsun. Bu toplumun önüne gübre atmasını, gübre hesabı yapamayan bir insanı toplumun önüne koyamayız. Şimdi bu işi nerde çözmemiz lazım?

Gökhan Hocamız, Sayın Dekanımız bizi aradığında ne yapmalı, ne konuşmalı, neresinden başlamalı diye düşündüm. Hani bir ozanın sözü vardır “cahiller kendini aklar, kamiller özünü yoklar” özümüzü yoklamamız lazım. Yapılması gereken şudur, bence burada bu işin paydaşı olan, bu işi çözecek olan YÖK’ün burada olması lazım, yani bizim YÖK’e gitmemiz lazım, Milli Eğitim Bakanı’na gitmemiz lazım, bu iş böyle olmaz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti eğer devlet olacaksa bu coğrafya da güçlü olacaksa şu eğitimi adam gibi, adam gibi yerine oturtmak zorunda. Şu matematiği öğretmek zorundayız bu topluma. Fizik, kimya, biyoloji’yi mutlaka toplumda her öğrencinin hayatında bilmesi gerekir. Bunu biz öğretemezsek bu toplumu bir yere götüremeyiz.

Salondan: Yabancı dili de hocam.

Prof.Dr. İbrahim ORTAŞ: Tabi ki, mutlaka yabancı dil öğreneceğiz, okuryazar olacağız. Biz her fakülteyi açmak zorunda değiliz. Somut öneriler söylüyorum sayın dekanım, çok özür dileyerek. Değerli arkadaşlarım bu kadar üniversiteye bizim ihtiyacımız yok, bir. Bu kadar alt yapımız yok, iki. 34 tane ziraat fakültesine gerek yok. Başından beri söylüyorum geçen sene ki kongremizde de yazmıştım. En fazla 3-5 tane. Bizim ziraat fakültemiz kalacak, diğerleri diğer fakültelere araştırma kadrosu olarak katılacak, eğitimi sınırlı yerde yapacağız. Mutlaka, mutlaka devlet vermiyorsa bile bizim üniversitelerimizin vakıfların üzerinden ilk beş bine giren, ilk on bine giren çocuklarda burs vereceğiz bol miktarda. İyi insanların fakültelere gelmesi gerekiyor. Bunu yapmak zorundayız. Bunları yapamazsak hiçbir sorunun üstesinden gelemeyiz. Yani sayın dekanım, çok büyük bir şey de, fakültede tarımsal yüksek öğretimi kutladık ama, burada bu sorunu Milli Eğitim’le YÖK’le konuşmazsak onları bu konuda ikna edemezsek hiçbir sorunu çözemeyiz. Dert çok ama burada kesmek zorundayım. Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU: Çok teşekkür ederiz, sayın hocam. Ben izninizle yine yazım sırasına göre Gökhan hocam’a söz veriyorum. Buyrun sayın hocam.

Doç.Dr. Gökhan GÜNAYDIN

Teşekkürler, Sayın Dekanım, Değerli Rektörlerim, Değerli Dekanlarım, Değerli ODA Başkanlarım, çok sevgili kıymetli öğretim üyeleri, sevgili meslektaşlarım keşke öğrenci arkadaşlarım diyebilseydim ama hitap edebileceğimiz az sayıda öğrenci arkadaşımız var. Öncelikle 10 Ocak 1846'da başlayan, bizim bildiğimiz böyle. Tarımsal öğrenim yolculuğunun 170. yılını kutlarım ve bu memleketin taşına toprağına emeğini akıtan meslektaşlarımızı saygıyla anarım. Bu ülkenin gerçekten bu mesleğin özverili çalışmalarına karşı borcunun olduğunu düşünüyorum. Alınan mesafeyi küçümsememek lazımdır. Bu 170 yılın 62 yılına Ziraat Mühendisleri Odası eşlik etmiş. 1954'den bu yana da iyi ki ODA'mız var. ODA'mız bir meslek mücadelesini onurla, bilgiyle ve paylaşımla sürdürmeye çalışıyor.

Ankara Ziraat Fakültesi'nden başlayarak oluşan ve bugün sayısı 30'ların üzerinde olan ziraat fakülteleri, bu meslek örgütü altında örgütlenen su ürünleri mühendisleri, tütün teknolojisi mühendisleri, balıkçılık teknolojisi mühendisleri hep beraber bir iş yapmaya çalışıyoruz. Paydaşlar olarak anıldık biz, düşünüyorum yani tarımın paydaşları olarak hepimizi sayıyoruz aslında üretici, üretici olmadan hiçbir şey olmaz ve gururla söyleyelim ki, köylünün yararına olmayan bir mühendislik çıkarını ret etmiş bir toplumuz biz. Bunu düşünebilen bunu söyleyebilen bilince sahip olmaktan dolayı da gerçekten gurur duyuyorum. Üretici yoksa mühendis yoktur. Aynı zamanda sektör girdisinden, çıktısından, dış ticaretine kadar ve bu işle uğraşanların tamamı, en az bunlar kadar önemli milyonlarca kent yoksulu ve tüketici. Tüketiciyi gözetmeyen bir tarım politikasının, sofrayı gözetmeyen bir tarım politikasının, sürdürülebilir olma ihtimali yoktur, çağdaş olma ihtimali yoktur ve elbette bunların yanında kamu yönetimi, siyaset ve benzeri alt dallar, paydaşlar herhalde bunlardan teşkil edilmiş olmalı. Peki, bugün biz bir değerlendirme oturumu yapıyorsak, kısaca bu evrene ilişkin küçük bazı saptamalar yapmak gerekmez mi?

Değerli arkadaşlar siyasetin garip metaforları arasında kaybolan verilere bir kez daha bakmak gerekir. Ben altını çizerek söylüyorum, 2014 yılında 2015 verileri henüz hazır değil. 2014 yılında bu memleket tarım ve gıda sektörüne 44 milyar lira ithalat parası ödeyerek tamamlamıştır. Bunların altını açmak gerekir. Aydın namusu ile açmak gerekir. Türkiye tarımsal ham madde dış ticaretinden yılda 1 milyar dolar para kazanmaktadır. Yani ihracat parası kazanmaktadır. Tarımsal ham madde dış ticaretinde ithalata ödenen para ise 7 milyar dolardır. Yani buğdayın, arpanın, mısırın, soyanın dış ticaretinden yılda 6 milyar dolar para kaybeden,

ithalat yapmasa gıda sanayinin ve yem sanayinin ihtiyacı olan ham maddeyi sağlayamayan, bir memlekette bahsediyoruz.

Altını çizerek söyleyeyim, bu gerçeğin farkına varmayan öğrencilerden bahsetmeyelim, milletvekillerinden, öğretim üyelerinden bahsedelim. İstatistiklerle arası bozuk olan bir memlekette bahsediyoruz. Ben şimdi sorsam herkes der “buğday da Türkiye’de net ithalatçıdır, soya da net ithalatçıdır” Rakam vereyim mi? Yılda 4 milyon ton buğday ithalat ediyoruz. Hani hemen söylerler buğday ihraç ediyoruz canım, arkadaşlar son 10 yılda Türkiye buğday ithalatına dokuz buçuk milyar dolar toplamda para ödedi. Un ihracatından kazandığı para 6 milyar dolar. Dünya’da başka bir ülke var mıdır ki ham maddeyi pahalıya alsın, işlenmiş maddeyi ucuza satsın. Dahilde işleme rejimi değilmi? Bunun ne tür sahtekârlıklara konu edildiğini bilmiyor muyuz biz. Bu memlekette bunu araştırabilen bunun üzerine gidebilen kimse var mı? Bu memleketin Tarım Bakanlığı’nın Teftiş Kurulu Başkanı ihaleye fesat karıştırmaktan ceza almışsa, bu meselenin üzerine gidebilir mi? Bu meseleleri galiba biraz konuşmamız gerekiyor.

Gene söyleyelim, tarımsal ham madde dış ticaretinde net ithalatçiyız ancak gıda dış ticaretinde net ihracatçiyız, yani dışardan aldığımızı işliyoruz, satıyoruz. İyi ki bunu yapıyoruz, hiç kimse buna kötü diyemez ancak gıda sanayinin katma değer üretme kapasitesine hep beraber gene sorgulamalıyız. Örneğin Avrupa un üretmiyor mu? Yoksa Avrupa un üretmekten vaz mı geçti? Un üretmeyi bir sanayi üretim tarzı olarak gerekli ve yararlı görmüyor mu? Aynı standartlarda ben dışarıdan daha ucuza alırım mı diyor? Bütün bunları konuşmamız lazım. Peki, toplamı nedir? Toplamı tarımsal ham madde ve gıda sanayi dış ticaretinin toplamı, aşağı yukarı başa baştır ve buraya ödediğimiz ithalat parası 44 milyar dolardır. Demek ki ihracatından da toplam 44 milyar dolar para kazanıyoruz. Soru şudur, biz acaba verimliliği yükselten, maliyetleri aşağı çeken bir yeni anlayış içerisine girsek, ithalat bütçesinden kısan bir tarz içerisine girebilsek, bu ülkede tarım ciddi para kazandıran bir sektör olabilir mi? Hiç kuşku yok olabilir, işte bunun üzerinden konuşmalıyız.

Burada hayvancılığa ilişkinde bir tek laf ederek bu konuyu bitirmek istiyorum. 2008’de hesaplama yöntemini değiştirdiler, o tartışmaya hiç girmeyeceğim. Türkiye’nin 1 milyon ton kırmızı et ürettiğini varsayıyoruz. Varsaymaya devam edelim, bu kişi başına 365 günde, yılda 12 kg kırmızı et tüketimi anlamına geliyor. Ortalama bir Avrupalı yıl da 75 kg kırmızı et tüketiyor. Yani biz Avrupalı kadar ete

para verebilsek yani efektif talep yaratabilsek, Avrupalının tüketme ortalamasına ulaşabilsek, Türkiye'nin 6 katı kırmızı et üretmesi lazım, yani en az 6 milyon ton kırmızı et üretmeliyiz. Bu et açığı, bu protein açığı, yalnızca fiziksel kapasite sorunu yaratmıyor insanlarımızda aynı zamanda düşünsel kapasite sorunu da yaratıyor. Bu gerçeklerle yüzleşmek ve bunların üzerinden hayat okumak zorundayız. Ya değilse! İşte düşünür dururuz, çocuklarımız bir tane soru çözemiyor diye. Öğrenci, en masum olan onlar. Biziz her şeyin sorumlusu, biziz ve hiçbir şeyi varmış gibi görmeyerek bu sorumsuzluğumuza da hala devam ediyoruz üstelik.

Sevgili dostlarım, şimdi mühendislik eğer maliyetler düşecekse, verimlilik yükselecekse bir mühendislikten söz ediyor olacağız. Peki, Türkiye'de 34 ziraat fakültesinde gerçekten mühendislik eğitimi verilebiliyor mu? Bu öz eleştiri yapıyor muyuz biz? Ben hiç kimseye birinden daha fazla yanlışı var diyerek, söylemiyorum. ODA Başkanlığı yaparak, burada ki yanlışların önemli bir bölümüne ortak olmuş bir insan olarak, kendimi varsayıyorum ve en büyük suçu da hadi ben üzerime alıyorum, ama şunu bilmeliyiz ki, Türkiye'deki 34 Ziraat fakültesinin önemli bir bölümünde, bugün mühendislik eğitimi verilememektedir.

Bu saptamayı yapmayalım mı? Bu saptamayı yapmadan ilerleyebilir miyiz? YÖK ne diyor " mühendisliklere bir taban veriyorum diyor bunun altına inemeyecekler diyor. Bunun altına inenler mühendislik fakültesine giremeyecek diyor ama ziraat fakültesi istisnadır diyor" YÖK ne demek istiyor arkadaşlar? Biz buna ne diyoruz, ya böyle şey olmaz mı diyoruz, yoksa o puan gelse ziraat fakültelerine hiç öğrenci gelmez mi diyoruz? Ziraat fakültelerine öğrenci daha az gelse mesela, bu yıkım mı olur, sorun mu olur, yoksa daha iyi bir şey mi olur? Yılda 5 bin arkadaşımızı bu fakültelerden mezun ediyoruz. Anneler, babalar bu çocuklar mezun olsunlar diye, okusunlar diye olmayan gelirlerini bu çocuklara aktarıyorlar, sisteme aktarıyorlar. Mezun olan çocuklar mutlu oluyorlar mı? Çalışabiliyorlar mı? Üretime katkı sağlayabiliyorlar mı? Ziraat fakülteleri mutlaka, mutlaka sayısını azaltmalıdır, su ürünleri fakülteleri mutlaka sayısını azaltmalıdır.

Avrupa'da üniversitenin birinde örneğin Almanya'da birinci sınıf okuyup İspanya'da ikinci sınıf okuyabilir çocuk. Neden biz aynı işi Ankara'da birinci sınıf okuyup, ikinci sınıfı Erzurum'da okuyan bir çağdaş anlayışa dönüştüremiyoruz? Yaz okullarında sera eğitimi veya zootekni eğitim almak için çocuklarımızı başka bölümlere uzman bölümlere, uzman fakültelere yönlendiremiyoruz. Her fakülte her bölümü açıyor, ziraat mühendisinin olmadığı, ziraat mühendisi öğretim üyesi olmadığı, ziraat

fakülteleri var bu memlekette. Hemen yanımızda 180 km öte de Bolu var. Yani bütün bunları görmeden, bunlarla yüzleşmeden bir yere varamayız. Hızlıca bitireceğim.

Bir organizasyondan söz ediyorsak, Tarım Bakanlığına ilişkinde bir şeyler söylemek lazım çünkü mezunlarımızın önemli bir bölümü de kamu da çalışıyor. Bakın gerçekten köşeli laflar etmek için falan buraya oturmam, ama hep söyledim bir kez daha söylüyorum. Sabah kalkıp, tıraş olup, kravat takıyorsan birbirimize karşı gerçekleri söylemek zorundayız ki topluma da bunu aynı samimiyet içerisinde aktarabilelim.

Ben içtenlikle söylüyorum, tarımsal desteklemeler olmasın, şu an da tarım ve köy işleri, tarım gıda, tarım ve hayvancılık bakanlığını kapatın, üretici 6 ay fark etmez bakanlığın kapandığını, çünkü tümüyle alandan kopmuştur bakanlık. Bugün zirai mücadele bayisi arkadaşlar danışmanlık hizmeti vermektedir, tohum şirketinde çalışan meslektaşlar danışmanlık hizmeti vermektedir. Onlarda bu danışmanlık hizmetini doğal olarak ticari kaygılarla vermektedirler. O halde bu bakanlığın yeniden yapılanmaya ihtiyacı vardır. TARGEL projesi ile falan değil. Amerika'da örnekleri var, 7 kişilik timlerle, çağın her türlü olanaklarıyla donanmış mobil timler, şakır şakır alanda çalışma yapıyorlar. Bugün alana inen mühendis arkadaşımız kalmamıştır. Yüreğiyle çalışan, emek akıtan bütün arkadaşlarımıza teşekkür edelim, ama maalesef böyle bir gerçeklik var.

Şimdi bir şey daha söyleyelim mi, bundan evvel ki bakan hangi meslek grubundandı arkadaşlar? Mimardı, Kutbettin Arzu. TİGEM'in genel müdürünün mesleği neydi? O da mimardı. TİGEM genel müdürünü mimar yaparsanız, adam nasıl bakar? tohum diye mi bakar TİGEM arazisine, yoksa buraları bir imara açsak diye mi bakar? Şimdi ki Tarım bakanının mesleği ne? Yüksek İslam Enstitüsü mezunudur. Bakan yardımcısının mesleği ne? Avukat. Arkadaşlar eğer bunlar normale Adalet Bakanlığına ya da Diyanet İşleri Başkanlığına da birer ziraat mühendisi, birer su ürünleri mühendisi aktaralım ve dolayısıyla sorun kalmasın. Bütün bunlara meslekten çok güçlü bir karşı çıkış "ya bu da olur mu, geliyor mu? Gerçekten sesimizi hep beraber çok daha yukarıya doğru çıkartmamız lazım.

Son bir iki söz söyleyerek bitireceğim. Teknik alanda gerekli çalışmaları yapmak çok önemlidir. Türkiye gibi 78 milyon hektar yüz ölçümüne sahip olan bir memlekette, büyük şehir yasasıyla köyler kapandı görünse de aslında kırsal alan destek bekliyor ve çalışma bekliyor. Nüfusun %75'i otuz büyük şehirde yaşıyor, geriye kalan

nüfusun %25'i 51 ilde yaşıyor. Bu hızla giderse çok kısa süre içerisinde köylerde kimse kalmayacak. Köy bakkallarında yumurta satılıyor, bunları abartmıyorum, yumurtayı köy bakkalından insanlar satın alıyorlar. Yeni bir üretim hamlesine ihtiyaç var. Ziraat mühendisi üretiminin de buna göre şekillenmesi lazım.

Diğer tüm mühendislik dallarında olduğu gibi. Kamuda çalışacak olanların, özel sektörde çalışacak olanların buna göre bir eğitim tarzına girmesi lazım, ama bunlarla beraber üniversitelerin eleştirel aklın ve özgür düşüncenin kalesi olma özelliğini yeniden kazanması lazım. Yani buralarda sorgulamayan, sistemi sorgulamayan, ailesini sorgulamayan, öğretim üyesini sorgulamayan, bakanını sorgulamayan nesiller, her şeye ne iyi ediyorsunuz, Allah razı olsun diye bakan nesillerden bir mühendis ahlakı çıkmaz. Mühendis ahlakı demek, kabul etmek değil şüpheyle yaklaşmak, bilimsel şüpheyi unutmadan devam etmek anlamına gelir. Ve elbette edebiyattan, şiirden anlayacak merak edecek, merak duygusunu hiç arkaya bırakmayacak. Bileşim teknolojisini, yabancı dili çok iyi kullanacak. Dünyayı takip eden ve dünyada ki Türkiye'de ki bütün diğer gelişmelerle kendi mesleğinde ki gelişmeleri barındırabilecek bir yeni nesle ihtiyacımız var. Bunu üretecek olanlar bu fakülte, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi. Ben Erzurum mezunuyum ama Ankara'ya ve diğer tüm fakültelerimize büyük saygımız var. Burası 1933'de açıldığında Türkiye'de kalkınmanın en temel kalesi olarak açılmıştır. Yeniden bu işleve dönmesi de herhalde hepimizin ortak umududur. Çok teşekkür ederim, saygılar sunarım.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU: Sayın hocam çok teşekkürler. Son konuşmacımız, Sayın Dr.Hüseyin Velioğlu'na ben söz veriyorum. Buyrun sayın Velioğlu.

Dr. Hüseyin VELİOĞLU: Teşekkür ederim sayın dekan, değerli rektörlerim, tabi işin zorluğu her zaman ki gibi çiftçide. Paydaşlar olarak herhalde hocaların dışında, keşke tohumcu kardeşlerim çiçek göndereceklerine burada olsaydı. Başka gıda firmamız var, daha burada bir kaç kişi olsaydı programa dün katılamadım, arkadaşlarım buradaydı. Onlarda en azından arz talep konusu geldiğinde ihtiyaçlarını belirlediler. Tabi son konuşmacı olmak hem avantaj hem de dezavantaj sözkonusu. Hele de Gökhan Bey gibi mesleğinde duayen olmuş, siyasetle uğraşmış bir üstadın yanında, değerli hocalarımız yanında rahmetli Turan Güneş'in doktorantı olarak konuşmak zor. Ben ufak bir sunumla başlamak istiyorum. Biraz ortamın havasını dağıtmak için, (Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tanıtım sunusu)

“Ülke ekonomisinin saç ayaklarından biri hayvancılıktır. Hayvancılık bir gelenektir ve her geleneksel yöntem gibi hayvancılıkta da verim ve kalitenin yükselmesi bilimsel gelişmelere bağlıdır. Bu nedenle ırk ıslahı çalışmaları hayvansal üretimin artırılmasının temelidir. Bugün damızlık sığıır yetiştiricilerinin birliklerinin başarıyla yön verdiği ırk ıslahı alanında ki öncü girişimlerin temelleri mustafa kemal atatürk'ün çabalarıyla cumhuriyetin ilk yıllarında atılmıştır.

1926 yılında 904 sayılı ıslahı hayvanat kanunun çıkarılmasının ardından Avusturya'dan uçakla esmer ırkı boğa ve inekler getirilir. İthal edilen esmer ırkı boğa spermaları ile bursa, balıkesir bölgelerinin yerli sığıırı olan boz ırk sığıırlarla melezlenerek karacabey esmeri olarak adlandırılan türkiye koşullarına tam uyum sağlamış bir ırk elde edilir. Aynı yıl ıslahın en önemli araçlarından olan suni tohumlama da dünyada rusyadan sonra ikinci olarak türkiye'de uygulanır. 1936 yılına gelindiğinde ıslah çalışmaları atatürk orman çiftliğinde sürdürülür.

1951 yılında kurulan bugün ki adıyla Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstütüsü'de suni tohumlama ve hayvan ıslahı konularında büyük ilerleme kaydedilmesini sağlar. Merkez Birliğinin bugün ki genel başkanı Cemalettin Özder'in paylaştığı 1970'li yıllara ait belgeler yetiştiricilerin kayıt tutma konusunda ki hasasiyetini açıkça ortaya koyar.

1995 yılında Türkiye'nin İtalya ve Almanya hükümetleriyle yürüttüğü projelerle yetiştiriciler, kendi yörelerinde bir araya gelerek, 16 ilde damızlık sığıır yetiştiricileri birliklerini kurar. 1998 yılında da merkez birliğini kuran yetiştiriciler türkiye çapında büyük bir örgütlenmenin ilk adımını atmış olurlar. Birlikler ıslah çalışmaları için yeni yeni biraraya gelirken, Avrupalı meslektaşları 100.yaşlarını kutlar. avrupa ile aradaki bu büyük fark türk yetiştiricisini yıldırılmaz. Daha hızlı olmak konusunda teşvik eder.

1999 yılında GTHB ile ortak olarak yürütölen özsoy kütüğü, soy kütüğü ve döl kontrolü kütüğü projeleri ile arzu edilen ıslah hedeflerinin büyük bir bölümüne ulaşılır. Bugün Merkez Birliği Türkiye'de ulusal ıslah programını yürüten ilk ve tek sivil toplum örgütüdür. Yürütölen ıslah çalışmaları ile Hoştayn ırkında yılda %4 yağlı 9 ton süt verebilen, enaz 3 laktasyon sağılabilen, ergin yaşta 650 kg ağırlığa ve 145 cm sarı yüksekliğine ulaşabilen, ayak ve tırnak yapısı sağlam, kapasiteli ve kolay sağılabilen bir memeye sahip genotip elde edilerek bunun ülke çapında yaygınlaşmasını sağlar.

Merkez Birliği esmer ve simental ırkları içinde ıslah çalışmalarına başlamıştır. Belirlenen hedeflere ulaşmak için, yrtlen projelere her yıl yetiştiriciler tarafından yaklaşık 100 milyon Türk lirası kaynak aktarılır. Merkez Birliği kurduğu e- ıslah veri tabanı ile yetiştiricilerin veri girişlerini internet ortamında yapabildesini sağlamıştır. e-ıslah veri tabanı ulusal hayvan kayıt sistemi, tarım sigortaları havuzu tarsim ve ifti kayıt sistemi veri tabanları- KS ile entegrasyonu sağlandığında, kolaylıkla karşılıklı bilgi alışverişi gerçekleştirilir.

Merkez Birliği köyde merada hayvanın başında veri toplayabilmek içinde mobil e-ıslah teknolojisini geliştirmiştir. Merkez Birliği kuruluşundan beri yayımladığı Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Birliği dergisi, İngilizce dergi, yetiştiricilere yönelik kitaplarla web sayfasının yanısıra yaptığı etkinliklerde yetiştiriciler ve sektör arasında kesintisiz bilgi akışını sağlar. damızlık sığır yetiştiricileri birlikleri,her yıl düzenledikleri yarışmalarla, damızlık hayvanlarını sergilemekte ve Türkiye'de kaliteli damızlık sığır olmadığını ifade edenlere en güzel cevabı bu gösterilerle vermektedirler.

1995 yılında başlatılan ıslah çalışmalarıyla soy ktğu işletmelerde hayvan başına başına süt verimi türkiye ortalamasının yaklaşık 3 katına ulaşmıştır. Bugün türkiyede kayıtlı süt üretiminin 2/3'lik kısmı merkez birliğine ye işletmelerden sağlanır. Islah çalışmalarının denetimini sağlayan ilk modern teknolojiye sahip süt analiz laboratuvarlarıda merkez birliği ve bakanlığımızın ortak çalışmaları ile İzmir, Balıkesir, Bursa, Tekirdağ ve Ankara'da açılmıştır. Dünya'da mucize olarak adlandırdığı boğa spermasının dondurularak saklanması yöntemide, Türk boğa spermalarının üretimini yapılabileceği menemen suni tohumlama yöntemide bakanlık tarafından merkez birliğine verilmiştir. gen türk bankası ile üretilen uluslararası araneda yarışacak derecede kaliteli test edilmiş ve onaylanmış olan spermalar, Türk sığırcılığının bağımsızlık porjesidir.

Bu kapsamda çalışmalarını sürdüren merkez birliği ankarada da yeni bir boğa istasyonu amaya hazırlanmaktadır. Ulusal Kırmızı Et Konseyi, Ulusal Süt Konseyi, TOBB Hayvancılık Meclisi, Avrupa Holştayn ve Kırmızı Holştayn Konfederasyonu, Avrupa Simentel ve Dünya Simentel Federasyonu, Uluslararası Hayvan Kayıt Komitesi, Uluslararası Boğa Değerlendirme Servisi ve Interpula ye olan merkez birliği sığırcılık alanında Türkiye'yi hem ulusal hem uluslararası platformlarda başarı ile temsil etmektedir. Merkez Birliği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yrtlen soy ktğu projesinin yanında FAO ve TİKA ile ortak olarak Azerbaycan,

Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistanda da soy kütüğü sistemi kurma çalışmalarına öncü olmuştur. Arnavutlukta yürüttüğü sığırcılıkta soy kütüğü kurma sistemi projesini da başarıyla tamamlamıştır.

Yeni dönemde hedefi dünyaya açılmak olan Merkez Birliği Türk Cumhuriyetleri, Kuzey Afrika, Orta Doğu ve Balkanlara düve ve sperma ihracatı için çalışmalara başlamıştır. Bu kapsamda ilk ihracatını da türkmenistan'a gerçekleştirmiştir. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği bugün seksen bir ilde birmilyon ellibin (1.050.000) üyeye ulaşmış dev bir örgüttür. Yetiştiricinin alınterinin gerçek değerini bulması, yeni nesillerin sağlıklı büyümesi, Türk hayvancılığının hakettiği değeri kazanması için çalışan Merkez Birliğinin hedefi belli. Birlikte daima ileri. Dünden bugüne emeği geçen herkese teşekkür ederiz.”

Dr.Hüseyin VELİOĞLU

Evet, Değerli konuklar, niçin bu sunuyu gösterme ihtiyacı hissettim. Genç ve yeni bir örgüt. Sisteme emeği geçen tüm hocalarımıza, zootekni bölümünden, ekonomi bölümünden hocalarımıza saygı duyuyorum. Yani azıcık çiftçinin motive edilmesi, azıcık yetki verilmesi ile tarımın ana sektörlerinden birisinde neler yapılabileceğini görüyoruz. Bu delikanlı örgüt, 2017'de Dünya Simental Kongresini yapacak.

Değerli konuklar Türkiye'de din ve tarım konusunda herkes konuşuyor. Gökhan bey gibi birazda kendimin özeleştirisini yapacağım. Biz bu işin siyasetini bilmiyoruz. Son 30 yılı aşağı yukarı hepimiz, öğrenciler hariç, yakın yaşıyoruz. Meclise baktığımızda tarım komisyonunu tamamlayacak kadar milletvekili çıkaramıyoruz. Çok az siyasetle uğraşıyoruz. Özür dilerim hocalarımdan. Hukukçu, doktor, eczacı bakıyorsunuz, son 30 yılda meclisin nerdeyse 3'de 2'sini 3-4 meslek karşılıyor. Parti farkı gözetmeden bu mesleği siyasete taşıyamıyoruz. Şimdi, ben 1976 girişliyim. Son burslulardanım. Bizim dönemde ilk üç tercihti ziraat. Bizden sonra Tarım Bakanlığı burs vermedi. Maalesef kendi elemanlarımdan da kendi çocuklarımdan da biliyorum. Bu meslekte tercih sona doğru gitti. Herkesin kendi dönemi ile ilgili sorumluluğu var. Biz dekan beyede borçluyuz, henüz hayırlı olsuna gelemedik ama, bizim fakülte ile eğitim protokolümüz var. Mesut hocamdan da söz aldık, yani artık diplomalı fakat pratiği olmayan, yeterli lisanı olmayan genç mühendisleri sektörün bir çok alt dalı istemiyor.

Ben kendi branşımdan örnek vereyim. Kızım Tahsin hocanın talebesi idi. Bu sene nasip olursa bitirecek. TOB'da üç dönem staj var. Ücretli staj yapılıyor. Ama

bizim zooteknide uzun yıllardır tek dönem staj var. Yanlışım varsa hocalarımız bunu düzeltsin. Biz bu çocukları istiyoruz, eskisi gibi değil, bu gençleri artık ilgili kurumlar tohumcular birliği, sebze yetiştiricileri birliği, süs bitkileri birliği onlar işi öğrensinler 4 sene gelsinler, asgari ücretin belli bir oranında ücrette ödeniyor ve okulu bitirdiklerinde alanlarında uzman olsunlar. Çok onurlu bir mesleğe sahibiz. 1970'lerde hocalarımdan hatırlayanlar vardır. Kaymakamdan fazla maaş alıyordu meslek mensuplarımız taşrada. Şimdi kaymakamın yarı maaşına yetişebiliriz.

Dolayısıyla bu insanlar, toplumun orta direği, artık bizim mesleği tercih etmiyor. Fakültelerde bölümler boş kalıyor. Ama inanın kaliteyi ve çıtayı yükseltirsek, gerek Ankara olsun, gerek çukurova olsun tüm fakültelerin eğitim, işbirliği kaliteli mühendis yetiştirme konusunda 81 birliğim adına konuşuyorum desteğe hazırız. Fakat temel sıkıntı, bu sektörün maalesef siyaseti ve medyası yok. Özellikle genç arkadaşlardan, takım farketmez galatasaraydan girin, fenerden, beşiktaştan girin, ama kamuda öne çıkmak kesinlikle bu işin siyasetine de girmeliyiz. Tarım Bakanlığında hizmeti geçmiş bir kardeşiniz olarak, Gökhan beyin temel eleştirisine katılıyorum, meslek dışı bir müsteşar ataması olurken, biz bakan beye haddimizi aşmadan ufak bir serzenişte bulunduk, bize dedi ki "herkes kendi işini yapsın". Bu tek başına olmuyor onu söylüyorum. Bir meslektaşımız, zooteknist değil ama, hayvancılık genel müdürlüğünde genel müdür muavini oldu. Orda veteriner arkadaş diyor ki "ya bunun ne işi var burada" kendiside genel müdür muavini. Dedim ki (TMO) ofiste vali muavini 4 yıldır genel müdürlük yapıyor sesin çıkmıyor. Arkadaşların yüzüne söylediğim için rahat konuşuyorum. Meslek dayanışmasının artması gerektiğini belirtmek istiyorum. Nerde meslek mensuplarının öne çıkarılması ile ilgili bir husus varsa, biz fevkalade omuz omuza vererek bu işi düzeltmeliyiz.

Birileri bizim mesleği çok güzel kullanıyor. Onlarca yıl tarım üzerine siyaset yapıldı. Bizim bir milyon üyemiz var. 300 zooteknist ile birlikte çalışıyoruz. Eğitimler konusunda sıkıntı var. Hocalarımızdan özür diliyorum. Biz sığırlarda tırnak temizliğini işe aldıktan sonra öğretiyoruz çocuklara. Bunlar, yaz stajlarında çocuklara bir haftada, 10 günde öğretilcek işler. Bu çok önemli. Diğer konuşmacılarda belirttiler. Bu mesleğin önü açık. Yeterki omuz omuza verelim. Birlik beraberlik içinde olalım. Fakülte sayısı konusunu atlıyorum, artık yeter. Ne yapmamız gerekiyorsa, sivili, vatandaşı hep birlikte Türkiye için yapalım.

Sağlıklı ve uzun soluklu bir tarım politikasının oluşmasını hep birlikte sağlarsak, ortadoğu ithalatçı, kuzeyimiz ithalatçı, dayanışma içinde olalım, biribimizi sevelim,

üzerine basa bas söylüyorum, bu işi siyasete taşımak zorundayız. Aksi halde bizden sonraki kardeşlerimize bu kadarda çalışma fırsatı kalmayacak. Demokratik tepkimizi göstermemiz gerekiyor. Dün idi yanlış hatırlamıyorsam mecliste bir meslek grubu, sağlık sanırım, hemşireler teknisyenler, teknikerler işe alınmıyor diye açıklama yaptılar. Bir basit örnekle konuşmamı kapatmak istiyor. Eğer muhalefet sıkıştırırsaydı iktidar asgari ücreti 1300'e çıkartmazdı. Açık konuşuyorum. Sağlıkçuların açıklaması tepkisi herhalde sağlık bakanlığını harekete geçirecektir. Tarım Bakanlığı bizim asıl çalışma alanımız. Ama DSİ, DPT yeni adı ile Kalkınma Bakanlığı, buralarda da arkadaşların çalışması lazım. Memur sınavları da ayrı bir olay. Maalesef bizim meslektaşlar ondan çok yüksek puanda alamıyorlar. Buda çok önemli. Ben tekrar sayın dekana ve ekibine teşekkür ediyorum. Saygılar.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU: Biz çok teşekkür ediyoruz. Sektör temsilcimiz olduğunuz için size biraz fazla zaman tanıdık onuda söyleyeyim. Bu son oturumda da , bende böyle bir takıntı vardır. 61 kişiyiz şuanda. 2 kişi yukarıda izliyor. Hocamda var. 64 kişiyiz şuanda.

Salondan: Çok kısa bir konuya değineceğim.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU; Hocam buyrun.

Salondan: Söyleme ihtiyacı hissettim. Değerli meslektaşlar, biz tarımcılar olarak 60'lı yıllarda çok önemli başarılar imza attık. Doğru hatırlıyorsam, ben öğrenci iken fakültede ilk öğrendiğim şey buğdayda verim dönüme 80 kg idi, karkas ağırlığı büyükbaşta 90-95 kg civarında idi, süt verimi 600 litreydi. Yumurtayı hiç söylemiyorum, 60-70 yumurtayı. Biraz önce sayın Veliöğlü bahsetti, sadece 30 sene önce, 1985 yılında su ürünleri kültür balıkçılığı yetiştiriciliğinden elde edilen miktarı 2300 tondu. Bunun içine sazani, palamutu herşeyi dahildi. Bugünkü rakamları bir önceki oturumda gördünüz. 1998 yılında 34.000 tona, daha sonra 60.000 tona yükseldi. Bu sizlerin, sahada, araştırma enstitüsünde, üniversitede olan hepimizin ortak katkıları, alınteri ve göznuru ile oluşmuş sonuçlardır. Fazla mütevazî olunuyor.

Eğer bu ülkede, bu benim kişisel görüşüm, bu 50-60 yıl içinde bir çok kriz yaşamasına rağmen, bir sosyal patlama yaşamamışsa, burada fırının önünde, manavın önünde, kasabın önünde birikmiş kuyruğa girmiş insanlar olmadığı içindir. Bunlar, sizlerin, hepimizin katkisidir. Bunları lütfen gittiğiniz yerlerde meslek dışı görüşmelerinizde ifade edin. Sanki hiçbirşey yapılmamış bu ülkede, bu ülkede 50

- 60 milyon insanımız 40 milyondan çok daha iyi beslenebiliyorsa bugüne kıyasla, bu sizlerin bizlerin çalışmalarının sonucudur. Son söz, bugün ekonomi ve işletme losyonu olmayan hiçbir meslek çok fazla başarılı olamamaktadır. Bakanlıkta çalıştığım, yöneticilik yaptığım 38 sene içerisinde, gördüğüm en büyük eksiklik, meslektaşlarımızın hiç ekonomi losyonu almamasıdır. Bütün bölümler adına söylüyorum bunu, zooteknistinden bahçe kültürlerine kadar. Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI Prof.Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU: Sağolun. Ben teşekkür ediyorum hocam.

O zaman bende hemen sizin söylediğiniz şeyle başlayım, bir ziraat fakültesinde bir ziraat mühensinin gıda güvenliği dersi almadan mezun olabileceği bir sistem olabilir mi? Ama şuanda ki sistemde seçmeli olarak koyuyoruz. Ben bahçebitkileri öğretim üyesi olarak söyleyeyim. Ama Ege, Adana nasıl bilmiyorum. Dolayısıyla bugüne kadar yapılan ve bugüne bizi getiren hocalarımıza ve meslektaşlarımıza tabi ki şükran duyuyoruz. Geline nokta hiç küçümsenecek bir nokta değil ama, artık devinim ve dönüşüm zamanı.

Dolayısıyla kendi mesleğimiz ve ülkemiz için kaybedecek hiç zamanımız yok. Ne öğretim üyelerinin kendi yönlendirilmesine ne sadece meslek odalarına ne sadece sosyal toplum kuruluşlarına bırakılacak konu değil. Biz hep beraber tek bir amaç için, mesleğimiz için, gerçekten omurgalı bir eğitim için, start vermek zorundayız. Bu amaçla bizim heyecanımız var Ankara Ziraat Fakültesi olarak, bu heyecanımıza da büyük fakültelerimiz katılıyor. Bunu rahatlıkla söyleyebilirim Ege, Çukurova, Bursa, Namık Kemal, enazından onların dekanları ile görüştüğüm için biliyorum.

Dekanlar Konseyi ile ilgili söylenen herşeye katılıyorum sayın hocam. Ben sadece bir defa bu 240.000den dolayı, dekanlar konseyi başkanına rektör hocamıza söyledim. Davet ettik ve burda toplandık. Ben atandıktan 3 gün sonra bir toplantı yaptılar Namık Kemal Üniversitesinde. Hava koşulları sebebiyle bende gidemedim ama birçok dekanda gidememişti. Dolayısıyla bu ilk toplantımızdı. Ordada sizin dediğiniz gibi böyle bir dekanlar konseyinin görev tanımı mutlaka yapılmalı. Konsey süreli toplanmalı. 2 ayda yada 3 ayda bir toplanmalı ve ordaki dekanlarda üzerine görev almalı. Eğitimi, öğretim ve araştırma ile ilgili. Bunlar hazırlanarak, rapor halinde, sadece kendilerde değil. Bence bu ilk defa, belki millat oldu, Oda başkanımızıda biz konseye davet ettik. Bundan sonra mutlaka dekanlar konseyi toplantılarına bizim meslek odalarımızı da davet edeceğiz.

Yapılan hiçbirsey bence orda kalmamalı. İta'ya kadar ulaşmalı. Ben sayın Veliöğlü'na da sonuna kadar katılıyorum. Biz burada ne kadar ideal bir program yaparsak yapalım, sonuçta bunun yarasını, yönetmeliğini çıkarmadıktan sonra çok fazla ilerleme şansımız yok ama, biz kendi evimizin önünü temizlemek zorundayız. Protein konusunda Gökhan hocama katılıyorum ama, bu kadar proteinle bile bu fakülteden, burada araştırma görevlisi kalamamısına rağmen, California'da master, Cornia'da doktora, Northcaroline'da öğretim üyesi olan meslektaşlarımız var. Dolayısıyla madolyanın öbür yüzünü biz düzeltirsek, tabii ki burslarla ilk 50.000'den, 30.000'den 10.000'den geleceklere, bakanlığımızda katkıları ile ve özel sektör gerçekten hazır. Buna katılıyorum. Özel sektörle ilişkisi olan hocalarımın hepsi bilir. Önümüzdeki 10 yıl içerisinde mesleğimizi çok iyi duruma getirebileceğimizi ümit ediyorum. Basın ile ilgili son derece haklılar.

Biz gündem yaratmalıyız. Gündem takip etmemeliyiz. Bunun için Ankara Ziraat olarak bütün bölümlere, öğretim üyelerimize söyledik. Önümüzdeki bu yıl için açıklama yapılacak konular önceden belirleyip, gerekirse Odamız ile beraber, gerekirse bakanlık ve uzmanlarla beraber açıklama yapacağız. Çünkü bu tür aydınlanma yapmadığınız taktirde, inanın bir tane yanlış bilgiyi kırk tane akıllı çıkaramıyor. Ben çok fazla uzatmak istemiyorum. ZİDEK ile ilgilide takip ediyoruz hocam. Hala dönüş olmadı ama, onuda en kısa zamanda aktif hale getirip, mutlaka ve mutlaka akreditasyona gitmemiz lazım.

Bir bilgi daha vereyim, Cemal hoca biliyor, MÜDEK'ten (Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği) iki tane orman fakültesi akredite oldu. İkinise aradım. Dediler, çok ilginçtir, siz kursaydınız biz sizden akredite olurduk. Sizin kuruluşunuz geç kaldığı için biz MÜDEK'den akredite olduk. Bu bizim için artık olmazsa olmaz. Zorunluluk. Ben fakültelerin azaltılacağına hiçbirşekilde inanmıyorum.

Programlar kapatılabilir ama YÖK'ün 2 sene önce bize gönderdiği yazı var. Kontenjan belirleyin demişerdi. Fakültede bölümler olarak kontenjanı 30, 30, 30 yazdık. Sonra tekrar bir yazı geldi. Kurul toplandı. Yazıda şöyle deniyordu "dersane imkanı gözetilmeksizin, yeniden kontenjanı gözden geçirilerek gönderilmesi" bizde bir 5 artırdık. Bize 47 olarak geri döndü. Dolayısıyla bazı şeyleri engelleyemiyoruz. Enazından biz ülkede bundan sonra ülkede fakültelerin tematik fakülte olarak konuşlanmasını istiyoruz. Kendi bölgesinde hizmet edecek ve istihdam sağlayacak konularda en iyisi olsun. Belki bu şekilde bir yapılanma ile her yerde her bölüm değil,

mutlaka o kadroya o imkana sahip olan fakültelerin bu anlamda gündeme gelmesi önemli. Birde bir şey daha söyleyeyim son olarak, bazı hocalarımız dile getirdi belki, şuanda ki öğretim üyesi sayısı yarıya inse ne değişir? Ne farkeder?.....bende onlara şöyle söylüyorum. Bizden YÖK 2023-2053 hedeflerine göre uluslararasılaşın diyor. Bizim şuanda kadromuz 170. Ben nasıl uluslararasılaşacağım? Hangi bölümlerde yabancı dilde program açacağım.

Dolayısıyla, biz bu mevcut kadroyu önümüzdeki 25-30 yıl içinde eritirken, esas uluslararasılaşacak aktif ve bizim devamımız olan o parlak kuşağında bu fakültelerimize eklemek zorundayız. Yani duralım 30 yıl bekleyelim. Sayı 82'ye insin ya da 85'e hiçbirşey değişmez. Bu bence çok gerçekçi değil. Bu fakültele can vermez, tam tersi ciddi anlamda mevcut olan kaybı daha da arttırır diye düşünüyorum. Çünkü hepimiz biliyoruz. Araştırma görevlisi maalesef gelmiyor, uzman gelmiyor. Laboratuvarlarımızda teknisyen yok, herşeyi siz yapacaksınız. Bu döngünde kendi içinde sorgulanması gerekir. Bunun içinde kendimizi, bu anlamda meslek odalarımıza, diğer kamu kuruluşlarına, bu kadrolara sahip olabilmek için çalışmak ve mutlaka ita'ya sunma ihtiyacımız var.

Ben katılımlarınızdan dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum. Tüm katılımcı hocalarıma, dinleyicilere ve hepinize bu saate kadar kaldığınız için çok teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

Sempozyumun son değerlendirme oturumunun ardından tüm tartışmacı ve Oturum Başkanları'na katkılarından dolayı teşekkür belgesi takdim edildi.